

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

2724

245

4-67

245
4-67

ՔՐԻՍՏՈՍԱԿԱՆԻՆ

ՎԻՏԱՅԻ

ԵՐԳԻ ՎԵՅԵԱԿ

Վ Ի Տ Ա Յ Ի

Ք Ր Ի Ս Տ Ո Ս Ա Կ Ա Ն

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՅ

Հ. ԵՂԻԱ Վ. ԹՈՄԱՃԱՆ

Ի ՄԻԹԱՐԵԱՆ ՈՒՅԷՆ

Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻԻՆ

Ի ՎԵՆԵՏԻԿ

Ի ՍՈՒՐԲ ՂԱԶԱՐ

1877

Ա. Զ. Գ

Զոր անպատիր տեսութեամբ կնքեցին Բանասերք, եթէ զգեղեցիկն յաշնոյժս մտաց զԲանաստեղծութիւն, ձնել արժան է կամ Աստուծոյ, կամ Աստուածայնոցն, զնոյն արդեամբք արձանացոյց Վիտա առաջին 'ի Քրիստոսնեայ' իբրու Վիւցաղներգակ Բանաստեղծ:

Մնաւ համբաւատենչ այս Քերթող Մարկոս Հերոնիմոս՝ մականուանեալն Վիտա Եպիսկոպոս Ալբիոյ, 'ի վեշտասաներորդ դարու՝ 'ի Քուէմնա քաղաք Իտալիոյ 'ի հոյակապ և յաստուածասէր ճնողաց:

Անդասին յանտիական տիոցն ստուերագրեաց նա յանձին զբան իմաստնոցն, իսկ ապա յաճել հասակին՝ տիրապէս և ճգրտեցոյց, զայն՝ եթէ « Մանուկ էի մտավարժ, և ուզուոյ բարույ գիպեցայ »:

Ի տիս հասեալ պատանեկութեան, ուրացեալ զանձն և զհայրենի տունն, զհետ ընթացաւ խաչին Քրիստոսի, կրօնաւորեալ 'ի լուծ խոնարհութեան կանոնաւոր կարգի սրբոյն Աւգոստինոսի:

Զիմաստասիրականն կատարեալ զվարժան, առաքեցաւ 'ի Պաղաւտն, պահել անդանօր և զԱստուածաբանականն. ապա յուղի անկեալ չօքաւ 'ի Բոնոնիա, ուր և տընաբար պատկառեալաց աստուածայնոցն 'Կարուժեանց և Քերթողական վարժից. յորս և անդէն յետ քահանայական ձեռնադրութեանն՝ այնպէս իմն գերազանցեալ գտաւ,

1658-2005
99396-42

ընծայեալ 'ի ըյս ինչ ինչ քերթողական շարագրածս 'ի Վա-
տին, որպէս զև և զհամբաւի հարեալ յընդհանուրս, պք սն-
չելի եղև նա առաջի արքայից և իշխանաց, և սնչև յաին
տիեզերաց 'ի Հռովմ', առաջի մեծի իմաստասէր Քաջանա-
յապետին Ղևոնդիոսի Ժ. այն՝ որ ըստ քաջ ատրժակացն
նորաստեղծիչ եղև գեղեցիկ Գալուսթեանցն յԵւրո՛ր չա:

Չեռնամուխ եղեալ նորա յայս Գիւցաղնական Քեր-
թուած Քրիստոսականին, և չև ևս բոլորեալ, դէպ եղև
Քաջանայապետիս այսմիկ վերծանել ինչ ինչ 'ի նորայոցն,
և հիացեալ բացադանչէր. « Տեղի տուք այսուհետև Հռով-
մայեցիք, տեղի՛ տուք և Հէլլէք. հիացեալ եմ, զինչ վեհ
ևս քան զՆնէականն Վիրգիլէայ՝ ծնանի աւարիկ աշխարհի »:

Գրեաց նա՛ և բազում ինչ այլ Նուագս քերթողականս
հրաշալիս, և գերիս ևս Գիրս յաղագս Բանաստեղծական
արուեստի. զորս Աքալիճէր գերագոյն դասեաց քան ՂՈՎ-
բատիոսին մեծի Քերթողի:

Այլ եթէ զգովութեան բանսն՝ զոր արք հոյակապք
ձօնեցին Քերթողիս մերում, կամիցի դք 'ի շար առնուլ
մատենի արդեօք պէտք են. շատ լիցի՛ զի առհասարակ կո-
չեցին զնա, իշխան Քրիստոնեայ Քերթողաց. շատ լիցի և
ընթերցանելեացն յառիւ յարգիւնան նորա:

Սակայն և յոյժ գեղեցկապէս Վիտա յայս աստուածա-
յին Քերթուած գիտաց ըստ Բանաստեղծական արուեստին
զետեղել 'ի Սիլվակին՝ զսկզբանն, և 'ի Սկզբանն՝ զմիջակին, այն
է համբաւեալն Հոմերեան Խորեոն Փոօգէոն, այս է՛ Վէրը-
նայան Նախնայան. քանզի սկսանի զառաջին Երգն 'ի վերջին
գնալալ անտի Տեառն յԵրուսաղէմ, և ապա յերրորդ և 'ի
չորրորդ յԵրգն տայ այլոց պատմել յատենի ոճով զամե-
նայնն միանգամայն զՔրիստոսի, սկսեալ 'ի ծննդենէն՝ մինչև
'ի կէտն աւարաման երկրորդ Երգոյն:

Եւ քերթեաց զամենայնն՝ 'ի Չափ ոտից վսեմական
Գիւցաղնականին՝ ըստ Հոմերի և ըստ Վիրգիլէայ, այն է՛

յո նական ձայնիւ անուանեալն Hexametrum, այս է՛ Վէ-
րոս քա, համեմատեալ՝ որ 'ի մեզ՝ երկարագոյն Ոտից հնգե-
տասանից: և որ 'ի սմա առաւել ներդաշնակեալն է յան-
ձանձիր հեշտութիւն լսելեացն՝ Քառանգամոյն մերոյ՝ որ
է 4-4-4-3:

Չարձեալ և զամենայնն երգեաց յոճ զանազանեալ 'ի
նոյն իսկ 'ի Քերականական կաղմութենէ բանին յԱրձակն,
զոր սիբէ աւանձին Բանաստեղծական լեղուն. ըստ որում
և 'ի մեզ խնդրէ Ոտանաւոր կաղմութիւնն (մանաւանդ որ
բանաստեղծեալն լիցի, և այն՝ Գիւցաղնաբար), ուրէք ու-
րէք, և է զի բաղում ուրէք, վայելչաբար զանազանեալ 'ի
սովորական շարագրացն յԱրձակն. որով և զՔերթողական
հուրն յինքն ձգել բնաւորեցաւ Ոտանաւորն: Որպէս և է
իսկ տեսանել զայս մտադիր քննողացն 'ի Շարական և 'ի
Տաղս առաւել վսեմական և եռանդունս՝ մերոց նախնի
արգոյ Երգահանից և Տաղաչափից: Այսչափ ինչ հակիրճ
'ի ժամուս վասն այսորիկ. և ճոխագոյնս տեսցի և այս՝ Օրի-
նակօք յայլում մատենի յաղագս Արուեստի Չափաբանու-
թեան:

Եւ քանզի ըստ քերթողական աշխուժիցն յերկրեաց
Վիտա զՆուերականն իբրև բանաստեղծ՝ և ոչ իբրև պատ-
մագիր, ուստի և ըստ երկիւղածութեան բարոյիցն ուրէք
ազգ արար այսպէս ընթերցանելեացն. « Եթէ ինչ մի, ասե,
աստանոր կայցէ հակառակ իմաստից Հարցն սրբոց, համա-
րեալիւ իբրև ոչ գրեալ »:

Այլ սակայն որպէս և Հարքն սուրբք զՃարտարաբա-
նութիւն զԱրտաքնոցն գերեցին 'ի քարոզութիւն Աւետա-
րանին, սսպէս և սա զԳիւցաղնական Բանաստեղծութիւնն
առեալ տիրապէս գերեաց 'ի Խաչն Քրիստոսի: Արդարև
բոցավառեալ 'ի սէր աստուածահարչ Տնօրինականացն ամե-
նայնի, յոր և վառէ Քերթողական արուեստիւն զկամակար
ընթերցանելիսն:

Ք Ր Ի Ս Տ Ո Ս Ա Կ Ա Ն

Ե Ր Գ Ա .

Երթայ Քրիստոս յԵրուսաղէմ: Նախաձայնէ Առաքե-
 ւոցն զմահն իւր և վարժէ զնոսա: Ի խորհուրդ խմբէ Բե-
 լիար զսանդարամետական գունդ իւր: Նորաստեղծէ Քրիս-
 տոս զՂաղարոս 'ի կէանս: Մարիամ արտասուօք Թանայ
 զրոս Քրիստոսի և օժանէ: Քրիստոս մտանէ փառօք յԵրու-
 սաղէմ: Հրաշալի նկարադրութիւն բժշկութեան 'ի Պրոբա-
 տիկէ աւաղանին: Խարաղանբախ մերժումն վաճառակա-
 նաց 'ի Տաճարէն. ուր և 'ի Մարմարինի քանդակեալ
 զննեն Առաքեալք զվէցօրեայ Արարչութիւն, և զքաջարու-
 թիւնս Նախնեաց: Կինն շնացեալ արձակի 'ի պատուհա-
 սէն: Ապա հուսկ յետոյ ելք Քրիստոսի 'ի Թափօր արփիա-
 հրաշ պայծառութեամբ, և յայտնութիւն Աստուածու-
 թեան նորա, այլովքն հանդերձ:

Ո զճով, զերկիր, Հոգիդ անմահ Աստուած լնուս, և զերկին,
 Յես քո լուսոյդ շող կաթեցէ, զԱրքայն երգել կըրկնածին:
 Այն որ յարգանդ կուսին անփորձ էջ 'ի վերին 'ի գահէն,
 Եւ կաթնասուն աճեաց մանուկ, զօր մեր շնչեաց տարբեղէն:
 Զի Ալեքարճի արփիացի մահուն խրով քննահան,
 Խաւար Բանդէն Թափեալ զղգինն յՈղիմպոսին 'ի խորան:
 Անպարտակիր ընդ մահ նորա երկիր դողաց լայնատարր,
 Քօշ և Արեգն առ լուսածեմ, զաշխարհ պատեաց խոր խաւար:
 Տնր, Տէր, լեզուաւ ինձ մահացու արժան ճառել զանմահից,
 Ի՛ զի ուրեք և բիւր զաչաց 'ի լոյսդ յառեւ բերկրալից:
 Ճաճանչ հատցես յիս արփային, զինչ էր խորհուրդն այն անճառ,
 Զոր Հայր կընքեաց, և զբժնդակ այնչափ մահուն զինչ պատճառ:
 Գալով օրհաս, բըրտանց վախճան, գայ Քրիստոսին մերձենայ,
 Եւ 'ի Սաղիմ գընայր կամաւ նա 'ի ծագաց Փիւնիկեայ.
 Շատ ծերունեաց նորուն ըզհետ, որեան սաստիկ պատանեաց,
 Հրաշիցն 'ի լուր նահատակեալ, գայր աշխարհին 'ի ծագաց:
 Զի թէ շինից գայր 'ի գաղար, թէ 'ի լեբանց անմարդի,
 Չամբոյն ամբաւ ո՛ ժրտեսցի թըւով չափել սահմանի:
 Խումբք գօտէպինդք նահատակեն, յոր վայր տանէր սահմանաց,
 Կուս և անդուլ միմեանց ըզհետ էր տեսանլ խուբնընթաց:
 Որպէս բարձուն 'ի Վեսուղեայ 'ի սոճարեր 'ի ծայրէ
 Իլիւալ Պաղոս 'ի զանդ արգաւանդ բարակ առուի. ակօսէ.
 Գնալով գընայ թեակոխէ, և վայր բազում պարուրէ,
 Լայն են հոսանքն 'ի զբօսանաց, խոխոջն ահեղ ձայն հանէ.
 Յառնէ յաղթօղ իբրև հըսկայ, ափունք բարձունք սարսեգան,
 Գետք զօրավիզ աստի՛ անտի, 'ի ծոցն յորդեալ խառնեցան.

Ի տաշան 'ի դար իւր չամփոխի, և մըբըրկէ մեծ յորձան,
 Եւ թափ 'ի ծով, բազմաբերան որպէս վիշապ տայ հորդան :
 Իսկ իւր յայնժամ նա Երկտասան ընկեր զտոյոց յամբոխէն .
 Նորա հրաշին իւր այրընտիր ականասար վըկալքն են :
 Ի խոր անտառ մեկնէ զնոսա, 'ի յաղթն յետու 'ի Մայր մի,
 Դէմք թաղծագինք, և խոր յուզող թառաշ Հանեալ բարբառու :
 « Ի կէան Հասաք, ւըցի, Եղբաք, զինչն կենաց ըզաՀման :
 Գայ կենախուզն օր մերձենայ, Սըբրոցն ոգիք ինձ մընան :
 Վասն այն Սաղինն յայն ոխերիմ արդ էանեմք 'ի քաղաք,
 Անդ ահագին ես կըտտանաց եղէց մահուն նըշաւակ :
 Սնայրտ արեանս իմ դարանի անդ Երկրանցըն վոՀմակ,
 Որպէս զիտուն ձեզ ճառեցի երկինց անգամ և երրեակ :
 Գընամ ըզբիծ ջընջել նախնեաց, մահուն իմն 'ի Հանդէս,
 Դու զիս այնքան, հայր նախաստեղծ, ցառովք վերօք վարակես :
 Իու ըզպարտուն առեր քաղցրիկ, հաստինն յորժամ քեզ արգել
 Եւ ինձ ըզվրէժ քում գողցնին մնայ զարդիս լուծանել :
 Սակայն յեկնց երրօրդ լուսով յորժամ ըստուերք փարատին,
 Եւ իմ վախճան հարուածն առեալ 'ի լոյս կենաց վերբերիմ :
 Իսկ ձեզ դառնք մընան մահունք, որ զիս անդու վաշտեցէք,
 Իսկ ձեզ դառնք մընան մահունք, չուք զանմահիցն յարեցէք :
 Աղէ ընդ իս քան սեր զաստեաց, չուք զանմահիցն յարեցէք :
 Չիք աստանօր ձեզ տուն աթոռ, չիք աստ կայեան ձեր բընիկ,
 Ընք աստանօր կուշն տաճարք, աստեղածեմն արբունիք :
 Ըզձեզ Արփուոյն կուշն տաճարք, աստեղածեմն արբունիք,
 Ուր կենան անդօրր և դեր քըրտանց, ուր հայրենին է աշխարհ,
 Դուք ցընծաւիցք անդ փուծացեք ընդ նեցի հորդեալ ճանապարհ » :
 Սաաց. նոցա բիբք 'ի խոնարհ, միտք ըբփեցան թաղծալի,
 Իսայց դիմագրաւ եկաց Պետրոս, զայն Տէրունոյն պաշտով .
 « Քեզ զօրութիւն ո՞ր բուռն առնէ, Ստուածորդիդ և Ստուած,
 Չայդ դանն օրհաս առնուլ և այդ դիմագրաւ և վրտանդաց .
 Որ ինչ արժան, աղէ արա՛ միայն կեցցեն ողջանդամ,
 Կարես համբուն . ընդ քեզ և Հայրն, որ Աստեղաց տայ շըբնան :
 Ըզլոյս կենաց մի յոյժ ասել, և մի ոտնհար գու անձին,
 Ըզձառ մահուդ զայդ վըշըմբեր կարճել 'ի քէն, պաղատիմ .
 Քեզ և քոյոցդ ուշըմեացիս, յիս Տէր, ըզլեզ մի ւբքցես,
 Որ Բարունիդ յոր վայր խաղաս, մեք հետեկեմք քաջապէս » :
 Սպէս Պետրոս . առ նա Վեհագն, « Անմիտ, ասեր, չակնածան,
 Աչք 'ի խաւար յարփուոյն թափուր, ցանգ բան յուզել մարդկապէս :
 Չիք քո երէք ըզլոյց մտաց հոգաց թափեալ տարապալս :
 Չսո՞ղ, իմ քըրտունք կըզկըցեցին քում յորհըրդոյ, չուք և զարդ :
 Ոչ խորհըրդոց և ոչ դըպրաց կարօտ և այս ժամանակ :
 Չանդարձ հրաման ունիմ ես Հօրս, ինձ անհրաժեշտ նըպատակ :

Դուք առաժուր հարէք զերկիր, տարայք քըրտանց, ո՞վ քաջք իմ .
 Չեզ մոռացոնք լինցին մարդիկ, խորհուրդք ուղղեալ 'ի յերկին :
 Թէ ձեր ընդդէմ 'ի կազ պայքար, լեզուք շարժին մեծապանծ,
 Թէ զըբպաճնեն, դուք ցընծալեք, ուրով բերէք քաջալանջ :
 Չեզ նախատինք դարձցին խնձղանք, տնք ձեր անձանց երանի,
 Չեզ մարցանակք մընան անուշտ փառք տուկոսօք աճեսցի » :
 Սաաց, և անդ լերին բարձու 'ի կոյս դիմաց թաղծագին,
 Յարեանձընկերքն ողջ քօտեպինդք ըզճնտ խաղան Աըբսոյն :
 Գընան, սըրտնին ընդ օրահասան անպարտակիր Պատանդն,
 Գան 'ի քաղաքն Երէրոյն, վայր քաջալեր Արմաւոյն :
 Անդ Չակբէոս ասպընջական, սեղան կահէ մեծահաց,
 Որ թէ իրաւ, ջեռնոյր երբեմն, և անիրաւ կուտել զանձ :
 Իսկ լոյս առեալ 'ի յայն դարուտ, պարզ և Հիւրոյն մեծաձիւր,
 Ուրոյն միոյն ըզզըրկանաց, չըբաւ գարձոյց ըզկըշու :
 Սէ շտացաւ, նա և յիւրմէն 'ի գոգ սըփուեաց աղբքատաց,
 Մըլէրք ամբաւ, ձոյլ և գործած ոսկուոյն իւրոյ քանբարաց :
 Ստ յեղակարծ ճակատ հարեալ, հրեշտակ էհաս բօթաբեր,
 Գուժեաց, և հար ըզլուսելնս, ուրոյն թափիծ արկաներ :
 Ոչ էնչ բացեայ անդ 'ի վայրաց, տեր Բեթանեայ էր Ղաջար,
 Ամր ընչաւետ, 'ի քաջալանց զարմ արբայից մեծափառ :
 Էր զի երբեմն հայրն Ասորոց մեծ սահմանին թագ կապեաց,
 Եւ 'ի ճակատ և մարտ եղեալ, շատ տիրացաւ քաղաքաց :
 Հիւրամեծար իրբե ըզնա, մեծ վանատուր մարդ որ չէր,
 Չի յարկ և տուն նորա, բնաւից բայ էր ըզտիւ և գիշեր :
 Ստ և Քրիստոս հիւրոյն ըստեպ առնոյր սիրով, և դադար,
 Եւ սիրելոյն զՍտուածու թիւնն ոչ ինչ կալաւ թաքնարար :
 Արդ բօթ առեալ ըզնըմանէն, թէ տապնակի 'ի դըժար,
 Եւ զախտ մահուն նա ջեռանի, գոզցես թէ էր շընչասպառ,
 Քաջ յորհասին մըբքեր 'ի դուրս, յուզոց պարզել ապաստան,
 Բեք Տէրունոյն բըխեաց բոսօրս և զայս ասաց յանդիման .
 « Գնացո՞ւք, 'ի լոյս ըզբարեկամն աճցուք կըրկին փութապէս,
 Միայն թէ Հայրն ինձ լուիցէ և արդ փառացն 'ի Հանդէս » :
 Սաաց, դիմեաց 'ի Բեթանեա, չըբաւ ըզճնտ մեծ որեար,
 Իսկ որ հրաշին 'ի տես փութան, թիւ էր նոցուն անհամար :
 Մինչ այս մինչ այն, և անդ իշխանն աղամըղուտ աշխարհին,
 Վիրագն ահեղ և զարամուր, Սանդարպապտ վիթխարին,
 Այն զի առ դուրս օր եկն և հաս, չէր զըլիտովն անտեղեակ :
 Օր վեժժիւրդրին, որ մեծ անուրս գիցէ նորուն նըշաւակ :
 Ես յանհրաժեշտ 'ի ձայն Վեժին, յանդուռս իցցէ 'ի խաւար,
 Եւ Գեարգարձն ըզմըստսեր առցէ ըզբնան 'ի յաւար :

Տագնապեցաւ ընդապատիկ, վարանեցան ճուղք ողւոյն,
 Հնարին արդեօք զարքայութիւնն 'ի մեծ թափել Հարուածոյն:
 Վերջին անգարած կընթեաց խորհուրդ, ըզմահ նիւթել Աստուծոյ,
 Իւ ցանգ 'ի նոյն կաց անսասան, իբրև ըզվեմ արասոյն:
 Անմիտ. չեաես եթէ նոյն էր իջուան յերկնից Տէրունոյն,
 Չի հարցն ըզմեղս յիւր կամաւոր նա քաւեցէ 'ի մահուն:
 Անդ ետ ընդ ետ միահամուտ խըմբել 'ի դուռն արքունեան,
 Հրաման եղբարցն այն սեւադունդ ազգին իւրոյ տայր պատգամ-
 Ո՛վ գունդ խաւար և ահաւոր, իջուց անբա տեսարան,
 Հրաւ ահա աւագափողն, 'ի ձայն ահէջ ետ նըլան:
 Հընչեաց խաւարն այն քարանձաւ, սանդարամետք անդընդոց,
 Իւ յաղթ մարմին դողաց երկրին, անձաւք կըրկնեն 'ի խորոց:
 Խուժեն յանկարծ ազգ ազգ Հըրելից համուտ յոստանն արքունին,
 Ազգ լուսատեաց խաւարատեր, ձեւաղք ահէջք երկմարմին:
 Ին միջով չափ մարդակերպինք, և յոճ միշտպ աւարտին,
 Ագի քարէն ըզթաւամաղ. տուտըն դալար ահագին:
 Կէսք Վարդապայք և կէսք Պարիկը, գարջ անդեղեայ մարմինք են,
 Կէսք Ձիացուլք և կէսք Նըհանգք, Քաղք բողաշունչք փորատուն:
 Հաղար և այլք եկին լնդղայք, և Համբարաց արջեղէն,
 Իւ զոր մարդիկ բիւրս այլ ահէջ խօլականաց կըցկըցեն:
 Իսկ անդ հրավառ իւր գագաթամբ վէճ կայ իշխանն Երեւեայ,
 Տիպ Հարիւրեան, զի յաղթ բազկոք նա հարիւրովք պերճանայ:
 Հարիւր և ձեռն, և 'ի հարիւր բոց հաղազեն մըըրկի,
 Աս է իշխանն Անդընդեհպետ, սա մեծ Գազանն ամեհի:
 Անդ և 'ի բուն ըզմահահասն ըզճուխ շընչեն միգամած,
 Աչք և բերանք, ուրնգունք և լայնք հուր թօթափին կայծականց:
 Վարսից փոխան կախին նոցա ծալք ահագինք, Օճք գալար,
 Իւ պատատեն, զեռուն անդուլ, ընդ փողն ընդ ուլ կան 'ի շար:
 Կարծք եռարձէնք կան 'ի բըռին, հրաշէկ բառնան վահ զամբար:
 Ի հուր ըզչարս խեթկեն նոքօք, հնոցին մատենն բոցափառ:
 Ճեպկեն և Այսք չորից ծագաց, որք յընդհանուրս թափառք են,
 Ազգ բարեատեաց, բիւրապատիկ դաւեալք ըզմարդ սայթաբեն:
 Ամպաթափառքն 'ի նոյն ձեպկն հոյնն իշխանք մըըրկի,
 Չեն տեղակալք, և 'ի տեղաւորափ չորջին նոքա զիշերի:
 Եկին համբուն, 'ի նենգ 'ի դաւ սըրեն նոքա ըզմանք,
 Մաշնչուն 'ի ներքս անդ խառնաղանջ հընչեն խաւարն արքունիք:
 Մենչև 'ի սեանա աղետաց 'ի յալ Արքայն, հրաշէկ եռասայրէ,
 Եկաց 'ի մէջ, և յորդեակ ձայն զայս կարգաց ատենի:
 « Տարտարոսին վ իրագք ահէջք, զոք գարմ երկնից լուսածին.
 Չոր թափն երբեմն 'ի շանթ հրացանն անդուլ զանեաց Արքային:

Ընդ լս արար անդընդառոյղ, երբ իւր գահուն պահ ունէր,
 Գաւազանին յոյժ նախանձոտ, երկեաւ ունէլ նա ընկեր:
 Մէք քանի՞ն 'ի խոր երկնից մարտ մղղեցաք անարբել,
 Քանի՞ երկնց խէթ ճակատուց, Հարկ և զայտնին յուշ ածել:
 Նա աստեղաց Տէր ճոխանայ, և վայր ունի զարիպայն,
 Իւ մեր յազգէն իւր թընամի, ըզլեթէ խընդէր ոխերիմ:
 Լուսոյն փոխան և աստեղաց, իբրև խօլից չարդև,
 Իտ մեհ՝ կաղաղ զայս ահագին, և յարկ յաւերժ անարև:
 Նա և 'ի թափ յայս խաւարին մեղ կողկոճել ըզմարդիկ,
 Գուրոց ըզմեղ կացոյց արբայ, բարէ տըխուր արքունիք:
 Գահուն երկնից չիք այլ յուսալ, պատիմք 'ի հող թանձրութեան,
 Վիճ կայ ընդ մէջ, և գահն երկնից մարդոյն տըւաւ մեր փոխան:
 Ծատ նա չաւէ, դարձեալ 'ի զեն շարժէ ընդդէմ մարտ և զոռ,
 Գարձեալ 'ի խոր յայս արքեանց վանել ըզմեղ կորակոր:
 Վանայ այն Արիւոյն յղեաց ծայրից նա Պատանի զաւագոր,
 Կամ Որդին է, կամ 'ի Զուարթնոց մի որ յեղբարց թեւաւոր:
 Գայ և վանէ այն երկնաւորն ըզմեղ նորայն զարդ և զէն,
 Նըգէ գամուրս, շնորհեալ զոգիսն 'ի մեր թափէ յաշխարհէն:
 Թէ ոչ կըբրիմք, թերևս ըզմեղ սարերս անըրծ նա կապէ,
 Տարեալ յՈղիմպ իւր յաղթանակ, յերկնս ըզմեղ խաղ առնէ:
 Թեպէտ մարմին զգեցեալ մահու, այլ մեր զինուց անխոց կայ,
 Չի ճոխաբար ընդդէմ վազեալ շատ ժպրճեցայ ես նորա:
 Նենգ լարեցի, փորձ տարապարտ, (բայց զիս խաբանք ոչ առին,
 Չի յոյժ ներկուռ գոմ այրալիտեաց, այս ինձ նըւզ չէ նախկին):
 Յոր կերպարան ոչ փոխեցայ, զոր տիպ չառի դաւանաց,
 Մատեայ 'ի կարծ ես ըմբռնել, նա հանապաղ զիս վանեաց:
 Չեն ոչ շարժեաց, ասէր միայն ինչ մի Նախնեաց նըւազէն,
 Մանգ գամենայն զիմ առակեամ, և զիս կացոյց ապազէն:
 Արդ զոր խորհիմ, ձեզ մերկեամ, զընայ սա արդ 'ի Սաղիմ,
 Թեպէտ սաստիկ խեռան ընդ նա մեծին աւագք քաղաքին:
 Չի Երեցունքն յոյժ ոխերիմք, մէն մի նըմա դաւ լարեն,
 Չ'ի վեթ անդուլ կրօնից իւրեանց ըզնա 'ի մահն որասցեն:
 Նա նոր օրէնս եղ ընդ քաղաքս, ըզհին քակել զօրինակ,
 Չեր աստ ահա պէտք են բազկաց, ձեզ ահա զիպ ժամանակ:
 Բոց բորբոքեալ խեթիւ 'ի նա, թէ անիրաւ թէ արդար,
 Ըզմահահասոն յողիս նոցա թոյն շընչեցէք դողաբար:
 Մի թողացցին, մի խէթ չիցի, գամ զայրասցին քան ըզգամ,
 Դուլ ոչ տացեն, յորհաս ածցեն, ցանգ սուր հարեալք 'ի խըթան:
 Իսկ թէ և զոր յերկատասանի դաւէ 'ի ձենլ որ երբէք,
 Մեղ գործն անշուշտ վըճարեալ է, ահ և երկիւղ չիք ուստեր:

Ո՛րմ կայք, ո՛վ քաջք, ճեպ մօտաբուտ տուք զօրավիդ վրտանգին,
 Մերթ քողածիգ, մերթ Հոյանի պէտք են ուժոյն 'ի գոռն » :
 Ասաց, 'ի նոյն լնոււ Հրաման բորբոքեցան զան 'ի վատ,
 Խուճապք 'ի դրաց բոկզքեմաշարք գունդ կապեցին տարմարար :
 Խուժել խուժեն և մըսննեն, և խաւարին Բանդ դողաց,
 Եկին նըստան յօդրս Թելթեւ, Թե Թեաճեալ Վիշապաց :
 Անդ օճախու բախեն ըզթեւ, և զօդ ամբաւ Հարկանեն,
 Եւ տիրացեալ մերց ծագաց, դաւառս բազումս Հատանեն :
 Ո՛չ ինչ այնպէս բիւրուց Մեղուաց ամբք 'ի բարձունքս պարեն,
 Եւ ծաղկաբաղք բիւրք 'ի պարզել ամարսնոյն գունդ կապեն :
 Ամպահայած երբ Հիւսիսոյ սառամանիք տեղի տայ,
 Գընայ գիճինն և անդ Հարաւ, անձրեայոյն ո՛չ տեղայ :
 Թէ յարբայեցն յանկարծ 'ի մէջ յուրի նոցա խէթ և քէն,
 Գոռ ճակատուն տան ըզնըսն, և վերք մահունք յաճախեն :
 Բանք երկրին, բարէ ծագաց, զոր խօք գրաւեն վարբագաց,
 Քանի՛ օրհաս ժողովորդոց, քանի՛ անցնեն և Հարուած :
 Իսկ Տերունւոյն 'ի Բեթաննեա Հասեալ ընդ մեծ ամբոխին,
 Եւ քրքն ըզուք, խըզեալ վարսիւք, երբօր շիրմին տան վերջին :
 Մին եր Մարթա, յառագաստին չե՛լ նա երբէք սըրսկապան,
 Միւսոյն զանուն հաննեաց շինին կարդան նըմա Մագդալեան :
 Աստուածորդին խնդրէ գտապան. Մարթա վազեաց Հիւրաներ,
 Լիք ըզշիրմ, գէղեբամարս, և ընդ առաջ խուճապեր :
 Ըզհետ գայ քոյն, և գերարտօսք յաջաց բըխեն երկրքին,
 Եւ կանանւոյն կոծ և ճըշոււ ըզդիակամբ ջայլէին :
 « Զիարդ եղբօր մեր յօրհասին առնումք ըզքեզ մէք 'ի տուն,
 Քանի՛ ըզքեզ կարդայր, Հիւր մեծ, 'ի պաղ Հարեալ 'ի մահուն :
 Այլ Հաւատամք մէք, և աստէն լուիցեն մարդիկ լու 'ի լու,
 Թէ աստ էիր, նա և զարդիս զօդ նա շննէր կենտառու :
 Դարձեալ և արդ, (զի քեզ Աստուած երբ զըլացաւ ինչ մի տալ),
 Գիտեմք, ո՛վ Տէր, անշուշտ 'ի մէջ յոյս ամենայն չէ բարձեալ » :
 Զայս ինչ նորա պաղատեցան, և այլքն ըզհետ կըցէին,
 Իսկ յաշխարանք, 'ի կոծ, 'ի ջայլ ըզվար լնոյր կանանին :
 Տըրտմագեցեցին մեծ քաջալեր բանք աղբեցին Տերունւոյն,
 Ասէր, « Ողջիկ քաղցր արեւուն 'ի լոյս դառնալ սիրելոյն :
 Տացէ՛ զոր առ ժանիք Հօղոյ, արփին շորբորդ ո՛չ ետես » :
 Իսկ ապա քայլ ըզհամբախ այս լուր Հարաւ մեծապէս :
 Լուր նորաքանչ, և ժողովօրդ իջեալ Լերանց տայր Հորդան,
 Մի ըզմով 'ի տես հրաշից, անդ գունդագունդ խըճեցան :
 Հաս 'ի շիրմն, և պատանիք շուրջ ըզնովաւ առին բակ,
 Աստուածորդին 'ի միջակին կըրկին ձրկեաց ըզգաստակ :

186-226

Զըգեաց յերկին, և անըթիթ զաչս իւր յառեալ աստեղաց,
 Լուս Երնոյն յողք մատեաւ, բազուկք այնպէս 'ի տարած :
 Ակընկառոյ, և անմոռունչ մեծ խուժանին այս էր Հօղ :
 Զինչ նա հրաման, զինչ տայ նըշան, գործոյն այնիկ զինչ ամբոկ :
 Գոյն երեսացն Հատաւ կըրկին, Թառաշ յողունց Հան կըրկին,
 Եւ միանգամ անդ արհարկի ըզգըլու արժեքեաց նազելին :
 Դողաց յոյնկարծ էլք տապանին, և արհախրք մեծ յուզեաց,
 Բնախից 'ի լանջ պաղցն տիրէր, արիւնն եկաց երակաց :
 Բարբառ յայնժամ զայս ինչ Վեհագն յողուց եհան 'ի յերկին :
 « Հայր յանընկեղն, ես զօր խընդրեմ, դու չես անլուր իմ ձայնին :
 Զի յայս պարզե քո մեծապէս ըզհարկ շնորհաց ունիմ՝ ես,
 Զի քո բազուկ զամենագոր խուժանս ամբաւ այս ետես :
 Բայց դուք Հայա, ո՛ պատանիք, դրանդիս շիրմին շարժեցէք,
 Առէք ըզվեմդ, սերկապիկդ մարդոյդ ըզկապըն լուճէք » :
 Ճեպ անդ ետուն դասք պատանւոյն, և վէմն առաւ տապանէն,
 Վազեն խըճին և զահանդեալք 'ի այր զարմար ելանն :
 Գակճիւս 'ի ներքս, և զականն դի և գանդիւն, և պատան,
 Տեսի, անկարծ, դիակն ինքնին խըտէր անդէն 'ի մթնան :
 Ո՛չ ինչ յամեաց բարեկամին 'ի կոչ ձայնին երբակի,
 Կանգնի դիակն և բարբառէր, և զօդ ճըճեաց կենդանի :
 Գալուչ Հարան, 'ի ձայն նորա ունկնը տարփամբ մատուցին,
 Կայր նա 'ի մէջ, պատմեր ոճով զարկածն ահեղ վրտանգին :
 Զինչ յօրհասին կըրեաց ժամուն, քանի՛ երկունք պատեցան,
 Քանի՛ մըրցանք անդ և Հօղոյն, մինչև անդամք պաղեցան :
 Գեմք քանի՛օն յողուց պարզել ետես խօլից արհարաց,
 Բանի՛ ցատուն ահեղ, քանի՛ ըզհմուք լուսա ճիւղաց :
 Զիարդ և Հոյք անդ Թեառօրք Թառեցալք յերկնից լուստաարք,
 Զեռն տըւեալք, ըզցանկացեալն Հազիւ Թափին զայն աւար :
 Թըճին արդարքն, ասէր, 'ի լոյս, և շարքն 'ի բոց դահալժժ,
 Ի ձեռս անգուժ մատնին տերանց և յանդընդօց հուրն յաւէժ :
 Զայս կատարեալ, յարկ Սիմոնին աղաչաւօր, մուտ Աստուած,
 Զօր կեղ 'ի բոր Հարեալ երբեմն, ամբիժ մարմնով աւարեաց :
 Այն ինչ նորա 'ի Հացկերոյթ ճոխից բազմեալ մեծագանձ,
 Եկեալ յանկարծ անդ սամարեալ Աղջիկ եմուտ գեղապանձ :
 Դա 'ի սընգայր, և տեռն արկեալ գանձամբ իրով գեղանի,
 Գերահընչակ ճոցն արձաթով յեռեալ յոսկի գեղանի :
 Գըրուան Համակ ականակուռ, իսկ քայան յոսկույ և յականց
 կըլեռ Հարուստ, զայր բեկեղէր, փարէր նորա փող զուլանց :
 Բայ լուսարկի 'ի սաթ զորեաց փարեց նորա գէտ փայլէր,
 Պընդեաց կարծիւք, և ինչագործ նա խողպուս դանգրահեր :

ՀՐԻՍՏՈՍԱԿՈՏ

Յոսկի ճարմանդ յուսոյն կախեալ նորա աղյսեր պատմութեան .
 Յարեւելայ կրօնեալ յականց և ՚ի գանձուց Գանդեսեան :
 Յակիմիթն ՚ի բոց ճաճանչ Հասեալ ՚ի ճակատու միջակին ,
 Յետոյ կախեալ Հիւսք ծամակալբ ՚ի խուռն ականց ծածանին :
 Որպէս խոյտակն Երկիր զարգանդն ՚ի սիւրբ բանայ դարնայնոյն ,
 Եւ գանձ Հարուստ զիւր Հոլանի գալարազեղ ՚ի ծոցոյն :
 Սա ՚ի ծնողացն իւր որբայեալ մընաց մանուկ առանձին ,
 Բազմահարուստ Հօր գանձաւոր ժառանգ եկաց միածին :
 Ի տիս մատաղ, ամբիժ կրօնից անբուն եկաց պահպան ,
 Յարդուստ տակաւ աւիւն բոցոյն այրեաց զոնս Աստղական :
 Շըրջեաց ըզխելուն , և ոխերիմ Այսոյն եկաց նա պատկառ ,
 Ա՛՛՛՛՛, Հիբացեալն անձին պատուոյն երես երեքք ոչ արար :
 Վանեաց զերկիւղն , ոչ լաւ Համբան , ոչ շուք զիմացըն շարժեն ,
 Ողջ լըրբացաւ , և Հարմնացու անկաւ արտաքս ՚ի տանէն :
 Մերթ ՚ի կողունս , մերթ խընդալլց ՚ի կայմէր դիմէր թատերաց ,
 Խըզեաց ըզկապն , և ճերունեաց ըզբան . քերէք նա յընչաց :
 Եւ որպէս Նյաւ թիւփարաց թափուր յանդունդըս Եզեան ,
 Յորժամ յանկարծ այք շընչեցին , ալլին ելեալ դիզանան .
 Չիք նորա Հետք , Ճըփայ Ճըփայ , գայ և զընայ տարածիդ ,
 Չիք նաւակտու , ուր և Հողմունք ուր տարբերեն և ալլք :
 Արդ պերճ այնպէս նա ՚ի գանձ իւր , առոյգ տարիայր պատանեաց ,
 Ո՛՛՛՛՛ որ շըբնաղ ՚ի դիտակին ՚ի շուքն իցե երեսաց :
 Լըւաւ յանկարծ սյր մի Հասեալ, ըզնս Աստուած Համբաւեն ,
 Ամբ յոյժ շըբնաղ, լըւաւ խոյտաց , վազեաց և գայր ՚ի տանէն :
 Այն ինչ տարիմամբ նա միանգամ գերեւն ետես գերարուն ,
 Եւ զականեալ կաց յառեցաւ ՚ի շուք փառաց ճակատուն ,
 Տես զԱստուածեան և բիւր զաշացն , ուր բոցք սիրոյն ճարակին ,
 Նա սյլ յայլմէ , և շըրջեցաւ անդ սիրտն Համբուն և Հողին :
 Հուր իմն օտար և նորահրատ , ՚ի լանջ նորա բոցք Հատան ,
 Եւ յեղակարծ ՚ի բերանոյն բո՛հք բոցաշունչք ցայտեցան :
 Թուխ մըթնագին եօթըն դամբար ՚ի ծուխ շարաւ ՚ի դուրս գայ ,
 Իբրև խանձող որ բոց վերջին թողու ՚ի վեր և ճըխայ :
 Եօթմեակըլլեանն , ասեր Աստուած , սա ցեց ողբոց մեցամէս ,
 Սա գայս կընող գրաւեաց զողին , այս կողովճեր Երկննէս 2 :
 Իսկ Մարիամ , (այս էր անունն) , նոր Հաստեցաւ արարած :
 Չէր այն Մարիամն , որ անդ արձաթ ՚ի ծոցն ոսկի պարուրեաց :
 Առեալ զոսկի ըզճամակալն Հար ըզգեանի քայռ զուլան ,
 Եւ նըշաւակ զօսկեճամուկն առնոյր յանձնէն պատմութեան :
 Ըստըրջացաւ , և ողջախոճ փարի ՚ի ծուռն Աստուծոյ ,
 Նըման որպէս Շուն տերունոյն կայ սեղանոյն ՚ի ներքոյ :

Համբոյր անդու ըոկ տայր ոտից , ցօղ տայր զոռօզն արտառուաց ,
 Ջընջեր ՚ի ձորձ , զոր նա յայլ պէտս առեալ ընդ իւր և էած ,
 Անդ կասիւ չ , Հոտք անուշից , հան ՚ի գանձուց մարմարեան :
 Նարդեան ազնիւ , խեժ կընդրեկին , զԱմմին անոյշ ըզգուրեան :
 Այնպէս յորասոյս յիւրս անուշուսն օժ ըզնորս գարշապար ,
 Եւ մինչ յեթերս անմահակն բուրումն եհան բերկրարար :
 Առ զամենայն և ընկաւս Աստուած որուով մարդասեր ,
 Շտորհեաց ներումն , և Հետարար թաղմեալ ուղւոյն զիւր առնէր :
 Իսկ ՚ի վայրաց անդ խուռնընթաց խուժան ամբաւ գայր խօթից ,
 Ո՞ պատմեցեղ զիւրացն Հանդէս , զ՚ի ճնե Հասեբց և թըլեց :
 Ո՞ ըզխեղին , և որ խելառք են դիւարախք ամհիք ,
 Որ առաքեալք ՚ի Տերունոյն , ՚ի սուռն դարձան քաջողջիկ :
 Յայնժամ անտի ՚ի Սաղմուսյն զէմ եդ ՚ի կոյս պատուարաց ,
 Չոր քո՛ գաւակ , ո՛ Հայր այգեաց , Սեմ Համբաւեն թէ շինեաց :
 Յորժամ ամպրոպք Հողաթաւալք , և ջաղըք կացին սահանաց ,
 Եւ ծոցն ելեալ անդընդախոր , յիւր ծոցն եմուտ սահմանաց :
 Ապա Յերուք յաղեցն ՚ի սուր զազգըն վանեալ զառաջին ,
 Ելին նըստան . և յանուանէն զանուն կարդան Գաղթին :
 Անդուստ Արքայք նախնոյն Յուդայ զարմ յարնէն և զաւակ ,
 Ի գոռ ՚ի մարտ յաղթողք ազանց անդ Հաստեցին Մայր Բաղաք :
 Աստ Սողոմոն շինեաց արքայն , բազին գամէն քայքայեաց ,
 Տաճար Յարուստ , բուրգն սհազին ՚ի կայս ամբարձ աստեղաց :
 Աստ և Սեղան , Բէմ յաճախեաց , և պըւընձոյ կոնք ՚ի կուռ ,
 Եւ ձորձ նախնեաց , ձօն Տաճարին , և ճիրանխ ոսկեհուռ :
 Եդ և ափսեայս , և աշտանակս , և խընկակալս բուրուռանաց ,
 Տաշարս պէսպէս , եռոտանիս , պուստնարդ ՚ի շէկ պըրընձեաց :
 Ըզփայտն անփուտ , յորում Որէքք ըզգուշացան սուրբ ուխտին ,
 Չոր Հայր գըճեաց ամենակալ վէմ սըրբատաշ ՚ի կըրկին :
 Աստ ձօն արքայն տայր , քահանայն գարիւն Հեղոյր ոշխարի ,
 Չօնէր և Ազն , յարիւն գոհից ոչ շաղախեր սյլ տեղի :
 Երկոց յամին աստ նըրկերէլ գայր ՚ի ծագաց Խարայէլ ,
 Աստ և բատեպ սփօրեցան օտք Տերունոյն ՚ի կոխէլ :
 Յայնժամ բիւրուք զեղուն փողոցք , երբ Հատանէր նա զուղին ,
 Անդուստ և բուրգն էր տեսանել , և ծայրք բարձունք քաղաքին :
 Ի բուն գալար օտ ձեթեանց ՚ի ձեռոս աւին , և խոյտան ,
 Նաւ կողերք Արմաւենոյն յիւրանց բնէն կորեցան :
 Հետեակաց մեճահանդէս խուսն Հետեւէր առաջի ,
 Ըզկնի որբա խըռներ բազում , Հանդարտ քայլէր այրուձի :
 Իսկ անդ Վեհագն ՚ի միջակին , տիպ հրաշազեղ բոցանայր ,
 Չէր նա ՚ի ձի գոռ վերելեակ , ոչ յերկվար ոսկեսար :

Կա յուշ առնել, թէ կեանք խոնարհ արդոյ յոյժ է Արքային,
 Գաւառակին բառնի քամակ, որպէս Գուշակքն երգեցին:
 Գլուխն 'ի բաց, յուսոյն 'ի վայր պրծըղաւորըն փարի,
 Էր պատմուճան, զոր Մայրն ինքնին մատամբ գործեաց նազելի:
 Արկաւ մանուկ, առ մաշեցաւ արկեան իբրու ձորձ ըզհին,
 Իսկ օդ ունէր նա բոկ ոսկն ըզաշկամաշկ զարջախն:
 Սպսկս գալով նա մտ շինին, մանկոյն կանուխ ել զատակ
 Գան օրհորդք, բոլոր ծաղկանց գունակ 'ի դուռն և գունակ:
 Նըւազ պարն կողերք 'ի ձեռս, ծաղկապսակք քունք յայտից,
 Եւ այր զարամբ, դէմք գեղանին դուռն մըրցին ցընծալից:
 Բացան և դրուք, և դուռ ճեմուտ իբրև յաղթօղ քաղաքի,
 Գան, և ողջոյն իբրև Փըրկչի, տան և իբրև Արքայի:
 Պըսակ պըսակ առնուն, և տան աղաթթ ծաղկեալ ձիթենին,
 Եւ ձայն գոչիւնն ել բարձրացաւ, զընաց մինչև 'ի յերկին:
 Մեծ համբաւոյն ըզուրն արագ լուաւ քաղաքն և ճըփայ,
 Աւագորեալն 'ի վեր վազեաց, դէտմոյն ուն 'ի բացեալ:
 Զամբըն փուշոյն յակն արկանն, զընայր դիպան բարձրանայր,
 Վարանեցան չըչուկն 'ի նոր, յուզն խնդրեն այր ընդ այր:
 Ո՛այն իշխանն, որ բերք բերուց հորդն ուղի և խաղան,
 Եւ զինչ այնչափ ցընծացեւրցն իցէ նըւազ յաղթական:
 Իսկ որ անգէտք չնն համբաւոյն, են Տէրունւոյն 'ի դասն,
 Գան ընդ առաջ առնուն զԱրքայն, ըզճափն ըզկայթ յաճախն:
 Աճնն գեանոյն և ճիրանիս, և գորգ ըզտար աշխարհաց,
 Փողոցք դառնան մարգագետինք 'ի բոլորից 'ի ծաղկանց:
 Այն ինչ եմուտ, ամբոխ բերուց ետես իւրանեալ յերկուղին,
 Չայն նա լուսեր անդ մեծազն, ոտք Տէրունւոյն կանեցին:
 Էր անդ Չորակ փակ 'ի բըրօղ անտառափն աննըման,
 Ուր տեղտարափք, ուր և առուք յաւերժաբար լըճանան:
 Գան օրհորդք ճոխ քաղաքն 'ի չոր նորա պիտեան,
 Եւ հինք հովուաց դէր ծարուոյն, խաշին տային անդ հորդան:
 Դեղ և ցաւուտ ոչխարակին եր կենսառիթն այն վրտակ,
 Ուստի յետինքն ըստ համբաւոյն Լիճ անուանեն և Ծովակ:
 Էր անդանօր շատից խորունկ, այլ և ցաւուտ խուժանին,
 Գանդի երբէք յուզէր երբէք, զըրդանք հանն ահագին:
 Յուզէր ճըփայր մէջ ծովակին, չըմինդ յանկարծ անդ 'ի գալ,
 Կապոյտ կոհակն յերկին ցընցուղ, փըրփուր ցոյտէր ձիւնափայլ:
 Էր 'ի ուամկն զանխուլ պատճառն այն ճըփանացն ահաւոր,
 Միայն մանկտին և օրհորդք նըւան կանխեն լուսաւոր:
 Ստեն ընդ օդ փայլակնանալ հոյժեմեան Պատանի,
 Ոսկե ճաճանչ են թէք նորա, հով ճիրանւոյն ծածանի:

Իջեալ 'ի ճովն յուզէ խաղաղ նա 'ի կըրկին դատակէ,
 Հետք լուսահետ գըծէ հարուստ, յորժամ յերկնից սաւառն:
 Որպէս Վալ քանն Հօրն վերն, 'ի ճիրն երկնից չըբնապատ,
 Չոր նաւազեցն ետ 'ի նըւան, կամ խըմբելոցն 'ի ճակատ.
 Գայ գահալէժ 'ի բոց 'ի հօւր, կայձ թօթափէ նա անհուն,
 Եւ սբրտք սարսն խամ խուժանին իբրև տերև խարշափուն:
 Կան անդ զաւտոք դէտմոյն յերջին, էր ըզնըւանն և տալոց,
 Խաղաղ 'ի ճովն ակընկառայցք, կան շականջն ձայն զօրոց:
 Չի ընդ նըւանն այր այր նախիկն 'ի ճովն իջէ ալէկոճ,
 Անդ մին միայն նահատակեալն յախտին բուժէր 'ի ցաւոց:
 Գաջք պատանեաց որպէս զարձակն ըզգալտ փոխեալ 'ի կըրկէս,
 Փորձ քաջնթաց յարագ ոտինն այր զայր կարգայ յասպարէս:
 Ա՛նդ 'ի նըւանն իբրու զօգիս կալեալ նորա 'ի բըռն,
 Ենթ զօտեպինդք և յոտնխմանս յակճիւրջս կան ձայնատուին:
 Բայց և թասէն, ընաւից 'ի լանջ սբրտըն տոբոսայ և թընդայ,
 Եւ մէն մի իւր վայր նախընծայ մըրցանակին խոստանայ:
 Այր 'ի նոստ ոմն հիգացեալ 'ի յախտ ջեանոյր դըժուարին,
 Կոճը անպիտան, ողջ անգամօք լոյճ 'ի բազուկն և յոտին:
 Յետուն անուն, յանցերձ ախտին իբրու յանեւ կայր 'ի բանդ,
 Ընչեղ երբեմն, էր հայրենեաց ժառանգ անդոց արգասանդ:
 Աճաւաքեւ 'ի շար ախտն, առաջ հաստեւ ըզմարմին,
 Բարէ, հաւատնա ծայրայեղ ետ խաբուսիկ արուեստին:
 Երբ զամենայն քար նա շարժեալ, և զամենայն փորձ փորձեաց,
 Եւ արուեստին իրժըզկառան իբրու զամեն ոյժ քամեաց.
 Աւ, հիբացեալն զաղբատու թիւն, զագանն ասեմ մարդախանձ,
 Առ 'ի վերայ բարդեաց ախտն, թափանց յուղեղն ոսկերաց:
 Գառնիցըս տասն, աւուրց նորա, ամբ ցաւագինք շափեցան.
 Թո՛ղ զախտն ամբաւ, և 'ի սոճուն ժանեաց մարմինքն հաչեցան:
 Ի սա յայնժամ ակընկառեալ Արքայորդին և Արքայ,
 Չորաւ և մտ զայն օրինակ հէշտ և ամբ ձայն կարգայ:
 « Չի՛ բեզ այդչափ, ս՛ հիգացեալ դու անախտակ դէտ ափանց,
 Աստ ցաւագին, ակընկառոյց մընալ ջըրոյդ ճըփանաց:
 Տես, զի՛ արագ քոյին ընկերք դառնան աստի խընճղագին,
 Եւ 'ի մարմին նորափետուր, կորով խայտան թանայր յականէ,
 Իսկ նա առ այս, և արտասուք զպտտըն թանայր յականէ,
 « Չէք, Տէր, ասեր, չէք մեղ ջըրոյդ, ո՛չ աղբերակդ ինձ դըրժէ:
 Աճ մինչ ըզճուփ դիտեմ ճովուր, այլք անդ փութան արքնարար,
 Մընամ աստեւ ես վերջոսնեալ յիմ խեղանդամ գարջապար,
 Կա և յայնժամ մեծացելոյ չէք զօրափլ, չէք ընկեր,
 Որ զիս կանուխ Տէր յայդ ճովակ ասեալ ձրգէր կենսաբեր »:

Մինչ նա խօսէր, յառեալ հեզիկի դէտակն ունէր Բարունին,
 « Կաց դու, ասաց, յստից վերայ, օն մեծարայլ հստ զուգին:
 Չէ հարկ 'ի ծովդ յուսալ համբուն, արի կանգնեաց դու. քէ լին ».
 Ասաց, անդէն, ով քանդելեաց 'ի վեր վաղեաց 'ի մահճէն:
 Ինքն ըզըրչտեակն 'ի յուս բարձեալ այլոց քայլէր հաւասար,
 Չի և կորովն 'ի նա դարձեալ, ընդը պղնդեցան և աճառ:
 Արպէս Հովիւ տերեախիտ ոստըս քաղեալ 'ի մայրեաց,
 Էւ 'ի միջի թըմբերեալ 'ի պաղ Օձ մի բունեալ պարուրեաց:
 Հովիւն անդէտ ածեալ ըզնա, մերձ խարուկին 'ի բոց տայ,
 Հազու ըզհոտ առեալ բոցոյն, գըրուի վիրազն ամբառայ:
 Աստ անդ հրացայտ նա բեր յածեալ գողցեն թէ շանթ արձակէ,
 Սողոսկ ընդ տունն, ահեղ չըխն հանէ յեռայր 'ի լեզուէ:
 Բայց անդանօր կան պաշտօնեայք 'ի սեամ' նըտեայք Տաճարի,
 Չօն վաճառեն, զոր ժողովորդք տան 'ի Սեղան պղընձի:
 Են արարոյս խաչին գառնիք, արջաք, և զզյգ աղաւին:
 Քաւիչ մեղաց 'ի ձօն պաշտման, այր այր ածէր ըստ գոյին:
 Այն ինչ մըտեալ, զայն տեսարան աչք դիտեցին Տերունւոյն,
 Չի յաշխարհին 'ի զբօսանաց հընչէր ծրվայր վայրն ողջոյն,
 Ոչ հանդուրժեաց, յերեքկուղին զաջն զինեաց խարազան,
 Գանին շուինգն հարաւ թիկանց, սեմոյն վանեաց սըրբազան:
 Որպէս սաստիկ Հիւսիսայնոյն յԱրջոյն բունեալ 'ի քարայր,
 Մըրբիկ յահեղ խուժեալ զօրոցն ըզդաշտն առնէ վեր 'ի վայր:
 Գոռ ընթանայ, վանէ զերկինս, ամբք ոչ ժուժան բըռնութեան,
 Նըկունք պարուրեալք յաղթականին օտք և ամպրոպք սեղիլ տան:
 « Սա այս, ասէր, տուն Աստուծոյ, Որ Ինն աստէն է բնակ,
 Չոր դբժպատեհ գուք պըղճեցէք իբրև հանութ ի կըրպակ:
 Ծատ իսկ ցայս վայր ըստ հին կրօնից զճք խաղային 'ի յարեան,
 Էւ յապաժոյժ յաղեալ խաչն բեմք և սեղանք դունեցան:
 Ամենակալն արդ հրամայէ, գարին խնայել ըզդաշտն,
 Ոչ 'ի թըռչնոցն այլ հոտոտի, ոչ 'ի ձենձենն արննդեաց:
 Չեզ նորակրօն ձօն պաշտաման, արդարութեանն է հանդէս.
 Մտք սըրբանուէրք, աղօթք չերմիք, այս ձեր կրօնից ողջակէզ:
 Ասաց, և անդ աղաչուոր առ Սեղանոյն ձունկ կըրկնէ,
 Այնպէս 'ի գուճս աղօթս առ Հայր, 'ի խոր հաներ 'ի սըրտէ:
 Իսկ և անդուտ սիրտն տասպր այն նախաթոռ. Երկցանց,
 Հուր բորբոքեր 'ի լանջ նոցա, բոց և զայբուց մարդախանձ:
 Ոչ թէ նոր ինչ մոլեգնութեանն այս դառնարմատ բոյսք բուսան,
 Խէթք վաղեմիք, և քէն անջնջ յօգին նոցա տըպացան:
 Ոչ ժրպըհեցան դըրժել նըմա, զի շատ ունէր նա որեայր,
 Տեսեալ խուժան, թողուն զբնան, բոճմունք ածեալ վայրապար:

Որպէս 'ի պահն 'ի զիշերոյն, սովեալ Գայլոցն վահմակ,
 Բայ ըզգաւիթն եթէ գըրոն հօտին դիմն 'ի պատակ:
 Այլ խոչ ը չ ոտն եկաց նոցա անբուն Հովուին բիւ ականց,
 Էւ խուճապեալք հալածեցան հաչիւն 'ի Ծանց և Գամիւռանց:
 Սողն 'ի ներքոյ գօչէ զնոս, մեկուն նորա վայր յանչն,
 Կան և 'ի զուր ոռնան ոռնան, մինչև լերինք հընչեացն:
 Մինչ նոյ յաղօթս, ընկերքն ուրոյն 'ի Տաճարին մի առ մի,
 Չըննեն ըզհուրզն ըզհրաշակերտ, ձեռին արուեստ ճարտարի:
 Կան հիացեալք, յակն արկանն հարիւր կովեալ սիւնք մարմար,
 Հարիւր և սիւնք կուռ պղընձոյ, լերանք բարձանց հաւասար:
 Գուրք պղընձիք մեծ ճըռընան պղընձագոյց 'ի ձըխնեաց,
 Մոյթք և ձեղունք յաւերժ մայրից, սալք մանրահատք ստակաց:
 Դրանդիք սեղանք 'ի զուտ ոսկոյ, և Չօնք 'ի վեր կան կախեալ,
 Անդ են և կառք յոպնիագից, և վըղտկրեայք ձիւնափայլ:
 Իբրև այնպէս անդ հիացեալք զըննեն նորա վայր 'ի վեր,
 Էւ Բարունին մերձ առ նոսա մատառ մեղմոյլ և ասէր.
 « Այդ մեծ Տաճարդ, արմատաքի զետ հողմավար մեծ սոճի,
 Ծըռնիդն հարեալ յոյժ ահազին, կործան 'ի վայր հօսեցիլ:
 Էւ քեզ Սաղիմ' մընան տուգանք սատուածատեաց բոց գործոց,
 Որ ըզհուշակս յերկաթ մաշէս, և կոչիոճես քարակոճ:
 Քանիցս անգամ 'ի մի զընդել գորգիւնք բոց ցան ուցիր,
 Քարոզ բանին էս աստուածեան փորձ փորձեցի 'ի նանիր:
 Որպէս և Մայրն այն ցըցնազարգ ձաղուցն յերամցիր և ցան,
 Կարկաչ հանեալ թէ թօթալեւ, ձաղքն ընդ թէտվք իբրմեցան:
 Սուր բեզ շղջոյ, և զէնք ըզբեզ թաղիդ սարսն 'ի գահէ,
 Էւ գեւք արեանց զնացնն յերկիր, հուր վըժխընդիր լափեցէ:
 Ոչ տեսանես բեզ արհաւիրք կան մաղիւ չափ մօտալուտ,
 Չի ոչ բարդես աղօթք յաղօթս, ուր սպառնալք են անուտ:
 Լըցու քո չափն, Ամենակալն այլուր կարգ սուր տալ ճըզնի,
 Այլուր քաւէ, և իւր պաշտօն յայլում անուր փաղաքի »:
 Ասաց, և կիճ 'ի նորաքանչ եցոյց նոցա 'ի քանդակ,
 Մեծ տեսարան, և յայտնութիւն նախնի Աւուրք են վեցեակ:
 Յօրում Աշխարհ այս անարդիլ անդ հատեցաւ մեծապէս,
 Անդ և գոյից կարդ, և Նախնեաց քաղարութեանց կայ հանդէս:
 Գործ հրաշակերտ, և երկրաձին եր անպատում 'ի լեզուաց,
 Իսկ անդ տիպաբք չեն մարդատիպ, չեն և գրօշեալք Վէհաղանց:
 Ի զիժ 'ի նիշ ծածուկ անպայս, ձեռուն գըժեաց ճարտարին,
 Հասու լինել զիտաց ոչ ոք, և ոչ Գուշակք զօրեցին:
 Ստո ինն Աստուած յանկերոյ հատուած, զակն իւր յառեալ իբրև բոց,
 Յաւերժ զիշեր, և զանպատրաստ ըզիտորս դիտէր զանդընդոց:

Տարերց գոյնց իբրու կամեր օրէնս հաստել նա անլոյծ,
 Ինքքն հրացայտ ճառագայթիւք, լուսով փարեալ անմատոյց .
 Անդուստ յամբոյն ոսկե ճաճանչ, զարփեացն հաստե պարբջնակ,
 Չերկիր, ըզձով ըզոյտ թափառ, ուժ և չափեաց ամանակ .
 Չի յայն լուսոյն հասցե Արփույն ճաճանչաւուխտ հրեկային,
 Նա և խարոյկ զարմանազան, արկցե ֆոցոյն 'ի յերկին :
 Անդ և կայթիւք պար մեծ առեալ, և ծափահարք կան Հաստոյն
 Չօրք երկնաւօրք, ոգիք Տրեղեղէր, լուսոյն հաստուած առաջին :
 Չև հոյ 'ի ջրոյն, և ոչ յերկրէ երկինք զատեալ արիայեան :
 Այնպէս տարերք էից համբուն, անդ խանութիտուն անկեալ կան :
 Այն ինչ երկնից գայր յերևան եօթնաստեղեան շրջանակ,
 Եւ հրաբորբք լուսատարրից կարգ տայր գունակ և գունակ,
 Ապա տակաւ և գոյր ամէն նոր կանուին կերպարան .
 Իսկ և յիւրում յակաստանին ասելն յրկինք անասան :
 Էր տեսանել Յամբք կարկառ, 'ի միջակին տարածիդ,
 Ի գոգ ափանց պատեալ ըզնա, ջուրք գան բախեն ամէհէր :
 Կոհակ կոհակ անդ խորտակին, փըրփուրքն յատեղըն կիզան,
 Եւ չև լատից ծովագնացից լայն պատառուք պարզեցան :
 Չև և 'ի Դաշուն յայն հոսանուտ ուժեն թխակք, ջուրք ծրփին,
 Ի սիւզ 'ի քաղցր 'ի գեփիւռեան անդ Ծով ծրփայր ծիրանին :
 Յանկարծ յՈփեաց, լերանց կատարք սեպուհք ելեալք, ճաճկեցան,
 Իւ մարգարօք առ 'ի ներքոյ, հովիտք խոնարհք դաշտացան :
 Հող քաղաքոյս ծիղ ընծիւղէր, երփուն և երփն 'ի ծաղկանց,
 Եւ սողաթիւք ծիծաղախտ ծառք զարդարին հերպայանծ :
 Էր տեսանել և դաշտ և մարգ դալարադեղք գանազան,
 Իսկ 'ի մարգաց նախանծ առեալ, գան և իբրուք յերևան :
 Անտառախտ կատարք նոցա կան 'ի օտիւր յերերի,
 Անդ և Սղոցիք և Չիժենիք, կոնուաբեր և Կոճի :
 Ծաղեն յանկարծ և լուսաւորք կըրկին յերկին կապուտակ,
 Երկկածինն ըզգոյս իւրեանց լուսոյն գընեն նըպատակ :
 Նորա իբրև կան Աշխարհի անբուն պահնորք նորարանչ .
 Եւ դաս 'ի դաս կարգ յանյեղի, փոփոխ նաւթճեն ըզճաճանչ :
 Քանզի Արեգն աղբիւր լուսով, չափե զՈղիմպ ըզցայտ,
 Պատի շըրջե, գունե գերկիրս յերանգ ոսկւոյն գոյն 'ի չէկ :
 Իսկ կայ լուսին փոխանակաւ, դժժոյն ըզցայտ 'ի ստուերի,
 Ծոց ըզուսոյն կաթեն նորա մահակ եղջիւրքն արծաթի :
 Անդ և Ատուղք վառեն զԵթէր գեւերափայլ 'ի յականց
 Յաւերժական առեալ հոլով, 'ի ծագ ծըզին 'ի ծագաց :
 Առ այս դարձեալ, տըտամըք երկրաշն գաշտ հոսանուտ ափօսեն
 Ազգն անմըռունչ, ազգըն թեփոտ զանդուդս 'ի լիւղն հատանեն :

Կըռնեն ըզթեւ, ճախրեն ընդ օդ, Թըռչունք ծաղկեայք 'ի նըկար,
 Եւ 'ի կըտցացն 'ի կարթըն գան այր ընկերին 'ի պայքար :
 Ոչինչ բացեայ զընան թափառք ջուրք Անդէոց 'ի դաշտին,
 Եւ լուսակիցն Օդիք խայտան զԵւրթ մարգալ 'ի գետին :
 Գազանք Վարդեր յայնժամ անհեք բաւիղ կաղիղ որունն,
 Տնտուրք Վիշապք երկայնադէգք սուտն ահագին քարչ աճեն :
 Անդ վերնաճեմ և մեծ Աբբայն գոգցեն յամբոյն լուսավառ
 Խրախոյս նոցա, տայր քաջլուրք, և ճայն աղբեր քարեփառ :
 Եւ Երանուին բաղմացարուք, ինն աճեցիք արարած,
 Եւ ձեր յաւերժ ծընունդք զաւակք, լնցին դարուց և աղագաց :
 Եւ 'ի վերջէ մերկ Մարդ յերկրէ, փայլակն իբրև լուսաճեմ,
 Գոգցեն Հաստին օրէնս նըմա տայր և խօսեր գէմ առ գէմ :
 Թաղ և նըմա կապեր անմահ, զերկրին ունել զաւազան,
 Եւ ուխտապահ կալ անասան յանդըժեկին պատուիրան :
 Էր անդ և Մարգ հրաշածաղիկ, ուր ծառք ոստովք հարուն ծափ,
 Բայց և պըտղոց պահակ բունեալ կապուտերանգ կայր Վիշապ :
 Աղբիւր 'ի մէջն էր արծաթի, քառից մարգից գետահետ,
 Ջուրքն 'ի հոգոյն սուգեալ յարգանդ, գանգ բաժակեն մէտ 'ի մէտ :
 Ահ, Գատանին անդ թակարդէր 'ի դաւաճան Վիշապէ,
 Կընքեալ ծառոյն ուտե զպըտուղ, պատուիրանին ոճնչս առնէ :
 Հաղիւ զճաշակն առ հիքացեալն, երթ զօղեցաւ 'ի մայրին :
 Եւ սըրտառուչ ոչ հանդուրժեաց սաստիկ դիմաց Աբբային :
 Չի ահ թափեր մեծ յանցուածոյն, նորա յամբոյն ահեղ ճայն,
 Պատիժ զարժան գոռայր նըմա, և որ ըզջնտ 'ի լոյս գան :
 Իսկ կողածինն, որ նախ դաւեալ ուխտին զըժեաց տերունին,
 Այն հերացեալն 'ի գուր խուճապ զոգէր թժրոցն 'ի թաւին :
 Բայց յաղթականն ապարթանեալ 'ի դաւաճան իւր գործոց,
 Վիշապն այն կուռ պըղնձպատեան յիւրեն խայտայր քընթըռնոց :
 Ի յաղթ Իբան ճապուկ Սողունն, երիցս առեալ վագ 'ի բունն,
 Ուրտացաւ կընծիւրս յահեղ պարեանց ըզճառ գայն համուռ :
 Անդ 'ի վերուստ, գէմք իգակերպք բախեալ թեփօք մահաջարք,
 Անգութ և լնրբ, ըզդաւելոցն ոգիս Տարեալ խաղ առնէր :
 Ոչինչ բացեայ էր տեսանել Բանդ խոր բաւիղ ահագին,
 Յարկք են անդէն խաւարադէլք, լոյս թալացեալ Սրեզին :
 Ուր և Հոգւոցն երամ սըրբոց անդ արգելեալ Նախահարք 'ի կարգ :
 Վնասու միայն, փառանգք լուսոյն սպասեալ մընան կարգ 'ի կարգ :
 Ին հինաւուրց ալքը ծաղկեայք, Գուշակք ամեալ վարսապալ,
 Ծանրեալ բազուկ ամբառնային յերկինս 'ի վեր աստղափայլ :
 Ողջնք զերամն Տայրն Աբբայն թիժեղքն լայնեալ վայր 'ի վեր,
 Գոգ մեծ պարգեալ, տարած բաղկօք յայն և յահեակ պարագրէր :

Նորա երկնից մեծ Արքային յողոր մատչին դաս առ դաս,
 Խնայել, և մի վնասու միոյն բնաւից անել պատուհաս:
 Աստ Բարուհին վայր մի կացեալ 'ի խոր սրբուն թառանջ հոն,
 « Դրբա, ասեր, թախանձ արեւեալ մինան մահուն մեր քըրտան:
 Օն մեք գնացուք, ես պարտական 'ի մահ մատնիմ և 'ի խոց,
 Թախանձ բանդէն զերամ գոցա, ընդի փըրքեմ դըժոխց:
 Բա վըշտըմեր գոցուն կարեաց որ ինչ նըշխարք կան մնան,
 Անշուշտ խնոյն յարեւներանդ կանուխ քաւին 'ի մահուն »:
 Անդ և յարկած աշխարհի համայնաբնից մեր աղգին,
 Աջ Անեղին հովանացաւ, նուազուք նըստան 'ի Լաստին:
 Անբոյլթը յալեաց, արդարք 'ի ներք հարուն ըզձաի և ըզկայթ,
 Մինչ տատանէր ծըխոյր 'ի խորս այն ահագին Լատափայտ:
 Հաղիւ 'ի դուրս գան յաղթ լերինք, բոցք զամբ յայնժամ պատառեն,
 Կըրկնեն երկինք և երեքնեն, փայլակնացայտ և շանթեն:
 Անդ և Ներոյն շողացուցեալ մերկապատեանն ըզուսեր,
 Հայրս աղէկէզ Իսահակա. հրաման լինոյր մահարեր:
 Ճըզներ 'ի գործն, աջ ամբարձեալ մեծ ձերունին նահատակ,
 Չէ էր դարձեալ յետ կոյս թիկանց, գայր սաւառէր Նըւիրակ:
 Պատգամ բերեալ նըմա յերկնից, նախկին ընդդէմ պատգամ:
 Տես ձերունիդ, քոյ զոհն, ասեր, մերձ քեզ քարտ ճարակի:
 Փոխան մանկանդ որ ոչ գիտէ, նա կայ 'ի սպանդ պատրաստեալ,
 Դու զայն հանցես Ինն նըւեր, իոյ արարոյոս ձիննափայլ:
 Անդ և եղբարք ման երազոյն զեղբայրս ստեն, վաճառ սան,
 Հօրն հիգացեալ սըտեն զօրհասն, ասեն, թէ գէշ եդ Գազան:
 Հայրըն զօրդոյն 'ի ձեռս առեալ զարեւոտոզ պատմուճան,
 Յօղովն աչաց կայր և թանայր, սուր և, գոչէր, գերեզման:
 Անդ և 'ի կէտ երկայն վըշտացն, 'ի սահմանաց Փարոսին,
 Ի խոստացեալն 'ի գահն անեալ օրէնքդիբ Անհագին,
 Այն ինչ խուժանն հրաշիւք ամբա. 'ի հայրենին դարձ առներ,
 Եւ զի անթիւք խարուկեցան հրաշուշն օձիցն յանչէջ բոց,
 Եւ զի ամբարք դիակնացան 'ի մահահասուն 'ի խայթոց,
 Նա 'ի դաշտին բարձր 'ի ձողէն Ալիշապ կախէ պղընձի,
 Փըրկիչ 'ի Փայտն, օձահարիցն ասեր, բեր տալ կորովի:
 Անդ և ուրք կըրծոցն 'ի լանջ կըտուց հարեալ սայրասուր,
 Հաւն այն թըռչուն 'ի վերբո իւր ձագ բուձաներ անփետուր:
 Զագքն ըզնովեալ առեալ ըզբալ յարին խայտն մայրենի:
 Լանջ փետեկեալ մօտ քայլ զըննել, ձագ ընդ ձագուն պղբարի:
 Զայս ինչ զըննեալ, և երկբացիկ ընդ դուրս ելեալ Տերունեոյն,
 Յոյժ մըտախորհ, ընդ աշտիճանս չէ նա իլեալ էր ողջոյն,

Շըւնիդն հարեալ, կին հերարձակ ձրգէր քարէր անդ խուժան,
 Էր հնիօրեայն, կին, Մանասեայ, դէմք թափկացեալն այն Շուշան:
 Ընդ իւր հայրն, 'ի տիս ձողկեալ աղցիկ չըքնաղ 'ի դիմաց,
 Թեպէտ Զահիցն երես չարար, առ դրժկամակ և զուգեաց:
 Դըրժեաց Շուշան առագաստին, պարսից քարանջ ձայն տային,
 Խուսք պատանեոյն, մանխոյն, խուժան, ըզքար կայեալ 'ի ըռոխ:
 Կանխեալ Երէցն, ոչ տայր ըզկինն առեալ քարանջ նըշաւակ,
 Մինչև դարձաւ, և ըզբերիտոս գաւիթն ետես յընդարեաց:
 Գայ չարարուեսուն, և մօտ սեմոց ըզկինն ըզհէք առ ձրգէր,
 « Սա այս, ասեր, առագաստին ուխտին դըրժեաց հարսանեաց:
 Արդ յայս ոճիր պարտաւորին տալ պատուհաս մահագրեաց,
 Կընքեն օրէնք, բարէ կըրինք, կողոյժ լինել 'ի քարանջ:
 Մէք առ քեզ գամք, ու՛ զուշուկաց դու հեզ թարգման և ամբ,
 Գո զինչ կարծիք, լըսել ինդրեմք դոյթ մեծ կալեալ և ըզհոգ »:
 Ասաց, և անդ միտք մերօթին երազայոյս նանրացան,
 Կարծեաց յանելն և յանխախտուն ունել ըզՏէրն յարգելան:
 Զի թէ հեղիկ նա գորովեալ, թափէ ըզկինն յօրհասէն,
 Ըզքարն 'ի նա ըզխուժանին կուտել իբրև յանօրէն:
 Իսկ լնէ կընքէ նա ճոխարար, յօրհաս մահուն տալ ըզկին,
 Ինթ յոխերիմ յայնժամ ընդն դիմագրաւել ամբոխին:
 Յայս մըտայոյզ իբրև յաղթօղ, յոյս մի կալեալ նա ընդ վայր,
 Այն աղաջուրն առ մեծ ինքզին 'ի սիրտն յայնժամ փըքանայր:
 Որպէս 'ի քուն արօբադիբ ետես Մըշակ յերազի,
 Յօրժամ 'ի խոփն իւր ախօսեալ հողոյն արգանդ պատառի.
 Կարծեաց փորել գանձ ընդ հողով ձոյլ մի հարուստ ոսկեփայլ,
 Ի վեր վազեաց, 'ի գուր խայտեաց, մինչև ըզքուն թօթափեալ:
 Զարթեալ, և զեռ քըրտնափառտակ, ետես, եթէ աղբատ է,
 Յայնժամ զերազն, յայնժամ ըզբախտն 'ի միասին նըզօվէ:
 Հնարեաց Ատուուած, (զի աստուածենք մարթուն մարդկան են անհաս),
 Զէ և 'ի հէք ինայեաց 'ի կինն, և օրինաց չեդ վընաս:
 Զակն 'ի գեւնոյն 'ի վեր յառեալ 'ի գօտեփայղն յայն խուժան,
 « Անշուշտ, ասեր, մահ ընդ նախնեաց այդ յանցուածոյդ է արժան:
 Արդ, գուր արէ, ո՛ որ 'ի ձենց 'ի յանցանաց է անբաժ,
 Գարձիդ լընի ինքն առաջին, և կարդացէ իւր վաշ վաշ »:
 Իսկ ո՛ երբէք յայն խուժանէն, սիրտ ապառուժ և յայրատ,
 Որ առաջին քարձիգ լինէր, և զինքն ասեր անարատ:
 Ասաց, հայեր նա 'ի խոնարհ խոճոռ ակամբ սոսկալի,
 Պատրաստ գըրել յանձնապատասան մարդոյն ըզնոցս 'ի գետնի:
 Կայր մանկամարդն ըզդոջակի 'ի մութ մահուն միգաբեր,
 Աչքն 'ի խաւար, ձունկքն յերերի, 'ի մէջն անկեալ կիսամեռ:

Որպէս անկեալ Եղին մատաղ 'ի պառական և 'ի ցանց,
 Ողջ ահաբեկ յերկայն վազիցն և 'ի հաջել Բարակաց.
 Յուրթ թըշնամեաց դիտէ ժանիս, համուռն թափեալ նա յ'ուրի,
 Յոգւոց պարզէ, և մօտալուս օրահասին ակն ունի:
 Չայս Տերունւոյն իբրև այնպէս անկարծ լուան պատասխան,
 Յանկարծ ոգիբ բեկան նոցա, և ամհ հէրն հեզացան:
 Անդ ընդ ակամբ այր նըշմարէր, և այր հայէր ընդ ընկեր,
 Եւ անձնընտիր յայն ամբօխն որ դիմադրաւ չընծայէր:
 Իրունքարիցն յիւրեանց ձեռաց տան գերձանել գաղտաբար,
 Այր այր ոգւոյն իւր գիտակից, թողուն գընան ըզՏաճար:
 Իբրև դարձաւ ետես Աստուած թափուր ըզվայրն ըզգաւթի,
 Մանկամարդոյն լյծ ըզկապանս որ կայր 'ի գող յերերի:
 Առեալ ըզնա և արձակեաց, բանիւր եկից բարեզգեաց,
 Նա 'ի վերջնունն յոյժ լաւացեալ, և զառաջնոյն բիծ չընչեաց:
 Գարձաւ ապա և ընկերաց, « Այլ ազգ, ասեր, խեղձիւր,
 Յանգ խեռ նոքա, ցանգ և ժբլիբ՛հ, երբէք կըրիցն ոչ տան դիւր:
 Սըրտին դոքա, զի մերթ 'ի տօնս յախտէն ըզոսթն ևս բուժեմ,
 Մերթ գիրկ աճեալ, ողբաւոր զպաշտուեալսն արձակեմ:
 Մերթ թէ և իմբս անխորտաբար և անլուայք հաց ուտեն,
 Ա՛հ հիբացեալք, և շատ ինչ այլ դոքա 'ի մեզ յաւակնեն:
 Դա և ժբլբ՛հն օրհասաբեր հաղբ ինձ լարել գողաբար,
 Որտան, ընդ իս Հռոմայեցեոց զազգըն ձըգել 'ի պայբար:
 Ընդգապատիրբ գան և խընդրեն վասն արձաթոյ արբային,
 Ըզհարկն արդեօք արժան է տալ, զոր Հրովարտակբ կընդեցին:
 Դոցա հրաշից շաղդեն նըշանք, զոր ոչ արուեստ ինչ ուժէ,
 Էին լուսոյ կըբրին ընդգեմ գերթ զաչացու կոյրբ 'ի ծնէ:
 Չեմ սը լուծիչ հինն օրինաց, խոր խորհըրդոց Ե դա ծով,
 Այլ սըրբութիւն և այլ իմաստ գաղէ բանիցն ընդ ամբով:
 Լուեմ գայլոց, հիմ դարչ եցէ խորտիկ խոզին 'ի սեղան,
 Չէք մեղ ոգւոյն, թէ յայս թէ յայն դուք լուծանէք ըզբերան:
 Ի ներքս 'ի ձեզ միտքն սլըզնն, և ցանկութիւն մոլեգին,
 Թէ ոչ այսպէս, ամեն ասեմ, ոչ մեղանչէ խոզնին:
 Թալց զի թաւալ ընդ գայա ընդ մօր Ե սոտեարոյսդ այդ խողեան,
 Վասն այն 'ի դա պատկեր զազիր հովանագրի Ատըղկան:
 Տակաւ Հաստին, երկնաւորաց զոգին գործել Հոգատար,
 Եւ զի խուժանն ուսցի տըրմուղ կրօնից միում կալ պատկաւ,
 Ինգել գեղու՛ւ նա հրամայեաց դասակ զանմեղ ըզգառին,
 Եւ երնչոցն 'ի սուրբ Սեղան գուռել արեամբ հող գերկրին:
 Այս ամենայն, ում միանգամ միտք հաստեցան խորագեաց,
 Կորոյ կրօնից նախանըզար տիպք սըպացան հայեւեաց » :

Գայր երեկոյն, և յՈղիմպոս լուսոյն ծածկեր Երեակ,
 Եւ նա յայնժամ չորաւ ելիք զԱստուածամարտն ըզբաղաբ:
 Նախ քան չորհասն ըզձայր ուրոյն խօսել ընդ Հօր ծածկալար,
 Ուստի զընկերոնն եթող անգէտ ձոր Թափօրին 'ի խոնարհ,
 Ինքն ել եկաց 'ի սեպ լերին, ուր մայրք յաստեղջ սօսին տան,
 Անտրոս, Յակօր, գոն ուղեկիցք և մըտերնն իւր Յօհան:
 Պարս յաղթաւ, և անմըտունըք դաստակք 'ի վեր, աչք յերկին,
 Իսկ նա առ Հայր զայս բարբառէր, սիրով լըցեալ գերարփին:
 « Չարդիս, ո՛ Հայր, Որդիս անպարտ դառն օրհասին գամ 'ի վէզ,
 Գամ ընդ նմաւ ես ապօժոյժ, և ոչ հրածեշտ տամ երբէք:
 Եւ զի անշուշտ քո՛ այդ են միտք, քո՛ այդ են կամբ մեծապէս,
 Եւ զի այդչափ արժեն մարդիկ, ոչ դանդաղիմ, Ա՛հս Ես:
 Գունեա զոսոս, որ գհայր և մայր լըբեալ, ընդ իս կան անդու:
 Դու զայս անմեղ զիմ Այրընտիր 'ի կրից թափեա 'ի զանխուլ:
 Չէ ինչ ինձ փոյթ, թէ ամբարիտք զայցեն դոցա 'ի գրեւր,
 Գրեւր և դամբ հնարից մարդկան ոչ ինչ ուժեն մահարբեր:
 Խոռովիմ ես ոչ, եթէ դոքա համուս անկցին դիտապատ,
 Կամ թէ կամիս, դու ըզգոսա 'ի շանթ հարցես սեճասատ:
 Միայն զարկածն հար ըզբարեմ, և ըզբոյին տուր օճան,
 Եւ բըրտոնաբեր այս մեծ հոգոց դու ո՛ Հայր իմ, սուր վախճան:
 Եթէ այնչափ քերտն հասանէ, ըզմարդն աճել 'ի յերկին,
 Եւ փոփոխունն էից տըրեալ 'ի դարն աճել 'ի նախկին,
 Միայն մաղթեմ, այն Սեւազունդք յահել խուժեալ Վիրապէն,
 Դուն՛ք մահահոտ մի գաղտալար Հօսն իմ փըրբիկ փընջեցն:
 Մի՛ նենդ մի դաւն յափողեացի, իմ գեան գործել երամոյն,
 Յորժամ հրապոյր խառնեն դոքա, մի հովաքցին մեր սիրոյն:
 Փաղանգք զարդիս դարանակալք առ դուրս աճա՛ հասեալ կան,
 Չեն նա յագեալք, և հեղձամուղէց յողիս 'ի հօր տապանան:
 Գանք բանի հնարից 'ի նենգ առցին պատիւր տուպ մարմնոյն,
 Որսալ գանմեղս, յահ պարանել և փորատել մահաթոյն:
 Դու ըզխուժանն հար և ցըրուեա՛, 'ի շիբ դարձից գուռդ դոցա,
 Եւ անյարիբ անկցին, ով Հայր, 'ի քո բազուկ գերակայ:
 Նա և կրօնից կալիմ վարժիչ, յետ իմ մահուն, Ազգ մարդկան,
 Չայս ինձ շնորհեա, և զայս Որդւոյս սիրոյն ձօնեա գրաւական » :
 Սապէս Որդին, և ձայն Երնոյն անգուստ կըրկնեաց զայս Որդւոյն,
 « Հօր զօրութիւն դու ով Որդի, դու մեր Պատուրբ գերարուն:
 Ենե՞զ և ոչ մի, բարձ դու գերկիւղ, գեան հասուեցէ քում Հօսին,
 Դու և ոչ մի, տչ զաւարիբ Իշխանն ուժէ խաւարին,
 Ի զուր ջանայ. թող 'ի հազար դա փոփոխի կերպարան,
 Ես մտը ըզբաւն և ըզփալանդն ուժով վանեմ Աստուածեան » :

Բայց մին միայն անձն հիբացեալ, որ արդ մտօք դանդաշէ
 Ի մեծ ոճիր մշտաբերեալ և Հովացաւ 'ի սրբօտ ։
 Իս ցանգ սրբունի , էր բուժ ձայնին ըզհետ չորս կենսարէր ,
 Իս խառնեցաւ 'ի բուժ հօտին , լիք զաշխարհին հեշտ ըզսէր ։
 Էր և քոյնն հաղորդ կրօնից եղև ամբաւ վըշտմբեր ,
 Որպէս ընդ իս , մինչ չև աշխարհ եղեալ , դու զայս զիտացեր ։
 Այլ ևսրհըրդով Սըբրոցն 'ի Թիւ , դա բազմեցաւ յակըմբին ,
 Չէ և Գուշակք նախապատուեք զայդ զիւարթախդ երգեցին ։
 Քոյտոցդ յաւերթ լիցի կօթող դա 'ի տխար սոսկալէ ,
 Ըզդոյշք համբուն , և անպատիրք ուղի կայցեն զարբունի ։
 Այլք վասն քո խոտեալք զարև , դիմեալք 'ի մահ քաղութեան ,
 Ազգ բեզ անթիւ ծընցեն արեամբ , մահու կենաց յաղթական ։
 Զաւակք քանի , Ծընունդ անձառ , կրօնից այսմիկ յարիցեն ,
 Քեղ և քանի գունդք քաջամարտ յահատակաց խաղացեն ։
 Միայն արի , և զըսկըսեալդ 'ի նըպատակ տար 'ի բուն ,
 Մի դու ասեր , Թէ արդ քոյնիքդ իցեն տըրմուդք անխօսուն ։
 Ո՛չ յամեսցեն , բան տիրաբուն գոցա բըղխեալ 'ի սրբունէ ,
 Եւ պերճախօս Օրինադիրք , զաշխարհս ողջից որոսացեն ։
 Իւ ըստ կարգէ կարգ սըբրութեան զաւակք նոցուն զաւակաց ,
 Զյաղթող նըշանդ յայնկոյս տարցեն Ովկիանուն սահմանաց ։
 Ծիր քանի՞ն այդ ծով պատէ յարքայութեան 'ի դասուց ,
 Անդ բուժ մեծի հարցեն անուան հըռչակ 'ի դարս 'ի զարուց ։
 Քեզ ինքնակամ Արքայք անյաղթք խոնարհեցեն զաւազան ,
 Քեզ առաթուր արկցեն ըզգէս , Սեղան ձօնեալ և խորան ։
 Դա և ինքնին այն գերաբունն Հըռոսմ Թադից յաղթական ,
 Ի ծոց ծաւալ շուրջ պարուրեալ Ապեննածին Տիրերեայն ,
 Որ ազգ անթիւ սանձակօժէ , աշխարհալուրն այն Արձան ,
 Քեզ Գրօշ և Խուրճ ընթադրեաց և զԱշխարհին երասան ։
 Անդ կարգ կրօնից , նա և հարիւր մեծ հոյակապ սուրբ Տաճար ,
 Քեզ և Սեղանք հարիւր ծընեալք , քեզ Պաշտօնեալք և հազար ։
 Եւ որ նոցուն իսկ Արքայից օրինադիր Քահանայն ,
 Յոյժ մեծաշուք դիցէ ըզբեզ տար աշխարհացն 'ի սահման ։
 Իսկ Թէ տակաւ շըրջէլ զարուց , ոգեկործան զայցէ դար ,
 Եւ այլակրօնք որդուց որդիք վարժից գործին ըզխանդար ,
 Փորձ 'ի վըշտաց զազգն յառաջին կարգ վերբերեմ ճօխարար ,
 Լաւ 'ի յուսոյն , միշտ ամբարձցէ զինքն 'ի յարիւղն 'ի կատար ։
 Տեացեն ըստեպ հոգաթաւալ կործան գօզցես մինչ յատակ ։
 Զայս մեր Քաղար նախաձայնեալ 'ի Թըշնամեացն 'ի հրոսակ ։
 Յանգ վըշտատես , տարցի ըզգլուի ցանգ յատեղաց դա 'ի պար ,
 ԅար և քաջիկ ըզսասանեալն հարըստեցէ զիւր պատուար ։

Եւ հուսկ յետոյ Աշխարհ զըմա նըկուն կայցէ կոր 'ի կոր ,
 Մեր այս են կամք , Աստուածութեան լիցի մերում դա Աժոռ ։
 Ասաց , զՈրդին փարեաց աղօլն , և անդ յարիւղն 'ի բոսոր
 Գընաց փայլակն և որոտաց , հընչեաց Բեւեռն ահաւոր ։
 Իանգի և Հայրն ամենակալ հըրդէն Արիւղն յարուեան ,
 Ամբ բոցատիպ լուսածաճանչ յայտնեալ երեք յերևան ։
 Էր վայրն համբուն փայլակնացայտ , Քրիստոս ծածկէր մըրըրկաւ ,
 Ծածանչ յամբոյն հատաւ միջոյ , Աստուած անշուշտ յայտնեցաւ ։
 Ողջ և լեբին սիւգ յանմահից բուրմունք բուրեաց կենսարբեր ,
 Լուսոյն էրա նըկարագիր , Ծնողին փառաց սա Պատկեր ։
 Ոչ ինչ ընդհատ փայլեաց գեղով դէմք վարդենին երեսաց ,
 Եւ նորասքանչ հըղեալ ըզոյս , բոլորածիր պարագրեաց ,
 Որպէս ոսկի լուսոյ Աղբիւրն ընդ արշալոյսն 'ի ծայր
 երկնից , Արեգն ըզշող Թափեալ , զԵթեր ծաւալ բաժակէ ։
 Անդ հայելւոյ յՈվկիանուն պատկերն հատաւ և ծածանչ ,
 Ոսկեծըղն ծայրք բըբըմագոյն Մայրեաց շողան հիւսքանչ ։
 Սպէտ իւրոցն 'ի հիացման գանձն ընծայեաց Տերունին ,
 Ինքն էր Արիւի , կայր ասողափայլ մէջ Գուշակաց 'ի կըրկին ։
 Մին զա՛ իբրև շնաշխարհիկ 'ի կառա ոստեաւ բոցավառ ,
 Մեծ ասպարեզ կօխեաց զերկնից հատ 'ի հըրեղէն երիվար ։
 Մին Փարոսէն զազգն Յակրեան լուսով անեալ ամբաշուր ,
 Մեծ առաջնորդ , կրօնից օրէնս ետ նա ազգին լու 'ի լու ։
 Գամ քան ըզգամ գնալով զընայր բանայր անդէն Տունն անձառ ,
 Եւ յերևան ևս 'ի մօտոյ դան Աըբունիք լուսափառ ։
 Յայնժամ և Հայրն ըզձիւսափայլ զամեն հովանի արկաներ ,
 Եւ բաղդը համբոյր տըւեալ Որդւոյն , բարբառ հընչեաց ընդ Եթեր ։
 « Իս իմ Որդի , և իմ սըրունք դա մեծապէս փարեւ ։
 Մեում զըմա , կանացածի՛նք , ունկըն սիրով դիք ձայնի » ։
 Միայն բարբառ զայս երկնաւոր յամպոյն լուան 'ի վերին ,
 Եւ յՈղեմպոս զարմանազան դասք պարբրօուք կըրկնեցին ։
 Ապա ուրեմն յիւր առաջինն 'ի մոյն դարձեալ Տերունւոյն ։
 Եւ 'ի հըրաշցն աջ Թըմբերեաց , տիպ մահացուն առ ըզնոյն ։

Ք Ր Ի Ս Տ Ո Ս Ա Կ Ա Ն

Ե Ր Գ Բ .

ՆԱԽԱԳԻՐՈՒԹԻՒՆ

Բազմատաղնապ վարանք երիցանց Տաճարին: Ի զայ-
 րուց սաստիկ գունդն սանդարամետական ելեալ 'ի Դժո-
 խոց բոցավառեն զնոսա. Յուգայի սագրեն զմասնութիւնն,
 և նա վաճառէ զՎարդապետն: Ի տօն Չատկի գունդագունդ
 ցեղք Իսրայելի մտանեն յԵրուսաղէմ, հրաշարի նկարագրու-
 թեամբ իւրաքանչիւր. ուր և Քրիստոս առաքէ յւերայն 'ի
 պատրաստութիւն Պասեքի 'ի վերնատանն հիւրընկալեալք
 'ի Սիմոնէ 'ի քնարահար նուագածութեան նորա: Ընթրիք
 Տեառն՝ և սահմանագրութիւն ահեղ Խորհրդոյն, և Ոսն-
 լուայն սրբութեան: Երթ 'ի Չիթենեաց լեառն և աղօթք
 Տէրունւոյն: Յուգա խորամանկէ զմասնութիւնն: Կապի
 Տէրն: Ուրանայ զնա Պետրոս: Ածեալ լինի սա. Կայիափա,
 անտի առ Պիղատոս, որ գուժ մեծապէս ածեալ խանդա-
 զատի զնովաւ:

Ք Ր Ի Ս Ս Ո Ս Ա Կ Ա Ն

ԵՐԳ ԵՐԿՐՈՐԴ

Բայց Սաղիմեանց աւագորեար մլտաբերեալ բազում ինչ,
 Յոյժ ահարեկք նոքա ըզցայն անհրճ կացին և անինջ:
 Լեալ մլտայոյզ յողիս իւրեանց մեծ պաշտօնայք Տաճարին,
 Հեղձամըղձուկք խուճապեցան, մինչև հանդիստ ոչ աւին:
 Ըզմուտըքով անդ Տէրունւոյն ունին անջինջ պատկերաւ,
 Տեսին դարձեալ Մատաղերամն անուանն հրաշակ մեծ հարաւ:
 Թըռչի համբաւն հրաշից քարոզ, զինչ արդ նոքա գործեսցեն,
 Չայնք Գուշակաց դամբան ըզգամ արդ միջօրեայ լոյս ծագեն:
 Չայն հընչեցին, թէ պայ յերկնից Աբբայն զարմէն յերկնաւոր,
 Յայնժամ կործան թաղն և Տաճարն անկցի նոցայն կորակոր:
 Անդ Սաղիմեան և Սեղանոյն համայն վախճան առցէ տօն,
 Ծատ է արդ շատ, կրօնիւք նախնեաց մի ժրտեսցին տալ ըզծօն:
 Ուստի նոքա յոյժ միջաբեկք, 'ի առն 'ի մութ անձաճանչ
 Այր սյր եկին և փակեցան, վարանք կալեալ ողետանջ:
 Նըման հանդոյն թռուցեալք 'ի մարզ գունակ ծաղկօք գեղապանծ,
 Երբ թափ անմահ բնաւորեցան ծրծել աւանուլ պարք Մեղուաց.
 Երբ թափ տըւեալ ճըմբայնոյն, օգք արտասուեն և երկին,
 Եւ ցօղազինն հանուրց ախրէ արբայութիւն մեծ Հայկին.
 Նոքա անգործ, կէսք ներքնափակք, կէսք փեթակացն 'ի բերան,
 Թաղձեալք այնպէս 'ի դուրս սեմոց կան վարանին և բոզղան:
 Պահն էր, յոր քունն ողջ անդամոց թըմբիր անոյշ ծաւալէ,
 Եւ անցելոցն մոռացօք հոգոց և դիւր մեծ ածէ:
 Յայնժամ խաւար գիշերամուլ խուժանն 'ի խոր Վիրապէն
 Ելին 'ի տիպ խօլականաց, ողջ ըզբաղաբն ըմբռնեն:
 Կէսք յաշտարակս եկին նըստան, կէսք խուժեցան 'ի Տաճար,
 Կան թեւածեն մինչև 'ի ծայրն, և պըսակեն ըզկատար:

Կէքք ընդ ուղիս Լէգէոնիւն, Կէքք յերդըս տանց խոյացան,
 Եւ կարգ 'ի կարգ մածան վերոյ քան ըզմարդակ և գերան:
 Եւրման որպէս դարձ յիտայեան առնին 'ի ՚նէր գարնայնոյն,
 Հաւուցն երամբ յոգնեալք յերկայն յուղին 'ի դաշտն երկնագոյն:
 Չոր առաջին գրտին Յամբք, ունին լեւալք ըզմիմեամբք,
 Եւ տարմաբար թըրեան նըստան, լըցին ըզգողն առ ախամբք:
 Եսխ թոյն գաղտնի սիրտ յորերոյն, ժաճը և գիծին փորատեն,
 Չայրուց ապա տան դիւաբախ, խէթ ապաժոյժ և ըզբէն:
 Շատք և մարդոյ առեալք ըզտիպ, վառեն քաղաք զայն 'ի բուն,
 Շըշուկ յամբաւ լնոնն ըզնա, կէքք որպզըրդին և 'ի սուն:
 Անդ քունելոցն յանուրջս աճեղ պատիր պատկեր ՀայթՀայթեն,
 Եւ 'ի ցնորից խօլականաց ըզբիրտ մարդկան խաղ առնեն:
 Մերթ յայս ճոխին, մերթ 'ի միւսոյն 'ի յարկ մընեալ բանարկուք,
 Մեծ արհաւիրք իրաւ և սուտ ահաբեկից տան շըշուկ:
 « Սագոմլոացին արդ ճըբըրբըք զամբար աճէ Տաճարին,
 Եւ Սեղանոյն կայ 'ի վերայ, պըղինձ զինեալ յերկայրին:
 Ես ճոխաբար և 'ի Կարիրն աղէտ վերջին ըսպառնայ,
 Արդէն Տաճարն ընդ խանձողեալ, Հուր ընդ եղէգն ընթանայ »:
 Երբա Հանդերձ առեալ զանձամբ, և պաշտօնեայս խաբեցին,
 Մըտին 'ի սուուն, և 'ի ժողով ձայն տան Հարանց Տաճարին:
 Ինքնին ըզդուրըն Չորավարն այն բանակին սեազգեաց,
 Բըռնահարեալ ճըռինչ Հաներ պըղընձակուուն 'ի ճըռնեաց:
 Ատի անտի կոխեալք ըզեաման Հրոսեալք 'ի ներքս և խըռնին,
 Վազեն և գան, խաւար գիշեր շեկաց նոցա խոչ ոտին:
 Եւման գուժին, թէ « Կաւեցան քաղաքն 'ի խոր գիշերին,
 Շըռինդն Հարաւ, թէ 'նդ գողուղի փաղանդ եմոյձ ըշնամին:
 Եւ 'ի դըղեակն և աիրացաւ, և 'ի բարձուն 'ի պատուար
 Հուր արձակեալ, խանձին Կրօշեալք խարուկածինն 'ի զամբար »:
 Եսան ուղիք անդ քաղաքին, թըռնդան փողոցք և տրոփին,
 Ատ անդ խուժեն, և շեւ 'ի վեր պատճառն անկարգ Հրօսակին:
 Խօլքն յառաջին ջահիցն 'ի լոյս Տարտարոսին վառելոց,
 Եւ 'ի զըլտոցն 'ի գագաթանաց ահեղ ցայտեն Հուր և բոց:
 Թափեալ ուղեղքն ոչ ինչ ըզգան, բանդագուշեաց կիրքն ամբաւ,
 Բաժակ արբին, բաժակ դեղեալ, ժաճը 'ի նոստ տարրացաւ:
 Յըղէն գրժոխք և երկտասան խօլք յերկտասան երամին:
 Եթէ արդեօք զօք տասպալեն, դաւեն գործեն մոլեգին:
 Երբա 'ի Տեառն 'ի զեն վառեալք, որ զայս նոցա նախ ձայնեաց,
 Ամբաճաճուկ պահեն զոգին, երես շառնեն դաւանաց:
 Ի՞նչ և նենդ բիւր շարժեալ Վերագն, 'ի բիւր դարձաւ կերպարան,
 Յանդ նըշաւակ յիւր մենքենայս, և միտք մնացին անսասան:

Մին անձնապուր լարեալն Հաղբից չեղեալ յայնժամ, լք ըզդաս,
 Իբժոխայնոյն անձնաբուր իսկարփոտեանն էր Յուդաս:
 Բաջաց զընդ 'ն գայթակղութիւն, մահուն առիթ Անաստուրի,
 Արտասուէլին մուրաւն Յուգար, մեծ արհաւիրքն աշխարհի:
 Մըրոցն 'ի թիւ անցեալ և սա, ըզհետ խաղաց Տերունոյն:
 Չինչս իւր եթող, և Հայրենիս, և սիրելի և ըզտուն:
 Էր Հատանել և տարաշխարհս, նահատակեալ 'ի յոգին,
 Եւ զինք դարձեալ 'ի մահ յորհաս 'ի սեր մասնել արքային:
 Յոր բուուն ևճար և զոր կըրեաց, նման տակաւ տաղտեացան,
 Կայր մըտայոյդ, և վարաներ ըզգայց ցերեկ լըռեակայն,
 Յանկայր թափել զինքն 'ի կապիւն, նախնին կենաց իւր տարիայ,
 Յասնոյր, քըրտանցըն վըշտըմեր զի՛ նա ժուժեաց ընդ նմա:
 Փախուտ ընդ այս փախուտ ընդ այն, այլ և գողոն նա խոկայր,
 Հեղձնոր մըղձկեր, մինչև ըզնա յինքըն տարաւ Բեթլար:
 Մինչ յայս մինչ յայն 'ի մահհոտն յուզէր խորհարգ և ծըփայր,
 Եգիտ ընդա խաւարադրօշ մեծ բանակին զօրավար:
 Ոչ ինչ այնպէս խայտայ յոգին, յորժամ լերին 'ի բարձու
 Ախիճ Գետեանն Ետես բաղուտ յարօտ իջեալ եղջերու:
 Ի բազմօրեայ անկերակուր դազանն ահեղ սովատանջ,
 Ժանխու բացեալ զիւր ծարաւուտ, մահ փորտակ քաջալանջ:
 Եսխ նա սիպար ըզՅովսեմայն գալիլեացոյն առ ըզբուն,
 Էր Յուդային սա ազգակից, իսկ անդ Յուդաս կայր արթուն:
 « Ի լուս գիշեր յանդէն լերինս, ո՞վ դու, ասեր, խեղալեղ,
 Չի՞ թափառեալ, զի՛ բացօթեաց ժուժալ ըզցուրա զայս ահեղ:
 Չի՞ կենան վարես հնազանդ մարդոյ, որ տաճարին դէմ կըբրի,
 Բզհետ երթաս, ո՞վ մուլութեանս, այդ բարձրայտն Հրպարտի:
 Ոչ տեսնենս, եկեալքն առ դա չեն արք աւագք քաջամյն,
 Են կանանի, են կնամարդիք, և խաժամուժ որերոյն:
 Մըտոնին աւագք, մահ տուլ զըմա իբրու կապտող տաճարի,
 Իս ժլորհուժութեան լուճեց ըզվրէ և յոյս գորա նանբարացի:
 Չօգնեն նմա զոր խարդախէ, Հրաշից Համբաւն այն մեծաց,
 Ոչ զօրեացէ ամբ մեզ մթնին առնել ըզնա քօղազգեաց:
 Ոչ օգնեցին արուեստակեալն այն մենքենայր իւր խախուտ,
 Օ՛ն դու արի, 'ի Հարուածոյն թափեալ ըզբեզ մօտալուտ »:
 Ասաց, և սայր գիւաբախին 'ի սիրտն ևճար կարեկէր,
 Անդուտ յանկարձ անհետ 'ի խոր զինքըն խառնեաց 'ի գիշեր:
 Բայց այսակիր չկըբացելոյն ներքինքն խապա մոլեցան,
 Եւ մինչ յուղեղն, յոսկիւն 'ի բուն, անէջ հնոցին բոցք Հատան:
 Գարկանն անձին, որ միանգամ ընդ աերունոյն, յուշ երբ,
 Քիբուրն քանի, և քանինն եղև յայնժամ վըշտըմեր:

Ճաւեր քուբայր, մինչև իսպառ ըզփարեւոյն՝ սեր թողու,
 Խորհուրդ յուզեաց, անպարտակիր գոլ արքային մատնուու:
 Ահ հիբացեալ, ընդ քեզ Աստուած, այլ ՚ի սիրտ քո չիք Աստուած,
 Ոչ իսկ ըզնա տեսեր լուար, որ դե ըզքեզ պարանեաց:
 Տես, յոր ծայրից, յոր դագաժանաց, ձբզեզ ըզքեզ դահվէժ,
 Տես, որ հաղբից, որ դագանաց, որս արանինս գեշագեշ:
 Ձի՛ քեզ, որ տապ այրեաց ըզքեզ, լուսոյն թափուր, վատ արանց,
 Կարգ աշարտես, ձիր է անդարձ, դարբ ըլձանցին յախտեանց:
 Եւ զոր տածես, իղձ քո և յոյս, զուր խնդուժեամբ փըբուուոյց,
 Ի չիք դարձցին, և հողմավոր փարատեցին ՚ի յօր լոյձ:
 Աղէ թափեալ, ժամ այս պատե՛հ, ըզժահր ըզթոյն իժական,
 Որ բարդեցաւ արդ խորհրդոյդ բազմամըժերն ՚ի յաման:
 Իսկ էր յայնժամ, զի Նրբոյնը և ճեբակոյտ քաղաքին
 Ակուսէ գործեն միահամուտ յարկ տածանքն ՚ի ներքին:
 Բայց Նրբացանըն գահերեց նըխարկան խորակեր,
 Կայխափատ ՚ի բարձրագահս ոսկոյ բազմբ բարձրներ.
 Բազմին և այլք կարգ ըստ կարգէ, այսբ շուրջ կաբաւ տան ոտին,
 Աըրեն զպրուց յաներևոյթս հըրեշք ճիւղաղբն անմարմին:
 Չիք դուժ գազար, հարեալք ՚ի սիրտ, ըզխելք նոցա ողջ բախեն,
 Եւ ՚ի յողինս անշիճելի տարտարոսին հուր խառնեն:
 Չայն խառնածայն ժողովն արեանց սիրտ տագնապեալ ՚ի թախին,
 Անդ և տաճարն այն ահագին զընայր ծրփոյր ՚ի սօսին:
 Կէսք հրամայեն տալ Քրիստոսին մահ գաւաճան կամ բըռնի,
 Կէսք նորաստեղծ և Պատանուոյն⁵, զի հար շըշուկ քաղաքի:
 Ե՛ն որք պահնուն ՚ի խուժանեն, զի չէր ամբաք միարան
 Յանկչին ՚ի Տէր, կէսք յերախախ, կէսք ձայն ՚ի քաղցր յաստուածեան:
 Աստ մին միայն Նիկողեմոս ըլժոյն չէարք վիշապին,
 Սա այր բանկայ, և իւր ազգին աւագանւոյն շէր վերջին:
 Սա ողջամիտ անդուտս վերուտս գոյր խորհրդով գերունակ,
 Այլ ոչ ժրտեր բնաւից ընդդէմ կալ առանձին նահատակ:
 Սա Աստուծոյ երբեմն անգէտ, դէմ կըբրեցաւ վէհագին,
 Միտքն ողջախո՛հ կային նենպեալ, մինչև շնորհքն ազդեցին:
 Յայնժամ իբրև խոր խաւարեն ՚ի լոյս ածեալ բերկրարար,
 Յանկչէր ՚ի Տէր, ահ խուժանին ըզնա կալազ գաղտարար:
 Իսկ բան այժմիկ լրեւալ արեան, զի մահ նիւթն անպարտի,
 Ոչ Հանդուրժեաց, քող պատառեաց, բարբառեցաւ յատենի:
 « Ոչ զանյայտից արդ բանք ճատին, ո՛վ դուք, աւեր, երկրոյնք,
 Խօսիմ՝ գանշուշան ՚ի սեր ազգին, թէ է մընան քնձ մահուոնք:
 Ըղդա մարդոյ դուք գերարուն տեսէք անդուտս ՚ի վերուտս,
 Եւ թէ չխարիմ, Աստուածորդի է և Աստուած դա անշուշտ:

Դա, զոր Գուշակք մեր հուբեւունք վաղ երգեցին լու ՚ի լու,
 Գայ մեզ քաւիչ, Ծնողին անմահ զազգն ընձայէ մահացու:
 Անշուշտ է լանս, չէ այլ մերում դա նըբատակ պայքարին:
 Պո՛վաւ ամբաք, զորս անձաճանչ պատեաց դիշեր, լոյս աւելին:
 Լրեւափակք ՚ի ճնէ բազումք անունն բարբառ և աղբէն,
 Կորաւ, քանի՛ և յուսահատ խօթք բուժեցան, ՚ի ձայնէն:
 Դա խեղանդամս, և որք հարան, յախտ գանաղան, աւաբեաց.
 Չերխ և զայլ, դիտէք իսկ դուք, մահուն թափեաց ՚ի ժանեաց:
 Այն ինչ Ղազար մեր քաղաքիս շըշուկ հարաւ ահագին,
 Բանբէ, մահդ կան միտք ձախողակ, բանբէ, և սիրտ սըղընձին:
 Յայս ոչ աւիչքն Պետիկեան և ոչ արուեստք ըզբօնուն,
 Աստուած անշուշտ զայս ատիկէ, ուժոյն պէտք են դերարուն:
 Գանկից ՚ի զուր Երկնախօսին բան լարեցաք դաւանաց,
 Չուր ժրտեցաք և զապաղեն յերկաթ մասանել, կամ վիճաց:
 Իսկ նա ըզգլուխն առեալ յանկաճ և քողարկեաց յամպ ՚ի խոր,
 Եւ ՚ի Գուարթնոցն, անտես յաշաց, ՚ի դունդն եմուտ երկնաւոր:
 Եւ արդ ո՞ ոչ անշուշտ գորպայն աստուածութեան կայ պատկառ,
 Եւ մեզ զինչ այլ, և զինչ խորհուրդ նիւթել մընաց վայրասպար:
 Եւ զի՛նչ դա յՈղիմպոսէն մեզ մեծապէս օգնական,
 Աղէ, դըմա մեք սըրտատուէք անկցուք յողք միարան:
 Բարբառեցաւ Նիկողեմոս, և երեքինեաց յանդիման,
 Եւ ախնդիքն եռան նոցա իբրև կաթնայ յեռանդան:
 Գամ քան ըզգամ բոցք դիւաշունչք յողխ նոցա հատանին,
 Դիզան ՚ի վեր տակաւ տակաւ, զպրուցք գընան ՚ի սըրտին:
 Բորբոքեցան, և մինչ իսպառ յոյժ հիբացեալք խօջացան,
 Դեղեալք ՚ի ժահր, և թուխ ՚ի մեզ միտք և խորհուրդք պատեցան:
 Մըղձեալն յայնժամ բոցըն զայտեաց, և պայթեցաւ ահագին,
 Գուան ընդդէմ միահամուտ, շուրխոյն հարաւ ՚ի վայրին:
 Որպէս ըզտեաւն առեալ ձըժու մի խայծն ՚ի պղղինձն ՚ի փալար,
 Գնալով գընաց և զպրացաւ հուրըն բանտեալ ՚ի պատուար.
 Ճիզըն թափէ. թէ գերձանի, մարդկան անշուշտ տայ ըզդոյժ,
 Փակեալ ՚ի ներքս և պարպառի իբրև ըզջանթ ապաժոյժ.
 Նըբայն է անձուկ ընդ ելուստս, շեւտ նա արտաքս ըզթըմբիւն,
 Մինչև արագ բըժթել յական լափիկեցաւ նիւթն համբուն.
 Ոտտեաւ հարուտս գունձան երկաթին, սրացաւ ՚ի մեզ ամբոպաց,
 Բամբիւն յահեղ երկինք գողցես վայրհոսեցին յեթերաց.
 Թափ հեռաստան երթ հար մարտկոց, հար մահարձան ըզդետնի,
 Չէն և զինուոր ընկեց տապաւան, բայ թընամուոյն լայն ուղի:
 Սապեմնիկըն ողջախո՛հն բանիցն ընդդէմ վառեցան,
 Վանեն ըզնա, և պատարարցն ՚ի տար վարեն ՚ի սահման:

Բայց ես զերկիր, թէպէտ այնչափ արքնա ըզգան, դիւր սրբոց,
 Երբէք անշուք, (Երբք իմ միայն կեցցեն յաւերժ), ոչ թողից:
 Մի մոռացոնք բազմահոյով անէտ մարդկան դարք անհուն,
 Եւ ընդ ազգին անդ չիկելոյ ջնջնիլ իսպառ և զանուն:
 Մեծ է նրան, զի անդ մանուկ Սրբայն տեսաւ Հինաւորց,
 Եւ սաւնփոխ նախ անդ եղև, նախանձ կայցեն դարք դարուց:
 Բայց⁶ անէ դուք, դաս գեղապար թիւօք թէթեւ և հրահոս,
 Որ ազգ արիւոյն գոյով բարձուն, կոխէք ըզմեծն Ողիմոս:
 (Չի դուք ըստեղ իկէք անդուստ, չըրկեցարուք զայն սահման,
 Եւ բարեկամ զազգին հիւրոյթ նշան առեք հաշտութեան):
 Դուք յայն աշխարհ ինձ առաջնորդք, ուր արդ ձեզն զիս տարփանք,
 Ողչ չըրկեցայց, բայց ընդ իմյոս նա և բացցին ձեր բերանք:
 Ձեզեւ յամայր ընդ ժամանակ, զանուանան յիշէլ ըզխախան,
 Մարտկոց քակեալ, և հինանուն քաղաք առնուլ ՚ի բերան:
 ԱՍԼ և թըռիչս ՚ի թեւք ձեր յարփին առեալ լուսազգեաց,
 Եւ յիմ քննար, ծագ և ըզտիպ աստէն թողից մահացուց:
 Դուք զիս մաղթեմ, բարձր ՚ի շաւիղ զիք յանուղին ձեր կածառ,
 Եւ արփածեմ յերդ ամբքեալ զարփիս գըրգեմ ոսկեպար:
 Ի թեւ կառաց նախ հետք հատեալ ոտից անկոխ մահացու,
 Պըսակ առից ես անստօր բարձր ՚ի գահից երկնաչառ:
 Ժըտիմ երգեւլ. սիւզն արփային մի զիս լըքցէ հիգաբար,
 Արդ տուք ընդ իս դուք ըզհանգէս մեծ խըռնելոցն ՚ի տաճար:
 Ոչինչ այնպէս անդր ՚ի վաղուց երբէք եղեն խուռնընթաց,
 Տեսայն յաւետ, քան ըզտաճարն, իղձ Քրիստոսին անդ յորդեաց:
 Գան մըտանեն նախ առաջին մեծին սերունդք Յուդային,
 Չարմն հոյակապ և ՚ի ըզման թիպ յարբայց պանծային:
 Սա այլ ցեղից ՚ի թիւ ՚ի զօր գըլուխ ամբարձ գերարուն,
 Որպէս առիւծ ողջ գազանաց զոյ մեծագօր աննրկուն:
 Յափանց Գաղայ եկին ամբար, նոյն ՚ի Սաբայ տարմբար,
 Գան ժողովուրդք և յՆոգադոյ, և զայգաւետ թողին վայր:
 Շէն քաղաքին և զԱտուղեայ, և ձորամէլ ըզՌափան,
 Դաւ ըզԼիւզ, և ըզՍեղի, ըզհողմաշտն ըզՅաննեան:
 Նոյն և զԴալգոս, և ըզմարտկոցս Ազրվոսոսին, զԱսկաղոն,
 Դիմալք ՚ի մի, թողին նոր և զԱկկարուն և Սորոն:
 Ուր և Յուպէն այն յարածուի յահեղադոչ կոհակաց,
 Ուր և ժայռից կարկառք ծովուն մեծ արհաւիրք են նաւաց:
 Թողուն բընակքն հին Գամակոս, ուր նախաստեղծն հողածին,
 Պատմեն, թէ անգ յարբին կաղն զարև ետես առաջին:
 Անմարդացան Դերս, Եմմաուս, և Անթեղոն եգիպտոսն,
 Եւ Բեթղէհէմ, մանկայելոյն մեր Ատուածոյն որորան:

Անդ և Բեսսուր, և Գաղղաղէ ամայացեալ և լուս կայ,
 Ուր են և դաշտք Մարեթնին, ուր ամպածեմն և Երմա:
 Ուր և Սեգմիլ ետես ըզհարան անշունչ մարդոյ կերպարան,
 Սոն ինչ զարձաւ նա ՚ի շըւուկն, յաղին մածաւ ՚ի յարձան:
 Ուր և յԱսիաղա ջերմուկ լըճին⁷, տարտարոսին բոց եռայ,
 Յայտե յերկին, մահ տայ օրոց, ծրձըմբահոս պըլլըլըլայ:
 Անդք քաջարեք էին երբեմն, աստ և վարդոցք հոտ անոյլ,
 Չարիւ թիճիուրք են մահահոտք, տատասկ բերէ գազ և փուշ:
 Բո արհաւիրք են ո՞վ տըլփանք, ուր երկրաբարք բըռնացան,
 Արփիարնակ այն պատանեաց ՚ի գեղն հարեալք աստածեան:
 Աղուանային, բայց արփենիքն ամբ մեզ ածին վաժաշից:
 Ղեկավարեալք ՚ի թեւս հողմոց ՚ի կայս թըռեան անմահից:
 Հայրեն ցասեալ ամբրոպային, և նորաքանչ տեղ տեղաց,
 Հուր անձրեաց և զայն սահման յանդուռա ՚ի խոր առ սուգեաց:
 Կայ արդ յաճին երթիթացեալ խանձեալ երկիրն, հողն ամուլ
 Վայր արհաւրաց, միշտ անբերրի, ըզմյանն համբուն հուրն եկուլ:
 Մաս համբաւեն թէ անդորր ծաղիկ բերէ գեղեցիկ,
 Ի սերն հարեալ կան օրիորդք, ՚ի գեղն հարեալ պատանիք:
 Քաղէլ տարփան, և նա ծընդի, հարաւ շընչեալ ուժգնակի,
 Եւ միդք ՚ի վէր պայ յերևան խոշորագեղ թաւարծի:
 Գիրգ օրիորդք ատեսան ըզնա, և դաքք պըժգան պատանեաց,
 Ատես ըզնա ոչ ինչ անպէտ ՚ի տիպ վերին երեսաց:
 Կերբիք նորա ժահր և թըրքածք, այն ինչ հըլեալ և ձըրձի,
 Յաճին ցընդի, յինչ և ՚ի բան չէ նա երբէք պլխանի:
 Իսկ և հազիւ ՚ի հասկ խարտուշ անդեպք դանան ՚ի սպիտակ,
 Շոպ մահարեք, մինչև ՚ի հունձս հասունացեալ, տայ խորշակ:
 Ըտ նոցանեն գան ժողովուրդք, Շըմաունին են զաւակ,
 Ունին նորա ըզՍարոն, և ըզՄոջոր, Սիկելակ:
 Սա հացաւետ, դաշտն արգաւանդ, և մյն երկրն գերունակ,
 Ուր բնակեն ՚ի Սիպալաթ, յԱսան յերկէպոյն ՚ի զըլեակ:
 Որք ՚ի Աթարիս, ուր և երբեմն այդեաց բըլուրք բարեբուն,
 Որք ՚ի Հուսնն, յԱին բերբի բըլոցն ՚ի ծայր կայ կանգուն:
 Եւ որք յԵդոմն են խընկաւետ, ուր և հարեւր կայ առն,
 Եւ որք ՚ի շէնս կոյս յԱրաբայ, բազմարտեանն ՚ի սահման:
 Խաբարայն գան օրդիք, գան ՚ի գոչուն մեծաձայն,
 Իսաբին ՚ի սուրբ անդ ՚ի տաճարն, և ողջունեն ըզսեղան:
 Ազգ լիացեալ յարդիւնս երկրի, գոհ կայ յանձուկ սահմանին,
 Աստ են բընակք, զօր յարտեանն Հերմոն բուծէ պանծալին:
 Հերմոն մեղուաց պարուց ծընող, մայր ձիւռետ աննըման,
 Եւ որ ՚ի ծայրն են թափօրին, ուր ժայռք տուն են կարմիղան:

Անդ ըզԳուռական յահեղ մբրրիկ այս ցեղ յառեալ տեսներ,
 Արփայագնաց հրեղէն 'ի կառս, վերոյ անցեալ քան զԵթեր:
 Գարծեալ յԵննադ, որք 'ի Սանասն են և յԱխրս նաղելին:
 Քաղաքք սորա անխուր ժայռից 'ի ծայր կացեալ ճարաւին:
 Եւ որք ըզԱն, և ըզՌարբովք թողին և զանդո Հրիմովեան,
 Անդք սյգաւեոք, պրտոյվք փոխեր են ակաղձեալ բազմազան:
 Բայց և անդուստ զարմին Գանայ զան ժողովուրդք թաղծաբար,
 Երեսք ճմրեալք, Լուսք ընդ քաղաք զան ակընկորք 'ի տաճար:
 Որպէս յորժամ նոր ելք ցըրտոյն զաւուրս յորդեն զանայնոյն,
 Եւ ճըմբունք չն ճընդեցին շուք սաղարթուցն և ըզդոյն:
 Անդ օձ բայոյն ել 'ի խընդիր զընայ ջըրլի տարպէմ,
 Եւ ընջ Հանդարտ քարչէ սողայ մընչիկ ընդ ժայռ և ընդ վէմ.
 Շըբին զամէն յինքն ամփոխեալ զեռայ այնպէս զաղտաբար,
 Եւ երբև լար ճըզտասպարդեալ ոչ կանգնէ տուան ըզգալար:
 Սպակս Գանեանք 'ի Հին պատգամ զան անդ ճմրեալք սըրտաուռչ,
 Թե գարմ, իշխան, ճնցի նոցան ըստ զուշակարն հոգեշունչ:
 Նըստի իշխան, նա Ֆրիստոսին պատէկը առեալ ըզպատիր,
 ԱՏ տայ մարդկան, կենաց նոցուն յայգ արարեալ և խընդիր:
 Երբ վեր 'ի վայր դարն անդարի առնէ ըզջարն ըզբարին,
 Եւ կտտարած գործէ աստեաց հուրն զանձեալ երկնային:
 Այլ վրէժխընդիր զայցէ արագ զընդիւր հասեալ բիւրաւոր,
 Մեծն և անդուշտ Աստուածորդին տիեզերաց զատուոր:
 Եւ զայն վիշապն, որ զուր գոռաց, արուեստակեաց վայրապար,
 Չրահետ վարեալ Անդարամեոք 'ի թիտայ առցեն շանթաճար:³
 Գան Ատերայ գունդք պատանեաց, ըլլըք յանդոյ 'ի զըլմին,
 (Սորա այսպէս բնաւորեցան), զի հասկք 'ի բուն ծածանին:
 Ըզբետագոն, վարեն ըզՀորմ, Ախեզ նըստոց է սոցա,
 Գան 'ի յԱմայ, և 'ի Ռուբայ, գուշոք Հին Դընայ և Աղբայ:
 Դրացիք նոցա ըզՎըրտենիս այրեն 'ի մութ 'ի դիշք:
 Այն ծովափեայ Չարուղընեանք, և են նոցա ձոնաբեր:
 Գան Եթիտաղեայ և Եթդաբայ, և 'ի շինէն Կանայի,
 Որ ձիւնափայլ ետես մլտակ հրաշէկ դարձեալ 'ի գինի:
 Իսկ Կազարեթ, և կորդ Սեմբրոս, յըղեաց անդ բիւրս և Նային,
 Նային ետես նորափետուր գի մահ ճընդեալ պատանին:
 Բիւրք յարգաւանդն և 'ի Գոլթայ ելեալք հորդեն անդր ուղի,
 Նաղոյ յիւրոցն, և կաթիձեռայն բարձրն լըբաւ ամայի:
 Իսկ զընչ զամուս Նեփթաղիմեան մարտկոց, ըզէն, ես թըւեմ,
 Որք 'ի կեդար, և որք յողունս սուրբ Լիբանուս ամպաձեմ:
 Որք բունն 'ի շին Նեփթաղիմայ, որք 'ի Նասն բարձրառուն,
 Արք պերճախօսք ճըլմարտասերք, ուր երկակուռք Յորդանուն:

Դրմնն համուս 'ի Գալիլէայ, և Սամարիա դայ ողջոյն,
 Ելեք եթող, 'ի տես միայն զայ անդ վառեալ տերունոյն:
 Ըստէս երթից որք արբային զայս կոխեցին ըզբահման,
 Եւ մրտադիր իբրև Սատուած զինքն կացոյց յերևան:
 Հառից զարուեստ ցանդ Սասեղս, ցանդ կափառան յուշ աճէ,
 Նա և որ Հին կորոյս զանունն, առ 'ի Յունէն Աբաստէ:
 Չուէ Բեթող, չուէ Բեսաս, բերդն աստղաձեմ ունի կէս,
 Եւ որք ճըփան Գեննեսարեայ 'ի չուր վըսակ ճըկնաւէս:
 Իսկ Ղևտածինք նըլերականք խառն ընդ ամեն չըւեցին,
 Գաւառ անցա չիք սեպհական, և կալուածոց չիք բաժին:
 Այլ ըզնոսա օրինադիրն իշխանն ազգին բարերար,
 Յայսկոյս յայնկոյս 'ի զանազան բաշխեաց սահման հաւասար:
 Նըլերազործս եղ սեղանոց, և ընդ երկրին արգասանդ
 Եղ ըզնոսա յազել ըզխաւն, եղ յոջնակէղ և 'ի սպանդ:
 Սկայն 'ի ծիր իւրում իմպին ոչ շատացաւ Մանասէ,
 Չոր վիճակաւ յինք պարուրեաց յայնկոյս զետոյն 'ի բացէ:
 Յորդեաց սահման, ուր կայ Նեփեք, ուր և Բերսայն քաջորսակ,
 Դոր խաչնատուն, ուր և դիմակ յոյլք զաղանաց են դիմակ:
 Նըմա ՏԵՆաք կայ 'ի սպասու, և տընկախինս այն Յերզա,
 Մակեղ ումք 'ի թիւ, 'ի զանձ, բա գառաջին դահ ոչ տայ:
 Եւ զորս յուռոգ թանայ Տափուայ իբրև արծաթ չուր փայլուն,
 Ուր մարդք խայտան խոխոզ յականց, ուր և յաւերժ է զարուն:
 ԸզՀետ խաղան, և որք 'ի տան զանդ արգաւանդ մըլակեն,
 Բընակք յայնկոյս Յորդանիսին են Մանասայ 'ի զարմէն:
 Գան և Գաղեանք, և Ռորենին սերունդք քաջին այն մարտիկ,
 Իր նա ողջոյն երկոտասան հարազտացն անդրանիկ:
 Գան մարան, բանդի յայնկոյս միմեանց եղեն երդակից,
 Տուն սեպհական որ թագակաւ էր Տիտանեան հըսկայից:
 Արդր, Բասան, մայրիք Գաղղեան, վաթսուն քաղաքք կան Ովբայ,
 Գաշադուն աւանք Յարին, Սերամ, Բաղմէն, Ռամիթա,
 Գողան, Նարեն, Եդրեն, Սէկամ, և կիսաւեր Կարեաթեմ,
 Ին այս անուանք նախնեաց դարուն, զարդիս անուն այլ կուլեմ:
 Որք ճարակին յապառաժուանս յայն Արիմե մայրալեց,
 Մայրից կտտարք սաղարթապատք, ողունք 'ի զէն աշտեից:
 Եւ որք ունին ըզԲոսորէ և ըզՌաբաթ, ըզԳաւաղին,
 Ողջ ըզկաթաղա, որք ընդ հարուստ ցըլուց 'ի վեզ մաքառն:
 Եւ զոր սահեալ բարձր 'ի լեբանց Արնոս վազէ և թանայ,
 Յեւեմ ըզձեզ, որ հունձ բառնայք ըզբաղաբեր զԱբիլբայ:
 Մանգաղ աճեալ հընձէք զԵլաշ, և զԱսերոտ դարբին,
 Անդ է Սէն, և Եսերոն, վայրք ապառաժք սահպին:

Անդ անսպարըն կաղէսեան, և շէնք քաղաքը զոր ունի
 Փասկն անմատոյց, և Հերմոէ անկոխք աստի՛ և անտի՛ :
 Եւնք Աբարեայ, ուստի հովիւք պակեան բալուսն 'ի կատար,
 Երբ Յորդանան ձոյլ յաջագին կրկին եկաց 'ի կարկառ :
 Ուր և վրտակք փախուստ ընդ կրուկ ետուն տեղի, պաղեցան,
 Երբ զաւետեան անշուշտ աշխարհ տուն ժառանգէր Յակորեան :
 Գայ 'ի վերջէ Բենիամին 'ի սահմանաց մերձաւոր,
 Որում ազգին ել գերապանձ վիճակ երկրին գեղաւոր :
 Անդ և ազգին Համբաւատնէն արբեան Սաղիմ մայր քաղաք,
 Բարձր Եարեփիղ, ուր և Լուգայ այն երկանուն կան զըղեակք :
 Եւ որ այն ինչ յարեզ չորրորդ, դիակնացեան իւր զիշխան
 Ետես պակեաւ Բեթանիա, 'ի լոյս կենաց նորոգման :
 Տարեղ, Սամար և Գաբաուն, ուր և առատ կայ Հերձի,
 Վայքը քաջերէք, և ազգն ողջոյն քաջանաց սոսկալի :
 Անդ պատանիք յուս գայլենի, ըբբոյլս առեալ բարակաց,
 Մըբբեն մայրիս, շուրջ պառականք տան արգելոց դազանաց :
 Նա ըզկապուսն 'ի յուս բանան, զոր ցանգ որսան ընդ այգուն,
 Մինչև ըզմութն Ողբեպոսին աճէ լուսոյն երկիուն :
 Բաշխ տան որսոյն, խաճ և խորտիկ կան պատրաստեն Համադաս,
 կոչունք կաճեն, նստին 'ի դաշուն անդ երախան յոքներամ :
 Մօտ կայ սոցա տունին Մասփայ, ուր և Հեմեն առապար,
 Բըբուբբ բարձունք, շուրջ ափափայք կան 'ի պարեխ որձաքար :
 Որք ըզՌայկէն թողին և զբերդ բարձրաւանդակ Բերթիմ,
 Նոյն ըզՍեւրմն, այն որ երբեմն ունէր տաճար աղբատին :
 Թողին զԵղէփն երկայնանիստ, զԱմուս, Սեղամ, և զԱփուն,
 Ըզգալտ Ղառմայ, ուր Ռաբելին ջայլոն գուժեաց և լալին :
 Եկին և անդ Գարաւունէն, յԵրեղորեան 'ի տանէն,
 Որ և բընակք, նո՞ք և չըքնաղ տեսեալ տեսիլ, Համբաւեն .
 Եւ կայ արեգն օր մի շուարեալ յուղոյն իւրմէ երկնընթաց,
 Չայնի Հնազանդ գորակարին, ըզտիւ ձըղեաց երկայնեաց :
 Կայր Պատանի սոցա 'ի մէջ, էր նա գեղով գերբաբուն,
 Որ 'ի նախնոյն 'ի Սաուղայ ձըղեաց ըզՃեան և զանուն :
 Ի մի բերան վաղուց Գուշակքն ըզՃեան և զանուն :
 Այր նա կայցէ յոյժ պերճախօս, քաջարութեամբք առաջին :
 Նորա քանի՛ միտր խաւարիք նախ մեր ընդդէմ կըբբեսցին,
 Չի այս մըբբիկ առցէ ըզնա, և մնլեսցի ահագին :
 Բայց գութ աճեալ ամենակալն և զինքն առեալ 'ի յարիւղոյն,
 Ըզջար Նեսարն յոգւոյն Հանեալ, 'ի սիրտ մըտցէ պատանւոյն :
 Լիցի անկարձ նա հոգեշունչ, ըզտիւզն առեալ արփային,
 Բան յաստուածեան լըցցէ գերկեր, զօրբտ չըրջեալ զաշխարհին :

Աւար սաստիկ հարցէ հոգւոց, և գըթոխոց տացէ դոյժ,
 Եւ ինքն ըզմաճ վասնն կրօնից առցէ արեամբ ապաժոյժ :
 Արդ 'ի Եղաբն երկտասան ցեղք խըռնեցան և մըտին,
 Եւ տաճարին շուք և տօնին փութար նաւթնալ տէրունի :
 « Նըբրականն, աւեր իւրոցն, առ զուրս ահա օրն և Հասս,
 Եւ արդ բերկրեալ 'ի քաղաքին տունք ամենայն կազմեն ձայ :
 Ո՞ր նախ 'ի ձէնջ անդր ելանէ, թէ որ 'ի սեր մեճապէս
 Վանք տայ, ընթերմք, մինչև մեռեալ, յայտ տարեւոր 'ի Հանդէս :
 Չիք վարանել, ձեզ ընդ առաջ ելլէ ահա պատանեակ,
 Սափորն 'ի յուս յաղբերակէն Հանեալ տարցի սուրբ վրտակ :
 Ուր ոտք ուղղին պատանեկին, ուր մըտանէ զըննեցէք,
 Այն անբըթիթ յառեալ, 'ի նոյն սեամ և 'ի յարկ գուբ մըտէք :
 Ըզտէր յարկին հարցեալ սիրով, զոր գըտանէք 'ի նոյն տուն :
 Վանք դուզնաբեայ 'ի շուք տօնին գուբ մաղթեցէ յիմ անուն :
 Յարկ մեճ ցուցցէ ոսկեձեղուն, զորոցն 'ի զեղ բազմադէմ,
 Գուբ անդ սեղան մեզ կազմեցէք, գամ ես, և զինս անդր աճեմ » :
 Յարեաւ Պետրոս ընդ Յովհաննու, ել 'ի քաղաքն արբունի,
 Մըտին թաղճեալք, և վարանեալք աստ անդ Հայնի 'ի բացի :
 Ահա սափորն յուս յաղբերէն հով վուր տանէր պատանին,
 Ըզճտ բայլոց քայլէն նորս, յոր տուն մեռու, և մըտին :
 Անդ էր Սիմոն զարմու տոճմիկ, եթամբք բերկրեալ զուսկօք,
 Ատ գայր յանոց, ցանգ մայրաբար զորդիսն առեալ յիւրն գոգ :
 Սաստիկ նմա անդատանաց կենք քաղցրացան դաշտային,
 Յայն Հեռաստան նըտեալ յընչաց ըզշուք բերէր քաղաքին .
 Սերեաց մայրեացն ըզՀովանիս, և կարկաճուն ձայն զառուաց,
 Ուր նա ահօս բազմահարուստ յարօր հազար պատառեաց :
 Հաս յալեղիթ, սիրեաց հընչակ նա զաբբախն ընդ երկոց,
 Հարաճաղիկ մերձ աղբերաց, և կամ յախունս 'ի գետոց :
 Չի զէլու, ըզչափ, չըբան զուղոյն գիտեր զերկեց քաղաքէս,
 Եւ զպառնեաց լեալ հոգեշունչ երգ մըշակաց տայր ըստեպ .
 Չինչ յարեգէն, զինչ յամաւոր լուսնոյն ազմուրք հասեալ կան,
 Չինչ և պարզոյն, զինչ անձերոյն նըբանք կայցեն նախաձայն :
 Իսկ նա յայնժամ վասնն սըբբոցն եկն 'ի քաղաք փութապէս :
 Հայրենատուր ըստ աւանդից տօնել նախնեացն ըզՀանդէս :
 Մինչ պատանիքն յայլ դըստիկոն ձօն պատրաստեն և ըզհաց,
 Նա անդ նըտեալ քաջարութեանց նըբազ աւանդր ըզնախնեաց :
 Մըբթ 'ի կիթառ մատունն արագ թեակոխեն զետ թըռչուն :
 Մըբթ կընդընդոցն 'ի վըղսկիեայ ըզբար բախեն ձայնատուն :
 Նըբազ առնոյր, 'ի սկըբբանէն զինչ կարգ կրօնից գայն սեղան,
 Չինչ տօնախումբ, զայն տարեւոր ազգին կընքեաց նախնական :

Կրգէր, և անդ Պետրոս յանկարծ եկաց խափան նրազաց,
 « Արքայ, ասէր, ունիմք բնաւից կրօնից մասամբք գերազանց .
 ՔՐԻՍՏՈՍ կոչեն, նա ան ըզմեզ յորք առ քեզ աստ յըլեալ,
 Վանք դուզաքեալ 'ի շուք տունին, մաղթեմք, 'ի շուք և ընթերեաց » :
 Սին ինչ լուեալ, խնդաց խայտար նա Տրաչալին յայն անունն,
 Հրաման մանկանց տայր փութապէս, բանալ ըզյարկն իւր 'ի բուն :
 Տայր և բուրեան 'ի յարկ սենեակ կրթակ յածել խնկալից,
 Եւ ամպանայր, ընդդր գաւիթն հոտ յարարեան անուշից :
 Ապա զբրեան 'ի ներքսակողմն առեալ անէր 'ի տաճար,
 Յարկ ցուցանէր մեծ գըմբէթարդ 'ի սրանչլին 'ի կամար .
 Գորգք և օժոցք պատեն ծաղկեայք, հրափայլ շողան ծիրանիք,
 Յատակ սրբուէր վարդայտատկ, մայլնք բազմոցացն արծաթիք .
 Բազմոցքն համբուն են ձիւնախայլք, բուհհք փփոսեայք նորաքանչ,
 Են զուտ ոսկի, և տունն 'ի բուն ոսկին արծաթն ետ ճաճանչ :
 « Անունն, ասէր, այս ոչ այսոր իմոց հարաւ լուեւեաց,
 Ես ինքն անդուստ 'ի համբունչ նորայն աղահեմ փառաց :
 Օեղէ 'ի տեսն ես զամագիտ, 'ի լուր ձայնին ասուուածեան,
 Մաղթեմ, զայցե առցէ 'ի սպաս զայս փարեկն իջվանն :
 Գուք աստ կացիլք, յինէն բանբերք տարցին ճըչիւրտ զայս համբու,
 Առեալ չըբով անցեն ըզՏէրս աստ ընդ իմով գերանաւ :
 Օչ թէ նա աստ մքնայր յաւերժ, սիրո իմ ըղձայր ոչ 'ի զուր,
 Եւ շուք հարեալ նա տանն այսմիկ, անուն կարգայր Վանատուր :
 Ձի և մերոյն թոռուներ զարմին զայս յուշ անեալ անմոռաց,
 Եւ զայս նըստոց նախանձել Տիւրոց ցուցցեն պապալայց :
 Բայց մեք զհասեալն առցուք նրապ, և մեր նախնեաց շուք տացուք,
 Մինչև դիւեր պատն գերկիլ 'ի ցոջ 'ի մաւթ 'ի տամուկ » :
 Ասաց, ձայնին լար դաշնակեաց, և թիւ և չափ տայր ճարտար,
 Երգէր ոճով, գոգ նա հիւսկէն գործ անկաներ և նըկար :
 Ես Պարտունեան ¹⁰ յերկրեն երգով զաղզըն հանէ Յակորեան,
 Կերն Չորավար ծով պատուէր, բրձնահարեալ գաւազան .
 Գընան ճարերն, և անմակոյկ ջուր յաղթ կոխեն կոհակաց,
 Անդունդք յայնժամ հասան ծովուն մնացին ողջոյն ոտք անթաց .
 Ձի հոսանուտն իբրև ակառն հարուստ դիզան պաղեալ կայ,
 Լայծ ընդ երկուս հերձեալ կոհակք արձակ բացին պողոտայ .
 Անք 'ի թիկանց յԵգիպտոսէն հասեալ գոռայր թընաժմին,
 Գերանդազէն քառաձիտց ցովունքն ահեղ ցայտեցին :
 Անն ինչ վանեալքն ըզետրս հատեալ բարձր զափուռնըն կալան,
 Պակեան չըբան, և ծովափանցն 'ի խոր մայրիս զօղեցան,
 Արագ յայնժամ հարեալ կըրկին զերկիրան 'ի ցուպ ասուուածեան,
 Եւ կարկասին ծովուն կոհակք, ըզհինն առեալ կերպարան .

Անն որ ահեղ լայնափողոց երաց պարզեաց 'ի հունին,
 Թօթափեցան անդ թընամիք, ալիքն ալիք պատեցին .
 Իսկ զէն, զբասար, ըզանջապան, ըզփողփողեալ զըլմանոց,
 Բզնահատակ, քաջ գերիվար, վիշալն եկով անդընդոց,
 Եր տեսանել, գամբան ըզդամ գընան սուգին ըբրժ կապար,
 Եւ կառք սուգեալքն անհետանան իբրև փոշ հողմմալար :
 Իսկ որ կիսով չափ 'ի ծովուն յալիս ծըփան 'ի տատան,
 Փոթորկեցան 'ի պըտուտեցն համբուն իջին և սուգան :
 Երգեաց, դիարդ Աննական յերկնից 'ի գուժ հայրենին,
 Զաղզըն թափառ անդ բուճանէր 'ի վայրն անչէն ահագին .
 Գուժ նըքթեւոցն անեալ զամբեաց ճաշ երկնաւոր բերկրարար,
 Եւր էր տեսին, և հացն, ասես, յարիւրն տեղայր ձիւնաբար .
 Տեղայր շղայր ցօղն 'ի դաշտին, խուժանն յակճիւտ հիւնայր,
 Հաց զայն գործեալ նորաճաշակ, նըստին սուտն տարմարար :
 Ձիւնք Գուռակն 'ի գաւազան հար զապառաժն, աչք սերկինն,
 Եւ գետ յորդեաց 'ի խիտ ժայռէն, վեմք քաղցրաջուր ցայտեցին :
 Բերանն 'ի բաց դիմեաց խուժանն, արք նորաքանչ յաղբեբաց,
 Ձի և հարուստ պապակ ծարաւ նորա զհագազն չըրդեհեաց :
 Երգեաց, դիարդ որ Սաղիմոյն նախկին կերտեաց ըզդողեակ,
 Առ մըշակեալ ձօն 'ի յանդոց, անորաճիւտն ըբբաժակ :
 Բաժակ մատոց լն անապակ, և էր սեղանն 'ի վայրի,
 Զոր կըցկըցեաց 'ի սեղ դալար և 'ի բեկտեալ 'ի հացի :
 Մինչ զայս նորա երգ առնուին, անդուստ վեհազն էր տեղեակ,
 Իջեալ լերանց նա 'ի բարձանց մուտ յոխերիմն 'ի քաղաք :
 Պանն էր Արփող, ձեպէր Արեգն համբայր ծովուն տալ խորոց,
 Եւ նա ընդ իւրն յարբայապաճն եկեալ եմուտ հիւրանոց :
 Ենին յակոււր բոլորեցան, կազմ և խորտիկն էր ընթերեաց,
 Վայր և Յուզաս անդ դաւաճան, սեր խարդախեր 'ի դիմաց :
 Բայց Բարունին սուրբ յարմուտեաց ըզհացն առեալ վաղահաս,
 Երեկ ձեռամբն և մանն հաներ յաշակերտացն իւր 'ի դաս :
 Ապա զընկահն 'ի յանապակ լըցեալ և ջուր 'ի յըստակ,
 Եւ նըլիբեր ձօն Աստուծոյ այնպես խառնեալն ըբբաժակ :
 Յարբուժն, 'ի կեր, զամբեալ նոցա, ձայն զայս աւազ բարբառի .
 « Այդ իմ Մարմին, և այդ անուշտ իմ է Արիւն տերունի :
 Ես մի փոխան հեղու՛մ բնաւից Հօր զայս նըւէր անմահին,
 Պատարագիմ անպարտակիր ըզբեծ ջննջել վաղեմին :
 Գուք բարեկամք, բանիցս անգամ 'ի յայս մատչիք 'ի սեղան,
 Ճաշակ առնուք զայս ասուուածեան, զոր աստ կընքեաց իմ բերան,
 Անպարտ մահուս իմ գամբանին, զայս շուք հարէք թաղածիլ,
 Եւ այս բանիս յիշատակին մի փառքն երբէք ջննջեցի » :

Նա զայս ասաց, և մեր Նախնիքն անջինջ կալան օրինակ,
 Զարդիս մեր ցանդ ասէրազհարչ բանխաճանքն յիշատակ:
 Չօն սուրբ ցորեան Հանեմք 'ի բեմն, և զանուշակ բեր որթ: Ին,
 Փոխան դառանցըն պարարտաց, փոխան սպանդից այն Հընոյն:
 Նա 'ի բարձանց աստ խոնարհի բան յերկիցանց Հրաշաճայն,
 Զինքըն զարդիւնս փոխէ զերկրին արփիւրհակ մեծ արքայն:
 Մարմնոյն Արեան սակաւ ասունմք մեր զԱստուծոյ ըզճաշակ,
 Եւ այս կրօնից մեր մեծապէս շուք Հարկանեմք զերունան:
 Ըզբաղցն Հարին, ւ Աստուածորդին Հան ըզբաղէն նազելի,
 Եւ սուրբ դէնջակ սփածեալ խնդրեաց ջուր ջերմ յանթիւ սղընձի:
 Այս ըզբորուն առեալ մտանէ Հեղուր արնոյն 'ի կոնքին,
 Փորձէր ձախուն, յամանն Հընալէ բարեխառնեալ ըզջերմին:
 Ի դուճ անկեալ տայր Պետրոսին, տայր և այլոց ջուր ոտից,
 Թէպէտ Հրաժեշտ ասնոյր Պետրոս, յոյժ սուկացեալ 'ի Հրաշից:
 Խոնարհ և զոտն առեալ սրբեաց, և թող նոցա մեծ տիպար,
 Ի խոր ապա յոգւոց Հանեալ ձայն զայս կարդաց տիրաբար.
 « Չոր նախաձայն ձեզ ասէի, օրս է վերջին, եղբարք իմ,
 Դանն է գիշերս, թողում ըզձեզ, ես Հօր Հնազանդ մեռանիմ:
 Մի ոմն 'ի ձեռն, (ո՛ Հաւատայր), զաճեղ ոճիրս Հայթ-Հայթեաց
 Մի ոմն 'ի ձեռն զիս մատընտու 'ի ձեռս տացէ թընամեաց:
 Կամ անձնագրաւ, դա՛ աւտղիկ մեծ դաւաճանն իմ կենաց,
 Մըտարեքեալ չարին խարանք զօջաբաղին սիրտ գրաւեաց:
 Այս արգասիք իմ գորովոյն, այս իմ երկոց բըրտնաճար,
 Բայց ո՛ր ես, բաջարութեամբ ոչ խնդրացես դու յերկար:
 Թէ չէր երբէք քո զօր շնչեալ, այն մեծապէս քեզ լաւ էր,
 Օչ թէ երբէք քո չէր առեալ զարիւղիդ ձայնկ ռուսարբ:
 Բայց դուք, բաջք իմ, լերուք զբժանք, որպէս թողի ձեզ տիպար,
 Եւ դուք ողջոյն այլ ընկերին լերուք Հնազանդ կամակար:
 Խոնարհք Հոգւով ըզբարձրայձն զաչքս Հարեալ դուք ընդ վայր,
 Աճ ձեզ անդուլ տայ 'ի պատրել որ արդ գոռայ Բեւիար:
 Զուարթունք Հոգւով Արտասկտեք զուղին Հատեք ձոխաբար,
 Լէք բաջարիք, և զգայութեանց ամուր անէք ձեր պատուար:
 Որպէս յանձին ձեռն Հարեալ էք, մի տայք տեղի դուք շարին,
 Քաջգօտիք պնդեցարուք ըզմի գիշեր զայս վերջին »:
 Խոռովեալք Հեճեն և վարանիւն, ո՛ այն իցէ զաչացուն,
 Ո՛ այն մոլին, զօր չառակեաց բան նախատես տերունայն:
 Ոչ Հանդուրժեաց, և ձայն առ նա կարդաց դասուն զաճերեց.
 « Քեզ, Տէր երկնից, ո՛ ժանտաժուան այր այն իցէ աճընկեց:
 Բա՛ այսօր իսկ դա մի ըզմեզ խաղ արասցէ Հիբաղէս,
 Չէ Հինօրեայ յիմում արեան ոյժն է թափեալ 'ի բազկէս »:

Այն իմ առդոյ, չէ գողտղուն, չէ զետ կուսին ծընգասեր »:
 Ասաց, և անդ 'ի պատենէն 'ի նոյն մերկեաց ըզօուեր:
 Իսկ Բարունին նըշան յանշուշտ բերեալ ըզժանտն յերեան,
 Բայց և մըտայ քօշ արկ նոցա, մինչ դորձն առցէ ըզժախձան:
 « Նա զայս գիշեր, ասեր, վերջին յիմոցդ ոչ որ յնկերաց,
 Ինձ բարեկամ կայցէ անխար, և միայնակ ես լըբայց:
 Եւ դու ինքնին, որ իտրոս պղծայ բարբառ գուռա 'ի յարկին,
 Եւ Հոյանեալ 'ի թէ և լեզուիդ վերայ ձախրես քան զերկին.
 Անդ ասպարեզ կարդաս Հոյմոց, և մըրբրկաց դու ձայն տաս,
 Ժամ եկեացէ, և բակ տեսցես ինչ թընամեաց դասադաս:
 Մինչ զիս ունին, դու որջ խնդրեալ, գու՛ բոյն խըրթին ապաստան,
 Կայցես լեզու քեզ խարուսիկ, և դաշտ Հատցես փախրստես.
 Նաև յորժամ զիւրն ընդմիջէ շըրջան գիշեր այս գիճին,
 Երկոց յուրաստ զիս, աճաբեկ, լիցիս ըզբո սիրելին.
 Քեզ աճընկեց կին ապագան, քեզ արհաւիրք տայ աղջիկ »:
 Ասաց, իսկ նա պընդեր կըրկներ յուճակ մընալ քաջողիկ:
 « Լանջք իմ, ասեր, յանդըձելին սաճին ոստնուն սուր և զէն,
 Թող վատասիրտք 'ի ձեպ փախուտ ընդ դաշտ առցես յերկուղէն:
 Մի գրս դու Տէր յերեսս Հարեալ ասեր իբրև վատ արան:
 Մինչ չե տեսեալ, թիկունք շըրջնէս գունդագունդ թընամեաց:
 Զոր վայր յոր կոյս Տէր երթեցես, զընամ ընդ քեզ և անցէն,
 Չեռն և բազուկ ոչ ուժեացէ երբէք քեցուլ զիս 'ի քէն »:
 Յարեալ Աստուած, և Լքաղաբէն գործոյն փութայր նա 'ի կէտ,
 Եւ զիւրն առեալ, 'ի խոր գիշեր 'ի բուր չըբա ձիթաւետ:
 Անդ մեռանս իընդրեալ անձին, ասեր նոցա կալ անբուն,
 Թէպէտ յերկոցն ըզբայդ ցերեկ էին նոցա խոնջք Համբուն:
 Ոչ բաւեցին զանյաղթելին ասնձէլ նոքա քուն անդարձ,
 Թընդրեալք 'ի խոր խորան անոյլ, և զապառաժն առնին բարձ:
 Տաճանակեցաւ Աստուածորդին, 'ի սիրան Հարաւ յոյժ 'ի խոր,
 Իբրու այն թէ ողջ մտացա. ձեռն նոյն և նըմա ազդեցցեն:
 Կիրք զաղէտիցն ըզբոժուրճի, զաճեղ տանջանս յուճ անէր,
 Մաճ զբխերմն, և չարաշուք զերես դաճճին, և սարսեր:
 Չի և կիրք զայն նա մարդաբար ձըբեաց 'ի մօրն արգանդէն,
 Չի արհաւիրք սըրտից մարդկան նոյն և նըմա ազդեցցեն:
 Ուստի 'ի սիրտ նա մաճացուն պակեալ 'ի մաճն ապաժոյժ,
 Միտք անասան կացին նոցա, անվանելին և աշխոյժ:
 Այնպէս յողջք Հօր մատուցեալ կըրկին խօսեր Երեքիկն,
 Չայն զայս ողորմ 'ի վեր մաղթէր, դասակ ձըբեալ ըզկըրկին.
 « Հայր անըսիցիքն, ինձ օրհասին արդ խառնեցաւ այս բաժակ,
 Կանն օտարին աճա՛ ամբա. զո՛մ ես վըշտաց նըշաւակ »:

Ջիս յօրհասէն թափեալ 'ի դառն, և քոյ խորհուրդք անաչառ
 Լիցին համբոյրք, և զահագին տագնապս յինէն 'ի բայ առ :
 Ապ' եթէ այդ անշուշտ վեճիս և միտք անդարձ կընքեցաւ, '
 Թէ ընդ մարդկան չիք քեզ հաշուել, բայց թէ մահուս միջնորդաւ,
 Գաւ, թէ լինի՞մ ես վերկուծեան տեղեկեաց խղճնդակ,
 Մեռայց անշուշտ, ըզմեզ ազգին բարձից մարդկան հասարակ » :
 Ասաց, տաճնայ բայց ահագին ըզսիրտս յուզեաց վըշտըմբեր,
 Եւ քերտն արեամբ կամ տիպ յարեան ողջ ընդ իրանն հարկաներ :
 Յարփույն յանկարծ սաւառնաթմեն էջ և եկաց պատանին,
 Ըշտըն առ նա բերեր բարբառ, գիւր մեծ յաճեղ մըրբրկին՝
 Կայր և գըրդէր, և տագնապն տայր քաջալէր 'ի սըրտի,
 Ըզկայլակեալն առեալ ջընջէր ըզցօղ մարմնայն արփենի :
 Իսկ ժամակալ ըստ պայմանին Յուգաս չարեաց դաւաղիբ,
 Ի ծայր լերին ածեր հորդէր խուժան 'ի սուր և 'ի բեր :
 Իսպն յարձակին, և խառանել ճըզնին ըզնա 'ի կառան,
 Բայց և անդուստ 'ի լըս լուսնին պատենաղէք ցոլացան :
 Անդ և վահանք տան ըզփիխն, 'ի զէն հընչէր վայրն ողջոյն,
 Եւ ճարպալից լապտերքն 'ի տող ըզմութ վանեն գիշերոյն :
 Դաւ բորբոք օծեալ ճարպով բազմակուղիք ջահ զամբար,
 Որ շեղտաձև 'ի սուր երկաթ հատան կըրօնք հասկաբար :
 Շըրխն հարաւ, և գոյժ անձաւք հընչին լերինք և քարայր,
 Ձէնք շառաչեն, և ձայն արանց աղաղակին բազմանայր :
 Յարեաւ անահ Աստուածորդին, կաց և կարդաց ձայն ընդդէմ.
 Օ՞ն դուք, ասէր, կացէք վայր մի, զոր դուք խընդրէք, ես ինքն եմ՝
 Առ ինչ սուսերբդ, առ ինչ զամբար, ո՞չ 'ի քաղաք յանդիման,
 Բազմաժողով ես յատենի՞ չօրն երգեցի զպատուիրան :
 Հիմ՞ դուք անդէն զիս ապագէն ոչ կալարուրդ դէմ ընդդէմ,
 Ձի՞ ես ըզձեզ 'ի մութ գիշեր աստ գունդագունդ տեսանեմ :
 Թէ զիս անպարտ աստ խըռնեցալք մահուս քարշէլ յօրհաս,
 Թէ ձեր ընդ ակն են խոջ փառք մեր, թոյլ տուք դոցա անվնաս :
 Ձէք մեղ զոցա, դոքա առ իս սիրոյն լըցին ըզհանդէս,
 Ես միայնակ խեթին ձերոյ ես անձնագրաւ ողջակէզ » :
 Ասաց, մատեաւ և ճոխաբար զանձն իւր երկիցս ընծայեաց,
 Երկիցս 'ի նոյն, բարէ հրաչից, տապարտ անկան գետնամաճ :
 Անդ և զարկեալ զէնք ըզգետնի, չալին սաստիկ հընչեցին,
 Ի նոյն նոցա զականողն գիշեր պատեաց խաւարին :
 Թեպէտ յարեան, իբրու 'ի բուն զընան քայլեն դանդաչեն,
 Իբրու գինին եկեալ զակամբ, ո՞ր գեղեկն ոչ գիտեն :
 Մինչև Յուգաս, որ աչք աննիրճ եկաց գիշեր զայն ողջոյն,
 Ելընա անշուշտ բարեկամին ետ, և մատեաց թընամուրն :

Աճեղ չարեաց ըզսեր ըզգութ նա քոյ արկեալ, բայց 'ի գոր, '
 Ենեզ 'ի սըրտին, խաղապատեաց, ժըպխ յերեսս, ետ համբոյր :
 Գիտէր ըզն նզն, և նա զայս ինչ մեղմ արձակեաց 'ի ձայնէն .
 « Գու մըտերիմ, զայդ տաս համբոյր սիրոյն մերոյ փոխարեն :
 Յայրջափ չարեաց, զոյզն վարձու, հոսե ըզքեզ դու 'ի խոր,
 Անշուշտ ընդ քեզ ես այդ բանիդ չեղէ երբէք գաշաւար » :
 Հաղիւ սասց, և զաշացուաց հեղաւ ջրիկ պատանեաց,
 Եկեալ պատեն մի ըզմութ, և տան անլոյժ կապանաց :
 Երման յորժամ եկն և անկաւ ցանցատեսակն 'ի գահօղ,
 Կամ Եղջնու, կամ Ասիւճուն կորինս ահեղ պատաստող :
 Յորեան հովիւք, և զէն առեալ շուրջ և կան արին գունդագունդ,
 Կան և մըրցին, ո՞ առաջին տեղ հարկանէ և մրկունդ :
 Մինչև յարփիս ել աղաղակն, հընչին պարուցն անդ կայեանք,
 Եւ 'ի խոնարհ աստ մերձաւորք կըրկնեն լերինք արձագանդ :
 Սպաէս բացուստ առեալ ըզնա զինուք ահեղ պաշարեն,
 Գունդք մըլեղինք ոտնահարեն ըզհեղապարեն ապագէն :
 Կէտք ձեռնամուխք, կէտք 'ի կառան զուլն նորա պարանեն,
 Այնպէս կապեալ, մերթ աստ մերթ անդ ձըզեն տանին և բերեն :
 Յոյժ խոյցաւ մըբայ բնաւից անդ յախնթորն և մորսս,
 Կերի վարեալն 'ի յերմայ, մտաբարակնը Մաղթոս :
 Ո՛չ բըռնամարտ ուժեր ընդ մարդ, նա ոչ 'ի վեզ դայր անգամ,
 Դա փստ արանց, կորով չիք մի 'ի լանջ նորա և յանդամ :
 Բայց 'ի սպասուն Կայխափայ իբրու զինուոր նահատակ,
 Ել և եկաց, զի և զուղին ետես անբոյժ և արձակ .
 Շուրջ նայեցաւ, թէ որ ժըզնի, ուստեք նըմա չիք վըտանդ,
 Իւ զանձնատուրն ոտնահարեր այն կնամարդին անաւագ :
 Հողմամբեալ 'ի կազ կըռիւ սըրէ զեզուն նա ընդ վայր :
 Եւ 'ի սըրտին իւր փըբուռոյց հազիւ ուժեաց զոր ըզվայր :
 Այլ ոչ վայրեկ ժուժեաց Աետրոս կապակոտորն 'ի ցաման,
 Մուր արագեալ 'ի պատենէն, և խոյցաւ 'ի ծառայն .
 Իուճապեցաւ, 'ի բունն 'ի թափ շըբաց սուսերն 'ի ձեռին :
 Ի՞ջ և արագ լայն զանհեթեթ զականջ կըրտեաց Մաղթոսին :
 Անչէն Աստուած զայն յակն արկեալ, զաջ իւր ձըզեաց տերունի,
 Եւ յապաժոյժ տամուկ հոգոյն բարձ ըզհատածն ընդ փոշ :
 Աս և մատոյց բըժըշկապէս, բաղեաց 'ի բունն իբրև Տէր,
 Մերժեաց ըզցաւն, և հարուածոյն և ոչ ըպալին երեւեր :
 Սըրտներ 'ի նա, որ սուր մերկեաց, և կայր գործոյն ամբաստան,
 Սանձեր ըզզէն, մի յարգեալեան երկաթ լինել ապաստան :
 Թէ զայս չասէր, անշուշտ արագ այս բորբոքեալ ձերունիս,
 Վայրախօսին, ըզմրկացեալն ըզսուր մըլեւեր յախոնդիս :

« Չեմք այդ զինուց, չեմք մեք, ասեր, բազկին կարօտ մահացուն, Չեմք յայդ սուսեր մեք ասաստան, զե ե ինձ Հայր զերարուն .
 Կա թե կամեր թափել զՈրդին 'ի դառն ահեղ օրհասին, »
 Եւ շիթ արեան չե իմ հեղեղեմ, հաշտ գոլ մարդկան ընդ ազգին,
 Կա ինձ դունդ բեր հորդեր յարփուոյն ընդդէմ զընդդի պէսաստ,
 Ճակատք հազարք, որ զայդ ջրի արկաններն դիտապատէ :
 Գու գործիսնոց զինուորութիւնս, և շատ մարտիցն ըզհանդէս,
 Դիմակ դիմակ ըզպետութիւնս, և թիւ զանուանցն ո՛չ գիտես :
 Թո՛յլ տուր յարձակ կոչել գործոյն ըզՀօր մեծին պատուիրանս,
 Միտին այնմիկ քաջ միտ դընեմ, ինձ փոյթ զինուց չե մարդկանս :
 Եւ այր 'ի թափն իւր ճերանին, և զայս լուեալ ըզբարբառ,
 Հազիւ ցածեաւ անժուժեղին, ըզհօր չե՛լոյց բոցավառ :
 Որպէս յորժամ 'ի մեջ շինին զամիւրն ետես ահարկու,
 Երէ համարյր և ձեռնընդէլ վարժապետին Եղջերու .
 Կա որս վայրի կարծեալ վազեաց, ձայն նահանջեաց որօրորին,
 Հազիւ ժանեաց 'ի կատարւոյն զուրն թափեաց զեղջերուին :
 Արդ ըմբռնեալ զանձանըւերն, աշխարհի՛ր տեսարան,
 Քարէն զանգղնն և ըզգլլեան հարուն բանիցն 'ի խթման :
 Դու այս հրաշից, Ամենակալ, կան Ողիմպէն 'ի զընին,
 Ժուժան Արքայդ, և ոչ զանդունդս յուշեա խառնես ընդ երկին .
 Ե՛րբ շանթ 'ի բոց աջ զինեցես 'ի գոլ շարժեալ աղէխարշ,
 Թե՛ արդ երկրին երեսք անթուղք, աշխարհ լըռիկ կայ անշարժ :
 Բնութիւնք էից թող խանգարին, ցերբ կան դոքս անասան,
 Թող աստ յանկորձ անկցին տարերք, անկցի եթերն և կործան .
 Քո ո՛ր է այսօր, է՛ր որ երկրի 'ի շանթ ճըխալ ետարձէն :
 Թե՛ ոչ այսօր, ո՛ւմ այլ աւուր ջրմունք պահէն բոցեղէն :
 Ոչ ազգ մարդկան թափուրն երկից լըցօղն սյապի ինչ արժէ,
 Ոչ ազգն ոսկի, որ արդ կրծիք 'ի վեր յարփեաց պար ելցէ :
 Ա՛ի Տէր 'ի քու՛մ, գործվդ 'ի մեզ բոց զայդ հատցէ 'ի սըրտին,
 Չի՛ մըտըմբեր այդչափ լնցի Որդե՛դ ւըբեալ Մի՛ածին :
 Պակեան ընկերքն, յանտառ փախչին և կիսամեք անդ թաքնուն,
 Իբրու վարազ դիմեաց միջն, կամ ձայն գոչեաց առիւժուն :
 Հրոսակ խուժեաց, զոգցես թե՛ կէտք յոյժ տաքնապեալ ունել կայս,
 Չորձ ահարեկք թողեալ 'ի ձեռս, 'ի ըրտապ վաղէն յախախայս :
 Կէտք ապաստան ունին զանձառ, և ուր թաուուր են մայրեաց,
 Կէտք անձնապուրբ իբրև ճագարք 'ի փապ դօղին 'ի վիմաց .
 Շըլուկ հարաւ, դոփմամբ ոտիցն անտառք անկոխք հեծեցին,
 Ի ձայն գոչիւնն, և թաւ բըրբըր տերեւախիտք սօսափին :
 Զուղին հատեալ մեծ Երկրուն 'ի յարկ մըտին ընդարձակ,
 Եւ փութապէս 'ի քաղաքէն անդըր թուժէր մեծ հրոսակ :

Պետք, երկցունք, կան դատախազք հազարք միոյն ռեբերմ՛,
 Հրացայտ խժժու հային ակամբ, բո՛հմունք թափեն ահագին :
 Մե՛զ կայեափաս, « Այսօր, ասեր, հաղթք լարեցան՝անարեւել,
 Զի և արուեստք ոչ ուժեցին շարագլընդդ զերծանել :
 Չիք արդ դմա՛ս դաշտ 'ի փախելել, ոչ վայր մնաց թաքըստեան,
 Արիք 'ի բուն, և մեծ գործոյն կատարածին սուրբ վախճան :
 Օր այս անշուշտ, որ յաւերժեան մեզ մեծապէս շուք ձօնեաց :
 Ամէ՛լ խուճապ ժամանակին հարից պէտք են դաւանաց :
 Դուք լուռք ողջոյն ինձ ունկըն դիք, մեղ դատաստան չիք արեան,
 Կենաց, մահու, պատժաւորին չուսմայցցին է իշխան :
 Յուզեալ մեր նախ բան մահարեւ, նորս հանցուք ստննին,
 Կա լուիցէ, տացէ ըզդա զանպատըստարն օրհասին » :
 Ասաց, և զայս ընդ կապելոյն բան հարցանէր յատենի,
 « Անշուշտ մեծին դու Աստուծոյ այն աննահին են Որդի :
 Իցե՛ս անշուշտ դու և Աստուած, գարուց հընչեալ յաւիտեանց,
 Չոր աշխարհի՛ր յերկնց ծագէ ձայնք երգեցն գուշակաց :
 Ի Հայրն երգուեալ յամենակալն, որ սոյ հրաման աստեղաց,
 Աղէ առա, և որ խընդրեմք, մի՛ բան ասեր քոջազեաց :
 Ըզքօ գիմակս արդ մերկացեալ, ասա մեկին յանդիման,
 Մի՛ անձնամասն յեանեցուք մեք, շուք բեղ զընել աստուածեանս » :
 Ասաց, իսկ նա խոնջ և վաստակ և խոնարհեալ 'ի դիմաց,
 Ամէ՛ հեղաբար վայրիկ մի զաս 'ի վեր յառեալ, զայս ասաց .
 « Ե՛մ, գոր ասես, զի՛ բիւր անգամ փորձ նոյն փորձէք դուք զոսման,
 Շատ են խաբանքդ, ուշիմ լըրուք, ըլձայն թողէք դաւաճան :
 Ասեմ մեկին, ոչ ժամանակք հարուստ մի այլ անցանն,
 Զի լուսաւոր ինձ 'ի սահման Ողիմպոսին թագ կապեն :
 Յայն արքունիս զԱմենակալն ես պարագրեմ՝ ընդ ալմէ,
 Անդուստ կըրկին ես ճոխաբար աստ 'ի յերկիր գամ յերկն :
 Իսկ յեմ յայնժամ յամպխաղաց փայլակնացայտ գալըստեան,
 Ինձ արփայնք սաւառնաթե՛ք գեթերն հատցն յանդիման » :
 Ասաց . յայնժամ երեցն յուսոյն ձորձ ըստ կարգին պատառեաց,
 « Զի՛նչ պէտք, ասեր, լուսոյ արփուոյն, ինքըն զո՛ճիրն առակեաց :
 Ոչ Աստուծոյ որ զինքն որդի սրտապատիր ժըտեցիլ,
 Օրէնք ազգաց, կարգք աշխարհաց, դառն մատնն օրհասի,
 Օ՛ր դուք արիք, և Պոնտացոյն հարեալ պետին շուք 'ի սպաս,
 Տարայք առ նա, և զարժանին անդ գոչեցէք պատուհաս » :
 Սալայն Պետրոս յարկածն 'ի շար, յոգին խոցեալ կարեկէր,
 Բացէ 'ի բաց ըզբերելն խաշար հաշար զընայր գընայր ակնարկէր :
 Քայլեաց յառաջ, 'ի տան գաւթի՛մ մեծին եմուտ Երկցուն,
 Մենջիկ առ դուրս այնպէս թաղեալ 'ի պահ նըստէր գեչեբոյն :

Առ նա աղջիկն այն բարասպան մատան 'ի դուրս 'ի տանէն,
 Կասկած առեալ, « Ի՞նչ եւս, ասէր, ես փախըտտեայց 'ի դասէն :
 Եւ դո՞ւ դորս հաղորդ չարեաց, քողածածուկ կաս 'ի ստուէր ,
 Լըրտես եկիր, մինչչեւ ընծի՛նք 'ի լուս. Հանգչին 'ի գիշեր » :
 Ձայն յաճարեկն, անդ Պետրոսին արեւնն եկաց սառնամանձ,
 Անձն իւր նրմա գոն մտացօնք, (բա՛ւ՛ւ, սէր զի՛նչ է կենաց) :
 Վարանեցաւ ընդարպատիկ անկեղծ իրաց յայն տիպար,
 Ձի՛նչ գործ գործեւ, յոր կոյս դարձիկ, արուեստ արկցէ զի՛նչ 'ի վար :
 Որպէս գաղջիկ մատաղ կալաւ քուն մի քաղցրիկ 'ի դաշտի,
 Եւ մտացօնք ճնողին եղեալ, լքք անդ ըզնա ամայի :
 Մայրն 'ի դաշտէն, մինչ աւուր կայր, դարձաւ եմուտ ընդ յարկաւ,
 Մու՛ծ գիշերոյն զաղջիկն էառ, մինչ քուն թափեաց և զարթեաւ .
 Չարթեաւ, և զիբդ զաչ իւր յածեաց, ընկեր չետես և ոչ մայր,
 Տաքնանդ ամբաւ, նա կիսամուռ շուրջ զամային ունի վայր :
 Նա և ուղւոյն գոյ անտեղեակ, և աղջ պատեաց գիշերին,
 Սապէս յայնժամ ըզհիքացեալն եօթն վարանք պատեցին :
 Ահ պարանեաց, անդէն յուրառ Վնու՛նն եղև տօնելի :
 Որ վայր յառաջ զինքըն նըւէր մահչուն ձօնեաց բաժակի :
 Նա և ժըտեալ 'ի քօղ անձին մուտ յոխերինն 'ի տաճար,
 Ջոկ սինըբոր 'ի ծառայցի զինքըն խառնեաց անհանձար :
 Քօղըն չազդեաց, 'ի նա ողջոյն խոժոռ. և խեթ ակնարկէն,
 Եւ թաթթաբոր զանդ սըլլըրդեալն հարցմամբ բանիւք տաղնապեն ,
 Երբցս անուն, և զհայրենիս վարդապետին նա լրւաւ,
 Երբցս 'ի բան սրտապատիր առ 'ի նմանէն ուժացաւ :
 Մինչէ և էր սյգն, ուր ընդ յարկաւ 'ի գիշերին հասարակ,
 Կան և երգով նըլան կարգան մեզ ըջընադարդ հաւք խօսանակ .
 Մինչ զարշալուս կոչէն նոքա զիւ և հընչեալ 'ի ձայնին,
 Յողւոց և հասն նա յուշ անեալ բան տերոււոյն ըզվերջին :
 Հեղձամղձուկ 'ի խոր սըրտէն թառաչ էհան տըրամազգեաց,
 Եւ ցաւ սաստիկ յընաթմախի՛ծ յուղեղն հարաւ ոսկերաց :
 Յայնժամ և զանձն ոտնահարեալ և զահ սըրտին անաւազ,
 Ոտընխըթի եւ նա ըստ դուրս, զենայր մընջիկ ընդ քաղաք :
 Ողջոյն ըզցայգն աննիրհ ահամբ հե՛ծէր մընչէր առանձին,
 Եւ ըզմորուաց բըռնահարեալ զալիս ճողէր ճերուինն :
 Նա համբաւեն, ցանդ պահ 'ի նոյն թմայայր ըզնա ցօղն աչաց,
 Յիշէր ըզգործն և արտասուէր մինչ 'ի վերջին կէտ կենաց :
 Ըստեպ ըզնա յայր մենացեալ արեգն ետես լուսածաղ,
 Ըոյն և 'ի մուտս ետես արեն յանձաւ 'ի սուգ 'ի համակ :
 Յաւեթ 'ի նոյն ջեռնոյր խորհուրդ, ընդ միտ անեալ և հե՛ծէր,
 Եւ դիւր վայրիկ ուստի բերէք թաղճեալ սիրոյն չնդու՛նէր :

Յու՛ւ գան նըմա պատգամք վերջինք, զոր նա ելիք, արբայի ,
 Եր անմոռաց, զիանդ յայնժամ 'ի ձայն փակեալ կանանցի :
 Պահն էր յորժամ աշաղըրջ չէ էր հասեալ ժամանակ :
 Ի ըլոյս արփուոյն ըզմու՛ծն երկրի 'ի գոյն հարու՛լ 'ի սպիտակ,
 Յորժամ զԱստուած ձեռակապօք 'ի յարկ քարեն իլխանին,
 Յուզել քըննեւ ըզպատժաւորն, անեւ վըճիւս զօրհասին :
 Իլխան յայնժամ կարգեաց երկրին բան կետարուն Տերերի,
 Ըշ Հռոմուլեանն ըզՊիղատոս աղգաւ տոհմիկ Պոնտայի :
 Առ սա խուժան գայ մուղգին, ըզմե՛ծ բարձեալ աղաղակ,
 « Ըզգա, գոչեն, արժանահաս մահչուն արա նըլաւակ :
 Ի խաչ պընդեալ 'ի փայտ անարգ, ո՛ճիր գործեաց, դաւ լարեաց »,
 Մոխն կըրկնեն և երեքինեն, գոչուն գուժեաց զաղանաց :
 Նա Պատմանոյն զաւարտհասակ մարմին զըննեալ խիտ առ խիտ,
 Առ նա յակճիւս եղեալ իլխանն և գաչս յառեաց անբը՛ծի՛ծ :
 Ձի և համբուն չէ էր ծընդեալ տիք քաջառոյզ ճողկաբեր,
 Ի գեղն անմահ 'ի շուրն անբաւ կայր հիացեալ, ոչ յաղէր :
 Ի սրանչլեւացն երդնոյր իլխանն, անշուշտ զարմ և դիցազգեաց,
 Կամ օն և օն, նա զարբայից արեւն ունի ըզմե՛ծաց :
 Խանդաւառտեր ընդ կապելոյն, միտք իւր յուզին թաքնաբար,
 Արե՛տք թափել անպատուհաս 'ի հարուածոյն Է հընար :
 Հարցունն առնէր. « Աղէ ասա, քո զի՛նչ յանցանք և զի՛նչ մեղ,
 Եւ ուստ ուստեք հեղաւ ըզբև յանկարծ մըրրիկ այս ահեղ :
 Մի՛թէ յայդ խորս ըմբընեցին ըզբեզ եղեռն և ո՛ճիր,
 Կամ գից արդեօք ցատունն անհաշտ . ասա ո՛ր է քոյ երկիր :
 Ձի՛նչ դու ասես . ո՛յք են նոքա, որ բու՛ւմ զարմիդ գոն նախնիք :
 Կամ թէ թաղից գու ո՛յց տարփաս, 'որ բեզ պիտին արբունիք » :
 Առ նա հակիրճ ասէր Քրիստոս . « Ի՞նչ ոչ մեղք աստ քարշիւմ,
 Խիղճ և ոչ մի 'ի յանցանաց շղախեցանն խորհուրդ իմ :
 Այլ որ երկնից իլխան գահուն, ըզ՛շօր լընու՛մ պատուիրան,
 Թաղ չիք իմ աստ, թէպէտ և ճետ զի՛մ չուրանամ զարբունեան » :
 Սաց լուսեաց : Նա հիացեալ 'ի շնորհաշուրն 'ի պատկեր,
 Մերթ զայս նըմա մերթ զայն խօսէր, և զամենայն լըրտեսէր :
 Բայց վեհն ըզնա պատասխանոյ ոչ ևս արար արժանի,
 Ձի և յալիս բազմակոհակ յուզէր ծըփայր 'ի սըրտի :
 Իլխանն ապա իբրև ասնեւ ըզաղըն խնդրեաց մուղգին,
 Հրաման ձայնէր, 'ի դիպահձօլ 'ի յարկ պահէլ 'ի ներքին :

Ք Ր Ի Ս Տ Ո Ս Ա Կ Ա Ն

Ե Ր Գ Գ .

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Չբոթ կասանաց աստուածորդւոյն առեալ Յովսէփի, ձեպէ յԵրուսաղէմ: Անդ ընդառաջէ նմա Յովհաննէս Թաղ-
ճադին սրտիւ, երկոքեան 'ի միասին դիմեն առ Պիղատոս: Նախ Յովսէփ մերկանայ Պիղատոսի զխեթ ոխերիմ զերիւ-
ցանցն, ապա 'ի խնդրոյ նորա պատմէ ոճով զամենայնն զՏեառն. զպսակէն իւր ընդ Կուսին. զայցելուածիւնն առ
Յղիսաբէթ. զհրաշարի ծնունդ աստուածորդւոյն 'ի յայ-
րին, այլովքն հանդերձ. զընծայումն 'ի տաճարին, զդէպմն
զճերունւոյն Սիմէոնի. զընծայաբերութիւնն յաստղանիշ
գալստեան Մոգուցն. զգիշերադնաց փախուսան 'ի Մեմփիս
Եգիպտացւոց, ճարտար նկարագրութեամբ. զաշխարհի
կոտորած Բեթղէհէմեան մանկուոյն. զաստուածահրաշ
վարդապետանալ Յիսուսի մանկանն 'ի տաճարին: Եւ 'ի
հրաշից նորա, միայն զըբանչելի գինեփոխութիւն 'ի Կանա,
Թողեալ զայլն Յովհաննու 'ի սրտմէլ, իբրու ակնատեսս
վկայի:

Ք Ր Ի Ս Տ Ո Ս Ա Կ Ա Ն

ԵՐԳ ԵՐՐՈՐԴ

Անդէն համբաւն արագածեալ թըռեալ 'ի մօտ 'ի սահման,
Հընչեաց, լարեալ հաղբ տերունւոյն յիւր որերոյն գաւաճան:
Բայց 'ի շքուկ մեծ համբաւոյն գործօնն անյայտ էր չարեաց,
Չե նաղելւոյն 'ի լրարան Մօրն աղէտին ձայն գուժեաց:
Թէպէ՞ և նա լեալ նախատես, ցանդ վարաներ 'ի յողին,
Լուաւ, գիտէր զորոտընդոստ ձայն Գուշակացն ահագին.
Ըզձայնն ասեմ եթէ յանդորր հանել Սրբոցն ըզգասակ,
Իւր Միածին կամաւ ըզդառն արբցէ մահուն ըզբաժակ:
Այլ ետ ընդ ետ Յովսէփ յորժամ ըզբօթն էառ ճերունին,
(Որում կանուխ պատգամ յիշին Մայրն տուաւ արփնին),
Եթող էլքը ըզՆազարէթ դիմաց չորաւ 'ի Սաղիմ,
Այն ինչ մըտեալ, յակն արկաներ շքուկ յուղեալ քաղաքին:
Խուժեն ամբօք, ճըփան փողոցք նըսեմաստուերն 'ի գիշեր,
Պատուաբք, բերդեան, կան երերուն 'ի գոռ սարսեալ գուժաբեր:
Անդուստ Յովհան լեալ անձնապար յահեղ զինուց հրօսակին,
Եւ ընդ առաջ դէմք իւր ճըմրեալ 'ի գոյն հատեալ 'ի դեղին:
Կիրք տերունւոյն խոցեն զողին, քայլէր ահա ճեպ ընդ ճեպ,
Յամբաւ տագնապ գող ուշաթափ, հագիւ ծանեաւ ըզՅովսէփ:
Սա, « Օ՞ն, աւեր, կաց յո՞ դիմս, էմք մեք արգեօք դատափետ,
Չի՞ ոչ ընդ քեզ Աստուածորդին, կամ քո ո՞ր է վարդապետս
Կամ զե՞նչ աստէն շքուկս ամբաւ, իցնս արգեօք իրազեկ
Բարէ անչուշտ ոչ խաբեցին պատգամքն ըզՄայրն ահաբեկ »:
Ասաց լուեաց. իսկ զերկ ընդ խառն ընդ ճերունոյն պատանին,
Խոր 'ի սըրտէն լալերն իբրև յաղբերականց բրխեցին:
Ոգի զոգով ածեալ գօշեր. « Բարէ սիրտք մեր յոյժ հարան,
Չեր փրկութիւն, անարգաբար ըզՏերս էառ կապարան »:

Պետք քաղաքին խեռան ընդ նա, ոտնհար եղեալ հարուն ծափ,
 Ոչ թէ ումպետ գոռան պատիժ, այլ պատուհաս արեամբ շափ:
 Ողջ մտտերիմք խուճապեցան, ուր մայրն ուր է նազելին,
 Արդեօք գուժկան հերքացելոյն լայխեաց որ դուռնկն 'ի դուժին:
 Օչ թէ աստ էր, իշխանն ըզլիճ տեսեալ լուսոյն ցօղաբեր,
 Կոճ և զաշխար լուեալ ըզմօրն, ընդ կիրս ամբա. դորովէր:
 Օն մեք զընամբ, հաշտ և համբոյր զիշխանն առնեմք յատենին,
 Տամբ յերեան զատելութիւնն, ըզխեթ պատմեմք խուժածին »:
 Ասաց, ճեպեաց և իշխանին 'ի յարկ դիմեաց թաղածալոյ,
 Ի խոր թախիճ և ճերունին ժրացաւ նրմին ուղեկից:
 Նրման յորժամ կորոյս զանդեայս հովուն աղքատ, կամ մըշակ,
 Չոր թոշնամին վարեաց 'ի տար, կապեալ 'ի դաշուն ասպատակ:
 Կնոզ ճեպ ընդ ճեպ 'ի յոյզ խնդիր. բըրանավաստակ լեալ ողջոյն,
 Եւ տարազեմ, և զաւակաց զերեցն ընկեր ան. ուղեոյն:
 Յաճին յոգնին, զըննեն բատեպ 'ի դաշտ հովիտ, սերտ 'ի վառ,
 Թե զուգակիր պատահարին տեսցեն ուրեք զըք թափառ:
 Բանդագուշին, թափեն լալիս, զի ոչ տեսին մըլեթիժար,
 Եւ յամայիս անդ զանապատն 'ի կոճ լընուն և յաշխար:
 Սալէս նորս հարեալք յոգիս, 'ի դուր հասին տաճարի,
 Որ արքայից էր զի երբեմն աթոռ եկաց վաղէմի:
 Մինչ տակաւին կայր աշխարհին թագն անտրխեղճ արքունի,
 Իսկ էր յայնժամ յարկ և կայեան հռովմեական իշխանի:
 Տեսին, ծբիպը մեճ շառաչին յանդոյր գաւթին վեր 'ի վայր,
 Հանդեպ զբրացն հարք ճերակոյն 'ի կազ զայն և պայքար:
 Իսկ 'ի վայրաց անտի տակաւ տեղի տային երկոցունք,
 Յասնուն խեթան ընդ Պոնտացին, սաստիկ ամեն և բուճմունք:
 Չայն յախն արկեալ, վայր մի առեւ ցաւոց սըրտին քաջալեր,
 Դիւր և ոգւոց տագնապելոցն յոյս մի ծագեաց անվեհեր:
 Ասէր Յովհանն, « Բաջ իսկ յիմում յոյս օթանայ 'ի սըրտի,
 Դու լոյճ գերկիւղն, և ընդ իշխանն ասա ըզնա քո որդի:
 Չստուածորդին աստ քօղարկեա, տուր աղերսիդ և պատճառ »,
 Չայս նա ասաց, և միախորհք մըտին նորս 'ի տաճար:
 Այն ինչ իշխանն 'ի մեճ վարանս խորհուրդ առնոյր յաւազաց,
 Մտա ճերունին, և զճունկ վարեալ ողբբարո զայս ասաց.
 « Բաջ Հռովմեանն, ըզբեզ արքայն, որ թագ կապէ Ողջիմբոս,
 Կացոյց իշխան, թագ զՅարուոց սանձել ազգին ըզգոռոյ:
 Խնայեա յանմոռն, արգել ըզթափ սանձակոտորն ըզմարդկան,
 Բան և հանճար բարձաւ ողջոյն, դորս իսպառ. բընացան:
 Ես ինքն եմ հայր այդ անմեղիւ, որում լարեն ըզթակարդ,
 Աւազք ազգին միախորհուրդը ոճիր բարդեն տարապարտ:

Վեղ մատնեցին, իրրու և դա շարաց ընաւից գերակայ,
 Պատիժ գարեան, դռնն զբնա պատիժ բերել դուրնարեայ:
 Յաճեղ հրանց, 'ի սուրբ կրօնից, դա յայս աղետ արդ ընկեալ,
 Նորս մոլին նախանձարեկք խեռան ընդ շուրս և համբառ »:
 Չայս ողբեալ, և յարտասուաց այսք ճերունուոյն թանայլն,
 Այլ ան զնա գիմք համբոյր հիւրամեճար Պոնտացին:
 Բան քաջալեր ետ երկոցուն, զբրգեաց իբրև բարեկամ,
 Նա և անդէն խոնջ ճերունուոյն գիրք հրամայեաց բազմական:
 Ասաց նոցա, « Դուք փարելք, եկիք աստէն 'ի ժամու,
 Կարծեմ ինչնդայք 'ի ձեր գալուստն, ասեմ ահա լու 'ի լու:
 Ինձ արդ դու հայր ինձ հարցողիս զանդուշան ասա, լեր անահ,
 Չի և ողջոյն առ իմ հաւատ արժան է քեզ գոլ վըստահ:
 Ղեկայ գերկին կարդամ անձին, պար գեղեցիկ և զարփեաց,
 Հոգ քանիժոն յանձին կալայ ես զաւակիդ անձկայրեաց:
 Յուղիմ ծբիվամ, ըզպատանիդ պահել քեզ հայր անվըթար,
 Իս իմպլանն յոյժ քըրունեցայ, խօլից սանձել ըզգուպար:
 Աղէ խօսեաց, (լըեալ իսկ եմ, և այս նուազ նախկին չէ),
 Չինչ բախտ դորս, որ հայրենիք, յինչ ոչ ա սերեալ 'ի զարմէ:
 Նա և ըզքոյդ ճետ և ըզմօր դորս բեր ինձ յերեան,
 Չէ յանապագ դա 'ի զարմէ, թէ ոչ միտք իմ խարեցան:
 Չիմարդ դորս քայլք ճոխաբար, իբր և դիտակ, գեղն անհուն,
 Հասակն յառոյգ բոլոր մարմնոյն բա տիպ փայլէ գերարուն:
 Բարէ աչկունքն 'ի շուք խայտան, փառք 'ի դոսա օթացան,
 Գընացք և ճեմքն ազատանձնեայ տիպար բերնն արքունեան:
 Նա և դորս զբան բերանոյն ես մանր առի 'ի քընին,
 Ոչ երկրաւոր 'ի մարդկայնոց սատի երբէք հընչեցին:
 Անջուշտ, ասեմ, ես յայն 'ի լանջն ինչ մի տեսի աստուածեան,
 Կամ Ստուած է, և կամ դորս ճընունդ և ճետ չէ մարդկան:
 Ասացէք մեզ բան բացերև, զի մեզ զարդիս առեան կայ,
 Ես հարցանել հարցի ըզդա, գոգցես յիննն ուճանայ.
 Հագիւ մեզմով բարեկամիս տայ պատասխան կէս 'ի կէս,
 Արհամարհէ, ոչ իւր լուսոյն, ոչ ինձ ասուն դա երես »:
 Ասաց իշխանն և ճերունուոյն վարեաց յուղեաց 'ի սըրտին,
 Վայր մի լըսիկ կայր բարբաբեր, թէ քօղարկէ տակաւին:
 Արեօք նրմա զՍտուածորդոյն բան ճրջբրտե ըզգարմին,
 Արեօք պատմե ըզհայր անջուշտ, ակն յանդիման և մեկին:
 Մտտեաւ անդէն ընկերն հակիրճ հրճեաց 'ի լուրն ըզբան զայս.
 « Չարմ արքենին, կուսին արփեան խօսնայր արգոյ, զի հեղդաս »:
 Մի տագնապիւր, դու բան ըտոյդ պընդեա ըզմեջ առ 'ի տալ,
 Լուծեալ գերկիւղ, քօլ պատառեա, բան մի ասեր ծալ 'ի ծալ:

Յապուշ ողջոյն անդ կըրթեցան , տեսեալք ըզդէսզ զայս անշոյս ,
 Այժ կատանեացն և ոչ մի որ ընդ շուք խեռաց իմ Տերոյս .
 Հրաժեշտ ետու իբր անպիտան ես յայս հասեալ ալեպոյթ ,
 Շատ զեղջ եղէ , իբրև տեսի գանկարծելէն երկոյթ .
 Բայց մըտերթիք ինձ հինթորեալք տեսեալք ըրձերս անըմբեր ,
 Աբրտապընդէն , տան լըբեղոյս աղու բանիւք քաջալեր :
 Ձիջլալ ապա առի ըղնա փեսայ իբրև հոգատար ,
 Կուսին լալեաց արտասուակից , ածի ըղնա յիմ տաճար :
 Գարով և գայր պահ գիշերոյն , և զատեղաց վառեր բոց ,
 Բտուուեր անեալ մեր աշխարհին 'ի բալանիդ իւր թւեոց :
 Այն ինչ մըտեալ մեր երկոցուն յառազատին 'ի սեեսակ ,
 Եւ գերարտօսը յայնց հարսին թանայը գետնոյն ըզյատակ :
 Որպէս մըշակ , յորժամ աւիշքն 'ի ճառս յորդէն գարնանի ,
 Ըզդերդ որթիցն յերկաթ թեբեալք ըզձայրս յօտէ 'ի յայգի .
 Թէ անըզդոյշ վերև և ուսոց զընէ յանկարծ նա 'ի խոր ,
 Ի զուր հօտոցն անիրամ , ըզմայրն առնէ վերաուր :
 Ըզվոչտասհարս ես անընթեր բանիւք գըրգեալ գեղեցիկ .
 Ոչինչ տարփամ , ես առաջին կուսին քաղել ըզձաղիկ :
 Իսկ նա անէն թառաշ հանեալ , խոր 'ի յողւոց ետ գայս բան ,
 « Ձիս ոչ կրօնից զուր կարգք , առէր , զըրդէն ատեւ սրբակապան :
 Ին ոչ 'ի զուր վարդ կուսուութեանս պահեմ յաւերժ անթառամ ,
 Ես ոչ 'ի հոգին երկինք երկնից ինձ բուռն առնէն յարսժամ :
 Թէ մայրս աւսարդ յայլ միտս եղեալ , մերժէ բացէ զայս 'ի բաց .
 Եթէ տագնապ նըմա անէն և սպառնալիք դուշակաց ,
 Են ես և ինձ և սյլ դուշակք , ցանդ ինձ մընայ անշաղախ ,
 Գատ 'ի ջահիլ ունէլ կուսիս միտք անզգօս և խաղաղ :
 Շատս յիւր ակուռն 'ի ձեպ գարձցի յետս ընկըրկեալ Յորդանան ,
 Նախ և արփեացն ըզկայ ընթացք առցեն յանձնիւրն 'ի կայեան » :
 Գայս նա ասաց , և ցօղալից պտորն թանան խիտ առ խիտ ,
 Եւ կոյս հարսինն աչք գեղաւորք շատ կայակնն մարգարիտ :
 Ծուռիք գանդաչէն իմ Տերունուոյս , գիշեր մաճաւ իմ աչաց :
 Երկոց ողջոյն ձիգըն թափեմ խօսել կուսին յանդիման ,
 Երկոց և ձայն հատաւ լեզուին , բանք և ոչ մի յօդեցան :
 Հարաւ յայնժամ ձայն լսելի , « Դու յանկողնոյդ լեր պատրաստ ,
 Քիզ փեսայի պահեալ գանուն , հուպ մի լինիր յառազատ » :
 Յարեայ անդէն , և վայրէկ մի 'ի կոյս յառեալ լուսազգեաց ,
 « Ընդդէմ կամաց , ասեմ , լըկնից , զես կոյս ընդ քեզ ո՞ գուգեաց :
 Իսկ ո՞ որ գես , (անշուշտ ես զայս ոչ խընդրեցի սրբակապան) ,
 Ձիս յայս հրաշից ո՞ պատանդեաց իբրև 'ի ցանց և յուսկան :

Մանուկ էի , հայրն ինձ ոչ ինչ բան դուշակեաց զայս յառակ ,
 Որ Տերունին էր տաճարին և քահանայ և դուշակ :
 Նա ինձ ասէր , կամ հարսանեաց ոչ գոլ հաղորդ անկողնոյն ,
 կամ յառադաստ թէ մըտանեմ , շուք ինձ ունեւ գերագոյն :
 Բայց արդ աղէ , ես զիմ մըտաց խորհուրդն 'ի վեր քեզ հանից :
 Անշուշտ լըկնիք ըզձերունիս արար գես քեզ դուգակից :
 Ասլ զի և նոյն հրաշիւք արգել , անհուպ անմեծ գոլ միմանց ,
 Այժմ և յաւերժ լըցիս ով կոյս իբր յանթառամ 'ի ճաղկանց :
 Բայց սրբազան խըզիւք ըզկասին ես ոչ ժտոխ անհրաման ,
 Աղէ աստէն մեր ընդ միով կամք գերանաւ երկորեան :
 Դու ինձ զըստեր կացցես փոխան , ես քեզ եղէց հայրաբար ,
 Ես բաժանորդ լինիմ քեզ ցանդ , զինչ քեզ դիպի պատահար :
 Աս ինձ Տերոյս , այս և կուսիդ դէպ գայ ըրձին երկնակրօն » .
 Կոյսըն լուսւ , խնդաց և ել 'ի գատ եկաց զըստիկն :
 Իսկ թէ տեսիլ 'ի բուն բանիլ տեսի լուսեմ ես սվ տեր ,
 Յինչ յարհաւրաց ես յահաւոր հարթեայ ողջոյն զայն գիշեր :
 Գնայ խաւարն , օրն յերևան գայր մերձեանայր լուսաբեր ,
 Եւ վարդադոյնն 'ի ջահ արեգ զըստուերն ըզմութ փարատեր .
 Յանեմ 'ի տես հարսին կուսի , շարժեմ ըզդուրս 'ի ծըղխեաց ,
 Այն ինչ բացի , ճաճանչ արփեան հարաւ յանկարծ իմ աչաց :
 Լցյս հատաներ յառատաղէն , լուսոյն նըղոյլքն են անձառ ,
 Գերանք մարդակք փայլատակն , յարկն երևէր բոցալուս :
 Անդ 'ի յարկին նըստեր 'ի մեջ կոյսն ոսկեփայլ սյլ յայլմէ ,
 Հիացեալ էր , թէպէտ և շատ հարցունա առնեմ , ոչ լսեմ .
 Անշարժ 'ի ձայնս , աչք անթարթափ , դատակք ուղղորդք 'ի յերկին ,
 կամ ասող ըզնա ասես համբուն , կամ արշալուս ծիրանին :
 Եսրէ բանիլ իւր պատկերին անպ փոխեաց հրաշալի ,
 Շուք քանի՞ծոն յաչոս նորա , գեղ քանի՞ծոն դիտակի :
 Նըման որպէս հանել զրօշեալ յայնիւ փայտէն Ակերեան ,¹¹
 Մուտ 'ի մայրիս կըտրեաց ըզըուն ճարտարապետ ձեռն հիւսան .
 Խընդրէ կանգնել յերևանի նըխրականն 'ի տաճար ,
 Չի ժողովուրդք երկիր պաղցեն , թափօր կապեալ գեղապար .
 Դըրուագ քանդակ շնաշխարհիկ նա արանացոյց յարուեստին ,
 Աւ և յոսիի պատեաց ըզնա , շուք ետ նըմա ըզվերջին :
 Կայր նա անշարժ , և ըզնովաւ ամբք լուսաւորք բակ առնուն ,
 Արփոյն ճաճանչ հատաւ զըլտոյն , արփիւք պարեն շուք 'ի բուն .
 Զարփիւն ասեմ , որ ճաճանչեղք շողան յերկնիցն 'ի մեճ սայլ ,
 Իսկ ընդ ոտիւք ըզբանչելոյն լուսին ձագեր ձիւսափայլ :
 Ես ահարեկ յապուշ հարեալ , աչք իմ յարբայն մեճ երկնից ,
 « Ձիս Հայր , ասեմ , ամենակալ զես յայս թափեա 'ի հրաշից ,

Ի քէն արուեստը այս հրաշացան, Երկինք յաւերժ դու արփեան, Գիտեմ անշուշտ, զի սքանչելեօք քեւ այս նրշանք ազդեցան:

Դու յիմ համբոյր շնչեալ 'ի սիրտ, յայս վարանաց զիս զերծո՛, Ուստ զիս, Տէր, զի նչ գործեցից, որ անընին են կամք քո »:

Ձայս մաղթեցի, և կոյսն յարեալ երբև 'ի քնոյն, արփեանին, Յոգեց եհան, ցոյէր յաշաց, Տոց իւր թանայն նազելին:

Մատեայ, 'ի սէր նոր փեսային ողորաւոր ասեմ՝ բան, Մաղթեմ նրմա և յանթառամ 'ի սէր յաւերժ կուսութեան:

Մի՛ զիս այնպէս անտես առնել, առնուլ սքրտին զիս ընկեր, Ըզմեծ գաղտնիսն ինձ մերկանալ, և դու առ իս անվէհեր:

Ես խոնարհեալ ըզբեր զաշաց և զիւր դիտակն երփնագարդ, Որպէս այգուն ցողատարակ լըցեալ գըրուել կըքէ վարդ:

Վայր մի այնպէս ակն 'ի խոնարհ եկաց ապա ետ բարբառ, « Ասեմ քեզ, հայր, մի՛ գաղտ կացցէ քեզ խնդութիւն մեր անձառ:

Այլ զո՞րն ասեմ 'ի սքանչելեաց, զո՞րն 'ի սկզբեան պատմեցից, կամ պատմողիս հաստացցէ ո՛ այս յաշաց ամբալից:

Առ մեծ խնդիս զոր արդ թափեմ, յայս արտասուս իմ անդուլ, Տուր ինձ երգումն, և զոր ասեմ առ քեզ պահեալ դու զանխուլ:

Դուցէ հրուշակ հարեալ բանին, խուժան լուս սինվբոր,

Մինչ չև Աստուած զայս յերևան հրաշիւք ամեալ նորանոր:

Այն ինչ փախել ճեպ տայր արփեաց այգըն գործոց հրաւերակ,

Իւ խաւարին ֆահեալ երկրի արփաղն ծագէր երեակ,

Իւ իմ յայնժամ միտք յուզէին զբան գուշակաց ըզնախնեաց,

Բայց այն մի բան յաւետ անաբժ իմոց հանդէպ կայր մըտաց:

Չոր ես կարծեմ, բանն այն յայնժամ ինձ որպացառ յաստուածուստ,

Չոր ձայնեցին 'ի մի բերան, բնաւալ վերայ իմ անշուշտ:

Այն թէ զերկնից անմահ արքայն ամբիճ կուսան արբենի,

Անփորձ յառնէ, զարմանք ահեղ, տայ յերևան աշխարհի:

Ի գալ նորա ցընծայ երկիր 'ի փառաւոր յանուանն,

Իւ ընդ աշխարհ համատարած ազն յարիցէ ոսկեղէն:

Իս լուս 'ի միտս այն մօր կուսի հազար տայի երանի,

Չոր Հայրն ընտրեաց ամենակալն 'ի շուք այնչափ փարեի:

Երկըրպագեմ հանդերձեւոյ մօրն Աստուծոյ դերաբուն:

Սամ պատարագ զիս Աստուծոյ մանկացիւն կաթնասուն:

Ասեմ ո՛չ թէ նա մերձ առ մեզ և մտ յաւարտ լոյս ծագէր,

Իւ ես նրմա լի հրըճուանօք ձօն պատրաստեմ 'և նրէր:

Մինչ յայս մինչ յայն եմ մըտախորհ, հանդերձեւոցն ես անգէտ,

Լոյս յեղակարծ նորագածին բըբացս հարաւ իմ 'ի կէս:

Ես վերակնեալ թեթեւ զօրոց մեծ հատանեմ ասպարէս,

Կոր սքանչելիք, երկինք վերինք փռուեկեցան կէս 'ի կէս:

Հողաթեւեանն այն ժողովուրդ մեծին ըննակը Ողնուպն,

Արփառնեմին երկնից անմահ պար բուրբն արքային:

Ոչ աղիք գրանդեաց կան ինձ խափան, և ոչ պարիսպը մարմարեան,

Հրաշէկ զարփեաց տեսի խորանս, վերոնոն ոսկի օժմարան:

Սնդուստ հանդէպ իմ պատուին փայլահանացեալ էրբև բոց,

Սեռանեցաւ առնուածանման յոսկեռուճանն 'ի թեւոց,

Հեալ և համբոյր ինձ տարածէր, շուշանք պայծառք յալ ձեռին,

Չուարթունն այնպէս աւետաւոր ձայն ինձ ազդէր բերկրաղին:

« Բե՛ծ Արքային կայ հովանի քեզ զօրութիւն հրաշանիչ,

Ո՛ 'ի բերուց ընտրեալ կանանց չընաշխարհիկ դու բամբիչ:

Ո՛վ, որ միայն երանաւետ շուք և պարծանք կուսանաց »:

Լըւայ անդէն, յապուշ հարայ, և անդամոց դող տիրեաց:

Տայր քաջալեր ինձ զըւարթունն 'ի տերունին գրաւական,

« Դու փարեիլ գոս արքային, մի՛ կոյս խուժիլ աննրման:

Դու քո յարգանգ յղաացես որդի, և դու լիցիս տիրածին,

Ես մեծ լիցի, ըզնա որդի զարբ կոչեցցին Հօր մեծին:

Նատից վերկէլ և արդարոց, առցէ անուն նա ՅԻՍՈՒՍ,

Սնունդուժական է զըժոխոց, առթեմ նրմին արտասուս:

Վերոյ մարդկան տեսցես ըզնա, վերոյ երկնիցն աւագաց,

Շուք և համբառ առցէ անձառ զերաշխարհիկ յարգանեաց:

Ամենակալն ըզգաւազան նախածնողաց իւր զարմի

Տացէ նրմա, և նա յաւերժ գահ բազմեցի յարբունի:

Արքայութեան գաւազանին չիք նորա կէտ պայմանի,

Ի շարս անկէտ ըզտիեղբոր յալ պարգրէ տերունի »:

Աաց, և իմ իրբև տակաւ երկինդն անկաւ 'ի սքրտէս,

« Չխորդ, ասեմ, 'ի զլուս ելցէ պղ աւետիք, զոր ասես:

Օ՛ն և ծն ինձ կամք անյեղլի, միտք կընրեցան անասան,

Վարդ անթառամ ունել կուսիս, զայր ոչ գիտել յախտեան »:

Ձայս ես նրմա կարծ 'ի կարծոյ, նա բարձ ըզխուժ զիմ բանին:

« Հայրն 'ի բարձանց 'ի քեզ, ասէր, սիւզ շնչեաց արփային:

Ի նոյն 'ի սիւզ լի և զեղուն, անհուպ անխորձ դու յառնէ,

Իւ արգաւանդ լեալ 'ի ժամու պըրտուղ տացես յարգանդէ:

Իւ զոր ծընցես, Աստուած անշուշտ երկինք երկիր դաւանէ,

Որդի մեծին, այն որ միայն զաշխարհ տանի և բերէ:

Չոր չեն բանք իմ, դու ինքն անշուշտ ազգականիդ ես դիտակ,

Չխորդ ցայսօր Եղիսաբեթ կաց այն պառաւն անդաւակ,

Ամուլ արգանդն իւր բնակաւոր, նաև տիոցն աւագայթ:

Յոյս դաւակի բարձ 'ի նմանէ և դու գութեան սոբորայթ:

Բայց արդ արգանդն արգասաւոր, լիցի՛ պըրտոյն և ժաման,

Ձի նա յղացաւ, և արդ լուսինն ըզմեցեիրորդն առ շորջան:

Յառնեմ, յերկնից ներուռն հայցեմ իմ խորհրդոյն խօշական,
 Լոյսն իմ դարձաւ, և ինձ յայնժամ երկնից գաղտնիք մերկացան:
 Չոր վաղընչուց երբեմն Աստուած բեր յերևան գուշակաց,
 Բայց և ողջոյն ըզճըլմարինն 'ի մութ 'ի մէզ պարուրեաց:
 Սա այս է կոյսն այն մորենին, զոր իբր 'ի բոսն հալըցաց,
 Վառեալ 'ի լեռան 'ի հեռաստան գուշակն ետես բոցաղղեաց:
 Ընդան անկէզ բոցք լափլեղեն, ցըլմունք պատեն աճազին,
 Սաղարթք 'ի բունն անդրբեկիբ կան և դալարք սատանին:
 Սա տարափոյն անընդունակ, սա գեղմն ստախն որ 'ի կալ,
 Յորժամ աշխարհ տեղատարափ յանձրե թամայք 'ի ծաւալ,
 Երկեր ողջ 'ի ջուր թաթաւ, և նա միայն կայր անթաց,
 Այս գուշակաց բանք են անջուշ, և տառք անստու հոգեբոցաց:
 Չայս յուշ ածեմ, և գիշերոյն լոյսն յախորեաց գեղեցիկ,
 Ձինչ ալլ ասեմ, արդիւնք իբրաց են այս հրաշից հաւաստիք:
 Հըշակ յայնժամ 'ի Գալիլեա շինիցն չամբաւ մեծ հարաւ,
 Այն զի 'ի մարզ, բանէ հրաշից, զբուս լեբանց կին պառաւ:
 Ծերն այն ամուլ կայ սաղմնառեալ, և են ամիսք վեցերորդ,
 Այն որ երէք չեբեր դաւակ, մինչ էր առայգ օրիորդ:
 Հարան իմ յայնժամ, « Չայս նախաձայն իմ գեղաւոր զլարթոր և,
 Պատմեաց, առ, ինձ յայնմ առուր, արդ յուշ ածեմ ես համբուն:
 Սա է պառան Եղիսարեթ, արբանառուն իմ զարմին,
 Սա սաղմնառեաց, արդ վեցերորդ զըճեաց կամար զիւր լուսին:
 Փութով պպա յողջոյն ճերոյն սաճման հասեալ լեռնաՎայր,
 Եւ Չարբարայ մեծ գուշակին միտաք 'ի բարձր 'ի տաճար:
 Այն ինչ հազիւ, զարմանք ասեմ, ոտք իմ ըզբեամն կոտեցին,
 Պառան 'ի ողջ վաղեաց յառա՛լ, էր զիրկ ընդ խառն ընդ կուսին:
 Յանկարծ յԱստուած հոգեո՞ղն համբուն արփիացեալ բարբառի,
 « Դու վեհ 'ի մարս, օրհնեալ ես կոյս, և քոյ ծընունդ արգանդի:
 Ինձ ուսու ուստեք Երկինք այսպէս 'ի մեծ նաւթձեն արգասեաց,
 Կենաց 'ի մուտս իմ պառաւոյս զինչ այս պայճաւ օր ծագեաց:
 ԱՍՏՈՒԱՅՐԱՄԱՐՅՈՒՆՆԵՆ ևս տեսանեմ, կամ և հանդէպ բարբառիմ,
 Դըշնոյն ընտրեալ գա 'ի բերուց գայ յաղբատին տաճարն իմ:
 Քանգի այն ինչ միտեր առ իս, և ինձ 'ի լանջ բոցք հատան,
 Իմ յարգանդին խայտաց մանուկն, և ինձ իւր մօրն ետ նըշան:
 Իրն ծընող լի հաւատովք, յամբան հասեր դու 'ի ծայր,
 Որ ճըլմարտիցն ետուր հաւատ, մինչև եղեալ Տիրամար:
 Չուարթնոյն 'ի քեզ լըցաւ պատգամ յերկնից բերեալն 'ի գահէն,
 Դու աշխարհի գութ ամ Դըշնոյ գու լեր մարդկան ապաւէն »:
 Ասաց, և կոյսն համեատ շինեալ զիրդ 'ի կարմիր իբրև վարդ,
 Լեզու շարժեաց յերդ բարբերան 'ի շուք լին և 'ի զարդ:

Չի, զիցն այնչափ մօտ ակնարկեաց աստուածային աչքն աւագ,
 Որ զինք բնաւից զիտէ կանանց անձն առաւել անաւագ:
 Բերկրեալ յիցին նա զիւր անձին նախաձայներ շուք վատաց,
 Ետք խոստացեալն 'ի վաղընչուց իւր նախահարց ճերտնեաց:
 Իսկ յայն ժամն քանիք հրաշից ողջ աշխարհիս աղղեցան,
 Բանի և աճ մբտաց մարդկան, նըշանք ետուն նախաձայն:
 Այն ինչ մանուկն ամենակալ առ դուրս հասեալ գայր առ մեզ,
 Պատմէ ո՞ճով, հարուստ ժամուց ճերոյս պէտք են մեծայգէս:
 Անդ թագք կատարեան 'ի գող հարեալ 'ի գուշակացն 'ի ձայնին,
 Երան և Նեղոս, նոյն Եգիպտոս, ողջ Արևելք սարսեցին:
 Լուսն և ձերբդ, ըստ համբաւոյն, 'ի ճովափունս Աւստեայ,
 Թէ արդ անյաղթն առ դուրս հասեալ 'ի լոյս կենաց դայ Աբբայ: 14
 Դա թագ կայցի տիեզերաց մեծ 'ի բաղրեկ հայրենին,
 Եւ զինքն և զագգն իւր սեպհակուն յողմնոյն առցէ 'ի վերին:
 Յայս աներկմիտ, ես մօր կուսին շուք տամ իբրև տերունայ,
 Հնազանդութիւն ձօն գըշնոյն տամ զիմ մբտաց և ոգւոյ:
 Բաժակ անմահ և ճաշ կուսին զուարթուն յերկնից ընձայեր,
 Ի յարկն ըստեպ ըզմուտ նորա ես լոյս տեսի յանրուտեր:
 Աստուածայնոյն ժամուն ճըրնեկան կայի մայի անձկայրեաց,
 Ա՛հ, դանդաղանք դըժոխըմբեր զիմ յոյսն առնէր արբամագեաց:
 Չայն ես անդուլ յանձուկ վառեալ, ձայն երեքկենմ 'ի սըրտին,
 Ո՞վ թէ գարդիս արագ արագ մանուկն ինձ գայր երկնային:
 Օ՛չ թէ այսօր զինք ցուցանէր, մինչ չե մուտեալ ճերտունոյս,
 Ձի ճըլմարտ ինձ զամենայն գանձեն չըքնադն ասաց կոյս:
 Կրողի քաղեալ ըզճիրանին աճէք գունակ զանագան,
 Եւ ձեռք 'ի լի ըղճիւնափայլն առեալ բերէք ըզուշան:
 Չուն տերունոյն պատրաստեցէք, որ արդ 'ի լոյս կենաց գայ,
 Աբէք էլէք և տեսանէք ըզմանկացեալ մեծն արբայ:
 Օ՛չ թէ մընայր յայս պէլոյթ ճերոյս հասեալ ինձ նըշար,
 Եւ դիտէի, մանուկ անմահ, գանձաւ գործոց քոց տիպայ,
 Յորժամ անբոյթ անդորրութիւն մերում նաւթձեալ աշխարհէն,
 Թագ կապէրիս աստուածարար 'ի գահ բազմեալ հայրենին:
 Եւ զգմացեալ տեսցէ աշխարհ զարդարութիւն 'ի յերկրի:
 Եւ անձկացեալքն 'ի յաւիտանց գարք եկեացն սուկեղէն,
 Յայս անուշեմ յամել գիրացն 'ի թաղծու թեան ես 'ի մէջ,
 Եւ յոյսն անդուտ հաղբան ըզհաղ բոց բորբոքեր ինձ անչէջ:
 Հրաման յայնժամ տայր յընդհանուրս հանդէս առնել և համար,
 Աշխարհական համբաւատենչ այն Ազգոստոս մեծ կենար:

Յարեայ 'ի չու յիմ հայրենին 'ի հին քաղաք Բելթիակէմ,
 Չանուն գրեւել զիմ և զինոց չորայ ես անդ տարագէմ:
 Յարեաւ ընդ իս հարան իմ և կոյս, ոյր հյաղարեթն էր քաղաք,
 Անդահանեալք հատար զուղին, մրտաք 'ի շէնն անաւաղ:
 Եէնն յաղբատին յարկ օթեմիս անդ ցերուցան երևէր,
 Պահ գիշերոյն պատեաց զերկին, զբառնոցն անէր մեզ քնարեր:
 Իսկ 'ի շինն անդէն 'ի մուտս է յարկ լքեալ և անկած,
 Խարձ և ցորուն ծածկոյթ նորա, կընին զըզիր աղտեւրաց:
 Սա իջափան էր մըշակաց, յարկ ապաւէն փարել,
 Թէ որ յանդոց անագանին 'ի շէնն եհաս գիշերի:
 Չէր էր իսկ նա յայլոց յարկաց 'ի զատ լքեալ նըշաւակ,
 Անդ դէմ եղաք 'ի միասին, խոնջ երկորեան և մաստակ:
 Չայս կամ յայնժամ դէպք ինձ ետուն, կամ զայն երկինք կընըցին,
 Ողբէս արժան է հաստալ, միտք իմ անշուշտ յայս յանկչին:
 Կամէր Որդւոյն նա ոչ միայն յաղկէ կըրել խուժարդոժ,
 Իւ վըշտմբեր 'ի կեանս ողջոյն ընդ քիրտըն դալ ապաժոյժ,
 Այլ և կամէր Աստուածորդւոյն 'ի յարկ ծնանել 'ի յաղբատ,
 Իւ սըրսկապան ունել զմարագ, ողորմել և անբատ:
 Մտեալ 'ի գոնն, և առ մըրոյն գրատս մեր կապեալ ուտէր խաճ,
 Ես մեր ուղւոյն էր զօրավիդ, մեզ մեծապէս դիւր արար:
 Մօտ առ ընթեր 'ի յարդն 'ի խար կոյսըն նըտաս նագելին,
 Չի չէր իսկ անդ մեկուսացեալ այլ կողմն ալուց 'ի գոմին:
 Ինչ յահեկէն կայր և շնչէր, զերին գործէր զայն դաղար,
 Չոր յանդ փորթիկ իւր կալուածոյն աղբատ վարէր արտափար:
 Վարէր բըրտներ ցերեկն 'ի բուն, ձեռք փափարեալ 'ի յարօր,
 Իւ գիշերի դառնայր 'ի տուն ընդ իւր եզին վարձաւոր:
 Չի 'ի պարեկն իւր բաւեցեղ ողջոյն աւուրն 'ի բըրտանց,
 Ես և հացիկ բերեալ ըզքաղց հարցե մանրիկ դաւակաց:
 Գայր և պատէր 'ի մեր ախարհ զպահ հասարակ գիշերի,
 Քուն զիս եթոլ, որ աչք ծանրեալ 'ի կողմն եղէ 'ի վէմ մի:
 Իբրև այնպէս ես զայն գիշեր չնկղզողմցայ քուն 'ի խոր,
 Հարթնում յանկարծ, զականողին նըշոյլ գրաւեաց ահաւոր:
 Ի ներքս ողջոյն 'ի լոյս ճաճանջ փայլատակեր տաղաւար,
 Իւ սուկեփայլ ըզիբուուացեալն յարկ տեսնաւ և ըզխար:
 Յառնեմ և մերկ մերձ առ մըրտին յակն արկանեմ ես մանուկ,
 Ենըշոյլ ցայտէր համբուն ծածկեալ իբր 'ի լուսոյն 'ի ճամուկ:
 Իւ հանգուցեալ գիրք նորածն յարգից վերայ 'ի իբրձանց,
 Չոր այն ինչ կոյսն 'ի լոյս ածեալ ցաւոց ազատ և յերկանց:
 Իսկ հանդարտիկ աստի կայր եզն, անտի դանդաղն յաւառակ,
 Երես մըրոյն չառնեն նորա, և մտանան ըզձարակ:

Անդ և նըշոյլ մեծ արձակէր Մայրըն լուսոյն զերշախարհ,
 Եւ ծունգ կըրկնեալ կայր նա 'ի գուճս, աչքն արիւնիք 'ի խանարհ:
 Ահ, արտաճուս ցողեալ անոյշ 'ի տղայն հայեր հոլանին:
 Եւ ըզկըրկն ձըգէր դատակ աշացն հանդէպ ցողանին:
 Որպէս օդոցն յետ թծնըկեց, արիւնացն երես գեղաւոր,
 Երբ հիւստոյ թեք սաւառնեն և հողմ հաննն գրատ և չոր:
 Ըզմէ գըգեալ սղջ փարատեն, մարբեալ զեթեր և զերկին,
 Սապէս յայնժամ այն կուսական գեղ ճաճանջեաց դիտակին:
 Չմնչ գործեցից, ետու նոցա զիմ բաճկանակն 'ի պատառ,
 Գըպթ աւեալ եզի ներքոյ, զեր սարարոս տայ ոչխար:
 Երա էր ոսկին, այս ծիրանին, մեր այս արբեան օրորան,
 Աղբատու թիւնն և խոր գիշեր զայս մեզ ցուցին բաւական:
 Չև զաշխարհի մուժ փարատեալ արփիանայր առաւօտ,
 Եւ գունդագունդ հասին հովիւք մօտ 'ի դառնէն բազմաբոտ:
 Երթին ծաղկամբք լքցին մեզ զայրն, և պար կապեալ գեղապար,
 Կան և հարուն, հընչեն ծաղկոտ սըրինգ տաւիղ և բընար:
 Անն ինչ մըտեալք, և զաւս իւրեանց 'ի կոյս չըջնեն 'ի մըրոյն,
 Եւ ակընկորք գետնամանձեալք երկըրպագեն արփինոյն:
 Լըռիկ կս անդ կամ հիացեալք, ուստի՛ համբան այս բանիս
 Յանկարծ ընդ դաշուն հարաւ հըստիկ, և հարցանեմ ձերունիս:
 Մի ոմն հովուաց արձանացեալք, բան ինձ պատմեաց կարգաւոր.
 « Դասք եմք հովուաց, և 'ի դաշտի աստ արածեմք մօտաւոր.
 Մէք մեր կարգաւն ըզցայդն անբուն հօտից պահէմք ըզպատակ,
 Մեզ 'ի վերտու լոյս մեծ ծաղեաց, և էր գիշերն հասարակ:
 Մինչ յարհարաց կամք պակուցեալ, ձայն մեզ հարաւ ընդ եթեր,
 Մի երկընչէք, ես ձեզ ով արք, մեծի խընդին եմ բանրեր:
 Մօտ մեզ այսօր ծընաւ Աստուած զոր մեզ գուշակքն աւետեն,
 Ես յառաջինն ըզմարդն ածեալ, խաւար թափէ 'ի բանդէ:
 Ի մօտ 'ի շէնդ ըզնա տեսէք, չեն աւետիբայ այս 'ի զուր,
 Յարգից վերայ տեսիլք ըզնա խանարհ եղեալ 'ի մըրուր:
 Ազդ զայս աւեալ մէք զակն յառեմք 'ի մօտաւոր յայս 'ի շէն,
 Եւ չուրք յանկարծ գունդք իմանեն 'ի թեւս ոսկին նըկարէն:
 Գունդք են անմահ երկնաբնակաց, ողջոյն մաւալ ընդ երկին,
 Որք ամպաճեմք արփիաճեմք ընդ օդ թեթեւ սաւառնին.
 Ի կարգ տիպար զարմանազան արագ խայտան և ճախրեն,
 Երեցս յերկինս յերբեակ 'ի դաս պար երբակի բուրբեն:
 Ի յերդ ապա հընչեն բեւեռք, ւանդուստ բարձուր Ողիմպին
 Տան արձագանգ, և ծափաշար խընդայ պարեն և արփին »:
 Չայս պատմին, և անդ անպագ 'ի լոյս ցընձան 'ի մանկան:
 Աչք անբքթիթք և միտք անխաբք 'ի նոյն տեսիլ յաւեցան:

Գեմբն և աշկուներ ճաճանչ ցայտեն և գիրգ մարմին տերունոյն ,
 Գնալով գրնայր և բացարձակ փայլատակէր վայրն ողջոյն :
 Որպէս 'ի թերթ ծիրանափայլ փրթթեալ բուրեան վարդիկ ըստ ,
 Ծաղիկն անմահ գայ յերևան , յորժամ ծագէ արշալոյս .
 Եւ կամ յորժամ յեւս արեգին , 'ի ծագ վառեալ վարդագոյն
 Մեզ բըրբմանայ յոյժ գեղգախալ աւուր գիտակ գարնայնոյն :
 Իսկ մեր յայնժամ թէպէտ և միտք մանուկն յանմահ չերկբային ,
 Աստուած գիտեմք ապէնիազ , և ոչ կարօտ ինչ կաթին ,
 Ճարակ սակայն ջամբեմք մանկան , իբրու ծնունդ Հասարակ ,
 Եւ կաթնասուն գիրգ տրդայոյն կամք և լինիմք օժընդակ :
 Եւ 'ի մօրէն մասն ապիկար առ մահացուն 'ի մարմնի ,
 Եւ ըստ կարգին նըսան յազգիս , Սամեան խեցուով թըրխատի ¹⁵ :
 Անդ մեր ըզբանն յուշ մեզ ածեալ , ՅԻՈՈԻՍ նըմա տամք անուն ,
 Որպէս երբեմն յերկնից պատգամ մեզ աւետեաց զուրթժոռն :
 Եւ զի անշուշտ և քահանայ , էր և զարմէն յարբունին ,
 Ընչն և ազգք 'ի բառ ՀԵՄԼԵՆ ՔՐԻՍՏՈՍ անուն ձայնեցին :
 Այլ թէպէտ և անփորձ յառնէ մայրն անշաղտի էր 'ի բուն ,
 Եկաց մընաց , մինչ զարեգին ծագումն ետես քառասուն :
 Ոպա նոց մանկան դամբ 'ի Սաղիմ 'ի սրբբութիւն մօր կուսի ,
 Տամբ ըստ կարգին ձօն սեղանոյն մանեկազարդ արուեսի :
 Կայր քահանայն նըրկարօրծ , կըտառ ածեալ լուսապանծ ,
 Ունէր 'ի գլուխ խոյր երկեղջիւր , պահէր 'ի ներքս Հօւր անանց :
 Եւրօք սեղանոյն պըսակաւոր վարսագեղեալ կայր մանկտին ,
 Եւ բակ առեալ , և 'ի սկազաց զարիւն Հեղուն զուարակին :
 Քաւիչ մեղաց զայն քահանայն մեծ արբային փողոտեաց ,
 Երեւումն Հայցէր ողբբաւոր , բուրումն Հաներ խորանաց :
 Գան և խըռնին աւազք ազգին 'ի կարգ 'ի մի և 'ի նոյն ,
 Առեալ և զաջն 'ի պատանդեալն 'ի բունն ածեն արջառոյն :
 Եւ ըզմատին վեր 'ի վերոյ թացեալ ըզձայրն 'ի յարեան ,
 Չորիցս երկոյս 'ի սրբբազան սրբսկէր ցօղէր 'ի սեղան :
 Արբոկեր 'ի Հօւրն և սեղանոյն , և յօթնաջահն աշտանակ ,
 Ենչն և 'ի մեծն 'ի վարագոյր սըրբոց զաղտնեացն 'ի սրահակ :
 Արդ եկն եհաս վախճան սրբբոցն , և խոնջ երեցն 'ի գործոյն ,
 Յակումը նըստէր 'ի Հացկերոյթ ընդ զուակաց քաջամոյն :
 Յայնժամ Համեստ քայլ 'ի սեղան կոյրըն քայլեաց ճընդասէր ,
 Բարձ ըզմանուկն 'ի յահեկին , և զաղանիս յաջն ածէր :
 Ես քեզ , իշխան , ես զօրն ասեմ 'ի Հրաշակերտ նըսանաց ,
 Չօր Հայրն յերկնից վըկայ անխաբ անշուշտ Որդոյն իւր ազգեաց :
 Քանի՛ յայնժամ 'ի տես մանկան ահիւ պակեառ քահանայն ,
 Քանի՛ և Հօւր ըստ նորահրաշ փայլատակեաց 'ի խորան :

Երեքըս նա 'ի բոցն 'ի Հօւր նըրկական խունի էած ,
 Երկոյս և անդ մինչ յառաստաղն ահեղահրաշ բոց ցայտեաց :
 Եւ ըստ կարգին յազէ զթըռչունս խառեալ զնոցուն պարանոց ,
 Հեղու զարիւնն , և ըզփետուրն առեալ անդէն արկ 'ի բոց :
 Ենչպէս արար և զառաւուշոն , և զարմկունս ջախջախեաց ,
 Եւ 'ի մըտից զինքն արեւուն յարեւելից կոյս ըբջեաց :
 Հուր տուր ապա ետ ախոնդեաց , և ճուխ անոյշ ամբաւնայ ,
 Եւ 'ի սեղանն Հանէ բուրեան Հոտ ըզջամբեալ ¹⁶ և Սալայ :
 Յանկարձ զբրեարն անդ փիլեցոյց դէպ նորստբանչ և օտար ,
 Իր Սիմէոն յանուն Հաւուն , պը Հինաւուրց , պը արդար :
 Հըաշեցն անդուտ սա 'ի վերուստ ապագայից նախատես ,
 Յարիւոյն վերին էր իսկ նմա խոստումն և եղեալ մեծապէս :
 Բա զաւետեան անշուշտ տեսէ ըզբուն Փըրկիւն և զԱստուած ,
 (Թէպէտ նորա ալիք ծաղկեալ) , մինչ չև փոխեալ նա յաստեաց :
 Խոր ծերութեամբ էր նա տուայտեալ Հանգիստ խընդրէր 'ի մահուան ,
 Այլ յանձկայրեաց էր 'ի սըրբտին յոյսըն նորա անասան :
 Եհաս Աստուած , ծանեառ ճըբզրիւտ , Հորուով լըցեալ գերունակ ,
 Գիմեւոց ըզջետ տեսաւ իւրոյ և Լըր 'ի դաշտ ըզբարակ .
 Եւ թէ յանկարձ նապատակին ըզՀոտն էառ 'ի բացեալ ,
 Կանգնի անդէն և շահանջէ , և վեր 'ի վայր Հոտոտայ .
 Թողեալ զուղբրդն յօր Հետեւէր , զընայ թափառ 'ի յուղւոյն ,
 Չալն իւր յածեալ զանտեսն անյայտ ըզՀետն յուզէ զերէոյն ,
 Գընայ յայտկոյս վազէ յայնկոյս , մերթ խուճապէ և դառնայ ,
 Անդուտ ըզդաշտ և զանդաստան Հընչէ լընու ձայն նորա :
 Սպակ էր տիպն 'ի տաճարին , յորժամ խայտայր ծերունին ,
 Այն ինչ տարփամար կորզէ զմանուկն 'ի դողոջուն իւր բազկին :
 Եւ գիրկ ընդ խառն եղեալ նըմա աջօքն Հայցէր ցօղակին :
 « Մանուկ ողուով դու բարգաւաճ , անշուշտ ծնունդ դու Ելին :
 Կեսնը աշխարհի , որ մեր զարկածն և ըզնախնեաց մահագոյժ ,
 Եկիր կամառ քաւել 'ի քո յառուս արեանց ապաժոյժ .
 Ըզդուրս բանալ մեզ երկնաճեմ ' և տալ Հարոււ մեզ ըզճամբ ,
 Չիս Հայր , խոստումնըդ , ամենակալ , ոչ յարեցին քո անխաբ :
 Մեռայց այժմիկ , Հանգո գիս արդ , վերջ տուր կենաց բըրբանահար ,
 Լընջ գիս մարմնոյս 'ի կապանաց , որպէս յառաջ խոստացար :
 Աչք իմ տեսին , զոր աշխարհի առաքեցեր օգնական ,
 Լինել ազգաց լըս խաւարի , նոր փառք զարմին Յակոբեան » :
 Գարձեմ առ Մայրն , « Ո՛ր գեղ , ասէր . քեզ ո՞ր ներբող նըմանէ ,
 Ինչն է քեզ շընորհս , որ մահացուաց Փըրկիւն ճընաբ յարգանդէ :
 Թէպէտ շատից մեծ խոչ և խուժ լըցի անշուշտ այդ մանուկ ,
 Եւ ժամ դարձեալ քեզ եկեացէ , ո՞՞ժամ տըխուր և անշուք ,

Յորժամ ընդ քո սիրտ թաղացեալ սուրբ մի անցեց սայրասուր ,
 Ահ , սըրտմագգեաց կոյս համակիս 'ի սուգ 'ի բօթ գուժարուր :
 Գոյն 'ի պըղտոր այն գեղահոնս յայնժամ գընայ Յորդանան ,
 Արեգն յամեալ ճագէ երկրի դակիան 'ի դոյն կերպարան :
 Յայնժամ և իղձ լինի երկիր զերանն ամալ զանարի ,
 Եւ կարգ օրէնք բակեալ ընտօթեան , յօղ լուծանել ամայի » :
 Ասաց , և փոյթ զաչսըն փակեաց , իբրև 'ի քնոյ ճանրացան ,
 Եւ առ զընա բաղըր օրահան , յայուշ հարաւ անդ որեան :
 Այլ մեք գիտունք յոյժ զանգիտութիւն , և մեր անդուլ միտք յուզեն ,
 Ոյց խոչ և խուժ լինի մանուկն , և զի՛նչ այն մօր սուրբն իցեն :
 Մինչ երկօրեան ծըփամբ այնպէս , և ժամանակ շատ չէանց ,
 Իլքն յերևան ըղբանն ածին , ըզհօղ թափեմք մեք յանձանց :
 (Թէ ոչ , և այլ յոգնաթախիժ մեզ ցար , յայպոյս հանդերձին ,
 Եւ խորագոյնս 'ի սուր սուտեր դիցեն ըզվէրն 'ի յոգին) :
 Գանդի յայնժամ յարեւելից երբ արբայք 'ի ծագաց ,
 Իկին առ մեզ , տեսրբ են նորա բազմահարուստ գաւառաց :
 Զօն մեծ ածին . առես , նորա արբայ տեսին , ոչ մանուկ ,
 Զի էր իսկ ձօնն ոսկի հարուստ , զմուստ , բտաշին , և կընդրուկ :
 Սոցա արփեացըն զօրութիւն , կարգ շըրջանին Ողիմպեան
 Ած յերևան մեր յաշխարհին ծընեալ սահման մեծ զարբայն :
 Որում երկին , որում երկիր , թագ գաւազան ընծայեր ,
 Հնպեն նորա անմահ մանկանն 'ի տեսնչ տեսոյն և 'ի սէր :
 Ասող 'ի բարձանց ճանապարհին վառեաց նոցա ըսչ պայծառ ,
 Առաջնորդէր մեծ կարապետն , ուղի գըծէր լուսալուս :
 Որպէս երևան և մեր նախնեաց ըզր անպատան ամայի ,
 Յորժամ նորա 'ի Փարոսէն յերկիր գնային հայրենի ,
 Զսչ մի հրափայլ ըզջայգ յերկնից ուղւոյն լինէր նախընթաց ,
 Լըս նորաքաննչ և ճաճանչիւղ սքօղեք ծաւալ սահմանաց :
 Մըտեալք 'ի չէնն , և զչերօղէս առանն ուղւոյն այն դիտուն ,
 Նըմա կարծեն ծընեալ մանուկ , իբր արբայի 'ի ժամուն :
 Յայուշ հարեալ , 'ի վէր վազեաց նա մեծ 'ի շտապ տագնապի ,
 Գուցէ ինչորեալն օտար մանուկ ըզթագն առցէ հայրենի :
 Հրաման ընակաց տայր գուշակացն յոտան իբմբեւ արքունեան ,
 Եւ ըզձնելոյն յուզեր ըզվայր , ժամ , զարմ , և տուն ըզմանկան :
 « Բանք ճերուռեացն , առնն նորա , ողջ ակնարկեն Բնթղահէմ ,
 Ուստի ծընեալն արփիտացի հրաշից մասամբ բազմագէտ » :
 Յայնժամ նորա բազմակուշակ յոյր խորհըրդօցըն ծըփայր :
 Եւ իսելք խառնէր բազմամըթեր , 'ի զող հարեալ վայրապար :
 Զարբայնս ապա առեալ յողէր , և զայս նոցա տայր բարբառ ,
 « Գիտում , ո՛ տեսրբ , յայս մեր սահման ըզձեզ ճըգեաց որ պատճառ :

Դոյն պատճառին և մեք մընամք , յոյս նոյն ըզմեզ ցանգ վառեաց ,
 Տենչ մեք ունիմք տեսոյն մանկան 'ի շատ երդեալ գուշակաց :
 Գե 'ի բացեայ Բնթղահէմին չէնն յայպատած արաստոյ ,
 Իմ է բաղարն , անդ արբայն 'ի խոյղ մըտէք ճընելոյ :
 Անդուստ 'ի գիւտ ձեր փութպակն առաքեցէք մեզ բանբեր ,
 Զի այդ մանուկ թաղապարակ ըզուքն առցէ և ըզմեր :
 Ասաց , և նոր կեղծեաց չըբճուանք 'ի սուտ պատիւր դիտակին ,
 Բայց դառնութիւն օտարախորթ 'ի ընդն յուզեր մըլէգին :
 Անմիտ . կարծեաց թէ մեծ արբայն , որ տայ հրաման աստեղաց ,
 Երես առնէ կալ 'ի յերկրի պատկառ թագին մահագգեաց :
 Նըբա ուղւոյ եղեալք կըրկին զաստղն տեսին բերկրարար ,
 Եւ մեզ գաւով դայր և մտեր գուճը և աստիկ մեծ որբար :
 Յայնժամ յանկարծ վերոյ յարկին , աստից այն 'ի լոյս ձօխաբար
 Եկաց և շող կաթեաց աստիկն , զողջոյն ելից տաղարար :
 Որպէս յորժամ մարտ զապաժոյժ երկին յայտնէ երկրապիշ ,
 Կամ թաղազարդ գուռայ պետաց զօրճաս մահուն մատանիչ ,
 Գէս բարկացայտ հեղու յեթեր վարսանն աշեղ գիտաւոր ,
 Եթէ յանկարծ տիպն է յարեան կարմիր 'ի գոյն աշաւոր :
 Արդ անսն անձուկ ընդ գերանօք ես ձեր տուայտեալ 'ի գոյնց ,
 Հիւրընկալու աղբառու համբուն երկց եղէ արբայից :
 Տեսի գոնա յոսկի յարծաթ , և ճիրանօք գեղապանծ ,
 Ողբաւոր մանկանն առ ոտս և մօր կուօին , գետնամած :
 Այնպէս մեն մի կարգ բտ կարգէ ընծայ և ձօն մատուցին ,
 Մինչ անդ առ դուրս գունդ պահ ունէր բարբարիկն խուժանին :
 Անդ և նըժոյգն 'ի նիւս առեալ Տիրեան ծօղուն ճիրանեաց ,
 Կայր դափր հատեալ և 'ի գանդան սանձ կոտորէր ոսկեանանձ :
 Զայս շուք հարեալ , և ինչորակցք աստեղըն 'ի շուն ընթացան ,
 Որ ասպարէզ նոցա ընդ մեծ գայր նըլողիւքն յերևան :
 Ուղի ընդ այլ բտո պատգամին թողին ըզչէնն յահեկին ,
 Մի գարբունիս տեսցեն դարձեալ գեղոմացի արբային :
 Այն ինչ մանգաւ նա թակարդեալ զանձն իւր տես նըլաւակ ,
 Բիւրուք պոսովք մոլեալ գուռաց կասկածաւորն 'ի քաղաք :
 Ի զէն 'ի գարր բերս անդ յընեաց , մըտեալք ըզջայգ գողուղի ,
 Արկցեն տապաստ զօր և գըտցեն 'ի տիտ մատաղ հասակի :
 Թեպէտ 'ի գիրկս են դիտուն , 'ի մարցն բտտանց կորգեացն ,
 Անկցին սրամահ , անկցի և անդ ժառանգակալն թագին :
 Բայց ինձ 'ի քուն 'ի խաղաղիկ ձայն իմն աղեկաց երկնաւոր ,
 Ի շտապ տագնապ փախուստ առնուլ , ըզվայր թողուլ բնակաւոր .
 « Ո՛ն դու , աւեր , առ ըզտըջայր , նաև ըզմայր առ 'ի ճնա ,
 Հնպեա ըզբուգ , ուր կայ Նեղոս Թօթնաբերան դետահետ :

Անդ դէմ եղեալ ընակեաց յերկրի , որ չէ այտի տարագեմ ,
 Մի զտոն երբէք դու փոխեցես մինչև նսնակ քեզ ազդեմ
 Քանդի արքայն դաւե մանկանդ , որչաւ ես լիժէ չարաչար » :
 Լուսյ յարեայ , և մտն զբքան զայս մերկացայ կարգաբար :
 Անդ զօրիորդն եր տեսանել զողջես յոգիս ապաստան ,
 Խուճապ ըզցայց Հնարեր խընդերք ընդ այս փախուստ և ընդ այն :
 Յայնժամ ապա ընդ սիրտ նորա սուբ թմադ էանց երկասյրին :
 Ա՛հ , տըրտմագեաց սիրտ նազելոյն ՚ի քաւ դելոյր աճարին :
 Յարեաք ըռսիկ և զաճարեկն ըզչն թեղումք գիշերի :
 Եւ ճեպնթածացք և խուճապեալք յանտառ մըտաք յանուղի :
 Ի չու անկեալ Հատի զանտառն այն արմուտոն Եդոմայ ,
 Անցի ընդ շէնն ընդ վաղընջուց բարձրապատուարն Ելուսայ :
 Անդէն Մազսայն վայր ձիթեմուտ կայ անՆըրուկու յԱսիոյ ,
 Փայգ Լիբիայ , ուր և մտա յերկիրն անփորձ անձրեայ :
 Փարոսն է սա , որ նախընծայ ընուլթեան երկնից զոյ գիտակ ,
 Սա և զարփեաց , և ըզլուանին գիտ զարեզին չըբնանակ ¹⁷ :
 Անցեալ չլուեմ , ւանճանօթից լեբանց , գետոց , տամ ողջոյն ,
 Անցի ընդ շէնն , ոյց և բըրգունք բարձանց նըման են արփուլն :
 Գնացի զափամբք Անթեղոսին , ուր և բըրդու և պապիր ¹⁸ ,
 Իւ զգուշանամք և գոյզն ՚ի սիւգ մանկան գըլիտոյն գըրգալթր :
 Անդ ՚ի խարափ ճապուկ ճայրից մայրեք գըրգան սարդեկենաց ¹⁹ ,
 Եւ սիւգք անոյչք Հանենն սօսիւն , դիւր մեճապեւ են վշտոց ,
 Ես՝ ժայռք , լեբինք , գըրգեն ըզմեղ Հեգիկ շարժեալք ՚ի ճայրին ,
 Լըճակք , ճոփակք , պատին և տան նըբան Հըբնակ առ խընդին :
 Իր և լըսել գըրգանք յորձանք ընդ խորտակեալն ընդ ալիս ,
 Թափ քարալէժ Հընչենն ընդ վէմն յանուշաճօտ դալարին :
 Յաւէտ թըբուշներն յափունս սոփորք գետոցն ՚ի դար գեղեցիկ ,
 Բզրիւզն առեալ մեզ անուշեն յարգ և ՚ի ձայն դայլայլեկ :
 Ի զի իջեալք արօրանան , և զի թիւեն խոյանան ,
 Եւ ճափաճարք տան բարախիւն Հարեալք ըզթեւ ընդ իրան :
 Ես և երկիր ՚ի տես Իլին խայտայ յարգանդն ՚ի երբրի ,
 Աբքքն են բուրեան , և արկաներ մարեմն ²⁰ անոյչ Հոփանի :
 Անշուշտ յայնժամ զանխուըն յակունս զընայր ինքդայր և Եեղըս ,
 Գալուստ յ Իլին գիզան ալեօք գետն ամբառնայր գեղաճս :
 Ես Հըրճուայլեց ՚ի վեր յորդեաց ըզմըկանունանս որ ՚ի ճոց ,
 Եւ ընկըրկեալ զալըս ներքինս , գայր յերեան ՚ի խորոց :
 Իսկ յերկուղինս յալըրտացեալք , գայր մեզ յերկրից զուարթուն ,
 Ալաքեալ յերկիր շողայր սուսեր , և սասպարին տայր կոփիւն :
 Ես բազմուղեացն եր քաջագետ , տայր մասնանիչ մեզ զուղին ,
 Մի ընդ ուղորդն ՚ի չու անկեալ ըմբունեսցէ թընամին :

Նիշք ծիրանիք յուսըն փայլեն , տիպն եր զուարթնոյն լուսազեաց ,
 Ա.Նն որ ըզկոյսն ինձ յարձակել , զիմ մեճ վարանս Հանդարտեաց :
 Զուարթնո՞յք և այլք կան մեզ վերջ զթօն գիշերոյն փարատեն ,
 Ի՚քուն մանկանն ըզգուշացեալք , բող ըզթեւոցն արկանեն :
 Ի՚բու ես յուղի զանխուլ ՚ի տար , յանբոյլթն ելի ընդ մանկան ,
 Ելել յաշխարհն , ուր զանգակեալ մալըն՝ Հընչեն շըոքնան ²¹ :
 Բայց և լինիմ այլ միջամուխ խոր ՚ի սաճման Փարոսեան ,
 Աներկեան իբրև երբէք ինձ չերեկեր մի աւան :
 Իբրու ոչ շատ ինչ տարագեմ թմազեն մոլը յարբային ,
 Ա.Սապեւ յանբոյլթ թե՛պեալս ՚ի վայր միտք յերկրիղէն ճըփայլին :
 Ո՛չ ընտրեցաւ , ոչ Հըբմուսոլ , և ոչ Թեբէն շէնն աւագ ,
 Հարիւրբընեանն այն գեղանին , անբոյլթ Համբուն մեզ քաղաք :
 Ա.ո զիս Մեմփիս , ուր արբայից աճեղ չիրմաց մաճարձանք ,
 Բնակեմ նախնոյն բարեկամիս ընդ գերանաւն անվտանգ :
 Հըւշակ Հարաւ ՚ի Պիտրուսեա , թե՛ժ արքայն Սաղիմեան ,
 Տղայոցն ՚ի մաճն ՚ի տարածամ եղ ամայի զչէնն աւան :
 Ես սուր երկաթ մըխեաց ՚ի փողք իբրև մատաղ ՚ի գաւանց ,
 Ըբքաղցր արեւն , ՚ի ճիչ լալիւն , Հատ ամբարիշտն ըզմանկանց :
 Լըւաւ՝ զյայ կոյսն , և գիտի ընդ խառն ընդ իւր մանկանս պընդապէս ,
 Գոյն իւր Հատաւ , սիրուն գըլոյր յաճեղ չարեացն ՚ի Հանդէս :
 Քանի՞ կարծես , յաղբերականց Հեղոյր արտօսք անդ որեան ,
 Ի ջայլ քանի՞ մարք ընթացան ընդ այն քաղաքն աշխարան :
 Իբր ՚ի յարեանց գետ յապաժոյժողողեցաւ Հող երկիր ,
 Յարեանցն ՚ի ճով տունք ՚ի լըւղ գան և դիակունքն անպարիք :
 Որպէս յորժամ զանըզուղեց Հոփուաց ըզգանն ըմբունեաց ,
 Ողջոյն ՚ի դաշտ , ողջոյն յանտառս , կարկուտն և Հոյն ամպրոպաց .
 Ոչ բազմաճոյլ գառինք այնչափ են կարկտաճարք դիտապաստ ,
 Ոչ և այնչափ լացին արօտք , լացին Հոփուք շարաբաստ .
 Որչափ անկեալ կան խիտ առ խիտ տղայոց մարմիք աղաճրի ,
 Լի են նորօք Հէգ աւանին և Հրապարակք և ուղի :
 Դատից աճա ըստ գուշակին մանուկն եղե ՚ի կործան ,
 Եւ աղէկեզք արդ որբացեալ զողինս իւրեանց մարք ողբան :
 Անինչ յամեաց եղեւնսագործն , եղեփանդեան ՚ի մարմինն
 Ախտի վերեալ , ժամ ոչ շարուստ փըչեաց բտուուկ նա զոգին :
 Իսկ իմ ՚ի քուն ազդեալ կըրկին ՚ի ձայն զուարթնոյն երկնախօս ,
 Լըբեալ թողու՞մ ըզհըեշաճին վայր Եբղոսին եօթմաճս :
 Դաւանձ յերկիրն ՚ի Հայրենին , դէտակն Հարեալ ՚ի նըբան ,
 Զոր ես կանխիկ եզի ուղեշոյն , ըզմայրն աճեալ ընդ մանկան :
 Թերեւս յուզես , զինչ գործ մանկանն , ոյժ զինչ ՚ի վեր քան ըզտիս ,
 Զինչ միտք և զինչ անտիականն եցոյց Հրաշից արգասիս :

Ինէ քեզ զարդիս թիւ արհանեմ, զոր ինչ տեսի Հրաշալի,
 Յորժամ 'ի տինս անտիական մարմինն աճէր տերունի,
 Կախ նրազէ այս ճառ ըզձայն իմ ճերունոցս քրրոնաբեր,
 Եւ յՈղբնս պայծառ ըզտին արդէն պատէ խոր գիշեր:
 Իանկոց 'ի բան նա աստուածեան ըզմզ աճիւ պաշարեաց:
 Հուր սուրբ քանկոց աճ մեզ էարկ, և բոց ցովունը փայլականց:
 Յորոց պատեալ բոց էր մանուկն, 'ի լոյս խարտեալ գիտակն,
 Յորժամ Հրացայտ փայլատակեալ, լուսով վառէր արիւսին:
 Թողում ասել, քանի լուսը խօսել նըմա միայնակ,
 Եւ ճընողին տալ ըզբարբառ, խոր խորհրդոց նընանակ:
 Մայր նազելին կայր Հիացեալ մինչ դոյզն ոստան անկաներ,
 Ձի ստէպ 'ի տան ասառնէին Հիւշտակը մարդկան 'ի պատկեր,
 Գան ըզմանկամբն և բակ առնուն, թեո՛վք զըրգան նըկարեն,
 Սձեալ թափին հոյլ մանիշակ, և խուռն 'ի վարդ քողարկեն:
 Բայց նա խոնարհ մեզ չուք Հարեալ, բան կատարեալ զիմ և մօր,
 Ծնողն անչուշտ լընոյր ըզսր, լեւալ գանգամովք քաշազօր:
 Չարգուն յարբունս մատաղ տիողն ամօք աճեալ երկտասան,
 Եւ տակաւին Հրաշից մասամբ ոչ եկն ազգին յերևան:
 Իսկ որ յայժամ նա զինքն յայտնեաց, այս առաջին էր նըւագ,
 Ծանեառ խուժանն ըզգօրութիւնն, 'ի բուն ճանեան և քաղաք:
 Տօն մեծ ազգին էր 'ի Սաղմո, չըպէ և ես 'ի Հանդէս,
 Կայր կոյսն արփեան, մանուկն անմահ զաջոյն ունէր պընդապէս:
 Տօն վախճանէր, և ես 'ի տուն ընդ մօր դառնամ տերունոյն,
 Խոնջը մէջ յուղոյն նախկի աւուր, մութն առ ըզմեզ գիշերոյն:
 Իբրև անհետ լինէր մանուկն, աստ անդ Հարցի փոյթ և ժիբ,
 Ընդոյն երիցս ուղին չորիցս Հատեալ ձայնեմ առաւիր:
 Մայր մեղադիր անձին լինէր, աչք գեղանւոյն ցօղալից,
 Եւ ծածանէր իբրև 'ի սիւզ խարտիշագեղ փունջ վարսեց:
 Գիրգ արտասուքն Հրաշանային գեղով յանբիծն յայն 'ի բեր,
 Եւ ձիննափայլ ընդ ուն Հեղեալ գիտակը շողան օսկետիկ:
 Որպէս յորժամ ջննջ մաքրափայլ զըրգեալ մարեմն 'ի սափօր,
 Ի տեղ տարափ յօդ դառնաշունչ, թաղձեալ վարսիւք կայ 'ի կօր.
 Բայց և ըզգլուխ իւր ամբարձեալ կըրկին ցօղունն 'ի յերկին,
 Չըւարթագեղ թեւակրիտէ, ըզուքն առնուլ զառաջին:
 Դառնամ ընդ կրօնկ, ինձ մըտագիր մայրն Հետեէր թաղձալիբ,
 Առև երես մեք վարանեալ, աստ թափառիմք 'ի նանիր:
 Ի չորրորդումն եկն յերևան, զի ես և մայրն յուսաՀատ,
 Տաճարն 'ի կոյս դառնամք մաղթել մեր Ստուծոյն 'ի պալատ:
 Անն ինչ կոխեալ սեամք տաճարին, և տեսանեմք անդ մեծ խումբ,
 Ունէր բազմոց իւր Հոլմեալ նա յերկեցանցն 'ի յակումբ:

(Այս էն նորիք Հրաշից նորա և զօրութեան նընանց),
 Ձի զԳուշակաց առնոյր նա անդ բան 'ի քրնին խորիմաց:
 Չաւագս 'ի Հարց կայր Հարցանէր խոր գառածից, և վարժեր,
 Երբ յակճիւս յապուշ Հարեալ, նա գերաշխարհ բան խօսէր:
 Չէր այն Հանձար մուրացածոյ, չէր գեղանաբար Հրահանգաց,
 Չէր վարժապետ, և Հրաշանայր մանուկ տիոց գերազանց:
 Նա ոչ պակաս տիպն յաստուածեան էր փարելի մեծապէս,
 Որք Հայեին, ոչ յազեին, յաստուածաղաղոյն յայն երես.
 Յաշուունս յաղո 'ի լուսալիբ, և 'ի գազաթն արբենի,
 Ծաղկափըթիթ էր և Հասանն, ականողաց տարփալի:
 Ձի ուր ուրէք և յոր 'ի կոյս ըզգլուխ շարժէր նազելին,
 Քան զատող օսկի էր գեղանի, կամ լուսածագ նոր արփին:
 Բնութիւնս ամեն գեղաձիճալ, էր ծով, երկիր, և եթէր,
 Ողջ 'ի մարմնոյն սրբիւրէր ծաւալքազրցր և անոյշ խանդ և սէր:
 Որպէս 'ի վայրս մարգառետ, կամ յանմըշակ 'ի դարտին,
 Ի սիգաւտն 'ի դալարին նարկիզ փայլէ ճիրանին.
 Երբ նա պատեալ խուռն 'ի տերև, բողբոջազարդն 'ի զընդակ,
 Իրթութեալ աճէ յերևանի ըզձայր զլիտոյն գերունակ,
 Եւ կրմ որպէս գոյ ճաճանեղ զմրուխտ կանաչ լուսոյն լիճ,
 Երբ յարձաթոյն ըզնա փակէր, և կամ յոսկոյն 'ի կապիճ:
 Այս կայծ նախկին և մեր ցաւոց, ապա Հրաշից 'ի մասին
 Այս արկ մանուկն, և ոխերիմ խեղան ընդ նա պետք ազգին:
 Ի նոյն 'ի խայծ զըւարթացաւ բոցըն վազեաց եռանդուն,
 Աւուր աւուր զայրուցն և թափ զընայր ոգւոյն աճեցուն:
 Ես նախատես յոյժ գանգիտեմ, մաղթեմ մանկանն անվէճեր,
 Մի մասն անձին գալ թըշնամոյն, մի դիմազբաւ անըմբեր:
 Բայց նախ գրդեակը չերեւեցին կանգունը լերանց 'ի կատար,
 Կամ թէ ըզցայգ 'ի ծայր ըզգանց բոցը ծածկեացին վառ 'ի վառ.
 Ապա և կեանք առաքինի, Հրաշից մասամբք պատարուն,
 Չառցէ ըզուքն և ըզհամբան, յերկար կայցէ և թաղուն:
 Մայց եղեալ նա երեսուն, և խէթն յորդեալ բորբօքի,
 Յորժամ ըզնուն ականակտ Հրաշի փոխեաց 'ի գինի:
 Քանդ 'ի կանա շէն Գալիլեայ ընդ իս չըբաւ կուսածինն,
 Ուր ես և մայրն երթամք 'ի կոչ, սիրոյ Հրաւեր մըտերմին.
 Սա փեսայի տալ Հանդերձեալ զիւր օրիորդն ըզկուսան,
 Հրաւեր կարգաց աւագանոյն, գալ և ունել բազմական:
 Ակումբ կապեալ կոշտականացն 'ի մեծաՀաց բազմոցին,
 Ընթիրս առեալք զըւարթամիտք, մատրուակին ձայն տային:
 Չէ էր խորովաց վախճան առեալ, սատիկ Հարաւ չըլընջին,
 Վարանեցան 'ի տաճարին, սյր ընկերին տայր Հըծիւն:

Քանզի քամեալք դատարկացան զինւոյն ամանք և սափոր,
 Խնդին պատճառն Հատու գինին, ճըմբեալք կային դըլսակոր:
 Գորով յայն դէպն Հարսին անեալ, մայրն ակնարկէր տիրալին,
 Իւ ձայն 'ի ցած, տալ զօրակից, զիւրն աղաչէր միածին:
 Տեսի ես անդ Հարեալ խըռով 'ի դոյն դիմաց պատանւոյն,
 Բայց մօր սիրուն երես արար, ետ 'ի ժամուն ըզպիտոյն:
 Ի մէջ վեցից սին թակուկաց ջուր արկանել ետ Հրաման,
 Արագ արագ լըցեալ այնպէս առնուլ անել 'ի սեղան:
 Մօտ անդ Հային աչք տէրունւոյն, ջուրք շըրջեցան 'ի կարմիր,
 Մէք ընդ ջըրոյն, յապուշ Հարեալք, գինի արաք լիալի:
 Լըւար, իշխան, զարմ ըզճընունդ, զերեխայրիս տէրունւոյն,
 Մի այլ խընդրեր, Հրաշից արդեամբք ելից զաշխարհ զայս ողջոյն:
 Եթէ և զայն լըսել տենչաս, դա զամենայն քաջ ետես,
 Դա ճառեսցէ, (և ակնարկի զընկերն յայտնէ զՅովհաննէս):
 Յանգ ոտք դորա վարդապետին ըզՀետ շաղաց ընթացան,
 Ինձ առ տընին գործն յանձնեցաւ կուսի Հարսին պահապան 22 »:
 « Նյա՛ զայդ բանիդ պատճառն ըզբուն ճառեա՛, ասելք, ինձ ոճով,
 Զինչ կրօնքն իցեն, անշունչ իցէ Հրէից տուեալդ այդ մեծ գով.
 Զոր ես լըւայ, մինչ աստ եկի, եթէ դոքա ոչ պաշտեն,
 Բայց մի Աստուած յաւիտենից, անձին, յանմահ 'ի զարմէն:
 Դոքա և տիպ ըզդրօշելոց դիմակ դիմակ դից ազգաց,
 Մեծ վեճիքնդիրք աստուածութեան, կործան ճըզեն 'ի բազնաց:
 Դու բեզ ծանօթ քո բարունւոյդ թիւ արկ գործոցն աստուածեան,
 Զի ոյժն 'ի լանջ, ոյժն 'ի ձայնին այդ ճերունւոյդ թօշնեցան:
 Դա և սատար ըզբեզ խընդրէ, զիւրոյն կըցել բանին թեւ »:
 Զայս Պոնտացին . ողջոյն աստեան յակճիւս եկաց 'ի լըսել:

ՔՐԻՍՏՈՍԱԿԱՆ

ԵՐԳԴ

ՆԱԽԱԳԻՐՈՒԹԻՒՆ

Յակնարկի առնել Պիղատոսի, սպառնալից Յովհաննէս ար-
վիւնցեալ 'ի Հոգւոյն հրաշալի աստուածաբանութեամբ
զՔրիստոսէ, զհրեշտակաց անկէլոց, զհոգածին մարդոյն և
զառաջին յանցանայն: Ճառէ զինամահալուծիւն արարչին
'ի վերայ մարդոյն. զառաքումն մեծի Կարապետին. զմիջը-
տուծիւնն 'ի Յորդանան. զընտրութիւն զերկոտասանիցն.
զսքանչեւահրաշ գործան Քրիստոսի, կարգ ըստ կարգէ,
գեղեցկարուեստ նկարագրութեամբ: Յարէ և զփորձելն
նորա 'ի սատանայէ յանապատին: Յաւեւու և զճառ աս-
տուածահրաշ վարդապետութեանց նորա, և զոր վասն
հանդերձելոյ դատաստանին:

Ք Ր Ի Ս Տ Ո Ս Ա Կ Ա Ն

ԵՐԳ ԶՈՐՐՈՐԳ

Իսկ պատանին, որում դիտակն արիւնջն հանգոյն ծաւալի,
Եւ գեղանւոյն յայն տիս ծաղկեալ չէր որ նոման պատկերի,
Կատ նախ հրաժեշտ, նոյն և ներումն հայցեր խնդրոյն մեծապէս,
Նըւագ յերկար այնպէս լրտիկ աննձ ետ բանին Յովհաննէս:
Ապա տակաւ հոգւով տակաւ զաշխարհ լըբեալ մահացու,
Վերաթեւէ, իբրու մարդ չէ, յանկարծ լինի երկնաչու:
Յածի յերկին, և միջամուտ բուն 'ի դարիւրն 'ի հրաշից,
Տեսեմամբ զմայլե երանաւետ երկնաբնակացն անմահից:
Միւզ արիւնջին անդ ըզնորա զերանն ըղչունչ պարուրեաց,
Եւ յերկնածիրն 'ի լոյս նորա ճարակեցան բիւբն աչաց:
Ասես, համբուն հոգիացաւ, զմարմինն ելիք թանձրամաճ,
Այնպէս որջոյն նա գէպու գէպ յառեաւ մըտօքն 'ի յԱստուած:
Զորօրինակ յորժամ յեթեր թըռչնոց արբայն իղձ լինի,
Եւ 'ի ստորէ, գընաց ճախրեաց հոլաթեւեան մեծ արձուի.
Ընդ օդ յերկին բախել թեոցն յառաջադէմ խոյանայ,
Սուգեալ 'ի յամբ, թեթեւ օդոց նա բազմեցաւ 'ի վերայ.
Անդ վարդամատն 'ի լոյս արիւնջն բիւ նա ձըկտե կորովի,
Եւ անբըթիթ կայ և տեսեմամբ ըսքանչելոյն պարարի:
Արդ նա այնպէս կայր անըըրունչ, և որջ 'ի նա ակնարկեն,
Արդեօք անընչ, կամ խոր 'ի քուն թըմբրեալ ըզնա, զանգիտեն.
Թինդ տան մարմնոյն, մինչև ուրեմն ոգին զուարթուն արձարծեաց,
Եւ վայր մի խոր յոգւոց հանեալ, ձայն զայս աւագ արձակեաց:
« Ի սկզբանէ ամենակալն աղբիւրն էից գերակայ,
Հայրն անսահման ամենագօր, Որէն միայն էր արբայ:
Զև զաշխարհիս աստեղազարդ էր քանդակեալ պարունակ,
Զև էր աշխարհ, չև տիեզերք, ոչ բոլորէր ժամանակ:

Հորով դարուց ո՞ր էր յայնժամ, և կամ ամաց չըրջանակ .
 Ոչ արիւայն լոյս ճաճանչէր յերկնիցն 'ի ծիր կապուտակ :
 Որ ինչ և էր, այն Աստուած էր. որ զինչ և գոյր, պարանէր ,
 թէ՛ վայր, թէ՛ բան, ողջ բաւանդակ յինչոսն միայն պարարէր :
 Մի է միայն Որդի անձառ, Հօր միածինն 'ի ծոց կայ ,
 Ոչ կին ծննդեանմբ մեր մահացու, ոչ զիցանոյշ ած ըզնա :
 Յաւերժ ծընեալն, յաւերժ ծընող, չըքնաղ է այս կարգ բանին ,
 Ծընունդ մըտաց ասեմ՝ ամբաւ, մի՞ դու յիշեր ըզմարմին :
 Ոչ երկրատեղծ անդամաթիւք, ոչ տիպք մահու են նորա ,
 Ողջ անմարմին, ողջ և աննիւթ, Հօրն է Հանձար մըշտակայ :
 Խոր յանմատոյց ծածկեալ 'ի ծոց, իմաստութիւն է և բան ,
 Չոր յօդ թեթեւ ձայն յօգաւոր չե ած երեք յերեան :
 Բան է անունն ամենազօր, չունի վախճան, ծագ չունի ,
 Կոյաւ երկիր, նոյաւ երկին, ծով ծաւալի ծիրանի :
 Աստուած Համբուն ասեմք ըզՀայրն, Աստուած զՈրդին միածին,
 Մի՞ դու սակայն աստուածք, ասես, եթէ էցնն անդ կըրկին :
 Աստուածութիւն մի է երկուց, նոյն և պատիւ զուգափառ,
 Աստուած անեղ են երկորին, բնութիւնն 'ի մէնջ է անձառ :
 Կա և որ զօդ է երկոցուն, սերտ յօգակայ, ո՞ր անուն,
 (Քանզի յերկուցն է փոխադարձ փրշումն անՀատ և անՀուն) :
 Սմենակալ ասեմք և զայն, Հաստիչ կարգամբ և Աստուած,
 Ծընչէ գըրգայ ընդ ծով, ցամաք, և ընդ երկին լուսապանծ :
 Ծընչէ և քոյր կեան և շարժին, թէ ոչ չընչէ, մեք ոչ եմք,
 Չերիս զտոս մեք մի Աստուած, միակ Հաստիչ դաւանեմք :
 Իսկ որ յաւէտ քեզ Հրաշացի, այս Բանն Աստուած եղեալ Մարդ,
 Չօր տեսնես, և որ ընդ քեզ, 'ի տխ մարմնոյն աճէ արդ,
 Ուինչ պակաս, քան թէ յառաջն, 'ի դահն երկնից բազմեալ է,
 Եւ ընդ ծնողին զոյգ զօրաւոր զաշխարհ տանի և բերէ :
 Չի է իսկ նա անպարագինծ, վայր չիբ նըմա վայրափակ,
 Հանուրց վայրաց կայ մերձաւոր, նա և յամէն ժամանակ :
 Անտես մերոց սրանայ յաչաց, և զգայութիւնք տեղի տան,
 Պատէ գտնէ, ընու Աստուած, է միջմտիւ յամենայն :
 Լոյս արփոնն զոր օրինակ ծաւալ խոնարհ յայս երկիր,
 Ծոցոյն ճաճանչ Հատեալ յարիւոյն, զանդըս պատէ երկնածիր .
 Այլ չէ և չէ ուրեք երբեք անջատ յարիւոյն եթերեան,
 Ոչ իրամատի, թէպէտ և շուրջ պատէ 'ի մեծ Հեռաստան :
 Ոչ բացաճիզ ոչ անկըջորդ յարփուոյն լուսոյն է ճաճանչ :
 Եւ ոչ յիւրմէն անբաժ լուսոյն, Հըրակայն գընայ քաջալանչ :
 Իսկ թէ է զԱստուած, բիրտն և տաղնապ ժուժայ ամբաւ, զե՛նչ զըրբեաց,
 Որ արդ զանխուլ և մարմնատույ յերկիր չըրջի մահազգեաց,

Անհուտ, իշխան, քեզ 'ի վերուստ խորինն ասեմ ըզպատճառ .
 Ոչ բողարկում, սակայն հակիրճ բան մերկանամ կարգաբար :
 « Այն ինչ գերկին, զոր տեսնես, և կարգ զերկնից կամարաց,
 Արարչապետն ասաց լինել, և զայս երկիր Հողազեաց,
 Հաստեաց անդէն գունդ թեւաւոր զուարթնոց երկնից մեծ բանակ,
 Երիցս երբեակ ճակատ զօրաց, և անմարմին ազդ արագ :
 Խօթնաստեղեան բնակիչք երկնից, և ժառանգել վայր ամբաւ,
 Եդ ըզնոսա, երբ Հայրն յանկարծ 'ի Հուր սիրոյն վառեցաւ :
 Չի որ Հըրձուէր ինքն առանձին, նոյն և Ծընունդն 'ի ծոցի,
 Չոյգ Հըրձուէցին 'ի նոյն վայելք, նոյն ձիւ բազմաց ձօնեացի :
 Կորս յանկարծ, ում պարտեալ երկըրպագել էր արժան,
 Եւ Հոլունալք իւրեանց Հաստից երգ Հարկանել օրհնաբան,
 Ինչ յետամուտ թագ կապելոյ ոչ նըւազուրք տարփացան,
 (Ո՞ր անդիւթ բերցէ բանին), որ յոյժ այնպէս մոլեցան :
 Աւար ըզգահ մեծ արբային ժառին մոլեց Հարկանել,
 Եւ խօյացեալք, գերկինն երկնից գրաւել անձանց անարգել :
 Ոչ Հանդուրժեաց ամենախալն, և զնահասակս իւր ձայնեաց,
 Վառեաց 'ի զէն փայլախնայցայտ, և Հան ընդդէմ կատաղեաց,
 Յարփուոյն երկնից յաւուցն 'ի խոր թափեաց 'ի վե՛հ զահալէժ,
 Ուր արհաւիրք մեծ գիշերոյն, ուր և խաւարն է յաւէժ :
 Հաստեր ապա մարդ Հողածին, և ճոխ նըմա տայր աւար,
 Անդորր երկրի և երկրափակ ծովուն իշխան մեծ արար :
 Կայցի գերկին, և անկելոց փոխան դասուն ոսկեկայ,
 Թափուր ըզվայրն ինքն լըցցէ, և ազգ նորուն որ յետ դայ :
 Կացոյց արբայ, գրաւեաց 'ի նա ողջ զանանոցըն դասակ,
 Ծովուց դետոց զազգ թեփածին, կէտ և վիշապ և լուղակ .
 Չազգ նըկարէն նարօտ նարօտ թեւաբուսիկ օդայնոց,
 Եւ զազգ զազան լեւնախըշտի անտուտասուն երեց :
 Անդ և դրախտի վայր տընկախտ տէրն ետ նմա մըրզարբ ,
 « Միւր ծառոյն 'ի միբզն, ասաց, մի՞ դու ըզձեռն արկաներ » :
 Այլ յարգելեալ նա Հէտ չըտողոյն 'ի սեր Հարեալ ախտակիր,
 Արբ ըզհրապոյր Հէ՛դ կողածնին, զօր անդ դաւեաց օձ պատիր :
 Ա՛հ, սերն յաղթեաց, և մոռացոյն նըմա Հրաման տէրունին,
 Իշու՛կ ասեմ իմ նախաձօրն, ուխտին զըրժեաց արբային :
 Ճաշակ պըտողոյն, զօր բմբոշխնեաց, այն ինչ քըմացն ետ պարբ,
 Անդէն և Հայրն ահեղագոչ 'ի թուր յամոցն որտուայր :
 Չահեղ վըճիւռն որտուրնգտու Հօրն շննթեաց Հուր ցաման,
 « Հայա, որ նախ անկիրտացաւ, օրհնա լուծցէ դառնութեան .
 Լուծցեն ըզվրէժ և ճեւք նորա, որ յետ նորա 'ի լոյս գան » .
 Այնպէս Հապճեպ գրանցիլք բարձուրք երկնից 'ի նիզ աղխեցան :

Յանկարծ ապա այն նախընտաց գաւակն՝ յարեաւ այսակիր ,
 Դողաց երկիր , և ետ ընդ ետ թաթաւեցաւ մեծ յոճիր :
 Նենգ ընծիղեաց , Հրապոյրք շարին ընծիղեցան ցանկութեան ,
 Անբուստ և դառն ազգի մարդկան բըրտունք ամբաւք բարդեցան :
 Հորդան և Հոգք ետուն լալեաց դուռն բացաւ օրհասին ,
 Ախտ զըն ասեմ , ըզցան , ըզգտմ , ըզդառն աուուր աղբատին :
 Կա՛մ մարդոյն հոգոց անբաժ կեալ Հինօրեայ ցընծակց ,
 Ի տիպ առոյգ , ոչ յալեոյթ , դարուց յաղթեւլ ամբալեց :
 Ապա անբաժ կրօնից կարգաց թափառեցաւ վայրասուն ,
 Ի սպանդ միայն , զերկնից արբայն Հաշտ նա առնէր 'ի ժամուն :
 Գաւիչ ըզնա իւր յարդարէր , և իւր խախին 'ի պառակ ,
 Չի մի երկինք բուռն արայցեն յիւր արօրեայն ագարակ :
 Այսպէս անգեոք , խօբ անհրահանգ զերկք 'ի բանէն Հիւզարար ,
 Այս աշխարհէս ահա հանդէս էր իւր ամաց երկհազար :
 Արդէն իսկ հայրն բարեփառ անձառ ինամոցն 'ի հանդէս ,
 Թողեալ ըզնէթն , երթայր տակաւ և հեզանայր մեծապէս :
 Չև էր մարդոյն զարփայաճեմն ըզգուրս բացեալ ողիմպեան ,
 Սակայն հրահանգ գործեալ ըզնա , խրատուք վարժէր աստուածեան :
 Օրէնք դրոշմեաց աստուածագիծ , և կարգ կրօնից սըրբազան ,
 Եւ զազգըն մեր իւր ժողովուրդ ընտրեաց անձին սեպհական :
 Խըտիր ընդ մեզ յայլակրօնից կարգ անյեղիւ ետ արուաց ,
 Սուր կըտորոցին թըլքիատութեամբ ողջայն ըզմեզ որոշեաց :
 Ապա մարդկան աւետաւորս , գուշակս հոգւով առ ելից ,
 « Ազգք , ի ընդացէք , ասէր , օր դայ , բացցին սըրբոց դուրք երկնից » :
 Իսկ նընջեցեալն ողջախօհից հոգւոցն երամ խիտ առ խիտ ,
 Խոր ընդ երկրաւ նըստեալք 'ի մուժթ յայն արտասուացն 'ի Տօլիտ ,
 Յուշ գաւետեանցն ածեալ ըզձայն , համարէին զժամանակ ,
 Յաղերս անկեալք յաստեղս 'ի վեր ձըղեն կըրկին ըզդատտակ :
 Չարբայն երկնից արգահատեն , ըզբարկութեան բոց կարծեւ ,
 Ինայեւ և մի մնասուր միոյն զազգ ամենայն աղարտեւ :
 « Ինայեաւ Հայր սուրբ , ինայեաւ Տըզօր , ձայն զայս կարդան փարեւի ,
 Չոր խոտացար , երկնից գահուգ արա ըզմեզ արժանի :
 Լուսոյն անբաժք 'ի գեղեցիկ , ուստի անջատ եմք վըջաւ ,
 Բնութիւնս 'ի բէն 'ի լոյս կենաց ոչ 'ի նանիր հաստեցաւ :
 Եթէ և ինչ մի զըրժանաց նախնոցն անգամ հետք մընան ,
 Չընջեալ ցօղովդ , և աղբերացդ աստուածայնոց սուր Տորդան :
 Ո՛վ թէ , վերնոցն ոք սիրաբար զնացիւք դետոց խընդաբեր ,
 Աղբերանայր , և յանմահիցն յանոշ 'ի ցօղ ոռօղէր :
 Գիւ յեթեմբէն մեզ շող կաթեա , եօթնաստեղեանս ով կամար ,
 Յօղ զանձկացեալն ամբք գեղեցիկք մեզ ցօղեցէք հեզարար :

Իսկ դու ով Տէր , ում դարք ամբա սպասեալ մընան անձկայրեաց ,
 Եւ անդընդցն , 'ի բոց դիմաց սիւրբ սասանն 'ի հիմանց ,
 Հօշորն մեծի ծընունդ անձառ , դու ով երկնից տեղ ոսկի ,
 Տէր , մի յամեր , հար խրամատեա հուն զաստեղեայն կամարի :
 Բուռն բաղկաւրդ տապալեա դրանդիս զերկնից , էլ առ մեզ :
 Այս պաղատանք նընջեցընքն , այս նըստացն էր հանդէս :
 Հայրն 'ի բարձանց խընամ յայնժամ դասուն ածեալ անկեւց ,
 Ասաց լընուլ , իբրև համբուն իւր դորովոյն հատաւ բոց :
 Էր իսկ ձեռինն ամենազօր զերկին բանալ ակնարկի ,
 Կամ թէ միոյն տալ սաւառնեւլ թեւարացն երամի :
 Որ յաղջամուղջ արբայու թեւանցն հոգւոցն ըզդաս տարմաբար ,
 Ի գահն ածէր վերնաճեմիցն , յաստեղաբարդն 'ի տաճար ,
 Ալ զի միշտ մարզն անմուաց շորհին լիցի անբընին ,
 Գաւիչ ողջոյն բնութեամբ մարդոյն զիւրն առաքեաց միածին :
 Եւ զի ըզնա մի հրաշաղէտ , խուճառ մարդկան կարծեցեան ,
 Յորժամ նա զինքն ազդողաձայն համբաւեցէ 'ի հրաշից ,
 Աստուածորդի իբր հակառակ հայրենատուրն աւանդից ,
 Հորդիչ ուղւոյն ելից հօգուով ըզմեմն Յովհան մարդարէ ,
 Չոր հինօրեայն Եղիստրէթ յամուլ ծընաւ յարգանդէ :
 Կա ազարար ըզիտէն հարցէ , եթէ ծընաւ մեզ Աստուած ,
 Տըրտմեայս ազին տալ աւետիս , եթէ լըցաւ յոյս աղչաց :
 Կա մնաւոր յամա առաջին խոյս 'ի հետոց տայր մարդկան ,
 Լէռնախըլտի իբրև էրէ , և ի խըռուագէս զերթ գազան :
 Ի խոր մայրիս , լըրանց 'ի թաւս , յափուռս գետոց ամայի ,
 Երբ ծածկութի նըմա խարակք , և բարանձաւք սոսկալի :
 Մաթուզ վայրեաց ²³ էր կերակուրն , բերք անարօր կորդ երկրի ,
 Եւ կաթ ճառոցն 'ի փապարաց , խորիսի մեղուն վայրենի :
 Աղբերակունք ակնանկիտք շուր տան նըմա բաժակի ,
 Եւ ձորք նորա զըթոթըմբեր են մաշկ և սուկ թաւարծի :
 Հըրճուէր միայն , ձեմէր միայն , ձայն արձակէր Ամբողին :
 Բարբառ բըլբոց , կանչին լըրանց , ձայն տայր փանց պնտոսին :
 Ո՛չ թաքնաբար շուքըն մընաց կրօնից նորուն սըրբութեան ,
 Համբան աւագ թըռեաւ անդէն ամբաւ ընկից 'ի սահման :
 Աբանանային , և աւետիսն ըզնա կարծեն երկնասաք ,
 Չոր վաղընջուց ճըլմարտախօս շառք երգեցին Սիբիւսար ²⁴ :
 Թէ յարհաւարց նա 'ի ստուերաց 'ի լոյս բերէ զազգ մարդկան ,
 Ուստի անձկով և խուռնեբամ փարէ զնովա մեծ խուժան :
 Ո՛րք արդեօք , ուստի արդեօք , և զինչ էրէր , կան խընդրեն ,
 Արդեօք յերկնից եկն ժամնգակի , երկիցս երկոց հարցանն :

Կըրկներ և նա և երկընդեր հովանաւոր յանձաւաց ,
 « Ազգք խնդագէք խաւարարելք , լլյսն անձկացեալ ձեզ , ազեաց :
 Չեմ ես այն լլյսն , ըզդոյչք համբուն , մի յերազէք դուք անդամ ,
 Չի գողաբար զատ յարժանեաց ես ոչ , ի շուրս աղուանամ :
 Էս արուեստակ որպէս արփալոյն ի ծնունդ կանխիկ նըշան կայ ,
 Էւ նըշողիւքն իբրու բնարու գալուստ կաւուրն կարդայ .
 Այդեմ կանուխ , ծաճանչն հասեալ ձեր խաւարին մեծ լլյս տայ ,
 Տամ երանիս , զի մերձ ընդ մերձ առ դուք Աստուած հասեալ գայ :
 Ահա նա ինքն յերկիր մահու , իբրև ըզմի մահացուաց ,
 Իջ և շըրջի , օն ընդ առաջ արիք նրմա խուռներթաց :
 Սաղարթ տերև արկէք ոտիցն , ածէք ոսկի գորգ դաշտաց ,
 Էւ արժանի իբր Աստուծոյ հարէք նըմա շուք փառաց :
 Ուսարձք գարդարութիւն , դնացէք ուղիղ և աղատ ,
 Կարապետիւս ի ջուր գետոյն լուացէք ըզբիծ և զարատ :
 Խակ նա ըզձեզ և հին ըզժանդն Նոգով սորբէ բոցեղէն ,
 Չարգիս նոր ամ և նոր աշխարհ , մեզ դարբ ոսկիք յաջորդեն » :
 Լուան քաղաքք , և խուռներամ գան Յորդանուն ի հոսանս ,
 Մծղթիւն քաւել , և խոստովան սիրով ինին ըզմեղանս :
 Անդ ամբողջին մերկ ըզնոսա ի գետն առեալ ի յըստակ ,
 Կոր օրինօք առեալ փոխիլ ածէր ի գլուխ սուրբ վըտակ :
 Անդուստ Աստուած ի խոսն ծածկեալ , Յորդանիսին գայր ի դար ,
 Ընդ խուժանին լուանալ և զինքն , ի ջուրն եմուտ թաքնաբար :
 Չի նա համբուն մեր մահացու փորձ փորձեսցէ ըզմարմնոյն ,
 Ազգք որ ըզկին մի հեղգագային բերել յանձին տիպ հանգոյն :
 Դճանեալ դուշակն եկեալ զԱրեւիկ և ըզդատուակ առ պարզեաց ,
 Հրաժարեցաւ , աղաչաւոր ի հուռ գետոյն խնարհեաց :
 Բայց և անգէն հնազանդ ձայնին , ի գլուխն ի սուրբ ջուր ածէր ,
 Այնպէս ահիւ գաստուածազարգ զիրանն առեալ մըկըրտէր :
 Արագ յայնժամ ոսկի յորձանին Յորդանիսին բոցանայր :
 Էւ ի յարձանց յահեղ բոմբիւն տունն Ողիմիական սրտայր :
 Յեւըր եթեր , և սաւառներ գայր ձիւնափայլ աղաւնի ,
 Հրաշէկ ոսկի են թեք նորա , և թիկնամեջն արծաթի :
 Հանգեաւ ի նա , անդուստ յերկնից հետ մի գըծեաց լուսաւոր ,
 Եկաց ընդ օդս հովանացաւ , և սիւզ վըշեաց երկնաւոր :
 Անդ և բարբառ մեծի ծնողին հընչեաց վըրին յեթերաց ,
 Էւ մատնանիշ , ձայնն ահաւոր սիրոյ Որբոյն վըկայեաց :
 Յայնժամ և զօրք սաւառնաթեք , սլացեալ յերկնից լուսատար ,
 Եկին կացին ընդ օդ թեթեւ , և ըզնովաւ առին պար :
 Ածեալք բեհեզ պատտասակալ բարձին նորա ձիւնափայլ ,
 Աըրբիչք մարմնոյն կան աստուածեան , անդէն պաշտոն մեծ հարեալ :

Ջընջան վարսից ցողաւորաբ անկն նորա տէրունոյն ,
 Այսպէս Աստուած զայս կատարեալ , և տայր տեղի ի գետոյն :
 Ընչա յափանցն եկեղեցոյն կայր և մատամին ակնարկէր ,
 Եւ զհետ նորա անձկով տարփանն ձայն զայս գուշակն արձակէր .
 « Ահա Աստուած , զոր բիւր անգամ ձեզ աւետեաց իմ բերան ,
 Ահա սա Գառն անձնանբէր ի նորաբարնն ի սեղան :
 Արեամբն ըզմեր քաւէ գյանցանս , Հորն գեւն ողջակէզ ,
 Ահ՛ առաջնորդ , գնացէք ըզհետ , և վարապետ ահա ձեզ » :
 Ասաց , ի նոյն վըք զանապասն , և իքր կատարս ըզբերանց ,
 Իջ և քարոզ կարգայր ընից , փող հարկանէր , « Եկն Աստուած » :
 Կուսարուք թըրով հաւատ բանից ընծայեցին ի ժամանակ :
 Մինչև Աստուած զինքն յերևան հրաշիւք կացոյց զերբարուն :
 Չի ցանդ ի բիրտն և ի վաստակ ընդ իւր կացցեն միաբան :
 Լիցին նորա հանդիսատեսք հրաշից նորա և բանին ,
 Որ զամս յառաջ երկըստ տանն եկեաց անձեաց անձանձին :
 Մի , տեր , կարծեր , թէ ի բիւրուց ընտրեաց ըզմեզ հազարաց ,
 Իբրու որ եմք ի մանգ յաջողք , կամ խորագետք ճարտարաց ,
 կամ թէ յարհեստ վարժից ըզմեզ բնուից եղիտ զերգանց ,
 կամ թէ ընչիւք բազմահաւուստ , կամ զարմ իցեմք քաջականց :
 Ազգ մեր անշուք անփառունակ , հարբ մեր գըծուծք , ուժակեր ,
 Վաստակն արհեստ մեր ներգեկեալ , պարզ անպաճոյճ են կեանք մեր :
 Ըզհիւք ի մենջ Բեթսայիդա ծընաւ անշուքն և սընոյց ,
 Արհեստ կալաք ցանցեւ յայտես , ի ծով ի գետ ձըկնաբոյճ :
 Ի կարթ յայտու մեք դարանեալ ճարտար որսամբ զազ թեփտո ,
 Ի դաշտ կապոյտ ի լիւղ զընամբ , ի մարգ ճեմմեք ձըկնարուտ :
 Եա՛ առաջին յորժամ Աստուած ըզմեզ առ ինքն յորգորեաց ,
 Կարան , ծովաին ես յաւազուտ , այսի վըհաճո յիմն ցանց :
 Մինչ անդ ըզթիւնդ պահէր ձըկանցն իմ հարազատն Յակոբոս ,
 Իր այն ակասն Անդրէասին , որում եղցայրն եր Պետրոս ,
 Մեզ որսակիցք ի նոյն ի ծով , զի և սորս են ձըկնարուտ :
 Եղին Փիլիպպոս յիմ հայրենեաց , ինձ մերձաւոր ի գարմէն ,
 Կուռեալ արագ թող ըզըճուստ , զուգանան ելիք ըզհիւսակն :
 Ես և թոմաս , և Թադէոս , ի նոյն վարժեալ արհեստէ ,
 Եղն և Սիմոն մեր բարեկամն ի Գալիլեայ կանայն .
 Սա այս Սիմոն յոյժ գերազանց թեւակոխեաց յարուեստին ,
 Սա ահ ծովուց , և ի սմանէ լուզակք համբը սարթափին :
 Բայց և արեանն իւր մերձաւոր յանկեաւ ի նա փութապէս ,
 Էր սա Յակոբն Ալիւսայ ձընուդ , նախ սա եմուտ ի հանդէս :

Ահա մեր ազգն , և կեանքն անկած , տեսեր անշուշտ , թէ զի ոչ են ,
 Ահա զանուանս լուար և մեր , դժոխաբուրբ 'ի ձայնէն :
 Խափարածայնք մեր և դէմք մեր արեակեղ ջրբտաճար ,
 Գիտակք գրբխոյն մեր խրտուացեալք , մօրուաց թաւուտն անյարգար :
 Երեք և այլք ոչ լաւազոյն կենաց 'ի կարգ հաստեցան ,
 Կախ Մատթեոսն , որ յաւագոյթ արդէն աւեացն է ժաման :
 Բարթոլոմեայ հասակ տիոցն է Պետրոսին զյոգ նըման ,
 Վերջին Յուդաս մեծ դաւադիրն , ահեղ չարեացըն դարան :
 Իսկ որ ապա աչաց ունկան , հրաշից ցուցան մեծ տիպար ,
 Ինձ ըզբնաւոյն ըզհաւաստիս ոճով ձառեւ չիք հընար :
 Եւ այս 'ի յամբն դուգնաբեայ , այն ինչ ձըմեռն անց երբեակ ,
 Յորմէ ես ինքն արժանացայ նորայն խառնիլ 'ի վիճակ .
 Բախոր գյատակ զայս չիք չափեւ ըզձով հատեալ ալեւտանջ ,
 Բայց և անցից փորք 'ի շատէ , թէպէտ և իմ չուժէ լանջ ,
 Հակիրճ ըզբոյ լընուլ հրաման կամ ես ահա նահատակ ,
 Չասեմ զոր ինքն եթող զարդիս , մեծ անբընին յիշատակ :
 Կիտուն ես տէր , զոր նա կընրեաց 'ի նահանգիս մերձաւոր ,
 Եւ զախարհէն ըզձազն ողջոյն հրաշիք ելլց ահաւոր :
 Ո՞չ դիտէ , որ արդ կըրկին շնչէ 'ի կենսս , և խընդայ ,
 Արմանենեացըն քաջաբեր ըզտերն ասեմ Բեթանեայ .
 Ի լոյս չորրորդ ըզնա շեջեալ արփին ետես անկեղան ,
 Գի անյարիւր մերձ հողանալ անկեալ զընէր 'ի զընդան :
 Լըռեմ զամբասան , որոց զոգիս դրանդիք մահուն պաշարեաց ,
 Եւ նա չորաւ թափեաց արագ գառն օրհասին 'ի ժանեաց :
 Զի ծովածուփ ես մեկանանց թիւ արկանեմ հեշտազոյն ,
 Պոնտոս յանդորր յորժամ շննէ մըրբիկ հողմոյ հիւսիտոյն :
 Կոհակք քանի՜ անդ փըրփրադէղք հարուն գերկին և ցելուն ,
 Կամ աւազոց թիւ քանի՜ն , կուտակք ախանց են ծովուն .
 Յետք քան քան զայն , որք վըշտմբերք դունակ գունակ 'ի կարեաց ,
 Յողոր անկան , նա դուժ անեալ և զընծալից արձակեաց :
 Կէտք զաչացուք խաւարարգեւք , կէտք խուրք համբք են 'ի ծնէ ,
 Ի լուր , 'ի տես , ոչ ջընծացան , անբաժք ողջոյն 'ի ձայնէ :
 Կէտք խեղանդամք դժուարաբայլք , կաղք ծամածուռք 'ի հետոց ,
 Կիտոցն յամայր ընդարմացոյց թըմբիրն անշարժ յանդամոց :
 Են զորս ահեղ եկեր քաղցկեղ , ճարակեցաւ կէս մարմնոյն ,
 Աեսս , դժոխք ըզգայեղցին ըզգարշ սորորեալ հոտ նեխոյն :
 Էին էին և փորք չըճեալք , և աղարտեալք որովայն ,
 Եւ ախոնդիք փըբոցուտոյց յախտ դժուարին հաշեցան .
 Ի ծոց նոցուն հրատապ յաւերժ բոց ճարակոյն վառեցաւ ,
 Որ 'ի հնարից գոյր ապրտամբ , և ոչ շեջոց ջուր ամբաւ :

Կէտք 'ի հոգմոցն իբրև սաղարթք յար դեղեւեալք 'ի դոջ կան ,
 Բայլէն զլոբին , և զողոցոն զոգցես անդամք են կործան :
 Ջերմն ըզնոսս հրակեղ տանջէր , տարտարոսին էր հանգոյն ,
 Բանեալ ախին էր դէշադէշ , ախտն էր քան զմահ հառանգոյն .
 Կոցուն յանդամ ողջ ճարակէր , և յանկողին ցանգ մածան ,
 Կէտք և խելառք , խարամանոյն նեարք նեղին Իրնեռեան :
 Բնաւից բուժիչ տեսն էր միայն , հրաւել միայն վեհազին ,
 Ատէր միայն , և ախտքն ողջոյն թողուն արագ ըզմարմին :
 Անդ խոթն յանկարճ յառնէր վաղէր , և մոռանայր զանկողին ,
 Ուտի և ցանգ նորա ուղոյն խրոնէր ամբոխն 'ի զընին :
 Չի՛նչ ասեմ տէր , բիւրք ըզնովաւ բակ առնուին ժիրաժիր ,
 Լընուն փողոցք և հրապարակք , և սրբութեան մեր դաբիր :
 Բայց լոյս յարփոյն չէ նա մի զոր մահուն կուտայ 'ի ստուերաց ,
 Եւ ինքն օր մի 'ի Սիդոնեան գայր և դառնայր սահմանաց :
 Ասն ինչ մըխեալ բարձր 'ի քաղաքն , ընդ մեր դատուն 'ի Նային ,
 Խոսմբ տեսանեմք մեծահաւորէս , հրաշից զամբար 'ի կարգին :
 Կոճ մեծամեծ քայլէր քաղաքն , եղևիկ կարդամ պատճառին ,
 Դի պատանոյն չուշանագեղ հանգէր 'ի գիբզ դազաղին .
 Ծաղկաճըթ թիթն 'ի ախ նորա օրհաս զարեւ հատ կենաց .
 Եւ յարփային 'ի դիտակէն համբուն ըզշոքք առ կապտեաց :
 Որպէս յարօտ ըզբոյս գողտրիկ թաթըն կոխեաց արջառոյն ,
 Եւ անդ տակաւ անկեալ ուլամբն յակինթ թծընի դեղամայն :
 Կամ օրիորդ որպէս մատաղ փափուկ մատամբ վարք քաղեաց ,
 Վարդն 'ի փըշոց 'ի թաւն անկաւ , նա թող յարեն , անց զընաց :
 Մայրն ընդ քաղաքն իբր այսահար վարօքս փետեր արկեալ գոյժ ,
 Չայտոյն կըրկին առեալ ցետեր , և ձեռքն յարիւն ապաժոյժ ,
 Խուռն ընդ փողոցս եղերամայր պար ըզնովաւ կանանին ,
 Ճիշ , սեւաքոշք , բարձեալ 'ի վեր սուգ զաստեղացըն ժըտին :
 Որբէկոտոր մծընք քաղաքն արագհաստեր գորովոյն ,
 Եր միտմոր անձուկ ծոցոյ նըշարս այրի անկողնոյն :
 Խտես Աստուած , 'ի գիբզ մարմին զարուկն հարեալ յօրհասէն ,
 Եւ պատանոյն մազ յաղուամազ այտքն տիգեալ նըկարէն :
 Չայլիցըն սանձ տալ հրամայեաց , և դիահանքըն կացին ,
 Չորաւ ըզձեռն արկ տերունի , գըրգեաց զանշարժն ըզմարմին :
 Չողին կըրկին հուր արձարծեաց 'ի ցուրտ անդամն 'ի գանդաղ ,
 Եւ պատանին կանգնի յանկարճ , նոր տեսիլն և չըբնաշ :
 Վաղեաց 'ի մէջ , թափուր անդէն ըզվայրն ելլք դազաղին ,
 Չայն մըխիթար մծըն արձակէր , 'ի գիբին անկաւ մայրեհին :
 Նայն և զարձեալ իբրու ոչ շատ լուսինն յերկին բուրբեր ,
 Չայլ օրիորդ նա քաջագրամ 'ի լոյս արփոյն նորոգեր :

Հուր կենարարն , ոգիք նորա ետուն տեղի 'ի լանջաց ,
 Հոգին ըզուռնն աղբեաց վերջին , լիք ըզմարմինն եւ զընաց :
 Մեծն 'ի համբաւ , գոյիւքն սմբաւ , եւ այր ճարտար հրաշախօս ,
 Է չայր կուսին վեկայ գործոյն , անուռ նըմա տան Յայրս :
 Զլինչ այլ ասեմ , զոր կենդանի 'ի յաղբերէն ջուր յլտտակ ,
 Բարեկամին նա հոգ ածեալ , գինի փոխեաց յանապակ :
 Օր մի դարձեալ զէտ ակն օճեք 'ի ծայր բարձու գագաթան ,
 Այն ինչ արեգ չափեալ զլիցիմպ , խոնարհ 'ի կոյս գայր հըսկայն :
 Նա կին , որեար , յակն արկանէր յանջէնն 'ի վայր մեծ խոժան :
 Անդ հետեւեալք լըբին ըզոտու , լըբին նորա զամենայն :
 Եկաց անդէն , արգահատէր , զի լըս 'երբեալ յարեէն
 Անց , եւ նորա 'ի Գեմետրեան բաջաբերոցն անբաժք են :
 Ո՛ր անդ ամբարք , ո՛ր անդաստանք , չէր անդ քաղաք , եւ ոչ չէն .
 Ո՛ր անդ գընեւ Հաց արձաթոյ , եւ պտորաստեւ ըզպարէն .
 Ո՛ր եւ ամառն , որ ընդ խաչից 'ի տօթն յանոյլ եւ 'ի ջեր ,
 Տայ ժամանեւ մըրգաց պըտոց , զոր տունկը ածեն քաջաբեր :
 Հաղիւ անդ մին այն պատանեակ , խուռն յամբոխէն , հինգ նըկան
 Էւ ձուկն երկու բարձեալ բերէր , ունեւ ուղւոյն 'ի դարման .
 Մայրն որդեակեր 'ի մուրտ անոյլ եւ 'ի բուրեան դեղ զալար ,
 Ըզդուշացաւ , ծրարեաց եւ եղ , եւ տայր որդւոյն 'ի պաշար :
 Այլ զինչ այն ճաշն էր հագարաց , հընդից անգամ չէր նա շատ ,
 Վասն այն եւ մեք վարանեցաք 'ի բըրթմընջիւն եւ դանգատ :
 Կարճեաց անդէն զայն Բարունին ձայնիւ փոփէր փարելի ,
 Կոչեաց յառաջ , եւ բան հակիրճ զայս նա առ մեզ բարձառի .
 « Նըբթեալ այսօր դարձի եւ ոչ որ 'ի յայդ սաստիկ խոժանէ » .
 Ասաց եւ ձայն յողորմաւոր յերկինս 'ի վեր զայս մաղթե .
 « Հայր բե ամէնքն աստ 'ի խոնարհ զարգուն ածեն 'ի մեծ չափ ,
 Գե արգաւանդ հոգոյն զարգանդ արեգն առնեւ եւ տարափ :
 Թե յակորեան զարմին թափառ վայրս յամային սովատանջ ,
 Դու վաղ ուրեմն 'ի քոց բարձանց Հաց ջամբեցեր նորասարանջ .
 Թե գոյք անսերմն օղջ հաստեցան , չէր հող , երկին , չէր ե ծով ,
 Դու զահագինն յայդ որերոյդ սանձեա զգազան , բարձ ըզօով » :
 Ասաց , 'ի դաշտն յայն խոտաւէտ նըստոյց զորեարն յերախան ,
 Բազմաց ըզմեզն առնուլ դալար , եւ պատրաստեաց 'ի սեղան :
 Առ ըզնովանն եւ կոտորէր , դեմքն էր զըսարթ մարդապէր ,
 Մանր մանրեաց եւ հասարակ եկեղեցւոյն բաշխ հաներ :
 Էր բազմելոցն 'ի ճաշ դաշտին թիւ որերոյն հինգ հագար ,
 Ոչ ակն ետես , ոչ ունկն երբէք լըւաւ այսպէս բան անձառ .
 Զխաղղ մանրկին անձնիւր 'ի ձեռս մէն մի աճեաց անդ նըլտար ,
 Եւ իւր 'ի յոյր 'ի ճաշ յընթերս առ լիագոյց ձօխարար :

Նազդինչ ւնեմ , որ միանգամ յայն սեղանոյն նըլտարի ,
 Զայն լայնաչիւր երկոտասան հազեւ տարաւ սակաւի :
 Խուր , զոր տեսաք եւ 'ի մօտոյ տունկ 'ի վայրի Հերապանձ ,
 Խոնջ անցաւորն առնոյր երբեմն դիւր յանուշակն 'ի մըրգաց :
 Զուղին Աստուած զայն հատանէր , յոյնեալ քաղցեաւ իբրեւ մարդ ,
 Զորաւ մատեաւ , եւ 'ի ծառոյն պըտուղ խընդէրք տարապարտ :
 Նա անբերրի եւ թաւ միայն օտտ արձակէր մեծամեծ ,
 Ոչ հանդարտեաց , եւ սաղարթիւք սին ե զամուշն անդ անէ՛ :
 Զոյգ ընդ բանին , հիւսցիր տեղ , տունկն յորմատոյն դօսացաւ ,
 Հոսեն սաղարթքն իբրեւ մըղեղ , դալար տերեւքն ո՛ր են թաւ :
 Նա ոչ պակաս եւ յանդընդոյն 'ի յաղթ 'ի ջուրս իշխան կայ ,
 Թեպէտ ե ծով վարզանայր , սաստ է պեաց ձայն նորա :
 Ո՛ր այն հիւսիսն ո՛ր դիւաշունչ , որ զծով յուզէր վեր 'ի վայր ,
 Իս ինք տեսի , ձայնին նորա պատուաւ եկաց հեղաբար :
 Էւ բողբոեալ երկոց հոյով տունկն էաւ պատարուն ,
 Եւ մեք յանբոյթ ծիծաղական թարթափեաք 'ի ծովուն :
 Գող գիշերոյն պահն ընդմիջէր , ուսկան ձըղեմք , բօթ դուժեաց ,
 Մըրրիկ յաճեղ ծոփն համակեր իբրեւ 'ի բող սեազգեաց :
 Կոհակք դիզան ե վէտ 'ի վէտ յուզեալ առնեն ելեւել ,
 Եւ զմեր ընխան արտասուելին յորձանքն առին 'ի սուգել :
 Մէք կոծ առնումք զահի հարեալք 'ի մօտալուս օրհասին ,
 Իսկ տերունին կայր 'ի ծովափն , ուր յաղթն ալիք խորտակին :
 Յալեաց վերայ տեսաք ըզնա , ուղի հորդէր ձօխարար ,
 Էւ դարչապարն 'ի ծովածուփ 'ի ջուրն ամբաւ ոչ թանայր :
 Տեսաք պակեաք . վարանեցայ , մարմին իցե անկասկած ,
 Եւ խօսական ինչ դիտացի , զի մեծ զարմանա ինձ էա՛ծ ,
 Չէր անդ ակատ , իբր 'ի ծածան ջուր նա լինի բաջնեթաց .
 Մինչեւ ինքնին աստուածաբար ձայն բաջնէր զայս ազդեաց .
 « Ո՛ր ձեր հաւատն յինէն անբակ , ո՛ր նա 'ի ձեռնջ տեղի տայ .
 Օ՛ն անդր երկինն , եւ ինձ հաւատ ընծայեցէք աներկբայ » .
 Ասաց , եւ նաւն եւ յալէկո՛ծ , տեսաք միայն զակնարկին ,
 Դիզան ալիքն դաշտացան , դուին լըւեաց պնտոտախն :
 Յանդորր ելաք , եւ ծովագնացք գող ծաղկանձեմք 'ի դալտի ,
 Հատաք այնպէս արագընթաց 'ի կոյս կարթեալցամաքի :
 Ոչ ինչ յամեաց , այն ինչ զերկիր կալաք ելեալ 'ի ծովէ :
 Նոր աւագիկ հրաշից տեսիլ ե անպատում 'ի լեզուէ :
 Անդ ոտիկանք եկին կացին հարկաց պահանջք ե սակից ,
 Հին օրինօք զոր ամ յամե տալ հրամայիմք արբայից :
 Նա հեղաբար էաւ զորեանն , ե դեգերեալ 'ի յուղին ,
 Առ ինքն 'ի կոյս կուէ զՊետրոս , յունկն հըծեաց մըտերմին :

< Ի ծովն, ասէր, երթ ձրկնաբեր, դու ով Պետրէ, կարթ ընդ ևս, Զորան առաջին ձուկն 'ի կարթիդ 'ի սուր կրարոց առ զըննել, Բաց ըզբերանն, և Հրաշացեալ զըսցես անդէն ըզատուր, Ընդ իմ ընդ քո տուր զայն աւանդն, և Հասուսցես ըզսակ մեր > : Երթ ձերունին և կարթընից որս մի եհան 'ի ծովէն, Գըտեալ զարծածն 'ի փող ձրկանն, ևտ որերոյն, զոր խընդրեն : Այլ իմ ոսկերք, քանիցս յիշեմ, ըզգողանի Հարեալ կան, Սարսիմ յառնէն, զոր այսք կըտտուն իբրև 'ի սուր 'ի խըծան : Տեսի ըզնա, մինչ 'ի ծովակն ևս Հանէի բաժ ձրկան, Զի խօրք ճիւղադք Հարեալ 'ի նա, մուէր յահեղն 'ի բերան : Բան մեզ ճառեն, թէ զայն մոլին տան Հարսանիք զըժպըհի, Տօն Հիւմնեան ուր խափաներ, իգին զուգեւ ընդ արուի : Զի զանկողին ժլտին նորա, ուր բան արգել տէրունի, Երբ մեր յազգէն տօն խորանաց սաղարթագեղ կատարի : Բայց յայն ոճիր խօհերականքն ոչ ընդերկար խընդացին, Եւ ճակածանն 'ի Հեշտ ախտին անշուշ զըտաւ 'ի զըրկին : Բերկրէր խայտայր, փըչեաց զոգին ժամ ոչ Հարուստ անցաներ, Եւ ցոփողոյն էր առաջին, նոյն և վերջին այն գիշեր : Դա և 'ի մայրն երկնատեղաց բոց շանթ Հրացայտ Հարկանի, Հասեալ պըտուղն որովայնին երբ լոյս խընդրէր զարփենի : Դա՛ էր երկուցն 'ի մի Հրացան դիակնանալ նոյն Հետայն, Թէ ոչ անդ մօրն Հերձեալ արանդ, կորզէր զածած երախայն : Քերց Տօրըն գուժ աճեալ որբոյն, 'ի գիրկ նոցուն բուժաներ, Եւ ինքն արագ անպարտակիր ճնողաց զոճիր լուժաներ : Անբաժ յարփոյն 'ի մուժ յաւերթ տղայոյն աշկուճք պատեցան, Եւ ոճնկնախից, ոչ բայն յօղէր ոչ ձայն լուէր, իբր արձան : Յարբունս եհաս, մոլեգնեցաւ, 'ի թափն անկաւ արհաւրաց, Ահ, Հարիւր խօլ, Հարիւր ճիւղադ, Տարտարոսին գուճ խուժեաց : Լուկնն նորա զարտասուրէին, Հազագ առեալ 'ի յառնէն, Խոսնիւն, բառաչ, ևս զորն ասեմ, ահեղագոչ ձայն Հանեն : Գոռայր գուշէր . սարսեն Համբուն, փախուստ 'ի ճեպ 'ի տուն տան, Գուցէ զկապանս խըզէ զըղթայս անգառագիղն այն գազան : Ենէք զեղբարս, ինէք ըզբորս, զազգ Հայրենին մոռացաւ, Անտառատուն իբրև երէ նա 'ի մայրին որջացաւ : Շիրիմ խարխուլ, այր ահաւոր, գաղար նորա քարանձաւ, Գարչ և անբատ աշխարհին, ձորձ զամենայն մերկացաւ : Արդ զայս ասեմ, վայրագ գազան ձեռակապօք 'ի թիկանց, Ճիգըն թափեալ իւր մերձատըքն աճեն 'ի քարչ, արկեալ սանձ, Աժեն Հանդէպ մեր տէրունոյն, թէ գուժ աճէ սիրաբար : Կա ոգորէր խըզէլ զըղթայն, գոռիւն յերկին ամբասնայր :

Որչէս 'ի էգանդ նըլիրական ցուլ անարդիլ ամեհի, Յերկայն սքրան 'ի խեղդ հանգոյց անեալ քարըն 'ի բազնի : Կա մուլեգին փրփուր թափէ, գոռայ ընդդէմ քաղաքի, Եղջիւր խեթկէ Հարուստ գալար, և զօր Հարեալ մարտի : Ատտի անտի կան սոտիկաք, կան և անդու տան ըզգան, Ընդ լանջ քամակն, և ընդ երկն, Հարուն շարժեն ըզմական : Ըզգողանի խուժանն Հարեալ, և ջիրուցան 'ի գաւթին, Անդ 'ի բացէ խընդան նորա կալ վըտանգին 'ի զընին : Ի սոյն տիպար, և անդրագոյն սանձակոտոր գազանի, Գիտեսա դու զայս յամեհամուղ 'ի սանձ արկեալ պատանի : Անն ինչ քարընալք վաստակարեկ, յողոք անկան Աստուծոյ, Տալ զօրավիդ, վայրագ յայսոց զոգին թափել պատանոյ : Աստ ստերունոյն յաղերս առ Հայր ձեռքն ամբառանն 'ի յերկին, Գոյժ մեժ Հարաւ, զոգցես վաՀմակք զայլըցն անդէն ոճնացին : Կաղիան և շարք շանց փորատուն, և որ ահեղ այլ գազան, Զայս Հազագէն այսրն 'ի մուլոյն ահալանալուր ձայն կարդան : Բամբիւն ահեղ դու ոչ լրանս ըզհասանացն ըզյաւեժ, Ինդ ժայռ պարեկս, ուխ ահաւոր յորժամ թափի քարավեժ : Թուժիք ահագինք եթէ յանկարձ հերձուն 'ի ծովն 'ի վէլին ²³, Եւ ջուրքն հորդան ընդ ձոր խոխոմ քաջահընչակ ծաւալին : Գաւառն ողջոյն անդ ծովանայ, աշխարհն 'ի լիւղ ծածանի, Անդուստ սուղել սարսէ Հըռոմ, և իւր տաճարք տէրունի : Եղի որպէս գոռան երկինք, և մեժ արբայն շանթահար, Իբրև որոտ հանեալ սարսէ զսպեձեղունն ըզտաճար : Եղի որպէս հընչէ երկաթ, կամ ձայթ ահեղ շըղթային, Երբ ձոյլ նորա խըղի հարուստ, և կամ գոչիւն Պնտոսին : Յայնժամ երկիր, յայնժամ երկին գանգին կըրկնն ահաւոր, Խեղ այն խօլըն Աստուած շանթեալ սաստ արձակէր մեժողօր : Սարսեն մաղթեն, « Աստուածորդիդ դու ճըլմարիտ, զի՛ ըզմեզ : Գէթ վանելոց տուր մեզ բախել յարտական յայդ խողեան, Զի ստեագէս խողերամակ մտա քաճէր ծովափան » : Ըզմեզ, մաղթեմք, մի խորատոյզ վաներ յահեղն 'ի վերսալ, Մի գանդընդոցըն սաստեացես առու՛ւ կըրկին մեզ ըղթափ > : Թոյլ ևտ, և սեւա խողեան յանկարձ դիւարախեալք խանչին տան, Աստ անդ խուժալք խուժեն խանչին, ներքինքն ահեղ մուլեցան : Գան գահալեժ Տորդան 'ի ծով, դիակնացան 'ի յալեաց, Խեղ պատանին անկաւ նըւաղ, 'ի խիտ զերձեալ կապանաց : Տապաստ 'ի Հողն, և Հասուկընեալ թախիւն Հաներ 'ի լանջաց, Պարզել յողոցն էր ապատան, փոյլ զօրավիդն ևտ Աստուած :

Մատեաւ և զաջն արկ երեսաց, լոյս ետ բըրաց, լուր ունկա՛մ,
 Արփի ետես, ըզու շարժեաց, անձուկք սրբոյն պարզեցա՛մ :
 Բոյս յաստեղաց բարբառքն հասնն 'ի ցընծալից խուժանէն,
 Վէրին ճնողին Աստուածորդի, նոյն և Աստուած դաւանեն :
 Զինչ ոչ զօրեաց . նա և ըզմեզ խօթից բժժիչկ առ յըբեաց .
 Զեր անդ արուեստ, ոչ ոյժ մարդոյ, մահուն թափեմք 'ի ժանեաց .
 Զանուն միայն վարդապետսն կոց մեր ձայնին բտամբակ,
 Խօթք աւաքին, մի որ միայն նոց մեր ձայնին բտամբակ :
 Վայրենացան ճիւղաք 'ի նա, յոյժ ահագին մոլեցաւ :
 Ս յն դիւարախն անրօժեխն միայն առթեաց մեզ ըզցաւ :
 Չեռն նրմա աստուածաբար ետ կենսատուն աշխարհի,
 Ըզմեր հաւատն առ այրանեաց, ետ մեզ պատուէր տերունի .
 « Հէշտին, ասէր, գոյ 'ի մարմնոց զայդ ազգ վանել այսահար,
 Պիտի ժուժկալ ձեզ որովայն, ւարձքք ջերմինք անդադար :
 Ոչ դուք միայն, այլ և որ զեմ կարգայ անուն, է իշխան,
 Հրաշք առնէ գոյ արարիչ, թէ յիս է նա անասան :
 Հրաման լերանց տայ յաւերժից, զարանն անշարժ ստանէ .
 Սրավար ըզգետն ընդ կրուկ տանի, կամ 'ի վաղից իւր սանձէ :
 Գնացէք և սերմն արկէք ոսկի դուք հաւատովք անվէհեր,
 Լոյս ծագեցէք խաւար յաշխարհ, զոր պարուրեաց խոր գէշեր .
 Դուք լոյս մարդկան, ջահք աշխարհի, զինչ է արփին առ լոյս ձեր »,
 Ասաց և այլ տասնիցս եօթնեակ երեւեցոյց մեզ ընկեր :
 Հրաշք նորա լիցին հաղորդք, գործ գործեսցնն մի և նոյն,
 Այլ դոյզուն թիւ ցաւեաց նրմա, ոչ շատ ասէր մեծ գործոյն :
 Որպէս մըշակ յարօր հազար ակօսաբեկ լաւ երկրին,
 Հազար տափան հազար ցարք անդոցն ածէ Հայրենին .
 Երբ 'ի սպիտակ դառնան պարուղքն 'ի շէկ խարտեալ 'ի հասկին,
 Ի հունձ ամբաւ անդք ծածանին, չէ բաւական գերանդին .
 Շատ են վաստակք, թիւ մըշակաց թէ ոչ գործոյն կըշիւ գան,
 Մըփան խորհուրդքն, և այլ որեան ածէ այրուտ օգնական :
 Զինչ այլ ասեմ. զգաղտնիս մըտաց ո՞ առակէ, բայց Աստուած,
 Նա զմեր վարանս խորոց սրբոյն ծանեաւ և քաջ կըշտամբեաց :
 Բանիցս ազեաց և ասեմբաց, ըզնենդ ըզգաւն 'ի սրբոյն,
 Որ տարապարտ ընդ բարերարն 'ի խեթ անհաշտ խեռային :
 Նա առակեաց, և որ անբոյժ արիւն հոսէր անմաքուր,
 Զերկտասան անն հաշեցաւ, 'ի բոց տապէր և 'ի հօւր .
 Սա մերձ քերեաց հըրկւլ 'ի նա, դեղ զայն ասէր մի միայն,
 Աստօր և եկն, երբ ըզնովաւ խօժեան սաստիկ տայր Հորդան .
 Ոտընխըթի մատեաւ մեղմով ըզդրօշակէն բուռն էհար,
 Ախտ հինօրեայն անբոյժն յանկարծ 'ի հոսմանէն առ դադար :

Նազայն շէտրհ գողօն կարծեաց, խոյս տալ արագ պատրաստէր :
 Մանեաւ լիտուած, և հեղաբար ըզգահանեալն ըսփոփէր :
 Ո՛վ, զոր վայր մի տեսի յառաջ, տեսիլ շըքնաղ էր համբուն,
 Ասեմ էթէ կամ ըզմարմին նա մերկացաւ մահացուն,
 Կամ թէ լոյս մի չընաշխարհէկ զիւրե միարեաց պատարուն,
 Մարմնովն այնպէս փայլահայտայն, ծածանչ արդել զարեուն :
 Յայն նա և այլ ըբերապատիկ ցուցաւ մարդկան գոլ Աստուած,
 Սակայն և ցանգ, իբրու մարդ էր, շատ և կըրեաց 'ի զգաւեաց :
 Կըրեաց կամաւ անպարտակիրն, և մեզ եթող զօրինակ,
 Բնութիւն ըզմերն ոչ մուսացաւ, մեզ վարս երբ նըմանակ :
 Նա սեղանոց և 'ի խրախունս յանձին կալաւ բազմական,
 Եւ ոչ զակումք 'ի քաղաքին զըզուեաց երբէք ըզմարդկան :
 Նա ետ տեղի և թըշնամեացն, որք լարեցին հաղբ և դաւ,
 Խոյս ետ մեղմով 'ի տաճարէն, և յամոլ 'ի խոր ծածկեցաւ :
 Ոչ առակէր զինքն յանդիման, զօրէք 'ի խորչ և 'ի ծիր,
 Իբրև նորա գոռան ընդ վայր, և բար ձըգնն բըռնալիւր :
 Բօթ գ Ամբրոզոյն ըզտարեւորն յիշեմ զոր ած Հերովդէս .
 Զիտալ եղբօրն ըզկին կապտեալ, խրատէր զարքայն Յօգհաննէս :
 Խրատուն շանսաց, քաղցըր զարեւն 'ի մութն և հատ կապալանն,
 Յայնժամ մեր Տէրն ելիք ըզէնն, ըզնա մայրիքն ընկալան :
 Նա և արքայն Երեքօսեան խաւարարդել թըշնամին
 Մարդկան ազգի գոռ . սխերմն ընդդէմ խաղաց վեհազին .
 Օր մի երբեմն ուր աղմբկեալ խուժանն ըզհետ գայր ամբաւ,
 Խոյս գաղտնաբար ետ Բարունին 'ի խոր մայրիս մենացաւ,
 Պահեաց մինչև քառիցքս տասն անց ընդ բուրն իւր արփի,
 Դիշեր նոյնչափ նա անսրաղ ժուժեաց 'ի վայրն ամայն :
 Վնասուն պատեհ զայն ժամանակ իշխանն որսաց խաւարին,
 Բիւրուց յանկարծ գործ սեւաղունդ ետ նա իւրում խուժանին,
 Զիլիւր գուգաղ տարտարօսին քարեալ ածէր յանձաւաւ,
 Բեռն ըզբըլտոյն գազանաղէմ բոց թօթափէր կայծականց :
 Նա հաղբ լարեաց երազայոյս մանգաւ տանել մըրցանակ,
 Անշուշտ, ասէր, դաւեալ ըզնա կարգեմ այսօր նոյնաակ :
 « Աստուածորդիդ, դու և Աստուած, հրեշտակք ըզբև առնուն ոտք ,
 Զի՛ ևս ըզբոյ դու սովատանջ մարմին ծնդեալ շարաշար .
 Զի՛ դանդաղեո, զի՛ ոչ փորձես զայդ քարակոյտ դէշաղէզ,
 Ասա արագ դարձցին 'ի հաց, զինչ անհընար իցէ քեզ :
 Հաղբ զայն Աստուած ծանեաւ անդէն, և սուղ բանիւ առակեաց .
 « Հաց մարմնաբոյժ ինձ Շօրս է բան, չէն պէտք ասէր արմատեաց .
 Բանիցս անգամ ես աստուածեանս բանից առնեմ յիշատակ,
 Բաղց շեջանի, ինձ սեղանոյն փախչի համբուն ախորժակ » :

Ասաց, այլ դուլ չես բերար, 'ի մարտ նախկին լեալ տապալտ, Մարտ նոր յուզեաց, արև զալեօք ծրփեաց երբև ծով անաւսս : Երիցս 'ի գուր ըզնահատակն առեալ զըթէր նա 'ի սեր Մերթ 'ի թազին, մերթ համբաւոյն, զզգին փորձեաց անվէհեր : Որպէս Եւրոսն ամբուռուցիւք ծով զահազին հար կոծեաց, Ծովն յանդընդոց իւր յուզեցաւ, լերինք յառնեն կոհակաց . Գայ մրմրեալալ, և զամբարտակն հարեալ բախէ ծովափան, Ալբէն ընդ ծայր խորտակեցան, ծովն ընկըրի ձեռնուռնայն : Գայն ճիղն ունայն շարգէլ Աստուած, թէպէտ գիտէր նա ճարտար, Ժուժեաց տարաւ, « Հաղբ ինձ, ասէր, թող լարեցե՛ն նա ընդ վայր » : Զուր յուսացոյց . յանձն առ անէլ մերթ մարմարեայն 'ի տաճար, Բարձաւ 'ի ծայրն, մերթ և անէր 'ի գահ լերին առապար : Մինչ զագաղեալն ըզյաղթու՛թեան կարծեաց կանգնէլ ըզնըռան, Եւ յօրացեալ 'ի գուր խայտաց 'ի պաշարին կալ իչխան, Յայնժամ վէհազն, այն գոռողին աստուածարար շանթ գոռաց, Եւ զամենայն հաղբն ընթադրեալ, անց ճոխաբար և զընաց : Որպէս 'ի դաշտ, հարուստ և սեզ, ասնձ թօթափէ երիվար, Եւ զտօտիկանս իւր խաղ առնէ ըզհետ պընդեալ վայրապար . Աստ անդ քրկայ շատ իբր առեալ, նա 'ի գաւել է ճարտար . Մերթ և արօտ տեսեալ յուզին, կայ արածի դեղ զալար . Մինչ զան մօտին, նա ականեալ ընդ օդ ճախրէ փութապէս, Բաշ ծածանեալ, սրանայ յանկարծ ընդ մեծ դաշտին աստարեա . Մարտ յայս մարտն օրհասական ըզվէրն առեալ, լիք զԱստուած, Իսկ ըիւր նրմա սաւառնաթեա, Հայրն 'ի պաշտօն մեծարեաց : Բայց թէ միոյն առ Բնչ ուղոյն, այնչափ խէթիւ կան ընդդէմ, Գիտեն իսկ քաջ, զի նա չարար զօր ոխերիմ բաղադէն : Աիք իբր ըզնա հեզ և ամեր, չիք լաւութեամբ առաջին, Սէր է համբուն . նոյն բարեկամ, նոյն է նրմա թըշնամին : Ուստի և շատք անպատու հաս հեզոյն բարուրս յօղեցին, Որ նա մարթէր և ակնարկի անէլ ողջոյն մահ ազգին : Է՛ զի նա խոնջ մօտ 'ի Սիղոն ընդ երեկոյս հատ զուզի, Եւ զմեզ փորթիկ իւր յաւանէն վարեաց իտօմանն ամհհի : Զետ, զոր խընդրեաց, յարկ վէհազն, մէք թաղճազկն սքրտնեցար, Մաղթեմք ծնողին, զաստուածորդին մի անդ թողուլ անաւագ . Երկնատեղաց բոցով վաստէլ ըզժողովուրդ զայն անասնձ, Եւ յեղակարծ յաճին փոխել զայն խեռ աւանն հիւրատեաց : Դա հեզաբար անտես արար, իսկ մեզ սաստեաց զայրազին, Եւ գուժ անեալ ողբումեցաւ հէտ օրերոյ քաղաքին : Ասլ և 'ի տուն նա փատանուն, ոչինչ գոցով անտեղեակ, Մտտ լուծանել և յանձն էառ զանօրինացն ըզմարդակ :

Իրօտեայլե՛նովաւ գոռոզ ըզվայն 'ի բաց դիցին հեշտարար, Եւ կենակի՛ք ուցցին տակաւ ուղիղ հորիւր ճանապարհ : Սպպէս Ղէի, և որ անդօժք բաղմահարուստ մեր Զակբէ, Եւ այլք հարիւր գլուսն 'ի լաւ յառաջադէմք 'ի լաւէ : Էին էին, որք բարբեցին զայս կարգ նորա անխորիւր, Դա 'ի չարաց զի ոչ փախել գործէ, ասեն, մեծ ոճիր : Այլ նա խօթից երբև բբժելչ, ըզխորջ յուզեր քաղաքին, Ուրեք երբէք թէ մարմնապիշք խոր յաղմամեղջ պաշարին . Թափեալ զըթածն 'ի խաւարէն, 'ի լոյս անցէ բերկրարար, Զի գորովէր, թէ սիրտ մարդոյ 'ի խոր պատեր 'ի խաւար : « Այս իղձ, ասէր, վերնահեմքին է և մեծի արբային, Ի նոյն և ես յՈղմեպոսէն յերկին իջլ 'ի ստորին : Գանի, ասէր, բերկրապատար աղջ էթեթրին ծափահար, Էջրճուին պարեն, թէ ապիրատ դառնայ լինի ոք արգար : Որպէս հօփին այն աչալուրջ հարիւր հօտից խաշնարած, Անագանին 'ի տաւաղէլ, կորոյս ըզմին 'ի յօղեաց . Մութ երեկոյն էառ ըզգառն, հօտին ըզհետ ոչ զընաց, Կորուստ միոյն ցաւեաց հօլուին, թէպէտ և տէր հազարաց . Թաղճեալ յայնժամ, 'ի ծայր յանձաւ 'ի թուփ 'ի թաւա նա խընդրէ, Եւ վեր 'ի վայր յուզէ համբուն, արեօք ըզնա ականէ : Ետես ապա, կայր 'ի հօփտին արօտ գլուտալ ճարակի, Ունի արագ, 'ի յուս բառնայ, և մակող է 'ի գաւթի . Ճընճայ հօփին, և ըզմիմասմբ մանկտին ելեալ խընդագին, Համբոյր գառնին անէն և տօն մեծ կատարեն 'ի յարկին » : Դա՛ տերունին և կանանւոյն ըզգանն անտես ոչ արար, Անցեալ երբեմն ընդ Սամարեա, ուր հին աւանն է Սիւբար : Յաղբերն ետես եկեալ ջըրուր գոմն 'ի շինին 'ի կանանց, Եւ ճարաւոյն փափօք ըզջուրս յողոք մատեաւ և խընդրեաց . Որ Ովկնանուն, և կարկաջուն գետոց ւաղբերց իշխանն է, Եւ ընդհանուր տիեզերաց յորդ անձրօք ջուր բաշխէ . Որ և 'ի ձայնն ամենագոր, անդ ճարաւեալ խուժանին, Վէմք պապաւժք փեռեկեցան, և գետք յորդեալ խաղցին : Մէք անդ մընջիկ 'ի հիացման, նա աստուածանն բան ճառեաց, Մինչ փաշաման կընծին անեալ, խաւար սքրտին լոյս ծագեաց : Է զի առ նա և 'ի կուսիցն և 'ի մանկածցն երամն, Բուրեան ծաղկօք 'ի գիւրջ աղաղթ զիտակ հիւսեալ մարք անն . Մարք պահապանք կուսիցն անբուն, առ նա բերեն անարգել, Կորուն 'ի սիրտ յանտիական զառաքիւնոյն սեր հաստել, Ըզջան սաղրել ըզգեղեցիկն այն ինչ փրթթեալ հասակին, Եւ նա հեշտին յինք ժողովէր մատաղերամ ըզմանկտին .

Գրգուեալ աջոյն և փայփայեալ, անդբոժելիս առադրէր, ՚ի
 Ղըբբոժանացն և ըզյուս թիբց զոյժոն վատեալ մահաբեր: ՚ի
 Բայց հըպարտաց նա յոյժ ցաննյոյ, և թող արդեամբք օրինակ,
 Որպէս օր մի, յորժամ ՚ի բաց մեք ՚ի նմանէն մեկնեցար:
 Խոնկք ՚ի յուզոյն նըստար ողջոյն հանդէպ սեմոցն անձաւի,
 Ուր վարսազեղ ամբարձուղէջ հովանեայ մեծ կընձնի:
 Անդ ճառ արկեալ ՚ի գուր խնդրեմք, ո՞րք ՚ի մէնջ է արդոյն,
 կամ բարունուոյս ո՞ առաւել մեծ նըպատակ է սիրոյն:
 Չարմանք ասեմ ՚ի յայն ակուսք ըզմեզ ետես միանգամ,
 Եւ դար անդէն հայեր խնդրեր, զի՛նչ վէճք ՚ի մեզ յուզեցան.
 կայր հարցաներ, մեք անմբտունչ աստիկ հարեալ զամօթի,
 Տագնապեցար, ըզմեր սպայբարն ՚ի յուշ ածեալ զբժպըհի:
 Մանուկ մի առ, ոյր հասակին փառք և պատիւ նանրացան,
 « Անշուշ փառացն, ասէր, մարդոյն ըզձալ վիտին չէ արժան.
 Մի՛ կոչ լնցի, թէ ոչ դուռն ըզհամբաւոյն կոտի փուրք.
 Հրածելու ողջոյն տայցէ իբրև անփառասէր զայս մանուկ:
 Դրանիկք երկնից ցանկ աղիեալ կան, չիք բանալոյն չիք հընար,
 Գաջ հեշտին դոյ, թէ ճովն յաղի՛նախ ամբք կալցեն ըզդպար.
 կամ թէ ՚ի դաշու արածեացին ձըկուքք ծովուն տարմարար:
 Եւ կամ ընձիւղս յօդ լուծական արձակեցէ տունկ և ճառ:
 Քանիցս ըզդէսն ես զայն յիշեմ, ցանկ հարկանիմ զամօթի,
 Երբ ՚ի նմանէն շուք ինձ լեղջօրս մայր մեր հայցեաց փարեկ.
 Բորժամ փառօք նա արփաւոր ՚ի գաճ բազմի գեղեցիկ,
 Մէք յահեկէն նըստցուք յաջմէն, լեալ ՚ի նմանէն երահցիկ,
 Նա սըրտնեցաւ խոժոռ. ՚ի մեզ, զի մայրոն մեր զի՛նչ յանցեալ),
 Չուր որդեսէրն ՚ի մէնջ զըբդէր, մեզ աստն էր ճահ և իրաւ:
 Գոռոզ ըզմիտս, ասէր, Աստուած, բարձրայծոխց յոյժ ատեսայ,
 Բորոց ՚ի սիրտ փառաց սիրոյն վառ և բորբոք հուրըն կայ:
 Նա զի և ինքն չօրըն գովա՛նոյն և նըման համարօր,
 Չանձին ըզփառս չօրն ՚ի գովեստ շուք յարդարէ նորանոր:
 Վէճ քան ըզմարդ, ասէր, չիչտէ ինչ մի գործել ՚ի մեճաց,
 Ոյժ գերաբուն թէ շառաքէ Հայրն անըսկիղն ՚ի բարձանց:
 Ուստի և շատ զըբ աւարեալ ՚ի յարկածից զբժնդակ,
 Սանձակոժէր, զի մի հրաչից մասն եղիցի և գուշակ:
 Եւ որ զմարմնոց կեղ եռացեալ և ակնարկի աւաբեր,
 Ի քօջ փառացն յըշէր ըզմօթս ՚ի լուր բուժել կենսաբեր:
 Քանի՛ ամբոխք, քանի՛ և չէքք դաճ տան նըմա զարբունին,
 Եւ ճիրանի և դաւազան և խոյր փառաց յըղեցին:
 Խրախոյս քանի՛ տան և ընկերք, տան քաջալերքանդարար,
 Չհուռ զարդու չու յԱպրիս, և թազ կապել ճոխարար:

Անդուստ մ՛ ազ զօրբոտ երկրին, զՈվկիանուն պարունակ,
 Յաղեղն ՚ի մէր, նոր օրինօք, զաշխարհ տանել մըրցանակ:
 Իբրև այսպէս շատ զըրդեցին, նա խոյս տըեալ զօղեցաւ,
 Լերանց բարձանց ունէր ըզճայր, կամ թէ դարէր ՚ի յանձաւ:
 Ար. յուս թեամբք վտահն դարս, լին խախանձու են ողջոյն,
 Եւ զըրբորեալք ՚ի մի բերան գըրուս խնդրեցին ըզմոյն:
 Գիտես ինքնին, զի՛նք ընձա աստ քարեցին կատաղիք,
 Քանի՛ շաչին, իբրու գուժեաց, թէ խուժեցին թշնամիք:
 Նա ժուժկալէ, պատու իրանին չօրն հըպատակ ՚ի սըրտի,
 Գիտէ անշուշտ, շար ընդ բարբոյ անպարտակիր ընդունի,
 Նա զի՛նչ ասեմ, որ զի՛նք ի մարթի՛նք լինել անձնապուր,
 Ինքնամատոյց իւր խնդրողացն երկիցս եղև անձնատուր:
 Բայց և տապաստ ՚ի ծայն նորա անկան նորս, ևս տեսի,
 Պակեան աճեղ, սորթիւն թընդէր, հարան զարկան ըզդեմնի:
 Իբրէք և ոչ նա զնուիրաց, կամ տաճարին շուք կապտեաց,
 Ոչ օրինաց մեղաւ ազգին, ոչ բան ելոյժ ըզնանեաց:
 Ամլ ՚ի սպանդից հաշտ ՚ի զօհից շառնել ազդեաց առյապայ,
 Չի նոր կրծից այս կարգ, ասէր, ՚ի քօջ բանից գաղեալ կայ:
 Ասէր, և մեծ գօրինարդին մեկնէր նոցա ըզարբաւ,
 Բանայր ըզդիրս, և զի՛ նստս զխորհուրդ ծածկեալն և անձաւ:
 Իսկ յոր յաւեաղ դու հրաշացցին, գիտեն ճարտար, դաւանեն,
 Թէ մեր դարձուցն լոյս տեսանել զայ հանդերձեալ մարդարէն:
 Նա մեզ զերկնից անկուռ գուղին հորդէ, ասեն, սիրաբար,
 Ի խաւարէն ՚ի լոյս ածեալ հողոցն ըզգաս գեղապար:
 Խոստումն առ հարան եղև անսուտ, զայս գուշակաց երգն ազդէ,
 Նորս անշուշտ յուսով անխաբ նըմա սպասեն ամ յամէ:
 Վայ է նոցա, ՚ի խոր խաւար լուսոյն չըզգան որ ծագեաց,
 Եւ ճարաւիք ՚ի մեջ աղբերց կան յորդարուս վըտակաց:
 Չո՞նչ շարժեաց չափն նորս, բայց որ կամա հետեցան,
 Անլափ հրաշից նորուն տխարք, այն շուք գիմացն աստուածեան:
 Տեսի ըզնա, ևս այլ յայլմէ, լըսա՛նորուն ըզբարբաւ,
 Հիացեալ եմ, զի՛նչ այն լոցոյ առ նա սիրոյն էր պատճառ:
 Լըբի ըզուուն, ըզկարասի, (այս և յայլըց գործեցաւ),
 Լըբի ըզմայր, և այս կարգին շառ զիս երբէք սպաշու:
 Որպէս յաճախ բոց մեճապէս կայցն արձակէ վարբողի,
 Չի վառ ՚ի վառ յորդեալ կայծակն, հըրդէ՛հ աստիկ բորբօրի.
 Նոյն և սորս յիս հուրն աճէ սիրոյն ՚ի ժամ ՚ի ժամէ,
 Եւ խանդ սըրտի ՚ի սիւգ անոյշ, բոցոյն նըման սաւառնէ:
 Ոչ յիս միայն անվայրափակ նըջոյք սիրոյն հաստեցան:
 Ամլ և որք քաջ ծանեան ըզՏէրս, ընդ նա սեբսիւ կապեցան:

Ոչ և 'ի ձիր, ոչ բան յամբ դաւե ըզմեզ, մի կարծեր, 'ի Ոչ խոստանայ, բայց թէ ամբա լըկանս և վիշա բբրտնա'ւեր :
 Մէք տարդէմ թափառականք գնասցուք յերկրէ 'ի յերկիր,
 Մէք և յաքսորս անաշխարհիկք, չեն նորա բանքն 'ի նանիր :
 Չի կուռ արդէն միմանց ըզճետ վերաբուսին հոյք չարեաց,
 Միոյն միայն ըզգլուեն 'ի լաց նա յերկաթոյն պարուրեաց :
 Մին փակեացէ, (ո որ իցէ), զակն 'ի խաղաղ 'ի մահուան,
 Բնաւից սյոյց մընայ, ասէր, մահ ապաժոյժ 'ի յարեան :
 Ոսաց, ըզմեր գոյնն անուսել, առնուլ ըզմեր կարասին,
 'ի գոգ սրփուել տառապելոց, ճամբել աղբատ խուժանին :
 Չընդալ ըզխօծն և ըզսովեան, և 'ի ջերտոյն որք գոփան,
 Եւ մեզ անբատ և անարձաթ բերել կենացն ըզպայման :
 Ուստի և շատք տեսին ըզմեզ գալտ ընկողմնեալ յամայի,
 Կամ յառապարս առնուլ ըզինն՝ 'ի վնասարեան 'ի մահճի :
 Նըբողեցար, մինչ հասկք խարտեալք ընդ փռն մեր շլիկեցան,
 Քաղց հարկանել տեսին ըզմեզ պտղոյժք երկրին տարածամ :
 Դա և փոխ մեզ 'ի գետոց 'ի գուճս անկեալ առնուլ ջուր,
 Կամ թէ յերկիր 'ի ծարաւուս ուրեք երբէք գոյր աղբիւր :
 Թէպէտ և ինձ լեզուք հարիւր, և սիրո և լանջ պտընձի,
 Բաւեմ իսկ ոչ 'ի ձայն յաւեժ գայս հատանել ճառ բանի :
 Վիշտ քանի՞օն գունակ գունակ, քիբտուն քանի՞ չարաչար,
 Մէք անորիչք ըզճետ նորա, ոգւով տարաք տըքնաբար :
 Թէպէտ նըբթեալք, և զի ուրեք սաստիկ ըզմեզ սով տանջեաց,
 Տըւայտեցար, յոր միանգամ մարդոյն խնդրեն պէտք կարեաց :
 Այլ մեծանձինք նըմանեցար իբրու զայր որ թագաւոր,
 Մէն մի 'ի մէնջ մրտօք հարուստ, թէպէտ մարմնով չըբարտ :
 Կոր էր տեսին, և որ զիւրե շատ կանանին և որեար,
 Խուժան ամբա նահատակեալ 'ի մի խորհուրդ և հանձար :
 Կըման յորժամ մեծ թագաւոր ընդէմ գոռաց սահմանաց,
 Եւ 'ի խրախոյս դիմու գարդու ըզկարգն եհան փաղանգաց :
 Աւերայրեաց յաղարտ վարել, կարծել ազգին ըզսահման,
 Այլ անգանոր գունդք երդմնիք և այրնտիրք չեն միայն :
 Գան և վառեալքն 'ի մեծութիւն սէր ընչարաղց աւարի,
 Գընդին խըմբին, և անհրամանք ըզճետ խաղան բանակի :
 Ոչ լայնողիք բաւեն փողոցք, ոչ գալտ անդորր ամբոսին,
 Սաստիկ որեար, ուր և երթայր, նորա ըզճետ խաղային :
 Դա մննացեալ, լերանց ըղչայր, անէն մայրեաց 'ի վայրի,
 Որպէս յիշեմ առ ծովակն երբ հատաներ նա ուղի :
 Անդ ծովափունք յոյժ թաւացան, կուռ էր խըռնեւն և անհատ,
 Դա փութապէս ել և վաղեաց 'ի պատրաստեալն իւր յակատ :

Հրաման անը էն տայր նաւաղեցն, և զակատին լար խըռնեւ,
 Կըտընկեց մէ մինչև 'ի խորս եկաց ծովուն տարաղէ :
 Անդուստ ամբոն խորուեր սաստիկ, զեռայր ծովակն յանդիման,
 Դա ձայն քարձեալ գարդարութեան ուղի հորդէր տերունեան :
 Անդ կարգ 'ի կարգ, ծովն էր խըտրոց, յակճիտս եղեալ շականջ են,
 Ըզմայլեցան յանոյշ գինդն իբրու արեւուն բաժակէն :
 Դա բարբառէր, ճողփին գըրդանք ծովուն լուեն կոճակաց,
 Այն որ յառաջ վայր մի ծըփայր, զի հողմ ուժգին փութորկեաց :
 Ի նոյն և մայրք սաղարթաբերք, դադարք թըռչնոցն սպաւէն,
 Կարթեալն 'ի ծոց 'ի ծովական ըզսասել ոչ հասնն :
 Բայց ոչ և մարք լուեն աւարդք, յոյժ հիացեալք 'ի ձայնէն,
 Չայն նորասըանչ, և ձայնողն մօրն արգանդի երանեն :
 Դա երանի տան և բտտեանցն, և քանաբեր սուր կաթին,
 Կոր սողնապէս շըթուքք փափուկ մեր տերունոյն դիեցին :
 Փանդի վարժէր, « Միտք երկրաբարչ ուղղեալ յերկինս անդադար,
 Լէյս խնդրեցեան, արհամարհոյք հոգացն եղեալ վայրասար :
 Արք, խաղաղիք, թէ հեզ լինիք հանդարտ իբրև գաղանին,
 Մի՛ փըբուսոյցք, խոնարհք հոգւով մի շուք ըզձայք ըզբարձի :
 Լիք ընչատեացք, և ըզփտաց ընդ վայր հարէք գոգք ըզբեր,
 Ի սակաւուն երջանկանայք կենօք անինչ վըշտմբեր :
 Երկրաբարչից սուղ են վայրէք, չիք տեսկան մահացուաց,
 Չեզ սեպհական չիք աստ կայան, անդ ձեզ մընայ շուք փառաց :
 Թողեալք զաստիս, առջիք գաշտարհն, ուր և դրախտին են նազանք,
 Ուր կենք անդորր սպէնիազ, ուր և անանց են գըրդանք :
 Ունել ընդ իս ո՞հեղգացի տրխուսր անչափ սուղ բըրտան,
 Օրն մեծութիւն, շուք խնդրեցէք, անդրթեւել յաւերժեան :
 Գըթածք համբուն, և մարդասէրք և ընդ միմանց լիք սիրուն,
 Մի՛ ատեցողք, մի և ցապկոտք, մի ինչ ճողպոք բըրթմնիլին :
 Չար ընդ շարի չէ պարտ երբէք, և վէր կըրկեն ընդ վերի,
 Դա 'ի մտտին ինքնամատոյց մընայ երկրորդ ասպտիկ :
 Թող ընդ փառացըն ծաղկընկեց թող Երկրաբարչք զէն շարժ են,
 Սըրեցեն սուսէր, վիբոք արեամբ մահ գեղեցիկ յանձն առցեն :
 Այլ գու սիրեա առ հաւասար, առ հասարակ լիք գըթած,
 Թէպէտ զըրկիս, համբոյր ողջոյն սուր գու բոյն թըռնամեաց :
 Եղհոյժմար շուքն անգոսնեալ, մի զարճուրիք յորհասէ,
 Մի՛ միշտն ըզձեզ դըժոխեմբեր 'ի կուռ ուղեյն քեցեացէ :
 Մարմնոյն մարդիկ և այս կենաց ամեն երբէք օրահաս,
 Յանրոյթն հոգին անդըրթեւել, ցանգ յանմահիցն է 'ի դաս :
 Ի ձեզ են աչք շօրն 'ի բարձանց, զարկածն առնէ ձեզ նըւազ,
 Թէ թողլ շտոյս, մարք ոչ բաւէ 'ի ձեկն խըլել և մի մազ :

Երմա միայն սիրոյք երկեղածք աղօթմանուէր շուք հարցնել /
 Չի ծով, երկիր, և օդք անդորր, երկինք պայծառ նորա են /
 Երմա յողոք խոնարհ յերկիր զանձուկ բացէք ձեր սրբոխն .
 Կա յետ աստեաց մութեացն ըզդոկ բոցոյն մասնէ վերապին :
 Մի զարհուրիք, թէ ձեր ընդդէմ գոռ առիւծունք առցեն վաղ,
 կամ ամէհիք գունակ գունակ ինքն խայտաղղետք և յովազ :
 Թէ յիմ անուն դիմագրեալ իրել և մարտ ճակատաց,
 Արշք հեզանան, լեզուն լեզուաւ և գապածոյթ ձեր վիրաց :
 Ի ուք ցանգ խոնարհք, և մարմնադոյժ մի հոգ ամէք պարէնի,
 Չազգրղ թըրչնոց քաղ զընեցեք, և զամենայն կենդանի :
 Երբա արուեստ ոչ ատիկեն, և ոչ հոգան յապագայս,
 Բայց ոչ օդոց, ոչ յարկ ծածկոյթմ, ոչ կերակուրն է պակաս :
 Դատ է բնաւից եկցս Իշակ, նորա շատնեն յղղ և խոյզ,
 Կա զգետտ պայծառ ամէ հողոյն ՚ի դեղ զալար ինքնաբոյս :
 Կա երկնագեղ ՚ի գոյն ծաղկանց տայ նըկարէն զարդ մարգաց,
 Եւ վարտագեղ ճառա յօրինէ, տայ հովանիս և լերանց :
 Մի նենգ ՚ի ձեզ, մի և գորանք, մի հեշտ ախտին բոց և տենչ,
 Իսկ մեծահաց հեշտ գինարբուաց աղախտանք, քան ՚ի ձէնջ :
 Մի ծոյլք դատարկք, և յառագաստ դուք ընկերին մի տարիայք,
 Ի գաղտագող մի անդանիք, օտար ոսկւոյն մի ցանկայք :
 Դատ են ձեր գոյքդ, և զաւելորդն իր քերեցէք դուք յնջաց,
 Կա և զողւոց յոյս սափաստուտ, և զցանկութիւն դիք ՚ի բաց,
 Չինչ ես ասեմ ըզհողս ախտից, զինչ, որ տըռփանս, նենգ տածեն,
 Եւ կերպացեալ առաքինիք, իբր յանցանաց քող ամեն .
 Հրատեշտ ՚ի յայդ տուք ՚ի յախտիք, իբրե ՚ի շար գազանէ,
 Արք ինչ ծածուկ առունկընձառ, զոր օրն եկեալ շառակէ :
 Սանձ դիք աչաց, զօրհասական վեր մի առնուք դուք ձեզն .
 Աղև դիք բանից, զի բիւք բիւրուց կորեան յանսանձ ՚ի լեզուէն :
 Մի սրտաբանք, նոր շափ հոգւոց արկէք իբրե՛ պատմութեան,
 Թէ ժանգ հընոյն եռայ ՚ի ձեզ, լուացէք ՚ի սուրեն աւազան :
 Աղբիւր իբրեւ ականակիտ վիժակ հոսեմ անապակ,
 Ճեպ տուք ՚ի զուրս արք և կանայք, պատքեալք արքեք գետ յըստակ .
 Օն աստ եկայք, ոսկւոյն արբուժն և արծաթոյն չէ յօգուտ,
 Անհատահոս իմոյն աղբեր բաց է բնաւից ելումուտ :
 Վերձեմք յաստեաց, դուք յանասանն ելէք ՚ի գաճ անվէհեր,
 Հօրն է իմ այս քարոզ անուտ, բանքս են բրիտումն այն աղբեր ::
 Չիք և զերկնից արքայն առնել հատ ՚ի սպանդից և յարեանց,
 Այլ ձօն, ասէր, տալ զաղօթից, և ըզտիպարն ինքն երգեաց :
 Կայր անբսկիզն, երկինք գահ Քո, անուն և փառքդ երգեսցին,
 Աղէ յառաջ միտ խաղացեն զարք հանդերձեալ աշխարհին :

Չի և յերկ, կանացածինք լուսն ձայնիդ կամակար,
 Երկնանակ ց որպէս յեթեր գունդք քեզ ահիւ կան պատկաս :
 Բզտերունիդ կազմեալ ըզձա՜ յերկնից այսօր տուր մեզ հաց,
 Ինայեա, ով Տէր, որպէս և մեք մերոց ներեմք թըրչնամաց :
 Եւ թէ վորձես, զբժնդակաց մի մասնեցուք պապզեն :
 Չճոյլ վրտանդից սանձեա ՚ի մէնչ, մեք քաջացուք առ ՚ի քէն ::
 Չառ նա յաւել և զպատանեաց, զիմոդ արիկն գեղաւոր,
 Օր եկեցէ, զայս մերկացի ծածկեալ խաւար նա ՚ի խոր :
 Անդէն յանկարծ և զըրրղեալ դիշեր զընայ ասողալցց,
 Եւ արծաթին ոչ տայ լուսին տիեզերաց լոյս յերկնից .
 Կա բիծ յարեան պատէ ըզդէմս . և բոյլք սարսեն աստեղաց,
 Դատք թօթափին ՚ի բեւեռն, և կարդք խախտն չըրջանաց :
 Խոտ զօրութիւնն ըզկայ առեալ այն երկնաշարժն անդադար,
 Իբր ՚ի ծընկեացն ոստնու աշխարհ, բնաւից գործէ անդ խանդար :
 Իբրեւ ընդ օդ փայլակն անկարծ, գայ նա յերկիր միւսանգամ,
 Դատել ըզջարս, յուղել զարգարս, բիւրուք բիւրուց բազմերամ :
 Անդ և բնութիւնք տիեզերաց ՚ի հուրն ահեղ մըրըրկին,
 Բոց ընթանայ, գայ յերեան մեզ նոր երկիր նոր երկին :
 Տայ և մարմնոց կըրկին զօգիսն, ՚ի կեանս ամէ նա անանց,
 Եւ ՚ի շերմաց նոր ժողովուրդ կուէ զազաց և ազանց :
 Պար զարգարոցն առցէ ընդ իւր յարիկազարդն ՚ի կայեան,
 Չոր շայրն ընտրեաց ՚ի սկըզբանէ, յերկնից գըրեաց ՚ի մասեան :
 Թըռչին զուարթութեւքն թեւաւորք, և խորք երկնից սօսափին,
 Աճեղազոչ տըւեալ բուրբիւն գալարափող պղընձին :
 Իսկ ՚ի քաւից զարթեալ հողմոց, գան ժողովուրդք ՚ի ծագաց,
 Բնդ օդ ամբա դատաւորին ՚ի գաճ փութան ձեպլնթաց :
 Ինքնն հրացայտ անձառահրաշ, և ՚ի բարձու ծայր լերին :
 Յայնկոյս դատողն ահեղ յայնկոյս գակն իւր ամէ ահագին :
 Մեկնէ զարգարս, յաջմէ նորա առնուն նորա բազմական,
 Կան պարտաւորքն ՚ի յաճեկէն, շեղջկուտեալ իբր օրան :
 Չըմբայնոյն ՚ի լուծանել որպէս ՚ի մարգն ՚ի գարուն,
 Հօտ հրաւիրեն ըզպառականց սեզք գալարիք և զարգուն .
 Բանան գաւիթք, խաշնք խայտայ, յարօտն անձկայ նոյնհետայն,
 Իսկ անդ հովիւ խորրէ ըզժօսն, ՚ի գալուն սպա տալ հորդան .
 Կաթ թիւ արկեալ ընտրէ զմատաղ զառոյդ օղեացն ըզգասակ,
 Հօրան զայձիցն որ գարշ բուրբն, մեկին զատէ երամակ :
 Անդուտ ընդ օդ տեսցես մարմինս փայլլկնացայտ ըզմարկան,
 Մահուն գերծեալ ՚ի զբրժանաց, անմահք կացցեն յաւխտեան :
 Չայն օր կանխեալ մի որ մարմնով ՚ի նոյն կցիւ աստիճան :
 Թող, զոր Ատուած յորժամ յառնէ, յարիւոյն ամցէ ՚ի խորան :

Մեայն հոգիքն այժմիկ դատին վառացն այնմիկ արժանի ,
 Իսկ պարտաւորքն 'ի խոր գիշեր յաւերժացցին 'ի պատժի ն ,
 Այն ինչ յանցեալ 'ի գիշերին զայս ինձ երգեաց զամենայն ,
 Ի մի գետափն յորժամ ձմբուեալ ես բազմեցայ միաբան :
 Ես մտտ խօսէր , ես զեմ ըզգլուխ գոգոյն ետու տէրունի ,
 Թաղծեալ սիրոյս առ 'ի դարման , լանջաց նորա գիրկ ամի :
 Զինչ ես ասել ըզհրաշխան 'ի Յորդանան զոր արար ,
 Զինչ ե դարձեալ Հրէաստանին բարձր լերանցն 'ի կատար :
 Մերժ ըզյայտնիս կուրացն հոգւով նա ծալ 'ի ծալ քողարկէր ,
 Մերժ ե մե կին պարզէր ոճով ըզբանն անշուշտ անվեհէր :
 Ամբոս սաստիկ ցանդ ըզնովաւ , մերժ զինքն ասեր նա վախճան ,
 Մերժ ե ըսկիզբն , աղբիւր կենաց , մերժ ճանապարհ , լյս մարդկան :
 Մեզ երանէր , զի այս ըզմեզ ժամանակիս ամին շաբբ ,
 Յիւր գալըստեանն երանաւետ այս ցընծալից ետուն դարբ :
 Իբրու զԱստուած վիճակեցաւ հուպ տեսանել մեզ միայն ,
 Եւ տէրունւոյն միշտ առննթեր զաստուածային լրակ ձայն :
 Բազմահորով տարեաց , ասեր , ամբ բոլորին , օր գայցե ,
 Եւ տենչացին 'ի նոյն վայել ծընունդքն 'ի դար 'ի դարէ :
 Բան զայս ճառեր մեճն Յովհաննէս արձանացեալ յատենին ,
 Յակճիւռս կային առհասարակ , շրտինդն հարաւ խուժանին :
 Իիմեն մոլեք հորդան 'ի ներքս , 'ի մի բարբառ բողբենն ,
 Եւ կենսատուին ըզգատակնիք խընդրեն մահու յիշխանէն :
 Խոյս տան ճեպով անդ երկրբեանն , ե խորհրդոց ծուփն յուզէր ,
 Փութան երթան , Մօրն իրազգած մեճի լինել գուժարեր :

Ք Ր Ի Ս Տ Ո Ս Ա Կ Ա Ն

ԵՐԳԵ

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ի լուր կրկնակի ատենարանութեանցն հիանայ Պիղա-
տոս և վարանի յոյժ: Յուգա անձնանախատ, բանդագու-
շեալ յայսոց, 'ի խեղդ մտաբերէ. Աննա քահանայապետ
յախուռնախօս անբաստան կայ զԲրիստոսէ. ընդդէմ կը-
քրեալ Պիղատոս, ջատագովմասնէ Տեառն: Աւաբէ զԲրիս-
տոս առ Հերովդէս. քստմնելի դանաճարութիւն տէրու-
նեան մարմնոյն. Պիղատոս ազգեալ յաստուածասաստ ա-
նրըջոց կնոջն, ճգնի արձակել զՅիսուս: Ապա 'ի սանդարա-
պետին արհաւիրաց զքողանի հարեալ տայ զնա 'ի մահ. Խա-
չելութիւն Տեառն. Պատրաստութիւն ահեղ մարտի երկնա-
ւորաց վասն Տեառն, յորում և նկարագրութիւն նախնոյն
ճակատամարտի Միքայէլի հրեշտակապետի ընդ ապտամ-
բողական գնդին Բեւիարայ: Ողբ ցաւագին Տիրամօրն առ
խաչին, և որ ինչ այլ 'ի Խաչելութեանն արհաւիրք նշա-
նացն: Աւանդէ Տէրն զհոգին:

Ք Ր Ի Ս Տ Ո Ս Ա Կ Ա Ն

ԵՐԳ ՀԻՆԳԵՐՈՐԻ

Լուա իշխանն, և անմեղին խնայել ուղոյն գուն դործեաց,
Եւ ալետանջ յայսկոյս յայնկոյս ճրվայր նորա ճով մրտաց:
Հրաջից համբաւն յուշ գայր նրմա, սկերճ և աւագ շուք զիմաց,
Ոչ աննըչան դա յաստուածոց ազգ է, ասեր, 'ի բաջաց:
Որպէս լուա նոյն տեսաներ, զինչ դէպք իցեն զարմանայր,
Եւ Սաղիմեանց մոլեգնեց, խռովէք յարկին վեր 'ի վայր,
« Գնացէք, ասեր, դարձայք այսրեն, թողեալ ըզխեթ և պայքար,
Մի ոմն 'ի ձենջ ընդ բոլորից կացցէ՝ բանիւք այր ճարտար:
Ընդ որ վնասուն, մեզ ուսուցէ, անպարտ մեզնի պատանին,
Զինչ գանմեղէն կալցի փութիւշ, ճըշգրտեցէ յասնին »:
Ասաց իշխանն, և մոլեգին խուժանն այսոց ել 'ի բաց,
Անուշա մահու ըզԲրիստոսին նիւթեր խորհուրդ ըզկենաց:
Բայց և յայնժամ, որ մատընտու լարեաց ըզհաղըն արբային,
Զոճիրն ահեղ 'ի խոկ արկեալ, մըրձկէր Յուդաս 'ի յոգին:
Ո՛վ, հրեացեալն ըզձայր թէ չէր զարև տեսեալ ըզկենաց,
Տագնայեցաւ արտասուելին, զամուրս ուղոյն տապալեաց:
Վայրենացան 'ի լանջ նորա այսք ոխերիմք անդընդոց,
Ելին եկին գօշեւ ըզնա, 'ի հուր խանձել և 'ի բոց:
Ոչ հանդարտեր բազմակոհակ տաղնապն ուղոյն 'ի յալեաց,
Առնոյր մոլին զարծաթն 'ի յափ, զառիժն յաւերժ արտասուաց:
Յայն ձիւր ումպեա դասք երիցանց զայր դաւեցին մեծապէս,
Դաւեալն յայնժամ առ դուրս հասեալ, յոգւոց կարողաց դառնապէս.
« Զեզ աւագիկ արծաթն անկած, մահու կաշտօք անաւագ,
Նըզոյք են այդ. ասէք 'ի ձեզ զարեանն ըզկին նըշաւակ:
Եզուկ աշխար ինձ կարդացէք, յոյժ խօլացայ 'ի մարդիկ,
Զինչ ինչ գընոց ինձ մահաբեր հաղբ լարեցան բերազգիք:

Դա Աստուծոյ անշուշտ սրբի, դա Աստուած է աննրման,
 Ինչ իսկ զարդիս ես տեսանեմ, իմ աննրջող աչք բացան :
 Շարժին ըստուէրք, գընայ խաւար, միտք յիս դարձան քաջողիկ » .
 Ընկեց զարծաթն, և ինքն անձին ակնէր կապէր դատակներ :
 Ծիծաղեցան . լաւեաց նորա երես նորա չարարին,
 Եւ դանազան ապաշուեալն Հարեան 'ի սիրտ խոցեցին :
 Չորա մտրոսն և դիւաբայն, շատ ինչ յուշեաց մոլեգին,
 Երեքալեան մըրըրկեցան ծուրք խորհրդոցն 'ի յոգին :
 Յոյժ մըրձկեցաւ 'ի խոր սըրտին, ցաւեաց նըմա կարեկէր,
 Եւ տաղտկացաւ արտասուելին, յերկինս յառել զայս 'ի վեր :
 Յայնժամ յայտկոյս կայծակնացոյտ զաշտըն յայնկոյս բաժանէր,
 « Զինչ վատախտարս ես գործեցեր, (և ընդ անձին ոգորեր) .
 Յաւտեսնից ո՞ր յաւտեսանք, ըզհետ դարուն մեր գայցեն,
 Եւ զաճագինն ոչ անմոռաց, զայս իմ ոճիրն յուշ բերցեն :
 Արդեօք անկայց ողորաւոր, ինձեմ ըզմեղս իմ ճառեւ,
 Ինձ յոյս գուցէ, ակնէր չարեաց ներսեմ իմոց գըտանել :
 Ինձ ո՞ր դիմակ Հայեւ 'ի նա, ինձ ո՞ր բերան 'ի բարբառ,
 Որ դաւաղի՞ր անպարտ անձին, գործոս չարեացն եմ անձառ :
 Արդեօք աստի յոյժ տարդէմ սրանմմ փախչիմ յաշխարհէ,
 Եւ թաքթաքո՞ր 'ի տար քաղաք յաճեմէ ըրջիմ քաղաքէ :
 Ո՛՛՛՛, զիս մըրբրկէք, զիս փոթորկեալ առէք աստի 'ի բացէ,
 Աղղթեմ առէք, տարպէք ուր լոյս մեզ արփենին ոչ ծագէ :
 Ամլ ո՞ր սաՀման ո՞ր աշխարհի յաւազ աչացն և դանխուլ,
 Համբուն զաշխարհ դիտե Աստուած, և շանթ Հրացան տայ անդու :
 Ինձ ինթ մըտաց և արհաւիրք, ինձ անանջատ Հետեակ,
 Թէ ընդ ցամաք, թէ նաւազնաց 'ի դաշտ լինիմ կայսուտակ :
 Վարանք տագնապք զիս խօջականք, զիս խաղ առնեն և կատակ,
 Ո՞վ թանձրահայղ բաց ինձ երկիր, առ զիս 'ի քեզ օժանդակ :
 Զինչ դեգերիմ . . . բարէ Յուգա, ոչ զու ինքնին տեսանէս,
 Զինար զարդիս մեղանքդ ակնէր կըտտեն ըզբեզ դառնապէս :
 Պարտ ըրընալ էր քեզ յայնժամ, այն էր քեզ դէպ ժամանակ,
 Սանձեալ ըզբեզ, և դիմագրաւ այսոյն յառնել նաՀատակ :
 Մեռի՞ր այժմիկ, և դաճճարար ըտ ինքն արա քում անձին,
 Արդ կամաւոր թող ըզմարդիկ, թող դու և լոյս զարփենին » :
 Յուգէր մէլեր, ինքն ոխերիմ կենաց իւր գոլ դաւաճան,
 Եւ դառնութեան ցաւոյն յորհաս մահուն կամբ տալ վախճան :
 Յոյժ ժտուցաւ թառանջ յոգւոյն, գեղ մի վըշտին և դարման,
 Եւ 'ի սագնայ քըրտան մահուն, գայն դուր եդիտ մի միայն,
 Դողայ, և ցանգ 'ի Ինմետրեան կարծէ սուգիւլ յանել բանդ,
 Կամ թէ յանկարծ յերկնատեղաց հրացան հարու և 'ի շանթ :

Աչացն Հա՛ դէպ անջնջըլել տիպ նըկարի տերունեան,
 Եւ հատանն երեսք նորա, 'ի գոյն շըրջին 'ի դալկան,
 Աչք յապաժոյժ դանդեալ յարիւն, և ցուրտ անդամբ դողդոջուն,
 Եւ ամենայն այս մտալուտ հետք և նըշանք են մահուն :
 Պատե և մոյն աղջամըղջին, պատե զնորա կերպարան,
 Եւ յանձաճանչ 'ի մեզ մըտայլ դառնայ սեկ ամենայն :
 Անմիտ . չիշխեաց շուրթըն շարժեալ, ներուճն Հայցել դըրժանաց,
 Ե՞րբ որ ուրբ յողջը անկեալ, ըզբեժ արքայն չամբեաց :
 Աըբայն վերին գիրկ տարածէ մեղաւորին հեճութեան,
 Եւ մոռացո՞ւք անէ բարին արժանահաս իւր ցասման :
 Ա՛յլ նա անդարձ սիրտ ապառաժ, ել 'ի շինէն մոլեգին,
 Եւ դողդոջուն գայ մըտանէ ոտիւք 'ի թժաւ անտառին :
 Անտառ մայրեաց դալարազեղ տընկեալ դիպան 'ի վայրի,
 Հնովանաւոր կայր 'ի վերոյ ապարանաց արքունի :
 Անդ կայ Յուգաս, ճեպէ անձին զինչ տալ օրհաս դառնութեան,
 Արդեօք 'ի սայր մըխել ուժփայն, թափ 'ի սըրտին 'ի դարան .
 Առնուլ ըզայնմ տալ հարաւաճոյն, անդ գիրկ ըդ խառն ընդ սոււեր,
 Թէ գաճալձէ՞ գինքն 'ի ժայռից հոսել ընդ օր անվէհեր :
 Մինչ յայն առգնապ, մահ 'ի մայրին անձին խընդրէր զօրապէք,
 Ճիւղադք կայթեն դըժոխականք, Պայք, Դահապէտք, և Պարիկք :
 Էին նըմա ցանգ մերձ նորա, և նախընթաց հօրգէին,
 Խեղդ մի կարկամ յոտտ մի խոնարհ անդ մատանիշ արարին :
 Չորա մտրոսն, ընդ պարանոցն առնոյր խեղդան արժանի,
 Եւ նըշաւակ այնպէս ընդ օր, դարժան տորբեալ գէշ կախի :
 Հեղձամըղձուկ եղեալ ողին, և շունչ փըզեաց ըզյետին,
 Անդամբն 'ի բուն արագ արագ 'ի դոյն խաւար հատանին :
 Զև վարգամատս 'ի ճիւր երկնից, նոր առաւօտ մերկանայր,
 Եւ երկցանց դաս խառնամբոխ գայր Պնոտացոյցն 'ի տաճար :
 Հեղան լըցան 'ի դուրս գաւթն, մալըն ըզկայ անդ առին,
 Եւ սօսաւին ծըվայր սաստիկ 'ի յարկ սրահից իշխանին :
 Իանդի երէնք 'ի վաղմընց արդեւ նոցա և ժամ սուղ
 Յօր նըլիրեալ 'ի պըղծութեան գոլ 'ի տաճար միջամուխ :
 Մինչև յառնէ Հռովմայեցին, խումբ պար առեալ պատանեաց,
 Հայրենատուր խըրձուրք յառաջ, ել 'ի դաւիթ սենեկաց :
 Արկեալ դիբեաւ և պատմութեան ըզմիտանին գերարուն,
 Նըտտի առ դուրս իշխանաբար 'ի փղոցակրայն 'ի գահուն :
 Նըտտին և հարքըն ձերակոյտ կարգաւ նըմին առնլթեր .
 Եւ ժամ հարուստ այնպէս լուինք, իշխանն ապա զայս ասեր .
 « Ասացէք մեզ, զինչ է այն վընաս, զոր դա գործեաց մահապոյժ :
 Որ գեղապանձ այս պատանուոյն խընդրէր ըզմահն ապաժոյժ :

Մէք 'ի Հրացիորձ մատուար դորա կենաց, դորձոց, և զարմի/
 Եւ բաժակին արբման մահու ոչինչ զտուար արժանի:
 Եւ շուքն Համբան արգեամբք պայծառ, տանի ըզդա վեր 'ի վեր,
 Որպէս ճըշգրիտ տեսար ըզնա, լուար ըզնա յատեան մեր:
 Հիացեալ եմ, կանացածնաց չիբ ինչ նորայն 'ի կըշուի,
 Բէք դա նրման է Աստուծոյ, դէմք ձայնն և աչքն արփենի:
 Բա Աստուած է, և կամ անշուշտ Աստուածորդի կենտարեր:
 Աղէ ո՛ւ արբ, մի կամակար անգիտանայք զարքայն ձեր »:
 Ասաց, 'ի խոր եղ նա ըզվէրն, եռանդն է Հար ոսկերաց,
 Եւ ծով մաղձոյն ծրփայր նոցա, ի ըսով սաստիկ տայր աղեաց:
 Իսկ որ յայնժամ յարեաւ եկաց, ատենախօսն էր Աննա,
 Արձանացաւ մեծ դատարայք, բարուր յօղեաց, և կարոյս .
 « Թէ այս բանիս, Հռովմայեցիդ, բեզ Հաւատօրք չեն մեկին,
 Գոնեա այսօր բնաւից մարդկան գիտել ըզբանն էր Հէշտին,
 Եւ բեզ յաւէտ, բեզ ով իշխան, անշուշտ ինեւ իրազգած,
 Ատ թո առ դուրս այսչափ տեսեալ խօսեալ խօսան սաստիկ քաղաքաց:
 Ոչ 'ի ծագաց խռոնին ծագաց, կրօնից կանգնին զօրավիշ,
 Ձի դա ճարտար 'ի խեղդ չըրթանց, բանիւ պատրեաց շատ մարդիկ:
 Դա դէմք պարկեշտ առաքինի, դու մի խարիր, ձեանայ,
 Այլ 'ի սըրտին նորա դարան, գագան աճեղ որջանայ:
 Ինչ տեսանես, առ ինչ կըրթի նորոգածին դեն դորա,
 Կարգէ աղումը Գիտնիսեան, և զիւրերի 'ի պար գայ:
 Յաղմուկ դորա Հրէաստանին քաղաք բազում կայ յոտին,
 Դա և իշխէ գինքն Համբաւել, տեր և արբոյս աշխարհին:
 Դա և յաւերժ ծընունդ էին Հօր գերբարուն զիւք կարոյս,
 Որում երկինք արփիւհաճաւ, դաճ և աժոռ են նորա:
 Ուտօի 'ի մեծ և յանցանաց իբր և զԱստուած արձակէ,
 Չահն անդէից և զՏանդեռձեալ պատուհասին լուծանէ:
 Ձեք զայս քաւել, բայց թէ արեամբ, զեղեոն աճեղ ըզդորա,
 Չայս մեզ նախնիք անդըրժելի օրէնս ետուն յարակայ:
 Դա և նախնոյն սուրբ օրինակ ենս բառնէ իբրն Տէր,
 Եւ նորակրօն Հաստէ օրէնս, մերոյն ազգի մեծ աւեր:
 Կոր ընդ քաղաքս են կարգք դորա, նոր են նըւէրքն աննըւէր,
 Չայն պահեցնեն, ասէ, յապայս որդարոց որդիք որ յետ մեր:
 Չինչ այլ ասեմ բեզ ով իշխան, ինձ արտասուաց առուք գան,
 Ձի և զգրեմս Հարուլ քանդեղ, արկ դա 'ի մեզ երկեան:
 Հըբոյն ճարակ տամ ըզտաճարդ, յաճին փոխեմ զայն, ասէ,
 Տաճար անխար Համբաւատենչ, յոր գերբարին լոյս ծագէ:
 Ե՛Տէ, իբնդրէ՞ դա և արփւոյն լուսոյն աճեւ ըստուերած,
 Դա և բանիւ յիւրեանց կայից պար սասանել զաստեղացի:

Բայց և յիբկար ըզմաղձն 'ի ծոց նա ոչ բաւեաց քօղարկել,
 Ձի ոչ խոր 'ի ամբարըշտաց ընդ մարդակօք լուծանել:
 Ոչ Հրատարէ և յակմբոց, զոր մեզ օրէնք մեր արգել,
 Եւ և ընկերքն 'ի Համահամ խընչոյս առնեն ելեւել:
 Աւ այս դարձեալ, եթէ ուստեք յանկարծ նրմա զայ բանբեր,
 Ձի զայ ուրեք այր մեծեղեռն անկղիտացեալ 'ի խոհէր,
 Յառնէ արագ, և 'ի յարկին զայ մրտանէ Հիւր նրմա,
 Ոչ Հանդարտէ, մինչև սերտի ընդ նա յօղեալ միանայ:
 Այդչափ ահա խոհէրք շարին 'ի սիրտ նորա տարբան,
 Այդչափ և բիւրք 'ի ծոց նորա Հաղբք դաւանաց լարեցան,
 Դա և 'ի սօնս, յոր վաստակէն ոչ է արդեօք յարժանեաց,
 Ախտ փարատէ, ցաւ բըժըչկէ, դարման տանի Հիւանդաց:
 Կորա և դան արբանեկաց նըմին նրման խեռանայ,
 Լուծեալ 'ի տունս անպատուհաս, 'ի պիղծ խաճից փափկանայ:
 Չեռք անլուսայք, ըզիեմտարեանս առնուն պըտուղ և բաժակ,
 Անկարգք անկրօնք . և զաննայն պըղձեն դենն նըշաւակ:
 Իբրու յերկինց ամենակալ Հայրն փոխեաց զիւր սահման,
 Հարուստ դարուց կընքեալ օրէնքն, և միտք նորա չըբեցան:
 Չինչ այս մըբրիկ նոր փոժողկեալ, 'ի վայր յուղե և 'ի վեր,
 Միթէ այդչափ միտք յեղլիղուկ 'ի գաճն երկնից են ով տեր:
 Մահ սուր նրմա, մի խընկածախ բանդին սեղանք 'ի կորձան,
 Չոր նա սպառնայ, և յետ նորա մի յայս լեցի որ իշխան:
 Մահ սուր նրմա, բաժակ 'ի վրէժ վերագն արբոց մահաթոյն,
 Գու գաննըւէր Հուր զայդ սանձեա 'ի սըբբութեան սեղանոյն »:
 Ասաց Աննա, և ձայն ընդոյն խոսձանն ըզՏեա կըցեցին,
 Այլ ոչ խուն մի ողբ բանիցն երես շարաք Պնտացին:
 Վընաս ոչ նոր նա ըզնորա, լուաւ ինչ զայս առաջին,
 Չարին, ասէր, ատելութեան Հիւար են բանից զըլխօղին:
 Ձի Քրիստոսին փառքն 'ի զոցա սուր 'ի սըրտին Հարկանէ,
 Եւ մաքրափայլ վարբըն նորա գիտճերականան աղարտէ:
 « Ձեր պաւքարին, կըրկնեաց իշխան, անշուշտ լուայ ըզՏամբաւ,
 Դուք դէմ նորա, նա ձեր ընդդէմ բիւրապատիկ կըբեցաւ:
 Յանգ և յաղթօղ ըզբըցանակ, փատիւք տարաւ բանաւոր,
 Եւ գինքն երբէք նա ոչ ժըխտեաց ինի ծընունդ երկնաւոր:
 Այլ աղէ գուք, ո՛չ աւետեաց Որդոյն յերկնից ակն ունիք,
 Թէ զայ անշուշտ, անպատրաստար ինեւ մարդկան զօրավիշ,
 Ծնողին ցաման ըզտասուն աճեղ, վանել իբրն քաջ արանց,
 Եւ 'ի բաղուկ 'ի մեծագօր, պարտիս զընթել ըզՏարանց:
 Ի ձերունեաց ես զայս առի, զայս աւանդեն ձեր նախնիք,
 Աս այժմ արեամբք անդըրժելի, սա տայ բանին Հաւատօրք:

Դա աւարիկ Հանդէս առնէ և քաղաքաց և շինից,
 Եւ աշխարհի զարմանս անէ դիմանկ դիմակ 'ի Հրաշից :
 Չոր ոչ արուեստք գիտնն մարդկան, բազուկք չուժեն կորովեաց,
 Քանից զմարդիկ դա լոյս սարիւղոյն, մահուն անէ 'ի ստուրբաց :
 Մեռեալք անշուշտ էին նորա, ծախեալք ժանիս 'ի մահուն,
 Լուծեալ Համբուն առ 'ի մարմնոյ ըզյոզն ըզկապ ըզՀողոյն :
 Դուք զտեսերնս աղէ զոգին, Հեգք և թճուտաք, դէք 'ի բաց,
 Մի տարապարտ մըղէք ըզմարտն, և դիտացէք ձեր զԱստուած :
 Ասաց, մըրբիկ գուժեաց նոցա, որպէս 'ի ծոնն ըզբոմբիւն,
 Վայրենացան այսք մոլեգինք, մըղձկին դազանքն 'ի գոշին :
 Կացին ընդդէմ մարնչէն ասէդ, կըրծին Հարեալ զատամանց,
 Յուզն աղմուկ, ձորձ պատասն, և թօթօփն 'ի թիկանց :
 Ուղի ահագին ցատմեմ անասնձ Հար ըզնոսա և վանեաց,
 Որպէս ասէց թճփ Սթեփն²⁶ և կամ Պաղեսն Հոսանաց .
 Յորժամ նոցա կոհանկ կոհանկ յաղթ մըկանունք դիզանին,
 Եւ գալով գան, ըզմարգ ըզգալտ վանել և զանդ, և զայգին,
 Մըշակք ձեպն յայկոյս յայնկոյս, և անդէորդք խուճապին,
 Գուժեաց երկիրն . և օսնձ պատնէշ Հող թաւաան 'ի թըմբին .
 Այլ գեան 'ի դար լըցեալ 'ի դար 'ի պըտուտից բըռնութեան,
 Վարդացեալ դայ ընդոսնէ, և թուովք բարձունք քանդեցան :
 Իսկ դէպք ետուն, զի յայն աուուր 'ի մեծ քաղաքն Հասաներ,
 Արքայազունն այն Հերովդէս 'ի սաճարին տալ նուէր :
 Չոր տան սըմա Հռովմայեցիք, 'ի գահ բազմել Հայրենին,
 Դա թագ կապեաց 'ի Գալիլեա, և տիրանայր 'ի բաժնին :
 Հիւրոյն Հրեշտակն ըզգալտստեանն առ Պննտացին լուր բերէ,
 Խընդաց յոգին . Իբրև 'ի խիստ զանն 'ի դատն ճողպարէ :
 ՉԳալիլեացին 'ի պատարագ Գալիլեացոյն տանել տայ,
 Ատեան դընել, և ըզգուրուին յուղլ քըննել ըզնորա :
 Թէ ճըմարիտ բարդին վընաք, զոր ինչ բարբն մահաբեր,
 Ըզդատակնիքն արժանահաս անէլ նըմա իբրև տեր :
 Չանունն յայնժամ ըզՔրիստոսին արքայն լուա ցընձացաւ,
 Աէր փութով անէլ 'ի ներքս, և ինքն յատեան բազմեցաւ :
 Բան ընդ նըմա առնուլ խօսել խանդ տոչորբեր 'ի սըրտին,
 Եւ ճըզբըրտու մօտ ըզնորա տիպ նըկատել պատկերին :
 Կայր մըտադիւր և Հարցափորձ առնէր նըմա բիւրազգի,
 Դա լուա մընջիկ, և պատասխան բան 'ի չըրթանց ոչ շարժի :
 Երբ անբըթիթ և զաշա յառեաց նա Ողիմպոս կոյս 'ի վեր,
 Յասեաւ արքայն արհամարհեաց, զի այր չեռես, զոր խընդերբ :
 Այսն արարեալ, ձորձ ձիւնափայլ արկեալ լըղէր Պննտացոյն .
 Վասն անմղին թաղձեալ թառանչ Հան դատարուն 'ի յոգւոյն :

Այլ ինչ աստէն քաղին ողբ, իմ տապալին միտք տըկար,
 Եւ սօսափ, և յահ և 'ի դող, զիս տատանէ վեր 'ի վայր .
 Ո՛վ, յուշ անեալ զոր Աստուծոյ Որդին անմահ Բանն անձառ .
 Կըրեաց ամբաւ Աստուծոյ մարմնով, երկնից արքայն մեծափառ :
 Չոր ծով անդորր, Հող լայնատարր, օղբոյ ամբաւ պարունակ
 Ոչ պարագրեն, և ոչ անձիք երկնից սահմանն անքանակ :
 Սիւզ ատա շընչեա ամենալու, զիմ կար Հողոյս նորոգեա,
 Միւզ երկնասիւզ, և զորութեանդ Հայրըդ ո՛վ Տէր զիս արա :
 Յորչափ առնուլ միտք իմ ճըզգին, զայս ձառ բանիս 'ի քընին,
 Ինձ ամենայն 'ի յաննըլլը դառնայ խաւար 'ի խորին :
 Գոյն Հատանի լուսաուրացդ, և աստեղաց պար թաղձի,
 Եւ լուսատարր արփին ըզբող զըլլեցն անէ փարել :
 Անդ և զուարթմուն թաղձեալ բնութիւնք, 'ի թուի Համակ մեծապէս,
 Գերաշխարան Հեղուն լախ, յերկնից 'ի մեծն սօսարես :
 Գորով այդչափ վանն իմ կարեաց, 'ի քեզ Հարաւ ցաւապին,
 Միդրն այնչափ Հուր փառեցա 'ի քեզ ո՛վ լոյս արփային :
 Ինն ծընունդ անզուգական, դու ինքնարուն Տէր փառաց,
 Ո՛վ որ անշուք և ահագին ցաւոյ տարար և վըլտաց :
 Չաստուածային ըզգլուխդ առեր փայտ մահուցեր 'ի մահուն,
 Այդչափ ժուժալ, զի մեզ վըրկանք ըզմահն առցես կենսատու :
 Ենք ըզպըտուղն առնուլ ըզբաղոյր, 'ի փայտ չորաք մահաձին :
 Դու փայտ 'ի յուս, բաբէ սիրոյն, բարձեր 'ի դառն օրհասին :
 Թէպէտ Աստուած գըլով անշուշտ, և Աստուածորդի ճոցաձին,
 Ա՛հ, Հողածնաց, կապեալ ձեռք, դու քըննեցար յատեանին :
 Դատարուն կացեր Հանդէպ, բում ծառային ակընկոր,
 Որ Հանդերձեալ տիեզերաց նըրտցին ահէզ դատաւոր :
 Արդ Պննտացոյն իբրև կըրկին զանմեղն անին 'ի յատեան,
 Եւ բուռն եղև անձին նորա, դատ զայն վարել դառնութեան,
 Յամբաւ աղէտ տարախուսին, ակեր ճըրիայր ամհ ձև,
 Եւ գորովել զանագորոյնն, նա բիւր անգամ նըկըրտի :
 Հնարի նիւթէ, և դադանաց բա գեղեցիկ գործէ դաւ,
 Բայց և 'ի զուր ձիւղէն թափեալ, ընդ օդ մըրցի նա ամբաւ :
 Իբրև ուժգին և ամոքել բանիւ զօգիւրն ճըզներ,
 Մերթնա ողբք պաշաւոր, Հեղ և Հանդարտ երևէր .
 Մերթ և Հրացայտ իբրև շանթից ըզկայծակունս թօթօփն,
 Այնչափ ուժգին նոցա Հրաժաւա բոց բարկութեան ծաւալէ :
 « Ըզձերունեացն, ասէր նոցա, աւանդ ոճնիք վաղէմի,
 Աւանդ աուրց նըրկախան ձեզ 'ի պաշտման տունիկ :
 Ես շատ ըզմին պատժաւորաց եղի արդէն յանդորբու,
 Ի մահահոտ կապարանին, ժանեաց թափեալ 'ի մահու : »

Կամքը զարդարն ես արձակեմ, և շուք դընեմ ձեր ազգի,
 Բարբ, ո՞ք էրբև ըզնա, շնորհիդ այդտիկ արժանի:
 Ըզդա փրկեմ, և իմ շքբով իրաւ առնեմ ատենին,
 Շատ իսկ և շատ դա տանջեցաւ, յոյժ դառնացաւ 'ի յողին:
 Արդ կամ՞ փրկեմ, կամ դուք ըզնա առէք աստի 'ի բացէ,
 Օն՝ անդր յինէն, 'ի ձէնջ անպարտն ըզդառնութեան մահ առցե՞:
 Ոչ հանդուրժեաց, ըզկէս բանին քաղէր խուժանն 'ի շըրթանց,
 « Դա մեզս յանցեաւ մահահարաւէր, արձակեցրի իր անյանց »:
 Էր յայն աւուրս ալիասաստ խըռով ազգին Բարբբա,
 Արինախանն սա ամեհեաց հինին 'ի գլուխ անցեալ կայ:
 Սա օր հարուստ 'ի կապարան, մահուան մընայր օրհասի,
 Յոյս փախըտեան հատաւ նորա, ակն սպրանաց ոչ ունի:
 Ընդ գազանին ըզգառն անպարտ կըռռեալ իշխանն 'ի բեմէն,
 Ասէր, անշուտ ես հնարիմաց, լիաքիմ՞ գանյանցն յօրհասէն:
 Ո՞վ ամեհէքն յոյժ մոլեցան ասուլութեամբն 'ի սըրտի,
 Ներուսն հայցեն Բարբբասայ, և արձակուրդ գաղանի:
 Իսկ Քրիստոսին յաղէտ մահուն, հնարիցն ընդդէմ ձայն դուժեաց,
 Եւ գամագիտ յարին անպարտ խուժան լինէր կատաղեաց:
 Նա գանալից, յարկուտալիլ և յուռեանացն 'ի յողոր,
 (Ո՞վ արտասուաց իմից առուք), զօգէ գմարմին գեղաւոր:
 Այսպէս, ասէր, յարին գառն զարինախանն հանդարտեմ,
 Եւ 'ի յողին անազօրոյն, գուժ աղէկէզ արկանեմ:
 Երբ 'ի ճողքեալն հայնն յանձնիս, զի և մի խայճ ոչ մընաց,
 Յագեալ մոլերն, և դու՛ անդէն խընդորոյն տացեն մահազգեաց:
 Արեանց յայնժամ ողջ 'ի մարմինն առու խաղալոր և վըտակ,
 Անդ վարակեալ և տիպ ուլանն, 'ի դոյն շըրջի կապուտակ:
 Ուն և բազուկքն արինանեակ, և կոշն հարեալ պատառի,
 Եւ զապժոյժ յորդակայլակ իրանն հոսէր արփինի:
 Տեսիլ այսպէս աշխարհիւ, ըզնա աչաց առակէր,
 Ուս և թիկունք մերկ հոլանի, յարեանց լիաթաւ 'ի յողեր:
 Մերկ և ոլքն և գարշապարք, մերկ են և լաջը նըլաւակ,
 Ծածկէր միայն մեջ տերունւոյն, 'ի քօղ պատեալ 'ի սպիտակ:
 Նըւաղեցան երկինք երկինց, դողաց իշխան դիշերի,
 Եւ ընդ երկրաւ, գմահիկս առեալ լուսին փախչի արձաթի:
 Անդ ժամ հարուստ գողեալ զօղի, տիպ միգամած պատկերին,
 Անդ և աստեղը 'ի բեւեռէն, 'ի ճախր ելեալ թօթափին:
 Այլ ոչ և տապ, շեջաւ արեամբ, մահ փորատող գազանաց,
 Նա՞ զայրագին 'ի յանդուրժան հարաւ եռանն և յորդեաց:
 Չայն ոչ արուեստք հնարից վանեն, ոյժ երկրաւոր շամբէ,
 Մահ անհամար զուժան նըմա, ըզուռնչ պարգեւ 'ի խաչէ:

Ի ձայն գոչիւն ակեղ նոցա, հընչէն բարձուրն 'ի գաւթի,
 Եւ յայր յ՝անէ հուր ընթանայ, և վառ 'ի վառ բորբոքի,
 Ի դուրս Եւմենք գան յանդընդոց, հընչաակք խաւար յանձաւաց,
 Ոգիք նօսրունք, կեանք անմարմինք, զօրէն շըրջին ըստուերաց:
 Շըրջին սըրեն անդ ըզգազանն, իրբև 'ի սայր սուսերի,
 Ըզդոյս առնուն հեղացելոց, մըրբիկ յուզէն խաւարի:
 Խուր Պոնտացոյն ետ կինն յայնժամ, սարեալ յանորջս արհարաց,
 « Մի՛ պատանոյն շաղիր յարին, դու յարարոյդ լեր 'ի բաց:
 Ահեղ հրաշից և սպառնալիս, մեզ յերազի տայ Աստուած,
 Դա ձինափայլ դա ինքն է Գառն, ասեր, ընտիրն 'ի յօդեաց:
 Ոչ հոգեգէշք զիս խաղ առնեն, ոչ գիշերոյն խօք ամբոյ,
 Դա ինքն անմեղ է գառն անշուտ, շարք շնաց պատին ըզդովաւ,
 Ըջեա 'ի ցուպ գաւազանաց վանեն արձակ գունդք հոփուաց,
 Եւ 'ի տագնապ խուժապելլոյն, ողորմելի ձայն գուժեաց:
 Հարըտահար 'ի գոլ գառին, արօքս ւացին անդեոց,
 Գուժեն կոժին անդք ազարակք, դոյժ օրտաւ անտաք 'ի խորոց:
 Այլ Հայրն յերկինց ակեղազօշ ձայն որտաց սոսկալի,
 Հրատապ ցամառն հուր վառեցաւ, գազանք փախչին ամեհի:
 Խըռով յանկարճ հարեալ երկինք, տեղ անբարի տեղացին,
 Դաշտ և զանտառ քանդէր 'ի բուն, կարկտին հարուածն ակազին:
 Հընչիւն յայնժամ և 'ի բարձանց ընդ օդ հատաւ լըսելի,
 Խնայեա յԱստուած, ով Պոնտացի, սանձ սուր սյտոց խուժանի:
 Ես դից ծընունդ, (դու ո՛չ խաբիս), գիտեմ ըզսա լուսագեաց,
 Կարձեա սյր իմ, կարձեա ըզձեռս յանպարտ արեանցն հոսանաց:
 Թող վերնաձեմք, հընչից ակեղ դէպ զայս զուարթունք կարձեսցեն,
 Թող դէմ՝ Հընչից սըրտնեալ նոքա, ծակտա տըռեալ մարտիցեն »:
 Խուր Պոնտացին մեծ գանըրջոցն առեալ վեռաւ 'ի յողին,
 Հուր լիաթափէր սյտոցն ընդդէմ, ծախել ըզթափն ակազին:
 Ահ արկաներ կարձ 'ի կարճոյ, ժամ ոչ վասնէր 'ի նանիւր,
 Երես չառնէր, և ոչ ողքեաց դիւարեանիցն ըզընկէր:
 Նա՞ մեք ընդ մերձ խընդորէր ըզկապն առնուլ խըղել գաննուղին,
 Եւ բազմամուփ յալեացն յուլանց, յանդոր հանել ըզհոգին:
 Բոթ զայս յանդուռդս առ Երեբեանն բնակեալն 'ի մեղ և 'ի բալ,
 Անդընդհեղտ վայրագն 'ի սիրտ, յաւերթացեալն յոսակալ:
 Յոգւոց եհան, միղձկէր քուքայր, բոց փորատէր հագագէն,
 Եւ ձեպ ընդ ձեպ խօլ զարհարէրսն, ակեղ կարդաց 'ի գահէն:
 Սա աղջամուղջ հընչ վիթխարի, անկըռուելի յանբամոց,
 Սա անդեղեպ 'ի բոկ փանտիրն, որ անդ 'ի թափս անդընդոց,
 Սա և մարդկան քաջարութեանց, մեծ սխեթիմն 'ի յողի,
 Սորս Սարուռն և արբանեակ, և վատուժիւնն անբարի:

Հրեշտակայ սպանիկ անդ թըմբերելոյն , հրամանս գոռայր արբային ,
Արազ 'ի վեր գալ յանդընդոց , զօր մեր շինչը աշխարհին :
Գալ յառապարս , ուր բարձրայոց լերինք կանդինն Փիւնիկեան ,
Եւ ճոխարբար գոլ միջմտուի , բարձր 'ի պատուար Սարիմեան :
Անդ գանձերկունս ահաբեկել սիրոյ զԱստնեան իշխանին ,
Վանել շորջել 'ի խորհրդոյն , ահ արկանել զերկիւղին :
Լընդոր հրամանն . և խօջն յերան թեւ սեւա անէ զըղջիկան ,
Սծէ կապէ , և ինքն համբուն խաւար առնու կերպարան :
Թուցեալ յալնց , գայ հասանէ հաւն անգեղեայ գիշերոյն ,
Գայ և ընդդէմ ճախրէ աչաց ծիրանափառ Պնտացւոյն :
Ահա թըռիչս առնոյր յսվէ , առնոյր դարձեալ յահեկէն ,
Ճախրէր բախէր և բարախէր , դափին հանէր 'ի մաշկէն :
Կոճեաց ըզանջ , կոճեաց զերեւոյ , 'ի սեւա թեւոցն 'ի պատեան ,
Եւ արկ ըզպաղն , և սառնացոյց զեռանի արտին բորբոքման :
Ընդարմացաւ . յանկարճ և դէմք գոյն 'ի սպիտակ շորջեցան ,
Են կանչանուր գիտակք զըլլոյն , այնպէս 'ի վեր դիզանան :
Սառամանեաց և սօսափինք զընան յուղին ոսկերաց ,
Կըթոտեցան և ծունկք նորա , ձայն հագագին նրաղեաց :
Մեծ արհաւիրաց հէքացելոյն , լեւալ իրազգած անդ խուժան ,
Ձի յահ բեկաւնս յանսովոր , և այաքն 'ի բուն դեղնեցան ,
Դեգեւեցաւ , և ողջ նորա անդամք մարմնոյն սարսեցին ,
Չայս դէպ ապա ժամ որսացեալ , ձայն միաբան գոչեցին .
« Իա զարբայի յոյժ ժրտեցաւ յանձին ըերեւ կերպարան ,
Իա թեկն անէ զգաւազանի , և շուք տարփայ արբունեան :
Թէ յօրհասէն փըրկել ըզգա , խորհուրդն 'ի քեզ դեգեւէ ,
Եւ քեզ որոր վրնասք ամբաք չև դառնացան 'ի սքրտի ,
Ըզմեր քաղաք 'ի Հոռովայ առնու հանէ 'ի կարգաց ,
Եւ ըզլիւրեան 'ի Կուրիկնեան աննդէ գաւէ 'ի ձեռաց :
Արդ թէ Հրեովմ չուք Կայսեր քեզ շերեի բան թեթեւ ,
Մեր յաշխարհէն բարձ ըզժանտախտն , և ըզմարդոյր հաս զարե :
Լուծեց ըզլեժժ դա զարժանին , ոչ ըզմոյն յանցանաց ,
Մի սրամուծիլն յազգ մեր ողջոյն , շըռուկ հարցէ մահագգեցա » :
Չայն զգայ նորա առհաւասար 'ի մի բերան գուժեցին :
Չէր իսկ իշխանն անփորձ ազգին բուռոյ բարուց մոլեգին :
Այլ գոյն հատաւ դիմաց նորա , զանուն լըւեալ զարբունեան ,
(Չի և արդէն ներքինք նորա յայս արհաւիրաց հաչեցան) :
Մըրցի այլ ոչ , և սլարտութիւն խոտովանէր նըլաւակ ,
Իբրու այսոյն ոչ այլ ուժէ , կալ 'ի կըռուին նահատակ :
Որպէս յորժամ դէմ ծովածուփ լատափայտին ամբարձան ,
Ընդ ալեւանջ յուզեալ ուղին , հղմունքը ահեղ Եւրոսեան .

Բարձր 'ի խելաց , անդ զեկավարն ահեղ մըրցի զառաջին ,
Խրախոյս , արդայ , և նաւաստեաց ձեռքն 'ի փաստակ ոչ խանջին :
Իսկ ուր զըսհետ ճիգըն դիտէ , զի և երկինք ոչ կան մունջ ,
Քրոսան գոչուն , և յաղթական այսբուն մոլին դիւաշունչ ,
Գիւղին ընդ կրուկ , թժափառ այնպէս ընդ ծով երկր բազմուղեան ,
Եւ միջբեկ վարեալ ծովէ , հնազանդ օտոց բըռնու թեւան :
Այլ ոչ այնպէս և բան կարճեալ , ննայեաց ձայնին նա երբէք ,
« Պարտիմ , ստեր , և դիւաբան թժափոյն ոչ գամ ես 'ի վէգ :
Առցէ անմոն ըզրատակինք , սվ բուռն է ինձ , թող մուռցի ,
Բայց ձեզ անշուշ ոչ յամեացէ , ձեզ սաստ հրացան շանթեցի :
Հէգք և թըռուառք վայրափառինք , դուք և որդիք , որ յետ գան ,
Աստուածամարտք լուծիք ըզլեժժ գանապարտակիր սուրբ արեան » :
Ասաց , և անդ զամանն 'ի լի , ջուր տայր բերել յառնէր ,
Առեալ ըզձեռս լըաց սըրբեաց , յուրոց հաննալ բարբառի .
« Որպէս զարդիս աղուն անկանի , և բիծք ջընջին յիմ ձեռաց ,
Եղին ես ամբիժ յայդ արեանդ , բախչ լիցի ինձ Աստուած » :
Ասաց , և փոյթ յարեաւ դահէ , մուտ 'ի սենեակ իւր ներքին ,
Ամբոխն ըզհետ անձնատախտ , ձայն զայս կըրկեաց ահագին .
« Բա մեզ Աստուած թող կուտեացէ , և որ յետ մեր զաւակի ,
Մեծ պատուհաս 'ի չափ արդեանց թող շանթեացէ , երբ կամի » :
Այս ինչ պարբար ընդգիմամարտք , ուր 'ի զընին կայր խուժան ,
Ի մեծ դահեղճ վայրագաւ թին , մեծ ամբոխիս յուզեցան :
Բայց իշխանին ճառայրերան , յուրիս զըրդեալք մեծապէս ,
Առեալք 'ի ներքս այսնակատակք , ծաղուն կարդեն ըզհանդէս :
Յոր ժողովուրդք իբրև յարբայ , տարփամբք մեծաւ խըռեցան ,
Քրցամիդ անարգ անն կարմիր , 'ի ծիրանի պատմուձան .
Առնուն աճեկ , և բարձրագէ բազմոց նըմա յարդարեն ,
Նոր վարսակալ փոխան ոսկւոյն , 'ի զըլուի նորա թժաղ կապեն :
Չարդ սըտակի , փուշք սայրասուրք , յայտալն խարտեալ մըխեցան ,
Իսկ գաւաղան էր արբունի , բոյսն որ յամուրս եղեցան :
Խընծղիք ապա և զերկրացիկ դուրսն բանան խուժանին ,
Եւ կայթս հարեալ գան ծափահարք , ողջոյն կարդան արբային :
Նըման համբուն , յորժամ մանկութն յիւրեանց ըզմին 'ի դասուէն ,
Ողջ ինքնակամ հնազանդելոցն իշխան հաստեալ խաղ կարգեն .
Պար ըզմովաւ մատաղեալան , յոյժ գօտեպիկնք բուրբին ,
Եւ շուտափոյթք , հրաման ըուն ճանճաղամիտ զարբային .
Քարբառ մանկանցն հընչեաց ուժգին , երկինք ետուն արձագանք ,
Խաղ զայսպիսի վայրենամիտքն , անդ խաղացին զօրագանք :
Ապա զգըլխով ձորձ պարուրեալ , 'ի քոչ աչացն արփենի ,
Յւ զեղեգան կըռուիս անարդ , զըլլոյն հաննա տերունի :

Կէսք և ձրգեալ ճողին զմօրունսն, յարեան ներկեալ վրտակաց,
 Կխոցն և պիղծ թուք բերանոյն զերեսն ելից լուսազգեաց :
 Թուք յաստղափայլ և ՚ի յաշիունսն հարեալ ձրգեն լըբբենիք,
 Եւ անգղեղեայ աղարտեցին ըզտիմ մարմնոյն գեղեցիկ :
 Անպարտքար յոյժ ապաղէն, գայլոց պատեղեալ ՚ի վոհմանկ,
 Գառնրն ժուժայր, ՚ի սպանդ վարեալ անձայն օրեացն էր դունակ :
 Ոչ նինջ վայր մի, ներեն գաղանք, խոնջեալ ըբբացն արբենի,
 Բարէ վըշտին . ո՞վ զինչ տեսիլ աչաց մերոց հարկանի :
 Ոչ օգայնոց ՚ի ըոյն յանտառս, թաւք պահասնն տերեւոց,
 Ոչ ՚ի լերինս այլք անձկանան, դադարք ՚ի բուն երեոց .
 Որջ և կաղաղ են ընակաւոր, դիւր գազանացն ամէ հի,
 Անդ և ծընունդ ՚ի լոյս բերեն, խնամն իւրեանց զաւակի :
 Իսկ որ ապա ընաւից էից արարչագործն է Աստուած,
 Որու մ երկնից մեծ արբունիք, դահն է նորս և հաստուած,
 Տեղի նրմա չէք ոսնաչափ, տիեզերաց ՚ի սահման,
 Դընել ըզգլուխն, և վայրիկ մի դիրեալ ոգւոյն դառնութեան :
 Բայց և անդուտ Սաղմոցոյք, շարեաց զըտակք ՚ի յոգին,
 Գնալագօտիք առհասարակ, մահունս նիւթեն բիւրազկին :
 Յոյժ հնարեացք լինին նոքս յոգգ տանջանաց ամենայն :
 Ձի ցաւ տարցիլ գործիւրմբեր նա ՚ի ժամուն անձկութեանս :
 Փուլթան ճեպին, առնուլ կանգուն բեւեռապիղդ ՚ի փայտին,
 Ձի ժամ հարուստ կըտտեալ տակաւ, շունչ պարզեցէ ըզվերջին :
 Ոչ դանդաղին, հերձուն հեծանս, և ձայն տոփեր տապարի,
 Եւ խաչ հիւսնեն բարձրագիտակ, ՚ի քառաթեւ յողթ կաղնի :
 Փայտ տանջանաց սա վաղընվուց էր արքայից յըզօրաց ²⁷,
 Ի բարուականս աղուացելոց սա էր օրհչանս ամէ հեաց :
 Հիբացելոցն ՚ի սմա մահուն ժամն ոգետանջ յերկարի,
 Փայտ նըշաւակ . չէր շուք յայնժամ անփառունակ այս խաչի :
 Չարդին չէրտ այս սաստուածազգեաց, գահ և ամթոռ տերունւոյն,
 Մէք այժմ ողջոյն յերեսն անկեալ, երկըրպագեմք բազմելոյն :
 Վերջինքս համակ յոսկի յարծաթ տամք ՚ի վերայ սեղանոյն :
 Յուչ ըզնորայն մեզ ածելով, շուք հարկանեմք դերադոյն :
 Մա և յերկինս արփիացի, վերին նրման զամբարաց,
 Շողքան գարփոյն տայ գերարփի, երկիր լինի լուսազգեաց .
 Յորժամ օրն այն համառօտեալ արեղրաց մահ ածէ,
 Եւ ըզնութիւն զայս տարրեղէն աշխարհակուրն հուր ծախէ :
 Այն ինչ յաշխարհ յարեաճարս առաւօտուն լոյս ծագեաց,
 Եւ խուճապեալ ՚ի մեծ քաղաքն ամբոս դիմք ՚ի ծագաց :
 Հետարբնին դաս պատանւոյն խըռնել խըռնէր ՚ի զընին,
 Ժողով սաստիկ եկին լըցան, անքր կուրացան քաղաքին :

Մերկեն յանկածն ՚ի ծիրանոյն, բարէ տեսիլ աղէիարչ,
 Եւ ձեռակապ պընդեալ նրմա, գուժեն ածեն անդ ՚ի բարչ :
 Ածեն ՚ի դառն ՚ի վայր մահուն, ամբոխն ըզհետ խուճապէր,
 Եւ ինքն ՚ի մէջ յերկայն ձրգեալ ՚ի պարանաց, քայլ փոխէր :
 Իբրև յոգիւ էր ապաստան, ւանդամք նորս դողդոզուն,
 Թաթաւ յարեանցն ՚ի յապաժոյժ, ՚ի դան սաստիկ գիչերոյն :
 Փայտ հեծանաց նա ըզկըրկին յուսոյն տանէր տէրունի :
 Յոստ վարակեալ ՚ի խեղաթիւր, փայտ յողթ ՚ի բուն անարի :
 Անդ տարածեալ նա լըլխնօք, Իբրև այր մի դաւաճան,
 Եւ յըտտամբեր ՚ի ցաւ երկանց, մահուն առցէ ըզգախճան :
 Գընդաց զընդաց, ասպարաւոր վաշտք խիտ առ խիտ առնթեր,
 Կիզակն ահեղ, գեղարգն և տեգ շողին բացուտ հատանէր .
 Սաղաւարտից վերջք փողփողեն, զըլխանոցք ՚ի կարմիր,
 Փոխանակաւ եղջերափողք ՚ի ձայն հընչեն ձայրալիր :
 Կէսք հետեակ, և զորս ՚ի նիւս վառեալ բերէր երիվար,
 Շըռնիդն հարեալ, հընչէր դանգիւն փ մօտ սահման և ՚ի տար :
 Անդ ՚ի զընին շատք բարեմոյք ըզգերարտօսք հոսեցին,
 Աշխար առին մարք աղէկէք, գիրգ օրիորդըն լացին .
 Իբրև անդուտ յակն արկանեն ըզբոկ ոտին պատահար,
 Ձի քայլ փոխէր, և հարկանէր նա ընդ լըրին առապար .
 Գըլէր զըլէր նա խիտ առ խիտ, յանկոփ գժուարս ՚ի յուղին,
 Յոյժ տաղանպէր ընդ գառ ՚ի վերն, ՚ի խոչ ՚ի խուլթ յողթ փայտին :
 Դարձաւ յոգեոց հան տէրունին, ձայն տայր նոցուն ՚ի հանդէս .
 « Ձիս դուք մի լայք գորովագութ, ո՞վ մարք, մի լայք դառնապէս,
 Մի կոծ աշխար մի յիմ վերայ, թէ շարչարիմ ես անպարտ,
 Վէշտ մօտալուտ լացէք ըզձերն, յորժամ ահեղն յուղի մարտ :
 Վէշտ և ըզձերն արժանահաս ըզպատուհաս զաւակի »,
 Ասաց . քայլեաց և գայթ ՚ի գայթ ՚ի քաղաքէն անջատի :
 Իսկ ժամ տըւեալ յերկինս ՚ի վեր արփիարեակ մեծ արբայն,
 Յարեաւ չօբաւ, գերածայրեան ել ըզղեկին յարտակն :
 Անդուտ ինքնին օրահասի կալ դառնութեան ՚ի զընին,
 Չոր մահացուն առցէ մարմնով, ծընունդն անձառ ծոցածին :
 Նորս արթեւ երամբ ըզհետ սաւառնացեալք ընթացան,
 Երկնից ընակաց դունդք թեւաւոր հորդէք ուղոյն կազմեցան :
 Ի անդ տաճար ակնակուռ, յոսկի յեռեալ գերբարուն,
 Հաստակաւոյց գեղեցեղաչէն, ծայր յողմալին ՚ի բարձուն :
 Յարկ լայնատարր անպարագիծ, վերին ծնողին արբունիք,
 Դիտէ գաստեղս, որ ՚ի ներքայ գերկիր պատեն լայնաճիգ :
 Բըլուր անգիծ ազամանդեան ՚ի միջակին ամբանայ,
 Տակաւ տակաւ սուր գագաթանս սոճոյն նրման ծայրանայ :

Շուրջ անդ ամուսն գունակ գունակ, 'ի վեր 'ի վայր կարգեցան,
 Արփայաճեմք վերամբարձան 'ի թիւ հինեակ յաստիճան:
 Աստ հորնեալ վեհագունիցն հոյք բազմեարմք սաւառնին,
 Եւ շուք հարեալ, ձօն արբային ձայն երգաբան հնչեցին:
 Ապա զամուսն առին կարգաւ, և բազմեցան յակըմբի,
 Հատին ճաճանչ, և զայն բլուր, ' պըսակ պատեն յերակել:
 Չարմանադան յօրինեցան, 'ի կարգ անցին զանադան,
 Չի և ոչ մի, նոցա ողջոյն հանդէս կենաց հաստեցան:
 Ոչ ոյժ նըման, ոչ մի են բարձք, ոչ նոյն վիճակ բարերեր,
 Այլ անդրտին գահու 'ի վեր այր ամբարձաւ քան զընկեր:
 Այր այր այնպէս կարգ 'ի շքեմաղ, յիւրեանց անցին բազմական,
 Գոհ և հանգարտ և երջանիկ, կան միշտ յիւրեանց պաշտաման:
 Իսկ հայրն 'ի մէջն ամենակալ յիւրն ամբարձեալ գահ ոսկի,
 Շուրջ շողջողէ փայլահնացայտ գաւառեանան արբենի.
 Շուրջ և հրօքառ կայծակնացայտ նորայնն համակ բոցանան,
 Ճաճանչ հատեալ ճառագայթիցմ, 'ի վայր ամբալ ցոլանան:
 Միայն յառեալ 'ի Հրէաստան, զաշտն դարձոյց լուօայլեր,
 Ուշով դէտակն ունէր բլուրոյն 'ի վայր տըխտը մահակիր:
 Համբուն և անդ Ողիմպոսեան ազգը թաղեալ նաղելին,
 Ակընկառոյցք միահամուս, 'ի նոյն բլուր սուգ առին:
 Բերբեր լալեաց, որ ելելոցն 'ի քաղաքեն սըբբութեան,
 Գոյն 'ի սպիտակ յաչա հարկանի, վայր ոսկերօք լի մարդկան:
 Անդ պատժաւորք ըզվրէժ շարեացն 'ի մեծ թախիժ և 'ի սուգ,
 Կառափնահարք լուծանէին, 'ի մահ անարգ և անշուք:
 Իսկ դիակուներն հոճեալ և խիտ, ընդ ծառս 'ի կախ տատանին,
 Մարմինքն հաշեալք, ընդ ապաւառ ընդ ապաժոյժ թաթմալին:
 Աստ տերունին 'ի բիրտն յարին հատեալ զուղին հասաներ,
 Իւ խելամուտ, դառնաճաշակ յորհաս մահուն մերմերք:
 Դարձաւ ետես, յողոց եհան, կայր փայտ մահուն 'ի կանգուն,
 Ակընկորեաց, և շուրջ զընեալ դիւր մի խընդերք 'ի մահուն:
 Իցէ արդեօք, թէ թընամեացն 'ի մէջ ամբալ խուժանին,
 Մի զք տեսցէ 'ի մրտեմաց, տըրտմահալըրդ 'ի վըշտին:
 Ո՛չ բարեկամքն ո՛ր նաղելք. գահիժ միայն ակնարկէ,
 Եւ վայրն ողջոյն 'ի տեգ նեղակ մահալըրդ 'ի վայրակէ:
 Թողին լըբին իւր մրտերիմքն, յայտնոյ յայնկոյ խուճապին,
 Որպէս 'ի դաշտ, տուարանական աշխարհի զեպք հոյութն.
 Յորժամ 'ի նա կամ ըոցք հատեալ, երկնատեղաց շանթք հարան,
 Կամ թէ գագան գօշեաց ըզնա, հոյութին նըստեալ 'ի դարան,
 Չօտտ արձակեալ, մարդաց 'ի մարդոս ողիք լըբեալք վարտան,
 Կան և մայնն, յանդուլ բառաչն հոյութը լըբիք կըրկնեցին:

Անդ ժամ տուեալ, և 'ի դիտին յայաշխարհն ամբարձաւ:
 Կախեալ ընդ օդս, և արհաւիրք շուրջ պատեցին ըզնովաւ:
 Իբրու թէ անձն իւր մուսցօնք լեալ Աստուծոյ ծընողին,
 Տագնապեցաւ 'ի շարաշուն յայն կերպարան օրհասին:
 Մըփայ ներքոյ, և ըզհողին հոգ բաժանէր յալեւանչ,
 Հողին նըւաղ, շատինչ մըբրիկ յուզեաց 'ի սիրուն և 'ի լանջ:
 Խառն ընդ արիւն, ողջ ընդ իրան քըրտուներ մահուս կայլակին,
 Եւ յուշ յայնժամ նա զարբուսին անէ զերկնից հայրենին:
 Ի խոր ապա սիրտ նաղելոյն հարեալ 'ի վեր և 'ի խոց,
 Աչք 'ի բարձունս, կողկողպին ձայն կարգաց խոր յողոց:
 Քարէ, հայր իմ, 'ի մեծ տագնապ ընդէր այսպէս զիւ թողեր,
 Բայնէ որդւոյս, ըզգութ գորովն ճիւժ առ յինէն փակեցեր »:
 Գոչեաց Ողին, Հայրն երկնատըր ձայն զայս լուսա միաճնին,
 Լուան և անդ առ հասարակ զինուորութիւնք երկնային:
 Այլ Հայրն անշարժ ոչ զըրկեցաւ, խոր 'ի սըբբին խելամուտ,
 Գիտեր իսկ քաջ ըզգործն անձառ, մեծ խորհրդոյն ելք անսուտ:
 Բայց գունդագունդ սաւառնաթիւքն, ազդ թիւերին գեղապար,
 Ազդ դիմագրաւ, անմանելք, սանձ տալ նոցա չիք հընար:
 Ցաւն 'ի քըթթեալ ական նոցա մըբըրկեցաւ անպայման,
 Յարեան ողջոյն, յանչիջին հուր փառեցան բարկութեան:
 Խուճապեցան տալ զօրափէզ, տալ աստուածեան զաւակի,
 Արձանացան, վանել ըթթեալ սայր զերկամոյն երկապլի:
 Չայն տան մարտի, փող հարկանել աւազափող բնապին,
 Եւ 'ի հրացայտ 'ի զէն 'ի զարդ կըրկնապատեան հանդերձին:
 Աստ պատուիրակն այն պատանին, սաւառնաթիւքն անըման,
 Ի փող գալար հանդերձեցաւ, տալ 'ի ճակատ զօրական:
 Ի թեւս հողմաց թըռեաւ 'ի վեր, անց 'ի բուն ձայր գերակայ,
 Ասառնեցաւ, և յառանցից նըստաւ արիւոյն 'ի վերայ:
 Անդ 'ի յերկնիցն 'ի վարդամատն 'ի ծագ վերջին լուսաւոր,
 Էլըշան երգեաց նա արեւսան, բարբառ հընէր ահաւոր:
 Մեճն Ողիմպոս զըրրորեցաւ, սիւնք սասանին 'ի հիմանց,
 Եւ յանսովը հարեալ 'ի գող, ըզլըք սարսեցին աստեղաց,
 Բզձայն ահեղ լուսա փողոյն, և որ յաշխարհ տարադէմ,
 Չոր սեպհական ունի յաւանդ, գիճին լուսին ներքնաճեմ:
 Լուան և որք կանացածնաց խնամակալըք 'ի յերկնից
 Կարգեալ անդուտ, մերոյն ազգի գուն պահասան կենակից:
 Հող և երկիր մեր լայնատարք, 'ի ձայն փողոյն ոչ ժուժեր,
 Իմբիւն յանկարծ հարաւ ահեղ, և զողալով սասաներ:
 Յայնժամ և զօրս 'ի տար 'ի ծագ մեճն առաքեաց թափաւոր,
 Արփայագնացք դառնան և գան, պատգամաւորք թեւաւոր:

Անդ անվրձար թողուն զհրաման, յամբողջ գործոյն ոչ փութան,
 Սրանան փախին, և ՚ի կատար բեռան ՚ի կոյս տան հորդան:
 Որպէս ՚ի բարձր ՚ի դազարէ հոյր խուռներամ աղանեաց,
 Թուուցեալք ՚ի դուրս, արօրման գալուցա ՚ի դուրս և մարգաց:
 Յորժամ բաց ձայն տան երկինք, մըրթիկք անդուստ գալով գան,
 Եւ եթ երին ՚ի թուիս ամբողջ երեքք պատկան միգանան,
 Ճեպ տան նօքս, թողուն ըզմարզ, թըռչին ՚ի յարկ բարձրութեան,
 Արագաթեք, յաշտարակաց մըտեալք զօղին ՚ի դարան:
 Իսկ անդ յայնժամ ՚ի ծագ մեծին գունդ Ողիմպին հատանէր,
 Մեծ արհաւիրք ողջոյն գրաւեն զերկին յերկասյր ՚ի սուսեր:
 Կառքն շաչին տան պըղըծէր, շառաչք անուող հընչեցին,
 Եւ ՚ի շկահին զինուց զարուց, բարձուր ահեղ կըրկնեցին:
 Ընդ շուն ընդ մեծ յակճիստ առանցք կան հիացեալ երկորեան,
 Յակճիստ և Հուրն, յակճիստ երկնից կան բուրբեակք և ջըրջան:
 Իսկ ըր բեղէնք թեպէտ նօքս, թեպէտ կնանք են անմարմին,
 Եւ յոյժ ՚ի մեր ՚ի զգայութեանց նոցա բնութիւնք քօղապին,
 Բայց և յաճախ, կամ յաշտարհիս մեր առաքին ՚ի սահման,
 Կամ լըծընկէց նախնի եղբարցն ՚ի մարտ ընդդէմ բոցանան:
 Յայնժամ յօգեալ նօքս մարմնոյն, թեքս թեթեալ յարմարեն,
 Եւ գերարուճք կան ձեանան իբրև մարդիկ տարբողին:
 Զօղս գընդեն, նոյն և պարզեն, բայց և տեսիլ ճըլգըրտեն,
 Զի յերևան մարմնաւորաց, բնութիւն դայցէ հօգեղէն:
 Այնպէս նօքս մըրթիկ յահեղ, զանձնիսն իւրեանց պատեցին,
 Անձնիք անյաղթք, և մահացու բոց մեր աշուհ հատանին:
 Արկին զուսով և զարգ հրացարտ, ըզրենան անգործ հինօրեայ,
 Զէնք քաջամուտք, պըղըծձաճոյլ ՚ի զրաց կորզեալք Ողիմպեայ:
 Այս են աւարք երկնաւորաց, կապուտ կախեալ գոռ մարտին,
 Զոր անդ երբեմն, ընդդէմ նօքս մնեացն եղբարց մըղեցին:
 Անդ կէսք քաջաց, մըղընդաւոր ՚ի զարդ վառին և ՚ի զէն,
 Կէսք անարի, ՚ի յաղթ ՚ի բուռն, ասունն նիղակս և ճօճեն,
 Կետ և փըբին կէսքն կորզեն, կէսք քահ վառեալ դամբարաց,
 Եւ յուս հրաշէկ ըզլայնալով՝ կորով կախեն զպղեղանց:
 Են որք ըզբուռն առեալ զինեն յաղճահարուստ ՚ի լախտէ,
 Այլք ՚ի պարտից յերկայն բուր, և ոչ վերկայն ՚ի մազէ:
 Սուսեր ոսկի պատեանն ուներ, ժանեաց փըղաց ՚ի համակ,
 Կէսք սանձակոծ կառս ՚ի յերկնից ՚ի գալու վարեն կապուտակ:
 Են որք ընդ օդ գունեան թեքս կըռչեն զարագ ըզմարմին,
 Արագաթեք, այլ ոչ բնաւից մի ոյժ թուուցիկ և նոցին:
 Շոյս են համբուն, այլ շուսափոյթ թեթեալ թեթամք տարբերին,
 Եւ կէսք փոփոխ յուսըն կըրկնակ, վարեն թեքս և թըռչին:

Են և զարձեալ, որ կարգ յերբեակ, յուսըն համակ թեքուոր,
 Չեն համատիպք, և ճախր առնուն, փայլակն իբրև լուսաւոր:
 Ոչ և բնաւից գոյն ՚ի միակ, նոցայն երանգք տըլացան,
 Այլ գունագոյնք և երկնագորգք կէսք ՚ի կարմիր վառեցան:
 Բոցոտինք են, և փինիկեան ՚ի գոյն շողան թեքս նոցա,
 Եւ շէկ թիկունքն և թիկնամէջն, իբրև թեքս ուղջ ՚ի հուր կայ:
 Կէսք դայարեաց կանաչ ՚ի գեղ, և զմըրթեանն ունին նիշ,
 Կիսոց դարձեալ թիկունքն օճան ՚ի բըրբմայինն ՚ի յաւիշ:
 Բիւր այլ երանգք յոյժ գեղանիք, բիւրուց նոցա հանդիսին,
 Նարօտ նարօտ հոյաթեանն ժըղէք նոցա նիղարին:
 Զորօրինակ ամարայնոյն ըզհետ աւուրց ՚ի սօթի,
 Բիւրուց ծառոց զարմանազան երկն ՚ի պըղօցջ հարկանի:
 Գունակ գունակ ՚ի մըրգաբերս առեալ պըճնէ զինք տարին,
 Եւ նազել զըլտոյն բուրս աշուն պատէ գեղանին:
 Այսպէս ընդ օդ գունդ թեքուոր ընդ լոյճ խաշար ընդ ուղջ,
 Ծըբան երկինք աստղաճաճանչ, յամբն օդապար փաղանգի:
 Բիւրք են բիւրուց, որչափ մարդկան որ հաստեցան, շէն գումար,
 Որչափ և բիւրք երկրաւորաց, դէքէ հաստեցան և տիպար,
 Երեցս երբեակ ՚ի թիւ իննեակ, գունդ գունդ խաղան կարգաբար,
 Մեն մի գընդին նահատակեալ, ինունք կացին զօրավար:
 Այլ բուրբոցն ՚ի Յապիւգեայ, մեծ զօրագլուխ արփայնան,
 Ի՛յ ՚ի ծայրից Գարգանոսին, հըսկայազօրն աննըման ²³:
 Ընա հարուստ եղ գեղապանձ նախնին այն մարտ և պայքար,
 Եւ վեհագոյն բնաւից նոցա, իշխան նըստաւ ճոխարար:
 Ի միջակին նա յաղթական, անցեալ խընդայր և քայլէր,
 Համակ ոսկի. և վերըբըն պերճ օտարաարտին փողփողէր:
 Վառեր բարբոք ՚ի լուսափոխ ականցն ՚ի շար, ՚ի գոհար,
 Տաներ և զօր կոխեաց նըրկուն, ըզվիշապին գայն աար,
 Խօրի շէկ ահեղ ՚ի բընթընոց, գուսով նօքս գալարեր,
 Արկեալ զիւրև, և յաղթ ոտիք գոռայր և տեգ հարկաներ:
 Զինուց շողուն մեծ արձակէր, բոց ջրլանայր ՚ի բացէ,
 Եւ կըմբարուր քաջին վահան ոսկիկըմբէն հուր ժայլթէ.
 Յաստեղափայլն յեռեալ յուսպիւն ճաճան սուսերն հատանէ,
 Հասին եկին ՚ի գրունս յարակից, կացին անդ կարգ ըստ կարգէ:
 Աստ բանակին հրաժառ ցասման, բոցըն վաղեաց ահադին,
 Զանկած տեսին, և զախոյնանա իւրեանց նախնի ըզմարտուն,
 Բարձր ՚ի բըրգանց կախեալ ըզկառս, յակն արկաննն բոցանան,
 Եւ ըզգրանգեանց յախտնից կապուտն ՚ի կախ պըղընձեան:
 Գեղարդն և տեգ պարտեալն եղբարց, սուսեր, մըկունդ և վահան,
 Զէնք են նոցա, որք անդ յերկինս յոճիրն ահեղ ժողջհեցան:

Յորժամ նորա զարբայութեան զուր տարապարտութեան անին,
 Երազայոյս չուսուականն, ապարժանեալք ՚ի յողին:
 Մորա նոցա մարտ յողխախոջ, ճակատ ընդդէմ շարժեցին,
 Եւ տարադէմ ըզջնու մլտեալ, մինչև յերկնից վանեցին:
 Չայն մարտ ճարտար քանդակագործ, դրանդիս յերկնից պըընծի
 Կըտեաց երբեմն, և բազմարուեստ տըպաւորեաց ՚ի յոսկի:
 Անդ խիտ առ խիտ էր տեսանել, ընդ դաշուն երկնից լուսաւոր,
 Աստի ճակատ, անտի փաղանդ, խրախոյս գոռմունք ահաւոր:
 Է զի յայս կոյս, է զի յայն կոյս, թըրուչև առեալ խոյանան,
 Եւ յարդնընկէց յամբ նիկակաց, դէմք և թեբերն մըթանան:
 Անդ և ՚ի մտ շողան սուսեք, կոփիւն ահեղ տայ վաճան:
 Բաղխին ճակատք, խառնին բանակք, և նահատակք ճայն կարդան:
 Յաղէան ամբաւ, եթէ նիկակք կամ թէ այլ զէնք պակասն,
 Խօք սոսկակք ըզյաղծ ըզձեռս, իբրև մազլըզ զինուորեն:
 Ըզգեն ունին զախոյանից, բուսն հարկանեն ՚ի դիտակ,
 Այնպես ընդ օդ վարսիւնն ՚ի գիլ, զիտ թաւալն ճախարակ:
 Յայնժամ սոսկան նորա տակաւ, նըկուրք տեղի տան համբուն,
 Մորա յերկնից հանեն վանեն, ընդ ասպարէզ ընդ անհուն:
 Անդ դիր և տար թիկնադարձայք, յաջ խուճապին և ՚ի հոյն,
 Մեղին նըման մըըըրկայոյլ, կամ դիւաշունչ հարաւոյն:
 Իբրև և Հայրն ամենակալ, զի իւր վառեաց ՚ի հրացան,
 Եհար շանթեաց, և սարսեցին, փայլակնանէք թափեցան:
 Յաստեղազարդն ՚ի դըղեկէն, նոցա ըզջնու բոց շնչէք,
 Ըզթօթափեալան Երբբոսան տուն խաւարին ժողովէր:
 Այսպէս վերինքն յուշ ըզմըրցանս անին մարտին զայն ահեղ,
 Եւ զթեբերն պատրաստեցան դուրս տապալել Երբ հեղեղ:
 Անշուշտ հորդան տային ՚ի դուրս. և ուղիս դնայր ահագին,
 Հողաթաւալ քանդել զսահման զայն մեղաւոր աշխարհին:
 Քաղաքք յայնժամ քո շրէաստան, յաճիւն դարձեալ և յաւեր,
 Ըզվեժժն անշուշտ լուծանալիք զանպարտ արեան զոր հեղէր,
 Թէ ոչ անդ հայրն որոտ հանեալ, բազմալ յՈղիմպ մեծաշուք,
 Չի գորովեալ յոյժ սըրանեցաւ նա մահաբերն յայն շուշուկ,
 Սանձէր ըզգոռն և ըզխօշին, սաստ արձակէր տերունի,
 Կարձէր զօրհաս քո որերոյն, լոյս տեսանել զարփենի:
 Քանզի ետես նա շուրջ զիւրև ծառայս, հազարք հազարաց,
 Հրեշտակք նորա պատգամաւոր, մարդկան ՚ի տիպ պատկերաց:
 Գեղոյ կուսին բերնն զտիպար, աստի պարեն և անտի,
 Եւ դօտեպինդք կան բիւրաւորք, հրաման ընուլ զարբունի:
 Բիւրուց նոցա մի զքը ընտրեաց, հեզ և համբոյր կերպարան,
 Գուժ կարդային զանուն նորա, յառաջ կոչեաց, ետ հրաման:

« Աքի, սանբ, թնուցեալ ՚ի կառս, զամբան հայոցես ասպարես,
 Սաւառնացիր, զայս քո երջարց տուր զիմ պատգամ փութապէս:
 Ոչ արփենին նոցա յաւանդ գահ այս տըւաւ աստուածեան,
 Ոչ ձեռք նոցա տիեզերաց առեալ ունին զերազան.
 Չի անհրամանք այդպէս ՚ի գէն, խորհուրդ նիւթեալ մարտադիր,
 Այդչափ դոցս վառել ճակատ, գունդ հատանել զցան և ջիր,
 Ասա, ՚ի բաց դիցեն ըզգէնս, աստ ձեպեցեն անձանձիր »:
 Ասաց, և նա գուղին ՚ի թեւ հայտ հողմոց և ճախրեաց,
 Ճեպ ետ անուոցն, արագ ընդդէմ արձանացաւ բանակաց:
 Կայր և շըբով ըզբոցն ազգէր զահեղն ՚ի Հօր ցասանեան,
 Թէ դանդաղեալք, և շարկանեն ՚ի բաց ըզգարդն և ըզգէն:
 Գորով անուն մեծ զըւարթունն հանդերձեցաւ ՚ի յուղին,
 Ընթացակից նոյն հեռակէր խաղաղութիւն այն սոկին:
 Յոյս և Հաւատք գոն ուղեկից, և մայր Սիրոյն փարելի,
 Ի ձեռս ողջոյն սոսըս բարձեալ, սպիտակափայլ ձիթենի:
 Ուր և նորա հատին ուղի, ուր և երբէք գնային,
 Իր տեսանել անդ խիտ առ խիտ, ըզգէնս արկեալ ՚ի գետին:
 Հուրըն չիփաւ նոցա համբուն, աշխոյժ որոցն հեզացան,
 Եւ զէնընկէց դունդ գօտեպինդ, սպիր արբային յանդիման:
 Սպաս մեծ հարեալ, մէն մի զիւրեանց առին նորա բազմական,
 Անցին նըստան հեզք և հանդարտք, ՚ի լուր ձայնին տերունեան:
 Յայնժամ և Հայրն ամպտաղաց, յՈղիմպոսին ՚ի ծագաց,
 Շուրջ հայեցաւ, ըզգլուխ երեցս ընդարկելն իւր շարժեաց:
 Երեցս անդէն սարսին բեւեռք, և ձայնք հընչեն շահպին,
 Այս արբայն զայս ճոխարար բակիզեն առնէ պատգամին:
 « Չի դուք հըրեղէնք, զի անհրամանք այդչափ ՚ի գործք յայդ մօլքը,
 Չի այդ հրոսակ, իբրու յիմ ձեռն ասրել զըմա հընար չիք.
 Կամ թէ արդեօք ամենազօրն ոյժ պակասեաց ՚ի յիմ լանջ,
 Մի դուք տապէք. ծն դիք աստէն ըզձօժիդ ՚ի բաց ալետանջ:
 Իմ Սասուծոյս ոչ յակամայս, Որդես վըշտին համբերէ,
 Գիտէք իսկ դուք, բիժ զաշխարհին արեամբն իւրով դա ընջէ:
 Յաղեալն Ողիմպ նախաշուքի, ինքն հորդեացէ մուտ արձակ,
 Դա վըշտըմբեր վասն այնորիկ, մահուն վիժէ ըզկայլակ:
 Յերկիւր աղէտ տարաւ ամբաւ, իբրև այր մի տարազիր,
 Անբառ անինչ վարեաց ըզգէանս, գըլխոյն անգամ չունէր դիր:
 Արդ աւաղիկ վըշտին ըզկէտ դա բոլորեաց և ըզծիր,
 Չարդիս Որդոյս կոյ և մընայ օրս այս վըրջին մահակիր:
 Առեալ ըզգլուխն աստուածային, մահուն ձօնէ կամաւոր,
 Չիք մեղուցեալ, սակայն յանդարձ օրհաս գիմեալ գալ այսօր »:

Այլ տիպ մահուն նրմա ահեղ, յոգևոց հանել էտ 'ի խոր,
 Ծուփ խորհրդոյն մըրբրկեցաւ, 'ի ժամն հասեալ մերձաւոր .
 Իբրև լըբեալ ինքն յԱստուծոյ, գըտաւ արբայ սպաղէն,
 Ժանիք մահուն եդ ըզմարմին, կեղ քըբընչեալ 'ի խաչէն :
 Այ՛ կ'եթէ ոչ, յերանն այն սուրբ ճիղզն մարդկան կամակոր
 Երբէք չուժէ . միշտ անխց կայ, թէպէտ և զէնք բււրաւոր :
 Ոչ պակասեաց մեր ոյժ՝ բաղկին, ոչ պետութիւն նըւազեաց,
 Ոչ զինպաւս պէտք օտարին են ինչ երբէք մեզ բաղկաց :
 Ի՛ ըզվըճիւն ինձ նըհանջել, բա շատ է բանս իմ ազդոյ,
 Փըրկեմ գ՛րդրիս, և 'ի մահուն կորդեալ ժաննացն 'ի միջոյ :
 Թոզ ժողովուրդք 'ի վէզ գայցնն, թո՛ղ ազգք խուժեն միաբան,
 Որչափ երբէք ծընան մարդիկ, կամ որք նընջն 'ի տապան :
 Ո՛չ, երբ հըսկալքն յաւակնեցան, նաւթճել անձանց շուք և ձօն,
 Արագ արագ դիմոյն բաղկի ըզփորձն էսա Բաբելոն .
 Յատեղածենն 'ի վաղափութ ճախրեն իբրև օրապար :
 Եւ վէսք այնպէս ոտնաջարկն զերկնեց բարձանցն ըզկատար :
 Բայց և զարդիս, 'ի շանթ հարեալ դատակերտին ծուխ բարդի,
 Նոցայն բըրդունքն և յորեկիք գոն նըշաւակք աշխարհի :
 Հոյն ամպրոպաց ահւր բեկեալ, թափ կարկեացի մըրբրկաց,
 Որ գունտ զերկրին 'ի բեւեռին, բուս, կորզեն 'ի ծըղնեաց :
 Իսկ լայնատարք հող և երկիր յիմ քուսն ևկեալ սարսօցի,
 Զերկին կոչեմ միահամուս, հեղեղ պատեմ ստեկալի :
 Զիս այժմ՝ 'ի հուր, բոց լափիւղօղ, այս են իմ զէնք ահալիցն,
 Զինեալ և զաջն յերեքթեւեան, հըացան 'ի նեւ և փըքին,
 Ծաղ գայս փըշէլ և ստակէլ տեսցէ աշխարհ 'ի սօսիւն,
 Եւ գայդ խուժանդ արագ արագ 'ի ծուխ ցընջել և յաճին :
 Այլ տուք տեղի, գալով գայ ժամն, աւուրք անցցեն ոչ հարուստ,
 Ըզհէգ քաղաքդ առցնն աղետք գուժեալքն անդուստ 'ի վերուստ :
 Ո՛ր թէ զանմեղն իմ չէր հարեալ, դա իղձ լիցի վայրապար :
 Արեւալ աչօք տեսեալ դերտ գատուածութեանն ըզտիպար » :
 Ասաց և անդ շարժեաց ըզգլուխ, սիւնք դողացան աշխարհէն,
 Հնչեաց ահեղ որոտընդօստ, սարսեաց ըզուունն երկնային :
 Փոյթ և վերնոցն հոյք հեղացան, բոցնն շիջաւ որ 'ի վաւ,
 Գորով միայն յոգիան հարաւ դատուն այնմիկ զեղապար :
 Ախտակցաբար հային յԱստուած, և գուժ աճեն սիրաբար,
 Այնպէս նոքա սըրտնին լըսիկ յՈղբմպոսին 'ի կատար :
 Որպէս յորժամ յասպարիզի 'ի զէն վառեալ գեղեցիկ,
 Մի ըզմիով պատուաւերեալ մըտին կըրկին պատուիք .
 Զէնք հաւասարք, ըմբիչք արիք, 'ի փորձ մատչին մըրցանաց,
 Եւ խումբ աստի պարե անիւ շուրջ 'ի զընին պատանեաց :

Ելձէ յանկարձ նահատակաց մին սըխալեալ 'ի կըռուին,
 Այս յարն զեղնին, կամ թէ անկաւ յոտընկեւեաց 'ի դետին,
 Մեզ խուսն յառնեն դայեկորդիքն յոգն հարեալք կարեվէր,
 Քանի՛ նոքա ճեպկն օգնել, եթէ դաշին ընդդէմ չէր .
 Կան դորովն, և նըզովն ըզգըժպըհն պատահար :
 Սապուս վէհագն անպատըսար ժուժարք վըշտն հնգաբար :
 Մերկ հոյանի զարբայն փառաց առեալ 'ի յերգ և յառակ,
 Այնպէս գաղանքն 'ի խեղաթիւրն առեալ կանգնեն նըպատակ :
 Մերկ ըզբաղուկս առնուն ձըստն 'ի շեղ հարեալ 'ի փայտին,
 Եւ ըզգատակարն տերունիս սայր հեղուսեն 'ի կըրկին :
 Գարշապարօք զոտսըն ծակեն 'ի սայրասուր բեւեռն,
 Եւ յորդահոս 'ի բառաթեւն առուք արեսանց խաղացին :
 Ճիղբն թափեն, և մուղգնին վերագք բախեալքն 'ի յայսոց,
 Ըզյաղթ կաղնիսն ճարճատեն 'ի բեւեռաց վարսելն :
 Հեճէր ահեղ լեւառն ահագին, թընդին հաներ 'ի հիմանց,
 Եւ գոյժ մոլեացն և 'ի կանչին, 'ի ձայն տոփիւն և ուսանց :
 Արձան գըլնոյն հարբստեցին, գըրեալ ըզէնն և գանուն :
 Ի առաւ պեսպէս դըռմնն տախտակ, տան ըզպատճառն ըզմահուն :
 Հեճանս կըրկին պատժաւորաց, վարսեն ոչինչ 'ի բացէ,
 Եղեանաւորս 'ի խաչակից, տան 'ի ձախտ և յաջմէ :
 Երկնեաց երկին, երկնեաց երկիր, մինչ գայր Աստուած յերեան,
 Տատան այնպէս մոլեացն 'ի մէջ, 'ի ձայրն ելեալ ամբարձման .
 Իբրու սաղբիչ ամբարըշտաց, շարեաց սատար աշխարհէն,
 Կամ թէ ջոլընն յաւազակաց նա ինքն իցե ամհհն :
 Եղնկ Սաղիմ, դու ոխերիմ սըբըց զընդիդ բազմեբամ,
 Բանք աշխարհ, ոչ գուշակաց քոյնն անգամ բարեկամ :
 Դու զայդ հլերոյթ, և բարձրագահս երկնից ետուր արբսլին :
 Բազմոց դու զայդ, և զայդ ընկերս շուք յաւելեր 'ի պատուին :
 Յարիւոյն անմահն էջ այն արբայ մեր վամն ազգին մահացու .
 Եւ մարմնագգեաց կոխեաց զերկիր, գու աշխարհի կենսատու :
 Նա ժողովուրդ 'ի փարոսեան եհան ըզբըյդ սահմանաց,
 Եւ մտ 'ի մտ կոճակս յաղիս, բեզ ճաղկածեմ հնտ հորդեաց :
 Գարշապարացդ եդ մարմարեալ շուէղ 'ի լոյճ 'ի դերի,
 Զանդուճակ առեալ բեզ պատառեաց, ընձայեցոյց նոր ուղի :
 Նա գուժ աճեալ, և երկնային տեղաց 'ի բեզ հաց անհատ,
 Մինչ բըրբանահար դու նըբողեալ, գնայիր յամբուն անապատ :
 Նա բեզ 'ի խիտտ արբոյց վեմէն, չուր ծարաւոյն անուշակ,
 Իբրու որ անդ չէր աղբըբակն, և ոչ գնայուն էր վըտակ :
 Նա զամենայն ազգ նահանջեալ, և գըբզ միայն առ ընտրեաց,
 Եւ շուք հարեալ բեզ մեճապէս, 'ի պարո ամբարձ ստեղծաց :

Դա և շնորհօք կըլին գործեր ըզբեղ երկնից լուսաճևմ,
 Եւ արդ արևուտը դու զայն չափես շնորհաց նորուն բաղմադէմ:
 Զի՞ ոչ գուշակք, զի՞ ոչ Հանդէսք Հրաշից շարժես ինչ ըզբեղ,
 Կամ որ ըզբեւ շուրջ նըշանաց հիմ՛ գու երես ոչ առնես:
 Ո՞ր սպիրատ ՚ի բեզ երէքք յայդ տանջանաց չափն եհաս,
 Կամ որ բարի ընդ թըընամուռն այդչափ կըբեց պատուհաս:
 Արդ նա այնպէս ՚ի դիտանոցն, յարեանց վիժակ ողջ գունեան,
 Եւ ՚ի ներբուստ աչք անթարթափ յակճիտս ՚ի նա կայր խուժան:
 Զինչ ինչ հրաշից նա քանչելեաց նըշան տացէ ՚ի մահուն,
 Կամ յոյս անխաբ զոր անվիզանդ, զբզդոյն տեսցնէ գերարուն:
 Բայց նա լըռին յայն երաշխոցն, երբեր վըլըլոյն անասան,
 Եւ չև համբուն գեղն էր չիջեալ ՚ի յարփեկն կերպարան:
 Աչք տակաւին շուք յաստուածեան փայլատակն և յաշխոյժ,
 Թէպէտ և այտը և դէմք ծմբեալ ՚ի մեծ թանան յապաժոյժ.
 Թէպէտ և ողջ արեւնագանդ բըրտան վիժէր յորդ կայլակ,
 Եւ առամուտք իւր ձիւնափայլք ՚ի գոյն հատան կարմրորակ:
 Զոր օրինակ որ ՚ի հոսանս այն ինչ թաղեալ կապտուորակ,
 Գաստեղափայլն ՚ի յՈղիմպոս ելեալ ծագէ արուսեակ.
 Թէ աշխարհին սուրբ և յըստակ գեղ վատեսցի դիտակին,
 Եւ գունատեալ երկինքը յանկարծ ՚ի սևորակն յամբ խառնին,
 Զէ ինչ ճաճանչն համրուն չիջեալ ՚ի ջնիջ նորա պատկերին,
 Եւ տակաւին ընդ հերձ ամբոյն նըշլլ զնայտ գեղանին:
 Բայց ՚ի Սաղիմ բօժ յանըստոյժ մայր նագեղին հետևէր,
 Սակայն ճըշգրիտ նըմա հրեշտակ գեղ յունկն հարա գուժաբեր:
 « Բա ոխերեւոյն ՚ի սպանդ վարեն անբ միսնին գեղապանձ,
 Եւ յապազէն մընալ գառնի, գայլք խուճեոյնի դիշխանձ Դ:
 Աշխարեւին մօր բօժաբեր հրեշտակն ազդեաց սաստիկ ցաւ,
 Մինչ չև ըզգոյժն էր բողբոսալ, հարա յողին, գոյն հատաւ:
 Թէպէտ և Հօր դիտեր ըզբան, ևէք անկեղև խորհըրդոյն,
 Դոյն կամաւոր դիտեր ըզկիրս անպարտակիր տերունւոյն,
 Սակայն ցաւոյն ծով ծրփեցաւ, ւանպարագիծ ծաւալ:
 Միտքն անըզբօս և անպատիր, սիրաբն գեւըր մայրենի:
 Տըրտանահաղորդք ՚ի տաճարն մաքր արտատունն ՚ի գըրժոյն,
 Ի զուր սիովեն՝ ըզգերարտօթը հեղըր նորա ի՛ ը լուսոյն:
 Յարեաւ արագ, և ընդ քաղաքն յայտկոյս քաճեալ և յայնկոյս,
 Եւ վըշտատես ել նա տեղւոյն ՚ի մեծ խընդիր և ՚ի յոյզ:
 Աստ անդ ըզկայ առեալ թասէ, և զաչ անգուլ թարթափէ,
 Բուզէ խընդրէ, և յունկն արգ ձայն զամենայն ժողովէ:՝
 Յողէօք ուրեք ՚ի քաղաքն հետք խըռնեսցին ամբոխի,
 Արդէօք ուստեք լուր խառնագոչ յունկն նորա հարկանի:

Որչէտ յորժամ հեշտ յարօտնն ՚ի ժամ դարձեալ անազան,
 Եղն ՚ի բարձանց զայ ՚ի լերանց, յընտելականն ՚ի դարան.
 Գուլթ յիշատակ ճեպեաց ըզնա մատաղածին զաւակն,
 Այլ նա յանկարծ ՚ի նիշ արեան ետես գունեալ ըզգետին,
 Շուրջ հայեցաւ, յորթուց իւրոց ոչ տեսանէ և ոչ մի,
 Խուճապեցաւ, ՚ի գոյժ հեծիւն ընտ հոջոյն ըզմայրի:
 Չաչ ըզվայրօք յաճեալ շըլլի՛ թէ և զտես դիտաց ըզգայլոյն,
 Կամ թէ ուրեք զարեւնախանձ եղագս ետես զառուճուն,
 Սրանայ ՚ի մեջ թաւ անտառին, կայ և գըննէ թախճալից,
 Եւ ընդ ուղին դրոշմ ըզտիպ կըճղակարալուն ըզթաթից:
 Սապէս և նա դիտեալ ՚ի բարձր ՚ի ձիթարերն ՚ի բըլուր,
 Որ իւր ակառն ամբարձաճիզ կայր քաղաքին մեճամուր,
 Խուժան ետես անդ խուռնընթաց, և փայլ հատեալ նիզակի,
 Ի տեզ գեղարդն, յասպար մըլուճոզ փայլէր շըշայր պարուճի:
 Շաւիղ ընդ նոյն ճեպեաց արագ, թողեալ ըզէն քաղաքին,
 Բզնա ՚ի տանց աղէկիզեալ կայ և ցըննէ կանանին:
 Անդ և ընդ բարձր ընդ պատուհան մաքր և տիկնայք կարկաւն,
 Կան գորովին, և նագեւլոյն ըզկիհ հետց աշխարեն:
 Այլ նա զնորօք յառաջադէմ հատեալ զուղին բաջարար,
 Չեն ինչ նըմա ՚ի խուլթ սրմբակք երկվարեաց օդապար:
 Ուղւոյն ընկեր արտատակից մըտեալ ՚ի նոյն ՚ի հանդէս,
 Բզմայրն առեալ գայր հետևէր հաւատարիմն Յովհաննէս:
 Ի նոյն մըլտն ՚ի յաշխարան ւամբք սիրունք Յիսուսին,
 Մարթա և Գոյրն, և Սողոմէ և կըլճովայ ամուսին:
 Խրախուսեցին այս վեհազինք ՚ի սիրտ ՚ի սեր ծայրալըր,
 Բնաւից նոցա քօղազարդք, համակ ՚ի թուխ գըլխադիր:
 Գնալով գընայ, և մահահատ ՚ի լեառն ելեալ մերձենայ,
 Եւ փայտ կանգուն, նըշան վարսեալ սանդուղք դիտեր ՚ի բացեայ:
 Չինչ յաղժ կաղնիքն իցնն արդեօք, թէպէտ և մանր ոչ ետես,
 Սակայն բեկաւ, և նագեւլոյն սիրաբն թըրջայր մեճաղէս:
 Կուրծ զարփենի լուսաճըղին կոճեալ երիցս առանձին,
 Գարձաւ համեստ ձայն զայս կարգաց արքումահաղորդ երամին:
 « Զինչ այդ խուժանդ, աւաղ, աւեր, զինչ մեզ արդէօք ըստառնայ,
 Զինչ և անդէն բարձրադիտակի այդ յաղժ խոշոր մեքենայ,
 Գիտեմ զագգին զայն մեղեղին ըզխեթն անհաշտ և անսանձ,
 Ազգըզ Հրէից ցանգ ոխերիմ ըզթեժ խընդրէ մարգախանձ:
 Զայս ես անբուն ըզգայգն ողջոյն նըշան տեսի հրաշալան,
 Նըշան արեան, որով երբեմն ազգ վարեցաւ Յակարեան.
 Զայն նիշ նորա դրօշմաւ եզին ՚ի բարաւորս ՚ի յարկաց,
 Այլ այր յարինս օճեալ գառնի, մահուն պահէր ՚ի ժանեաց:

Յորժամ յողիս լեւաւ ապաստան կաւափաղաղն յաղիսարև ,
 Եւ 'ի Հնոցէն ելին գընալ իբրև ընդ դաշտ և ընդ մարգ ։
 Չայս յուշ ածէր և մեծարայլ արձակ զուղին Հատանէր ,
 Ոչ տեղ նըմա կայր խոջնդոտն , և ոչ նիգալ և սուսեր :
 Մընէր արձակ , անդուստ լաշկարն 'ի տեգ ամնձեր և յասպար ,
 Եւ քաջնթապ , կարծին նորա դուլ տալ ձեւայն և դարգար :
 Բայց նազելույն 'ի սիրտ ըզվէրն յորդել յորդեալ նոր նըշան ,
 Յորժամ անցեալ նա մօտ զընեաց խաչ 'ի բարձուն դագաթման :
 Խաչ միածնին անպարտակիր ցաւոց սատար բազմաբիւր ,
 Դիժոխտակ վայտ անարի ետտ վարակեալ ինդաթիւր :
 Այն ինչ զՈրդին դարձաւ իստ յանշուք մաշուն պատուհաս ,
 Յոգոց պարզել ետես ըզնա յայն դառնութեան օրահաս ,
 Չընեաց դիտեաց և ըզդատակս Հարուսն ծակեալ սուր 'ի սայր ,
 Թափ Հեղուսեալ , արիւն վիժեր անդ և ոտից դարձապար .
 Յորժամ և այտըն և բունք նորա 'ի փուշ 'ի դազ խոցոտին ,
 Եւ յապաժոյժ բոսորաբուղի վարսք ոսկեփայլք գանգանին .
 Յորժամ 'ի գոյն Հատեալ դալկան և լիճ լուսոյն ցամաքէր ,
 Գըլուխն յուսոյն անկեալ վերայ , դիտակն եղծաւ լուսաբեր .
 Անդ նազելին եկաց որպէս վէմ՝ ծայր յԱլլեան արաստոյ ,
 Զոր ոչ մըրրիկք շորժեն աշեղք , ոչ Հողմ՝ ուժփին և ազոյ .
 Ոչ եռասայրին երկնատեղաց շանթըն սարսուղ կայծական ,
 Ոչ ջուրք ամբաք ողորկեցին , ոչ և անձրեք անպայման :
 Այնպէս խոժոռ վէճն ապառաժ , պաղ ձիւնափայլ յաղթ արձան ,
 Յամայր անշարժ եկաց ամօք , դար շատ ետես անասան :
 Յաղէտ նորա բարձրայնոցի գօտիք լեբանց գուժ՝ ածեն :
 Գետքն 'ի բացուստ վրտակ վրտակ տըրտմաշաղորդ ձայն ազդեն :
 Չայն լայնից գուժան անառք , իբրու վըլտին կացեալ մեթձ ,
 Եւ նուիրական 'ի կատարաց մայրք արտասուէն երկնաբերձ :
 Անդուստ Որդին այն ինչ 'ի բարձր ետես փայտէն յանդիման ,
 Մայր տեսանէր ըզնազելին , աղէտք սիրոյն խարշեցան :
 Որչափ բաւեաց , ըզբեր վատեալն յառեաց 'ի նա դէպուդէպ ,
 Մինչև յոգւոց պարզեալ վերջին ըզտերն ազդեաց ձեպ ընդ ձեպ :
 Խանդաղատեալ խօսէր առ Մայր , 'ի ծով ճըփեալն 'ի ցաւոց .
 Գըլուտէր զողին անձնատոջոր , թառաչ Հանեալ խոր յոգւոց :
 « Եայս կէտ դըժար , ասեր , ով Մայր , եղեաց և խա մեր ժաման ,
 Այլ մի ըզբեզ լուռ 'ի ճոցի , ցաւ կըտտեոցէ անպայման :
 Մէք ոչ 'ի գուր ինչ շարչարիմք , այս իմ ծնողին և օձան ,
 Որ ակնարկի գանձառ խորհուրդն այսօր ածէ 'ի վախճան .
 Այս քեզ այժմիկ , իմ միածնիս փոխան լըցի 'ի դաւակ .
 (Զի առնութեր ըզՅովհաննէս ցաւոյն ետես նըպատակ .

Չայս վայրենիքն և ապառումք թոյն փորտուալ լուտացին :
 Եւ ապաստան յոգւոց պարզել , ցաւ նոր 'ի ցաւ բարդէին :
 Բերէ ժուժայ անպարտակիրն , և Հեղութեամբն անտեսէ ,
 Եւ՝ բոցն յորդեալ անձառ սիրոյն , ներուսն Տայցեր 'ի սըրբէ :
 « Խնայեա Հայր իմ , մոլին անգե՛տ և դանդալէն 'ի խաւար » :
 Բայց և անդուստ այր ընդ ընկեր պատժաւորացն էր պաշքար ,
 Մինչ խաչակիր դառն յորՀասին , ընդ մաճ վըլցին շարչար :
 Մին անդ երկայն տանելալ ցաւով , դոյով և այր սոյսակիր ,
 Սիրտ Հարկանէր ըզտերուսոյն , լուտայր ժայլութեր 'ի նանիւր :
 « Ալէ քանդեա դու բաղմարուստ ըզտաճարիդ ըզգաբեր ,
 Երկցս արեգն առցէ չըրջան , կանգնեա ըզդա յոր երբ :
 Եթէ անշուշտ քո զարմ՝ յերկնից ըզձեռն առնու ստուածեան ,
 Որպէս ըզբէն դու ինքն Տըւշակ Հարեա ազգին յանդիման .
 Եւ քո ճընող լեթէ անշուշտ ինքնին անմահ և Աստուած ,
 Հնպա ըզբեզ , օն և ըզմեզ մաշուն թափեա 'ի ժանեաց :
 Բայց զի 'ի գուր վայրաց վայրաց սաստիկ Հարեք դու շըշուկ ,
 Արդ խարուսիկ ստուածորդիդ առեր ընդ մեզ մաճ անշուր » :
 Ոչ Հանդուրեաց որ ընդ այժն խաչաչարչարն աւագակ ,
 Յոգւոց պարզէր , սակայն և սաստ յընկերն ազդեաց նըշուակ .
 « Հէգ ապառու՛մ , դու շարութեան 'ի խորս անկար գահապէժ ,
 Մէք ապիրատք , ըզխոճերից բա լուճանեմք աստ ըզլիժէ՛ :
 Չայդ գառն անպարտ եդ ինթն անՏալտ , գէշ զագանաց մահարեր ,
 Խոկ մեզ զարդիս եր կականառ . զոճիրն արժան լալ ըզմեր .
 Խառնել զարտօսր ընդ տանջանայն , առնել զԱստուած Հալտ ընդ մեզ » :
 Ասաց , և զակն յառեաց 'ի Տէր , ձայն պաշատեր լուրջ և Հեզ .
 « Դու , ով՛ արքայ անպարտակիր , բազմեալ փառացոյ յայդ 'ի բեմ՝ ,
 Բայց և անշուշտ քեզ ակն ունի մեծ արբունիքն երկնաճեմ ,
 Տէր 'ի քո բարձր 'ի գահայից , յիս Տէր առջօք փարեիլ ,
 Դարձիր Հայեւ , և ինձ պարզել յոգւոյս լըցիս Հովանի » :
 Հեզ ակնարկեալ 'ի նա Աստուած , բանիւք զըրդեր բարեզգեաց ,
 « Դու այժմ ընդ իս խնդա , ասեր , մասին Հասեր մեծ փառաց :
 Ընդ իս այսօր երանաւէտ , զարքայութեանն առցես բարձ ,
 Աստէն դրախտին իբրև ժառանգ , փոխարինին առ լըղարձ » :
 Հագիւ աացօ . զի ծուփ մաշուն չէտ թըլըլ նըմա 'ի խօսել ,
 Յորժամ վատեալ զիրանն օրհաս քակիր ոգւոցն 'ի կըռուել :
 Ողջ ընդ մարմինն աղբերանայր վիժակ ջըրտան մահարեր ,
 Եւ տոչորեալ տապ ծարաւոյն , դուռն Տագապին Տըրդեճէր :
 Ըզբեր զաչացն ըզմահատակ յառեալ յայնժամ տէրունոյն ,
 Կաթիկ 'ի զով պարզ և վերջին , փափաք խնդրեր ծարաւոյն :

Աւեալ ետուն նիւթ զաղարտեալ Դիոնիսեան բաժակին ,
 Խառն ընդ լեղւոյ մահահամարոյր 'ի դառնութիւն զեղեցին :
 Չայն մատուցակն 'ի սպաս խառնեալ կաթմ ճաշակաց աննըւեր ,
 Տէրն 'ի դքժար , նա եղեգապն ժաջր 'ի լեզուս ընծայեր :
 Առնուէառ . իբրև անդէն ծայր շարժեալն 'ի լեզուին ,
 Ի բաց տարաւ , բայց իբր 'ի լիոյն շրթունքն յերկար Համակն :
 Յայնժամ և կազ 'ի պահարկունս յուզեաց նորա պատմութեան ,
 Չոր գեղարուեստ , իւր միաձնին Մայրն էր անկեալ աննըման :
 Բաժին 'ի մէջ բաշխել իւրեանց դառք դիւնորաց պայքարին ,
 Եւ կողորպուս այր այր խըղղղեր տանել անձին առանձին :
 Էր պատմութեան Համակ բոլոր անկեալ 'ի նիւթ անկարան ,
 Ի բաշխ երկուց և կամ երկց , զայն պատառել չէր դիպան :
 Վիճակընկէց առին խորհուրդ , տալ զայն միում 'ի պարգև ,
 Չոր անդ ուրեմն և գուշակաց նըւագն աղբեաց բացերև :
 Գայր մեծաբայլ արեգն Տրակայն Հատեալ գերկին կէս 'ի կէս ,
 Ըզմութն 'ի բոզ ձրգեր գըլըղն , մեծ էր հրաշից այս Հանդես :
 Գոյն վարդամատն , 'ի տիպ աշեղ , արիւոյն 'ի թուխ Հատանէր ,
 Եւ միջօրեայն տիեզերաց գըտուս յանկարծ խոր գըլըր :
 Իբրև 'ի թուխ պատեւ Եսայից , փախեալ գընաց և եթեր ,
 Եւ աշխարհին առնոյր յաշաց բնաւից գոյից ըզպատկեր :
 Բամ գուս առա , թէ կոծ աշխար յերկնից դաշէն չէ 'ի բայց ,
 Անշուշտ և Հայրն յաւերժական ընդ վիշտ Որդւոյն անդ սըգաց :
 Չատեղափայլ զաշտն դարձոյց 'ի նըզովեալն յաշխարհէ ,
 Նըշանս աշեղ ետ և հրաշից , և գոյժ աղբեաց 'ի բարձուէ :
 Արկին յայնժամ 'ի զէն դարձուս , հրաքան նորա բոցք Հատան ,
 Եւ 'ի Հիմանց բարձրակատար տուն զըզըրդեր Ողբիկեան :
 Յամբան 'ի խոր ընդ ասպարէան երկնից բոմբիւնք ընթացան ,
 Առա , թէ նիգք և անասանք մեր աշխարհին սարսըցան ,
 Իբրև աշեղ մընչիւն անդէն տայր ընդ ոտիւք և երկիր ,
 Տագնապեցաւ , ոչ Հանդուրժեաց , գետնից դողաց լայնածիր :
 Յարկածածուկ հողաթաւ չէնք տապալին 'ի Հիմանց ,
 Ծայրք տատանին մահարձանաց , կատարք սարսին և բըրգանց :
 Պակեան իբրև կացին արձան , ազգք ժողովուրդք մերձակայ ,
 Պակեան և որք ընդ տիեզերս քաղաքք 'ի տար 'ի բացեաց :
 Հրաշից զանխուլ մընաց պատճառն , յուզէն դողաց լայնածիր :
 Իսկ կայր անդէն բազմադիմակ հրաշից Հանդէանս յերեանս :
 Խիթան դողան մընալ յաւերժ 'ի յարամբի և 'ի մէջ ,
 Չի և բնութիւնն 'ի նոր գըլըր ընդդէմ նոցա գայր 'ի վէզ :
 Դարժեր աշեղ , և տատանէր Սաղմոսցոցն ըզբաղալ ,
 Յահն ալետանջ ծըփան ողբն իբրև անդուռք անյատակ :

Կայր Յովհաննէս , և գերարտօսը պտըն 'ի վըտակ թանապին ,
 Սա յերաշխեպ բոյին ցաւոց լիցի ծընունդ բեզ ով կին » :
 Չայն տայր ապա և սիրայնոյն աշակերտին , ձայն տարփման ,
 « Դա բեզ և մօր փոխան լիցի , այս բեզ իմ ձիւր աննըման :
 Լէր դու սիրուն իմ աշակերտ , մօր նաղբւոյս օտնըդակ ,
 Գուք և խընամ տար արփեսւոյն , այս իմ վերջին բեզ կըտակ » :
 Չայն զայս լրանն , ոչ ժուժեցին և ոխերիմքն 'ի լալեաց ,
 Հարան յողիս , և 'ի մընչիւն Տոյր Հեծեցին գազանաց :
 Անդ Հուսկ ապա մօրն նըւալ ձայն Հազագին նորողէր ,
 Եւ ծով ցաւոյն գերաշխարան ողբ մի 'ի դիւր թեխարբեր :
 Թացեալ ըզխաշն 'ի ցօղ աշաց , յարին խառնեալ միաձնին ,
 Եւ Հատկըլեալ ձայն զայս կարգաց նա դիրկ ընդ խառն ընդ փայտին :
 « Չմարդ ըզբեզ մօրս աղէկէզ բերես 'ի դէմս , ով Որդեակ ,
 Դու գեղ անմահ , զայդ սաղաուք մահուն ըմպես ըզբամակ :
 Կեզ մեր սիրոյն հուրըն չաղկիծ դրաւել 'ի յայդ պատուհաս ,
 Եւ անպայման դառնակըղիծ դրաւել 'ի յայդ պատուհաս ,
 Իմ միածին , մահ ճաշակես տիեզերաց կենսատու ,
 Իսկ մօրս 'ի սիրա յոյժ խորագոյնս ըզվէրն Հատուս մահացու :
 Բաքէ , ես զ՞ յակն արկանեմ . այդ քո տիպարն է արփեսան ,
 Եւ 'ի հրաշտուղ զնէշ է արփին առ քո դիտակդ աննըման :
 Ո՞ր լուսալիր քո գերարփին , ո՞ր աչք գըղով գեղեցիկ ,
 Ո՞ր ապիրատ իմ միածնիդ զայդ դառն էած դատակնիք :
 Բաքէ , քանի տեսիլ ընդհատ , երբ զարբունին զայն հիւրոյթ
 Մանկոյն երամ բեզ ձօնեցին և ձերքն Հատեալք յաւերժութ .
 Արկին յուղեոյն իբր արբայլ ձորձ պատմութեան նըկարեն ,
 Եւ 'ի ծայրից սաղարթագեղ , ձօն բոց վարսից թօթափեն .
 Փըթթեալ ընձիղքն ըզփոշոտեալ փողոցն 'ի մարդ փոխեցին ,
 Եւ անդ ըզբեզ տեր և արբայ 'ի մի բերան երգեցին :
 Արդ ես զարբայդ յայդ տեսանեմ 'ի Տոյլս ականց գոհարաց ,
 Այդ քո արկեալդ է պատմութեան 'ի զարդ ծովուն ձերանեաց :
 Այլ ոչ և զայս այն հրաշաղեղ աւետարտորն Հեղատուր ,
 Իլեալ յերկնից ետ զաւետիս օրիորդին յայնմ աւուր :
 Ահա բերկրեալս 'ի մէջ կանանց փառօք մեծաւ նազելի ,
 Ահա այսօր ես խաշաղկեաց արքայածին թագուհի :
 Ասա ինձ ահա բարձ և պատիւ , յաւերժացան իմ պարծանք ,
 Ասա , ո՞ գուարթուն , և լ վիճակաւ յոյժ մեծաուք ինձ նազանք :
 Հիմ բեզ արբայլ իմ միածին ձօն ձօնեցին փառաւոր :
 Հիմ և նըւալ խընձիղք պարեալ գառք երգեցին երկնաւոր ,
 Թէ էր այսպէս ինձ Հանդերձեալ օր տեսանել անարև ,
 Եւ յաւաղոյթ կենաց ժաման , զայս տեսանել քառաթիւ :

Մարց երանի՛, զորոց մանկուհուս եհան գազանն՝ ՚ի գրբկաց ,
 Տիս յաղածրի վայրազ արքայն նախախախտան գիշատեաց .
 Յորժամ՝ ՚ի զուրնա զանգիտեալ , և նենդ նիւթէր մահազոյժ ,
 Թերևս արգեօք ես տենչայի յայն քեզ գունեւ յապածոյժ :
 Չայն զայս անդուտս եւս բոթաբեր , և ՚ի սիրտ իմ սուր աղբեաց ,
 Չարդիս կոծաւ ինձ զայս աշխար , անդ ծերունին գուշակեաց :
 Ողբ ինձ երգեաց . Օր եկեացէ , սուր զիմ հարցէ սիրտ ՚ի խոր ,
 Արդ ծերունիդ հարաւ յիս ստերն , եդ զիս ՚ի մահ վերաւոր :
 Չեզ անցաւորք , յիս զանի յառեւ , ձեզ ձայն կարգամ ես անհատ ,
 Առ իս դարձայք , և միածնիս սուրբ զիս ընկեր անանջատ :
 Իբրու ոչ լոյս , ոչ դիւր մընաց , կեանք իմ դարձան յաշխարան ,
 Եւ ոչ ցաւոց իմ ճայրալիբ ցաւք աշխարհի կըռեցան :
 Առէք ըզմայրս , ՚ի մեռելոց ոչ ինչ ընդհատ , նա ևս հէք ,
 Արգահատեալ , և զիս ՚ի փայտն ընդ միածնիս վարսեցէք :
 Կամ դուք լերինք յաղթ սաբառած , և դուք բարձունք առապար ,
 Որ աստ վերոյ իմ ամբառայք , վըշտին լերուք մընիթար :
 Գորով ածեալ , և յանասան կայից ձերոց տըեալ ձեպ ,
 Չակն ՚ի բարձանց յիս յառեցէք , օգնեւ յայս դառն երաշեպ :
 Աստէն ընդ հուպ ժայռ մի գերծեալ , առէք արկէք ՚ի ճայրից ,
 Յիս հոսեցէք , լինիմ և մայրս իմ միածնին մահակից » :
 Զայստիկ կոյան , և որ ինչ այլ աշխարելի ձայն որջաց ,
 Եւ մըտերիմքն ոչ բաւեցին առնուլ ըզնա անդ ՚ի բաց :
 Բայց տերունին և ձաղանաց գոյր նըպատակ խոժանին ,
 Բա թընամեղին ՚ի մարտ զըժար ոտնհար լինի թըշնամին :
 Գըբրեջ ածեալ շարժեն ըզգլուխ , հենցնեն սաստիկ և լուտան ,
 Եւ մինչ յերկինս անագորունքն առեալ եդին ըզբերան :
 « Ահա որ զանձն իւր երկնառար ասաց և մեզ դաւ դործեաց ,
 Վէրին ծնողին իբրև ծընունդ պարծանք ամբաւ դա ժայթքեաց .
 Նա տաճարին գեղեցկաշէն և քաղաքիս գոյժ հարաւ ,
 Եւ զինքն ստուռած զոմն հայթհայթէր սուտակապապս իւր լեզուաւ :
 Բա , թէ ոչ սիրտ և ոչ լեզու գըտաւ ՚ի քեզ դաւաճան ,
 Օն դու արի , և յԱստուծոյ խընդրեա անձին քուժ օճան :
 Որ զայլս ՚ի լոյս նորոգածին , մահուն կորղեաց ՚ի ստուերաց ,
 Չէ ինքն անձին իւր բաւական , յաղէտն հասեալ մահազղեաց :
 Մուտըն լեզուաւ յոյժ տարադէմ գոյ յԱստուծոյ բացական ,
 Մընողն անմահ որդւոյդ այգմիկ չէ տաքնապին օգնական :
 Բայց արդ աղէ , դա ՚ի հացոյ այտի ՚ի վայր վագեացէ ,
 Թէ Աստուած է , անշուշտ այգպէս կապ զամենայն իրզեացէ :
 Մէք դաւանեմք , առ ՚ի նմանէն հրաշից տեսեալ զայս նըշան ,
 Գեղցուք ըզդա բամ երկնառար ծընունդ վեհին աննըման » :

Գոյժ ՚ի կողմանց հընէր կողմանց , երկինք լուան աղաղակ ,
 Այր պր դողւյր , խեթ ըզերզճին ունէր հանդէպ նըպատակ :
 Կարգ անդ առեալ մարցն որջախոջ դասն ՚ի տաճարն հետեւեր ,
 Չըղալքն երամ երամ դասուք , և օրիորդք ծընգասեր :
 Հաշտ ՚ի բուրմանց առնեն զԱստուած , բաղկատարածք ՚ի խորան :
 Յողք անկեալ ՚ի ձօն նուէր , բարդեն ըզճուին ՚ի սեղան :
 Յերկնից յայնժամ որոտ ընդ սոս Հայրըն նըշան նոր աղբեաց ,
 Նոյն ՚ի տաճարն ահեղասաստ տիգօք աչաց որոտաց :
 Եր վարագոյր լայն ահագին ՚ի քօղ ձըղեալ յանդիման ,
 Նա ՚ի սըբրոցն անտես յաչաց , սանձեր անհուպ ըզխուժան :
 Շըբուհն յանկարծ հարաւ ՚ի նա , ցեւըր ծըւէնս ՚ի կըրկին ,
 Հերձուս և յաղթ սիւնք տաճարին , գարգափք ահեղ ձայնեցին :
 Իսկ անդ Աստուած բարբառ վերջին , բարձրաւանդակ ՚ի դիտին ,
 « Արդ ամենայնն է կատարեալ » , ՚ի ձայն կարդաց ահագին .
 « Հայր , զայս հոգի անպարտաւիր ան քեզ յաւանդ , մարդասեր » .
 Ասաց , ըզգլուին եդ ՚ի խոնարհ , ՚ի նոյն զօգին աւանդէր :

Ք Ր Ի Ս Տ Ո Ս Ա Կ Ա Ն

Ե Ր Գ Զ .

ՀԱՄԱՍՈՑՍԿԻՆ

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹՒՒՆ

Գեղեցիկ համարձակութիւն Արեմաթացոյն 'ի փառաւոր թաղունն տէրունեան մարմնոյն, այլովքն հանդերձ: Մեծահրաշ տօնախմբութիւն հոգւոց արդարոց յաւեփա ազատութեանն Քրիստոսիւ. առ որս և էջք Քրիստոսի աստուածահրաշ փառօք: Քակտել դժոխոց. ազատութիւն հոգւոց. աստուածաբար Յարութիւն Տեառն, սարօքն հանդերձ. երևումն աշակերտացն: Թերեհաւատութիւն Թոմայի. հրաշափառ Համբարձումն: Սքանչելահրաշ գալըստեամբ Հոգւոյն Աստուծոյ հրազինեալ աշակերտք խրատուան 'ի հաստատութիւն քրիստոսական կրօնից յընդհանուրս:

Ք Ր Ի Ս Տ Ո Ս Ա Կ Ա Ն

ԵՐԳ ՎԵՅՅԵՐՈՐԴ

Պաշտարիտիւն գայր մերձենայր, և դէմք պարտէր ողիմպեան, եւ դիակունք նոցա անթաղք չառին ըզուրքն 'ի դամբան: Ոչ դիահանք, ոչ զըղջական երգ 'ի գագաթն 'ի սպիտակ 20, Ասնպէս վարսեալ կան տատանին բարձր 'ի փայտին նըրաւակ: Ոչ հանդուրժեաց յԱրիմաթեայ եկեալ Յովսէփ յերեկոյն, Արձանացաւ, իբրու վեհ էր ոգւով 'ի սիրտ քաջամոյն: Չարմ հոյակապ, և Արեւին օս հրահանգօք գերապանձ, Նա և անդոց, դաստակերտաց, տէր էր սուկով մեծագանձ: Սա զտերունոյն հրաշիցն հանդէս աչացն երեալ նըրպատակ, եւ հնազանդեալ զանձն յարմարեաց նըմա կանուխ արբանեակ: Արդ մինչ ահիւ այլք թաքթաբուր իբր 'ի մայրիս կան 'ի թաւ, եւ խուճապեալք յայսկոյս յայնկոյս, 'ի փապ զօղին և յանձաւ, Սա անվեհեր արձանացեալ իբրև այր մի քաջալաւ, Մուտ առ իշխանն, և համարձակ զայս կարգաբար խօսեցաւ. « Դու քաջ արանց, իմ վարդապետն 'ի կէտն հասեալ վախճանին, Չոր դառնութեան օրահասի ազգ մեր մատնեաց մոլեգին, Համբաւ հընչէ, դու յանմեղին ձեռս յարենէն լուսցեր, Ճիգըն թափեալ, այլ ոչ ըզթափն և զազանաց կարճեցեր: Էր նա անյանց, բիծըս նոքա կարկատեցին, գիտես տեր, Իբրև ընդդէմ հարեալ նոցա, ըզքարուականս կըլտամբէր: Արդ զոր բաւես, գեթ տուր հոցոյ դիակնացեալն ըզմարմին, Չօն գեղեցիկ և դիւր մեծ է այս մըտերմացն 'ի վըլտին: Ես 'ի շիրիմ'նօր հանգուցից կանուխ փորեալն 'ի վիմէ, Չոր ինձ կուեցի, ցանգ իխթացեալ զիմոյն անդուշտ օրհասէ 22: Անդէն յոգւոց հան Պրնտացին. « Բարեւ, բանի' իղձ սըրտի էր իմ զարդիս, ըզնա ողջիկ մարմին շնորհէլ կենդանի: »

Ըզձեզ վեզայ կարգամ յերկինս, դեր նազելիք սքրտագէտ,
 ձերգն ես քանի՛ թափեալ Հարայ իբր 'ի յալեաց մէտ 'ի մէտ :
 Օչ թէ փրբկել զանպարտակերն ինձ յաջղէր պատանի,
 Մեր գուժ ածեմք, եւ իսկ 'ի տան իմ թերափիմք պատեղի :
 Այլ բան 'ի գործ մեք արարք : կարծել ըզգոռն երեցանց,
 Մողեացն ազգիդ յաղթեաց ցատու մն անագրոյնս և անսանձ :
 Գնացէք դուք արդ, առէք ըզնա, ձոն ձոնեցէք, տուք շիրմին,
 Եւ մեռելոյթս հանդերձեցէք, շուք դիագարդ 'ի վերջինս : »
 Սաց, և նա դիմեալ բարձու լէբին 'ի սար ելաներ,
 Հանդերձեցաւ Նիկողեմոս, ուղւոյն արար զինքն ընկեր :
 Զաղէտ մահուն իւր տերունւոյն նա գորովէր սիրարար,
 Գնալով դիային, և հեծէին իբրև ամուք Հաւասար :
 Կորով ածեալ քայլեն յոգնին ընդ գաւ 'ի վերն և փութան,
 Մինչև անդուտ ըարծր 'ի դիտին վայրըն տեսաւ կառափման :
 Բացուտ 'ի բաց ազաւարեկց փայլատակէր դարգամակ,
 Եւ վառելոցն 'ի զէն 'ի գարդ պատեր բբլուրն Հասարակ :
 Գունդ անդ և հաս, զի դիակուրն 'ի յօր վաղուին սքրբութեանց,
 'ի շուք տօնին Սաղեմացոց մի ինձ կայցեն 'ի խափան :
 Զայս թեւզիք դառք երեցանց, վալլա մի առեալ արձակին,
 Կտափախձան մահու հրուէր սալ կախելոցն ըզկաշէն :
 Կորդեալ 'ի վայր ընդաւազել 'ի նոյն կատար Գաղաթան,
 Մինչ պատժուորըն անդ չարատանջք, յոգիս կային ալաւտան :
 Կան 'ի գրծար, և օրհասին երկանցն ըզձան վախձանի,
 Կարգան ըզմահս, և շուրջ ըզլեռուն 'ի ձայն լնուն ողբալի :
 Իկին դնուորք, կացին վառաւք 'ի տիգարուն նիզակաց,
 Հարեալ զնոցա մահաչլուի զաղտէն ըզբարձս աղդերաց :
 Մահ արագեալ զհերացեղոցն, առին զմարմինս 'ի բացնայ,
 Եւ փոս հատեալ փութանակի, քնարան 'ի հող տան նոցա :
 Իսկ մահացեալ այն ինձ նոքա զանկարծելն տեսանեն,
 Այն որ անպարտ փան իմ մեղաց, ըզչաւչ պարզեաց 'ի խաչէն :
 Տեսին այնպէս, վերջոսնեցան, ձեռս 'ի նմանէն կարծեցին,
 Աչ հանդարտեն վայրենանալ դիակնացեալն 'ի մարմին :
 Մքանչանային ընդ օրահասն 'ի կանխահաս 'ի ժամուն,
 Չիարդ աննէլքն այնպէս երազ 'ի գոյն Հասան 'ի մահուն :
 Առլ անդ և կէտք զօրս երկնաւորս տեսեալ ընդ օդս համբաւեն,
 Իբր երկնաձեմ հոլթեմեանք վերոյ խաչին սաւառնեն :
 Տքրումահարդրք և թախծալիք, նոքա զփայտի պար առեալ,
 Լոյս հատանեն ճաճանչաւտան, ըզձորձ արեալ ձիւնախայլ :
 Հային պատկառք յատուածալարդ 'ի ցոյ արեանս 'ի վերէն,
 Կան ժողովեն, և սկահակօթ թառուցեալք ընդ օդ վերբերին :

Մին դիմագրաւ 'ի տեգ 'ի ստուար զտակ և հան յորդահոս,
 Թաթաւ զերանն ըզտերունւոյն ողջ համակէր Ղունկինոս :
 Գնակ զիմեաց, և թեպի 'ի կոռն 'ի խոր միեկեաց ըզլաւք,
 Չեռաւ երկաթն, և տերունւոյն սուրբ յարենէն արբ նիզակ :
 Գոյն 'ի կրկինն յայնժամ ըզվերն աղբեր անմահ բաժակէր,
 Չուր սուրբ խաղաց ականակնո, ցոլ կամբորակ ծաւալէր :
 Թանայր երկիրն և անուշէր յաւիչն անմահ տերունւոյն :
 Չըւարթացան գալարարայք, 'ի մոյն Հասան վարդազոյն :
 Իաջ բաջ 'ի խոան լեպ միջամուխ արեմաթեան քաջաղին :
 Բարձր 'ի դիտէն ելեալ առնու դատուածալարդն ըզմարմին :
 Կրնէ 'ի բաց, ըզխտա ա խտ զինքն օսնձեալ ըզկուժան :
 Եւ կազմ 'ի նոյն զպատուաւական անէ մարմնոյն 'ի պատան :
 Հագա, ձեպ տուք երկնաբնակաց գունդ պատանեաց վեհադոյն,
 Եւ մեծաշուք հարէք 'ի սպաս ձոն ըզյաւերթ գարնայնոյն :
 Միքանախայն ըզկապուտակ առէք կայթիք մանիչակ,
 Առէք սքիւռել, ւարկէք նարկիլ անմահ զըլեոյն 'ի գիտակ :
 Փունջ ըզգողտրիկ յակնիթ ծաղկին զարմնաւազան կտակեցէք,
 Բիւրուք ծաղկամբ ըզտերունին հոծեալ մարմին ծածկեցէք :
 Ահա լալոնք, իբր 'ի կանանց, 'ի մօտ լերանց ջայլեցան,
 Լիք յարտատու վայրք ամենայն ցընդին 'ի մահս Աստուծոյ,
 Մինչ ցաւալից մայրն 'ի վերայ նրստեր վիմին արատայ :
 Էր բողջաղարդ, և խարուհեալ անձնատուր 'ի սքրտի,
 Փարք զմարմնով ըզմիաննին, բարէ մարմին արփենի :
 Առացն համբոյր, տայր բերանոյն, կողին բացեալ ախախոց,
 Բայց նազելւոյն չէր աշխարին ձայն լռելի 'ի ցաւոց :
 Սակայն 'ի ծով ամբալ զըլծոյն ծըլեալ յոգիս ալաւտան,
 Ժուժայր ցաւոյն, և անմըռունչ էր անվրանդ իբր արձան :
 Եւրջ նաղելքն անտակցարք բախմամբ կըրծոց գորովն,
 Կէտք մարմնոյն լուանան ըզվերն 'ի վրտակաց 'ի վերմին :
 Կէտք ըզհաւեալ պատեն զանգամս 'ի նիւթ հիւսկէն անկուածոյ,
 Չընկեալ վարսիւք զանապական զաւիչն անմահ ըզմարմնոյ :
 Վերացն համբոյր տան գեղափայլ Հրացայտ 'ի սուրբ յարենէն,
 Երկըրպագուք առեալ զոտիցն և ըզձեռացն համբուրեն :
 Մաքիւք յականց արձակեցան, հոսանք խաղան յորդազոյն,
 Թանայ երկիր, հընչեն և օքք 'ի ձայն 'ի գոյժ կանանոյն :
 Հաղիւ անդ արբ աննեն ըզկրծն, յոգիս հարեալ և նոքա,
 Ի յորդ կայցակն և այն քաջաց նախ դիտակն և թանայ :
 Չոյն քաջալէր բարբառեցան 'ի ձայնարկուացն յերախան,
 Եւ ըզմարմինս 'ի մարմարեայն 'ի դեր ծածկին հանգըստան :

Յարեան չորան, հրաժարական տրուեալ ողջոյն նաղելեաց,
 Եւ մըտերիմքն առեալ 'ի տուն զմայրն ածին տըրոմագղեաց:
 Բայց Սաղիմեանց ահն և տաղնայ զողին կըտտէր և ըզանջ,
 Չև էր թափեալ 'ի խորհըրդոց հոգն ամենայն ալեւտանջ:
 Մեծ արհաւիրք ըղտէրունուոյն մնլքն ըզբանն յուշ ածնն,
 Չոր միանգամ լուան ասեւ յանսուտ նորա 'ի լեզուէն:
 Աղբոց կանուխ, թէ յարիկնին 'ի լոյս դառնամ 'ի ստուերաց,
 Զայն բացերև դարուց 'ի դարս ձայնը հընչեցին դուշակաց:
 Խիթան ճեպին, և թելադրեալ 'ի վայրն յըղեն զօրական,
 Պարեկպանս հանեալ պահել զանդրժեկին ըզդամբանս:
 Մի ըզդիակն աւար առեալ զող թաքթարուր գիշերոյն,
 Եւ կարկատեալ համբան 'ի յորդ հարցե զըղուկ և ըզհոյն:
 « Ահա անշուշտ, որ զօրահաս մարմնովն էառ մահացու,
 Արփի ետես, կայ և շնչէ, զօր մեր ծընէ կենսատու »:
 Միւզ դու անձառ Հօր բերանոյն, աստ արագեա յիս ո՛վ Տէր,
 Ե՛կ և շնչեա՛, լոյս զարիկնին աչք իմ սեղանն անվէ՛հէր:
 Յա անպայման վանեաց զիմ միտս յանպարտակիրն զհասին,
 Արբ բերկրանաց ըզսիւզդ անմահ յիմ Տէր ազդեա 'ի յօղին:
 Զոսկերս անկած զիմ պարարեա, ցօղ յիս ցօղեա երկնաուպ,
 Իցէ արդեօք ըզմեծ խընդին առնուլ և ինձ ըզճաշակ:
 Որ արփածնին յաւեժարար ազդն խընդայ յՈղմպօս,
 Ար սուգն անհետ, և բերկրանաց մըտակ խաղայ գեղահոս:
 Խաղայ գընայ, և լայնատարր անհատահոս ծաւալի,
 Կարկացի յաւեժ տայ պարաւօրս յանկաղէն քաղաքի:
 Աստ մեր ահա սկիզբն հըրճուանաց, աստ իբր շըրջեն ըզդիմակ,
 Աստ զամենայնն ես տեսանեմ հրաշխ փոխեալ 'ի վեճակ:
 Ահա Աստուած, զե բազմութիւն սըբբոց զընդին ըզհանդէս,
 Յողմնայ յանլոյսն 'ի վերապէն 'ի շուք տարցի մեծապէս,
 Չէրժ 'ի մարմնոյն 'ի կայանաց ըզդին 'ի թափս 'ի նըբին,
 Սանդարամար են անդըզոց, չորա և էջ տերունին:
 Լուեալ Հոգւոց անդ արբունիք, անդ աննըշտ և ուղի,
 Ուր և լամբրինթք, վախք և գահիւք, լուսոյն անմըքք արփնի:
 Վայրեն 'ի յաւերժ պատին գիշեր, 'ի մոխ թանդերժ միգանան,
 Յարկ արհաւիրաց, ուր տիւ գիշեր նոյն և նըման հաստեցան:
 Աստ բայացեալ կան սեագունդք, և գահ ունին զարբունի,
 Գահ փաղանգին խաւարարգել, վերնածնեմիցն անուղի:
 Գունդ զայն խաւար, արփխաբնակ հրացան ցասուամ արբային,
 Առ թօթափեաց յերկնից գահէն, զե մեզք ահեղ նիւթեցին:
 Տարտարոսին յաւուցն ամաց իբրև փայլակն ըզհրահոս,
 Երբ թագ կասել և յընէր ածնն նորա 'ի սիրտ 'ի գոռօզ:

Զադդիս և ցանգ, այսքն ըստամուկք չըւտացեալքն 'ի պատժի,
 Կան յանձաճանչ պարապընդեալք յաղջամըղեան 'ի բանդի:
 Յանկոխ վըհին այն խեռացեալքն 'ի թափ խորին անպատակ
 Դանձին մըթեքք, մինչ վերնածնեմն յարփին պարնն զերունակ:
 Ո՛վ Հիբացեալքն յաւերժարար յանդընդախորն 'ի հընոց,
 Յնմահ հմահուն հեղձամըղձուկք, ծուխ փորատուն և ըզբօց:
 Չի անդ անանց խարոյկք անչէքք միշտ նորածին վառեցան,
 Բայց և գաւիթք անդոյրք 'ի գատ, 'ի կայս հօգւոց հաստեցան:
 Աստ ոչ հրայրեացք, ոչ ահագին սահանք հըրէկէր տեղացին,
 Ոչ վառ 'ի վառ ահեղ բոցոյն ցօլմունք 'ի ծոցն աղղեցին:
 Աղւտոցն է այն վայրըն դարան, վայր անըբօս և անգործ,
 Վայր անշըշունջ, և յաղմըկաց աշխարհ է լուռ և անփորձ:
 Ի յայն դարան, ասեմ, հոգիքն 'ի գատ անմեզք դարեցան,
 Ոչինչ նորա, զօղ մեր շնչեալք, յիւրեանց գործոց տուժեցան:
 Այլ Հօր նմանոյն մեզք մահաճուխթ 'ի վիհն արգել յայն 'ի խոր,
 Մերում կարտո չեն արեգին, լոյս ոչ տարփան անցաւօր:
 Անբաք 'ի բուն պատուհասէն, լուսոյն միայն փափարեն,
 Լուսոյն անձառ, զօր արփայինքն Եին առնուն 'ի գահէն:
 Աստ աշխորքն ունին գաղար, ազգ անարատ հինօրեայ,
 Ծեքք անուանիք յաւխտենից, հարք աշխարհի են նորա:
 Կենօք աղաղք, լուծ զօրինացն և կարգ շառխնաճամանի,
 Կեցին այնպէս նըթդե հացեալք, խորանահարք 'ի դաշտի:
 Խառն ընդ խաշին իւրեանց բընակք, կարգաւ կեցին միակրօն,
 Արգարութեան կային պատկառ, սուրբն էր նոցա 'ի պաշտօնս:
 Աստ և գուշակք արփիացեալքն Հօգւոյն 'ի սիւզ խորագղեաց,
 Որք զապառնեացն երգ համարձակ 'ի բնար հարին քաղաքաց:
 Սրբա օրէնս փողեն ազգին 'ի պատգամաց տէրունի,
 Իւ հնազանդել այն օրինացն յոյժ էր յայնժամ պիտանի:
 Տեարք և տիկնայք, և որք զողջես ճաշակ շառխ ըզկենաց,
 Որք մի սեր բնաւից նոցա, մի տենչ յերկին լուսազղեաց:
 Յուշ գաւետիսն ածեալ խոտմանց նորա մահաճ 'ի ստուերին,
 Ըզբըրբըլ աւուրց տարւոյն դարուց 'ի կարս հաշուէին:
 Ծանեան անշուշտ զաւուրս գերդոյն 'ի կէտն հասեալ պայմանի,
 Յառաջ եկին, և ցընձալից այր բան խօսեր ընկերի:
 « Մտ աւաղիկ առ դուրս հասեալ տիւ տենչալին ժամանէ,
 Չէրկին տեցուք, անձառահրաշ լոյս մեզ յարփոյն ծագեցէ:
 Չոր վաղ ուրեմն ամենակալ Հայրն 'ի յերկնից 'ի պատգամ,
 Արփիացոյց ըզմեզ Հօգւոյն, ազդեալ եցոյց զայս նոր ամ:
 Արդէն և մէք տիեզերաց նըւագ հարաք բերկրալն,
 Չօրն անձկացեալ հանդերձելոյն թողաք աւանդ աշխարհի:

Ահա արագ ծագէ արագ, մեղ կաթնեցէ լոյսն անհուն,
 Ահա առ դուրս է Աստուծոյ ծնունդն անձառ գերարուն:
 Կա էր անշուշտ, որ զինքն բոսեպ ահեղ 'ի տիպ առիւծուն,
 Յերեանի ած մեր աչաց, թէպէս 'ի բող կայր համրուն:
 Չի մին անպարտ շատից փոխան զորհան ասցէ վըշտբմէր,
 Կառափն հարեալ ըզթընխամույն, ըզմեզ տաղի վէր 'ի վէր:
 Այ խնդացէր. յաղթեաց առիւծն 'ի մեծ դարմէն 'ի Յուզայ,
 Արեք հոգիք երանաւէտք, Ռոբոլոյն նը ազ ուուք Դաւթայ:
 Աեզ արգ հոգաց պար գեղապար, գերծ 'ի մահուն կապանաց,
 Չեզ ծափահար հրաւեր 'ի վէր բոլորն կարգան աստեղաց:
 Որ կայրն յամայր աղխեալ ամբ, այլ ժամն ահա դալով գայ,
 Ծեղ այն աղխեալն արփիահարաչ դուռն բանի Ողիմպեայ:
 Ահա զարդիս, որպէս վաղուց մերն հընչեցին՝ աւետիք,
 Ահա լերանց կայտաւան բարձուք, ծափեն ծառոցն և ճրղիք:
 Բըրուրք յաւերթ 'ի պարանցիկս հարեալ ըզկայթմ աննրման,
 Աղեկեաց բոլորս 'ի սաղարթուց 'ի գեղ կապեն գագաթման:
 Գարունն եհաս, և խաշն ելեալ մարգաց դաշտացն 'ի յարօտ,
 Եւ լուսակիրն օդեաց մատաղք միմեանց խայտան մօտ 'ի մօտ:
 Ի խուան 'ի գիրք 'ի դալարիս ճախրեն թաւալք և խաղան,
 Եւ 'ի բառաչ մարեացն ըզհետ վազեալք ընդ մարգն ընթանան:
 Արդ և աղբուրք կաթնէն 'ի մեղք իր 'ի յականց յաւերթից,
 Գետք դար 'ի դար դնացիւք մեղու լերանց խաղան 'ի ճայրից:
 Արդ և աւել անմահարար վառակէն հոսեն ճփխարար,
 Առաքն յորդեն կաթն 'ի սպիտակ, վէժք տան զանոյնն ըզնեկտար:
 Կորա նը ազ գայս հարկանեն, յոյս գեղեցիկ 'ի սըրտի,
 Հըրճուեալք յոգիս, և իբր 'ի պար ծափ հարկանեն ըզճափի:
 Որպէս յորժամ արք քաղաքին 'ի հրոսակէն պատեցան,
 Խրամովք և դրօք օժանդակեալք կան 'ի յանրթիմն արգելան:
 Երբ անդ ահեղ բաղնէ զպատուար խոյ թընամուոյն մենքնեայ,
 Եւ յեղակարծ դունդ օգնեան զբոշոց 'ի վառս գիմով գայ:
 Կորս բացուտո դիտեն ըզգունդն 'ի ճայրս ելեալ արձանաց:
 Եւ զուարթացեալք, մինչև 'ի պարս խախտեցին աստեղաց:
 Առ դուրս ահա հընկայսգոր մեծն հասանէ ախոյեան,
 Արձանացեալ կայ բացարձակ ճաճանչ հասեալ աստուածեան:
 Գուան ահագին պըղնձաձող ըլուրք Եւզօք քաղամուր,
 Ընդառաջէ, ոյս են դրանդիք յախտեանից յաղթ և կուռ:
 Զայն ոչ ծախիչ բոց բըռնութեան, ոչ լավլիզող հօր հալէ,
 Ոչ անդամանդ, ոչ անվրկանդ երկաթ ժանեօքըն մալէ:
 Ատեն Ատուած եկաց աղով բախեաց ըզնիգս յաւերթեան,
 Բախեաց, պակեան սանդարմուրք, յոգիս եղեն ապաստան:

Աղեկեաց օդոցն, և բոյրք արփեաց յերևանց կայից սարսեցին,
 Եւ խոր անդուռք աղջամղջիկք մը ընչինս յանձառ հընչեցին:
 Յահեղ լոմիխուն ազգ լուսատեաց 'ի թոխ և բոխ վերապէն,
 Գունդ դունդ հրոսակք խաւարարգեւք 'ի շտաղ 'ի վէր գան վազեն:
 Խօջըն անդընդոց մինչև յատուտ 'ի տիպ մարդոց առակին,
 Ի ստուան յանգին 'ի կամակոյ, իբրև վըշտք ահագին:
 Բոց փորատուն, խոշնչն ահեղ 'ի խաղտախաղտ հագագէն,
 Ի ձիւթ 'ի նաւթ մըրրիկ հարեալ, ողջոյն վայրաց ծուխ պատեն:
 Իրըզրդեցան, ոչ հանդարտեն, դուրք՝ ապալան անձառաց,
 Բացուտ 'ի բաց կորեկալ ենքին դրանդիք ոստուն 'ի ծըրնեաց:
 Տանն աղջամուղջ գան յերեան գաւթիքն անդոյրք բացերև,
 Շարժին ըստուերք, փախու խաւար, սրանայ դիւերն անարև:
 Չի փայլակեալ անդէն Աստուած յորջուրն ծագեաց խաւարի,
 Եւ 'ի բըբացն 'ի լուսալիք կայծ թօժմալէր գերարփի:
 Որպէս յորժամ 'ի սըրակապան վեհագունից կարկէհան,
 Երես չառն գիւշերայնոյն 'ի յանձաճանչն 'ի մըթման:
 Հըրափայլ գոհարն առագաստին նըշոյլ պատէ հխաքանչ,
 Հըրաչէկ 'ի կայծն առ հասարակ դիւն հատանէ ըզճաճանչ:
 Անդէն իբրև խօյր անդընդոց պատեալքն 'ի մեզ և 'ի ծուխ,
 Այնպէս յանկարծ զաստուածօրդին յակն արկանեն միջամուխ,
 Ըզանթընկէց ճանեան զարբայն կայծակնացայտ 'ի ստուերին:
 Յօլմուրք հրեղէնք հարան նոցա, բըբակեցան, ոչ կցին:
 Խուճապեցան յահեղն 'ի հոյն, յոգիս հարեալք դառնապէս,
 Եւ գահալեթ ցընդամբ սուզին խորոցն յանհուն սապարէս:
 Տուան ըզպորտով աճեն զգալար, և 'ի լեզուին ճայր կըստեն,
 Տապատ այնպէս և անյարիբք, մահնչն յանձառ և հեճնն:
 Զօրօրինակ որ յախափայս վայրագ ընակիչքն են Ալպեան,
 Գաղանակեացքն 'ի տեղաբարի տանկեալքն 'ի յոյս Երբոսեան:
 Եթէ յանկարծ ըզգլուխ 'ի դուրս հանեալ դիտեն 'ի բայէ,
 Եւ վառ 'ի գէն Հոովմայեցեաց փաղանգ տեփն 'ի բացէ,
 Թողուն ըզհիւղան ըզկարկատուն, շտապին ճեպով զիրօցան,
 Եւ սըրտատրփիք, զընենն ուրեք վէժ ժայս իցէ ապաստան:
 Գընան խուճապք յայն ապառաժ, 'ի ճայրն ելեալ և նըստին,
 Անդուտ ահիւ դրօշու դրօշու կան վառելոցն 'ի զընին:
 Իսկ անդ հոգւոցն արփիահարաչ լոյսն ծագեալ յայն ալուց,
 Փայլակնացայտք ձևս ամբուսեան, ճայն աստեղաց տան պարուց:
 Յանկարծ հըրաչն 'ի տեպեռէն հընչամբ ըզվայրօքն լընուն,
 Եւ առ խընդին քաղցր տրտասուաց առուք խաղան 'ի ժամուն:
 Աչքն անթարժճափ ոչնչ յաղին 'ի գերարփոյն նըշուլից,
 Եւ մեք իկեալ ախոյեանին, գայս տան ողջոյն բերկբալից:

« Ահա ըզբեզ լոյս անաղօտ, յերկինս յաւերժ ջնահազեաց,
 Արդ մէք անուշտ յակն արկանեմք, յոյս մեր ըզմեզ ոչ խարեաց ։
 Ահա յաշխարհ մեր նախաջօր շնորհիդ զօճան վերբերես,
 Չազգն հողածին նախկի հրաշինց անես կըրկին 'ի հանդէս ։
 Ահա զերկնից դու զանձանօժ ըզկուրացեալսն ըզլաւել ։
 Արփայածեմ գնացելք հորդեաց կուռ պողոտայ մեզ ուղիդ ։
 Ողջ եկիր Տէր, դեմք քո փայլեաց զեքժ գերարփի ջահ զամբար,
 Դու հուսկ ապա և ստուերամած լոյս մեր հոգւոց ծառեցար ։
 ԱյԼԷՔՐԵՔ վիշտ բանի կրեցեր, կամք աւազիկ մըտայոյդ,
 Յաւոց քանի դու ահագին յանդուռոչ եղեր խորատոյզ ։
 Վերջք քո հարան ըզհամբար մինչ յոյս սահման խաւարին,
 Ո՞ժպորհնցաւ ըզտերունոյդ վերջ լցնու՛Լ ըզվարմին ։
 Տէր, քո յարեանդ անապական մըխեալ ջնուռ ո՞ր գեղարդն,
 Էւ թափ 'ի կող տալ հանդուժեաց ո՞ր սպայատուր կղինսն զարդ ։
 Միթէ այդչափ եղեոն յերկին ըստ չափն էանց սահմանի,
 Ո՞ր գուր անդունդք, ո՞ր արխանուր պէտք ծբփայք ամէհի ։
 Ծոյլք ձեզ կարգամք, որ ձեզ փամբ կերկրին պատէք պարունակ,
 Ո՞ր թումք ըզձեզ սանձել սանձեաց, ո՞ր նըհանջեաց ամբարտակ ։
 Դուք յո՞ր անգերծ, իբր յարեւոյց, կուտեալ կացէք 'ի խոր լիճ,
 Երբ յերաշխեալ դառն օրհասին յողոց պարզեր ձեր հաստիչ ։
 Դեպ ժամանակ էր տալ հորդան, հանուրց պատեւ ջըրհեղեղ ։
 Պատեւ բնաջինջ քանդել զերկիր, անուրց մեղաւ զայն ահեղ ։
 Իս այդ վերօրդ ահա փըրկիմք, անձառ ծընունդ աստուածեան,
 Խաբէ փըրկանք, մեր քանի՞օն դին կըլընցաւ փըրկութեան ։
 Ո՞ գուժ ամբաւ, 'ի քո այդչափ 'ի սիրուն հարաւ մեր աղէտ ։
 Անմահ Աստուած, մեզ կենսատու ըզմահն առեր փըրկուէտ ։
 Մէք զըրժեցար անխար ուխտին, ըզձօր ցասումն յուզեցար,
 Արեամբդ անպարտ, պատուհասին դու հասուցեր մեր ըզսակ ։ »
 Այս ընդ ամբաւ սանդարմտու երգ և նուազ հընչեցան,
 Էւ խոյտացեալք յաղջամըղջին չուէին բանդէն միարան ։
 Ըզկնի գիմեալք փոխեանին, վեհնցն 'ի կայս արփինից,
 Ըզկարգն ունել երանաւէտ, և պար պարեւ զընծալից ։
 Յաւերժացան 'ի լոյսն անմահ, զերժք յիշխանէն խաւարի,
 Կենացն եղեն անախտակիր ասպընջական փարեկի ։
 Անդ կարապետ հորդէր զուղին մերոյ ազգին նախահայր,
 Յուշ գառաջին վրնասն ածեալ զերեսս 'ի վեր չարմառնայր ։
 Ըստ նըմաննէն գուշակքն աւազք, բանին տեսողք հանդերձեալ,
 Դասուն այնմիկ գիրգ ձիւնափայլ ըզըրունս պատեր վարսակալ ։
 Իսկ գէհնայն նիւթ մեղաստեբքն յոյժ դառնապէս հեծեցին,
 Իսր տարտարունսն սոս զընոսա, սուրէ 'ի թափս 'ի ներքին ։

Անշ է հընոցն, անանց բողոյն ցոյժունքն առնն ելեւել ։
 Անդ աղեւեցաւ յաւերժարար բանն ահագին և անել ։
 Պահակ բանտին ոչինչ այնպէս բուրաց երբէք 'ի սըրտին,
 Որպէս զայն օր, զաստուածամարտն առեալ կըտտեր ըզհոգին ։
 Գահ զարփենին յուշ իւր էած, յորմէ անբաժ գրտաւ նա,
 Գահուն ժառանգ, զոր ինք դաւեաց, լիցին որդիքն Ազամայ ։
 Անուստ հոգիքն երանաւէտք թեթեւ ընդ օդ սառառնին,
 Արփայադնացք երամ երամ, նըւազ հարեալ արքային ։
 Յընծայ արփի, և յառաջոյ դրանդիք երկնից համբարձան,
 Էւ առ յապայ նոցա յաւեժ դրու՛ց դըժոխոց կարկեցան ։
 Ողք մեր խայտան, ընդատալնն, սըրբոցն երամ մինչ ձախրէ,
 Եւրոք լուռն, այսք դառնառունչք, մեզք փարատին յաշխարհէ ։
 Երկրին գիտակ զեղածիճաղ մեծ խընդին է գուշակ,
 Երկին ցընծայ յոյժ ձաճանչեղ յարկեացն իւրոց պարունակ ։
 Պահ զարփողին գունէ արեգ վարփարմիր գեղեցիկ,
 Զայգըն կայտուն երգան հաւուք զարթոնցանն դայլայլիքք ։
 Միչնչ այս մինչ այն ընդ օդն ամբաւ տօնք պարերդուաց կատարին ։
 Անդուստ երրորդ ձեպէր արեգն ընդ արշալոյսն 'ի յերկին ։
 Յայնժամ և շայնն ամենակեալ յարգւոյն մարմին մահազգեաց,
 Լուսով անմահ փայլատակեալսն աստուածային շուք փըլեաց ։
 Անախտակիր անմահութեամբն յանկարծ ելիք ըզտապան ։
 Ոչինչ այնպէս լուսաճաճանչ բոլորն արիւեաց 'ի պար դայ,
 Ոչ և այնչափ փայլանացայտ արփին ծագէ ոսկեկայ,
 Որպէս յաճին գիշերայնոյն հուրն գաղեալ մոխրացան,
 Իբր անըլլւ՛ժինքն ամիոփեալ լոյս ոչ ծագէ 'ի կայան ։
 Թե՛ դք 'ի փուք հողմահարեալ, կըրկուտ քաղեալ տայ նըմա,
 Եւ ըզճարակն առեալ ցամաք, զուարթուն եղեալ ըրջանայ ։
 Էւ մութն յանկարծ կայծ թօթափեալ Ըրջանաւ ։
 Եւ յարկն ողջոյն խարուկածին փայլէ 'ի նոր 'ի ձաճանչ ։
 Նոյն և միանկ յորժամ թըռչունն 'ի տին յեցեալ 'ի խորին,
 Բագմատաղարթ կուտեաց ամբաւ ոստ բարունակ յամային,
 Խարոյկ մարմնոյն նա հրաշալի 'ի ծայրն ամբարձ 'ի բըլբի ։
 Եւ 'ի հրայրեացս ըզխրուացեայն հասակ եթող ձերունի ։
 Եւր քաջատույզ տիւր ծաղկի, գալարագեղ զերգ սաղարթ ։
 Յըցունք և վերջք, փետուրք և թէք, 'ի գոյն հատան երկնազարդ ։
 Թըռչունքն 'ի պար 'ի գնալ նորա կայցն ամբարձ 'ի զնին ։
 Եւ յայց իւրոց դիմէ շընդկաց Էթմովացեաց աշխարհէն ։
 Արդէն յերկրի ահ մեծապէս զողին գրաւեաց ըզմարդկան,
 Նըլանք յաճախ ցուցան ահեղք, տիւրք տըզացան հրաշազան ։

Չի աշխարհին մեր կերպարան այն ինչ մերկեալ 'ի ստուերաց ,
 Ին Մագդաղեանն յարևածայրն անկաւ յուղի արըրումազբեաց :
 Ի գեղձ վառեր վարդապետին , զոր 'ի ձեռաց իւր եհան ,
 Անյայէս զընկերս կանխայարացց առեալ ձեպեր 'ի տապան :
 Բուրմուռնս անոյշ և բովիճայս զերկրին բերրի սեպհական ,
 Չրմուռս , բղխոտ , բառնան 'ի ճոց , և զիւր հասակին կիւ լիկեանս :
 Ի ձոն վերջին շուք տերունոյն հնացին նախճէլ դամբանին ,
 Իւ տարտամեալք , այր ընդ ընկեր հատեալ զուղին հեձէին .
 « Աւաղ , զիարդ մեր անբաժին մնացար աստին թախծալից ,
 Իւ տերունին չէառ ըզմիզ յորհան ընդ իւր մահակից :
 Ը՛ մեզ սատար , որսալ ճարտար ըզգահակաց գունդ անքուն ,
 Կամ՝ գահակին գըլէ ըզգէմն ո՛ր 'ի կանանց 'ի դասուն :
 Գեթ էր մեզ ձոն տալ գուղնարեայ , զիւրէլ թաղճեալ մեր ուղոյն ,
 Յամայցեալ վայր դամբանին զարմանն հարեալ շուք մարմնոյն » :
 Չայս ընդ միմեանս . և սըրտատրոխ 'ի գուռն հասին տապանին ,
 Իւ զաս յածեալ յայսկոյս յայնկոյս , այր ընդ ընկեր հըձեցին :
 Չինամուռեալն 'ի պահակաց դիտեն ըզվայրեն թափուր ,
 Իւ բաց շիրմին զըտին ըզգուրս , և ամայի ըզբըլուր :
 Այն ինչ մտեալ , դամբան ունայն Մարեամ ետես սերարփին ,
 (Ուտտի բուրմուռք անմահականք 'ի հոտ անոյշ ծաւալին) ,
 Կարճեաց թէ՛ գաղտ գող գիշերոյն գանձ զանկապուտն աւարեաց .
 Իւ գեղանուոյն յաչաց կուսին վրտակք խաղան արտասուաց :
 Առեալ ըզբօղն 'ի թուխ համակ , վարսըս փետեր ըզգըլլոյն ,
 Անդուտտ մայրիք վարսագեղեալք ձայն կըրկնեցին ըզկոճոյն :
 Իբժմ արագ փայլակնացաւ 'ի ձիւնափայլ հանդերձէն ,
 Սուառնաթիւ եր պառտանի յերկնայանկաց 'ի զարմէն :
 « Չինչ մարք , ասեր , աստ զինչ խընդրէք , այս մեռելոյ չէ գամբան ,
 Խրախոյս ուղոյդ տըրումահազորդ , զայս տարփողէ իմ բերան :
 Յարեաւ անմահն . ես նորասրանչ փող ցընծուիմեան հարկանեմ ,
 Իւ ոչ բարձաւ . մի դուք 'ի կարճ վարդանս յուղէք բազմազգէմ :
 Թեպետ մահոն արբ ըզբաժակ , զի ըզմարդկան մահ լուճցէ ,
 Չընջան մեղաց գու աշխարհի յանպարտակիրն օրհասէ :
 Ահա միայն նա հար հընձան , կոխեաց ըզգոտն ըզգազան ,
 Կայեաց անլոյճ , և 'ի ստուերաց լուսոյն դարձաւ 'ի սահման :
 Իցա արդ համբուն անմահութիւն , նա զոգ շնչէ յաւերժից ,
 Ըզհայոց ողջոյն խըղեաց մահուն , անբաժ մարմնոյն և յախտից » :
 Դա զայս ասաց , և սուառնեալ յօդ խառնեցաւ եթերեան ,
 Իսկ աւետիկն այն ճըջբըրտիւ գայր ըզգաստիցն յերևան :
 Իբճ հաւատութիւ հրաշապատում կուսին հանդէպ գայր աչաց ,
 Ըզգայթ 'ի դայթ հաստեր ըզգին , ըզմէգն առնոյր 'ի մըտաց :

Չի ձեպ արեալ կոյնն անվէհեր , 'ի սեր վառեալն աննրման ,
 Իկն և նրսուտ , և անբթթիմ չայէր թափուրն 'ի տապան :
 Ի կափարին 'ի վէմ շիրմին քանդակ զըննեաց ճարտարի ,
 Իսես ծովափն և աւաղուտ հրաշագրճեալ 'ի վիմի :
 Չուկն 'ի ծովափն կարկառեալ , կոհակ ժայթքեր 'ի խորոց ,
 Չուկն էր վիշապ անդնդաձեմ , տիպ այլազուն 'ի մերոց :
 Որպես 'ի թափա ահեղ կիտոսք ահ տան նաւաց դալ 'ի գիւլ ,
 Անյայէս վերադն այն արջնաթոյր , գազան ծովուն անարդիւ :
 Ի գանձակէն , որ ալէճուի ճուր փորատեր յորդահոս ,
 Լոյս յարեգին գայր միւսանդամ անապականն այն քարոց :
 « Այս , ով զուարթուն , կոյսն գօշէր , արդ բան ըզբոյր ճըջբըրտէ :
 Դախնեացրն դեպք հաւատարիմ հանդերձելոյն գուշակ է :
 Ըզտիւս երկս վիշապակուրն յորձ զօղեցաւ 'ի խորոց ,
 Գիշերս երկս նոր յիջափան հիւրն օթեցաւ անդընդոց :
 Երջնափ և վէհն իրբև մեռեալ արտատուեցաւ կենդանին ,
 Կուսնոյ վիմին փակեալ 'ի ճոց , տարտամուիմեան 'ի խըլլոյն :
 Յիւլեմ որպէս յանսուտ լեզուէն բարբառ հընչէր նախձայն ,
 Թէ՛ ինքն յերկին վերաթիւնեալ տապան թոցցէ մեզ ունայն » :
 Դա զայտտեիկ . իսկ տէրունոյն զըրդեալ ըզկոյսն իւ դարեր ,
 Պարտիղպանին քոջածածուկ զինքն ընձայեաց 'ի պատկեր :
 Կար ձեացեալն առ դամբանին , այն ինչ բերան դիւր եբաց ,
 Չայնն 'ի ծանօթս ըզնա անդէն կուսին բերեր տըրումազբեաց :
 Դարձաւ ետես զանկարճեալն 'ի լոյս հատեալ փայլական .
 Փարեալ զճընկովք , ըզգերարփին ժրտէր զըննէլ կերպարան :
 Որչափ բաւեաց , ակնակառոյց 'ի տէրն յառեալ նըկատեր ,
 Չմայլեալ տեսլեամբ , և յանմահին ընկաւ 'ի խանդն և 'ի սեր :
 Թախիճ սըրտին փարատեցաւ իրբև ըզմէգ և մըսայլ :
 Մոյնն առաջին դարձաւ արագ 'ի դիտակին գեղափայլ :
 Բայց կայլակօրն են տակուսին աչքն ուսուցիկ և գիճին ,
 Իւ վարբն արձակ անձամակալ զուլման յերեալ ծածանին :
 Չոր օրինակ վարդ թալացեալ 'ի տեղտարափն անդարար ,
 Թերթք ցօղալեքք , ըզգըլլուի ծանրեալ եզ նաղելին 'ի խանբհ :
 Իթիւ լուսով արեգն ըզճորձ մարգաց աճէ զճիրանին ,
 Իւ անմըտայլ երեսք պարեալ դառնան թճուտն 'ի յերկին ,
 Երջնայն արփեան յայնժամ կըրկին վերամբարձեալ յերևան ,
 Ին ըզգըլլ թիւեալ ճոցոյն ըզշուք գեղով պարզէ փիւնիկեան :
 Սպայէս անդ կոյսն 'ի սրանշէլեաց թիղեալ ըզուզն և ըզցաւ :
 Չարդին նըման վերթ թիւեալ թիւրթից բերկրապատար տիպ ցուցաւ :
 Ի խանդ սըրտին ընդ Անմահին խօսել բերան 'ի բերան ,
 Ըզսօճութեան ըզձայն տարփայր ազդէլ նըմին յանդիման :

Թե ուսու ուստեք առցե ըզբանն , այն ինչ յուզեաց 'ի սըրտի ,
Կա սրամարեալ յաշաց կուսին , 'ի յամուրն եմուտ լուսարբի :

Համբաւն Հարաւ . 'ի Պաղեստին , ըզճապն ելից զամենայն ,
Բայց երկցանցն յոյժ ահարեկ վարանք սըրտից յուզեցան :
Ի՛նչ 'ի Հրաշիցն յայն բազմադէմ սանձել զհատուտ խուժանին ,
Ի նոյն ստուերած անել ձայնի համբաւատեմնչ բարոյակն :
Կախ սահակացն յարուցելոյն , զուցե հարցնն ըզհըռչակ ,
Արծաթ կըլուան , և գողարար խորհուրդ սաղրնն նըշաւակ :

Ասել թե գողք ըզմահացեալն աւար աւին զԵլեբրին .
Բայց նըլուից ճըլմարտութեանն ընդդէմ չուժէ և արփի :
Որչափ ճըզնին սանձ արկանել աշխարհօրէն համբաւոյն ,
Այնչափ արազ թռուցեալ գընայ , լընու զերկիր նա ողջոյն :
Են կն և որք ականատեսք հըռչակ հարն , մեծ զարմանք ,
Եթէ Հրաշիք երկիր սարսեալ . ինքնին բացան և զամբանք :
Բազուրք 'ի դուրս գան 'ի չըմար , և աշխարհի տան ողջոյն ,
Որոց ոսկերքն աճիննացեալ կային յարգանդ 'ի հողոյն :

Իսկ անդանոր փորու հօտին 'ի վայր սրբաեալ զանազան ,
Կան անհոյեւ օղեաց դունակ , ահարեկեայք ցիրուցան :
Մըմուեալք 'ի սուգ , սիւրբ թախճաղինք յալըս նոցա նըկարին ,
Կարծեն գողցես 'ի մուժ յաւեժ չիլեալ համբուն և զարբիին :
Զխորդ , առնն , ակնապարար լոյսըն բարձաւ յաշխարհէ :
Գան առ միմեանս , և ընտանին յարկն ըզնոսա ժողովէ :
Մըտեալք 'ի վանս , որ վեհ երբեմն յանման ժայելս արբայի ,
Իսկ անդ յայնժամ տարտամն թեան իբրև խշտի ամայի .

Ո՛ւր է վեհագն , ոչ այլ նորա 'ի տիպն յառնն աստուածեան ,
Յողին հարեալք անձկան աշացն , ո՛վ , էրբ զայցնն յերևան :
Աչք բան զարեգն յոյժ լուսափր , և բան զարփեացն էր ըզարար ,
Միայն անունն հընչէր յայնժամ , միայն ունկան բերարարար :

Տապին խորհուրդք , և սիրտք թաղծեալք , նըստին մինջիկ առանձին ,
Եւ վանքն 'ի սուգ չիբացելոցն , 'ի մեզ 'ի մուժ համակին :
Որպէս հոյնն , որ գողաւոր կըլժոց կազմեալ սընկենի ,
Ըզպատարուն պըտով բըլիցն ողջոյն բաղել պատաստի ,
Ի բուռն առեալ ըզմեղուանցն , ողջ ըզփեթակն առ կապուեաց ,
Պատեաց ըզճուին ըզեւորակ , և խուճապին պարք մեղուաց .
Աստ անդ յայնժամ ողկուղորէն զայ գընդանայ նոցուն պար ,
Ի յարկ թափուր թըռչին ըզզայն , ընդ վայր յաճին տարմարար .
Կապուեալ զխորթիս զիտուն զիւրեան զուշառչալու ըզգալար ,
Հային թաղծեալք , իբր հանդեակեալ ճըմբաբոյն չիք ամբար :

Մինչ անդանոր յոչին հարեալք , այնպէս նըստին տըրտմազեաց ,
Ինչուստ նոցա մարք ահարեկ համբաւ հընչնն աւետեաց :

Տեւին նորա հուլթեւեանս , տեսիլ չըբնաղ հիւարանն ,
Կոյն և զարբայն տեսին նորա 'ի նոր հատեալ 'ի ճաճանչ :
Գերազմանին զըննեալ ըզվայրն , ունայն գըտին ըզգամբան ,
Կըտաւ միայն յակն արկաննն , չէր անդ մարմին տէրունեան :
Կէսք խուճապեալ , վարանք 'ի սիրտ , սար ընթացան 'ի լըրին ,
Եւ անձկայրեացք ձեւայն յուրն , որ վայր թափուր տապանին :
Կեսոց զարձեալ , բանդագուշեալ բանքն երևին 'ի նանր ,
Իբրու թէ մարքն ահարեկեալ , բան զսուանցան 'ի ստափր :
Որպէս և ստեպ է տեսանել մեզ խօյականս անըրոց ,
Տիպ զառաւօք բացակայից , կամ զուրուականս մեռելոց :

Մինչդեռ այնպէս խըմբեալ 'ի յարկն 'ի կարճատեալ երեկոյն ,
Սնդէն յանկարծ դէմք անպատիր վայլալինացան տէրունոյն :
Ծանօթ 'ի ձայնն և 'ի պատկեր , տիպն էր անշուշտ Աստուծոյ ,
Եւ բացարձակ արփիահարաչ լոյս հատաներ 'ի մարմնոյ :
Զէր տարադէմ , այլ մտն 'ի շէնս թմոմաս շըրջէր երկուորեակ ,
Անառաջնորդ և թաքթաբուր , ահին եղեալ նըշաւակ :
Ասն ինչ դարձեալ նա 'ի բաղար , 'ի վերնատունն եկն եմուտ ,
Իտես զընկերքնն պակուցեալ 'ի սքանչելեացն յայն անուտ :

Որպէս յորժամ , կամ 'ի մեծ սաճար , կամ 'ի պատառ անն ընչեղ ,
Ի բարձրայրին եհար չըմբինն որտընդոտ շանթ ահեղ :
Բոցն ահա որ վայլատակեալ ըզվայրն ելից զայն ողջոյն ,
Բնակեալքն 'ի ներքս յապուճ հարեալ , յաջ պաշարին և 'ի հզին .
Սիրանն 'ի բուն սարսէ զմարդոյն հրացանն կեալ յասուածուստ ,
Հաղիւ տրոփին կեաց սըրտից ընդ ժամ երկար և հարուստ :

Թմոմաս յակճիւս անդէտ բանին , զինչ իբր իցեն հարցանէր ,
Եւ զդասակցանն ընդարմացեալ բանիւք զըրդեաց բազալքն :
Ելմոմ Պետրոս գիրկս արկանն 'ի ցող աշաց առ խընդին ,
Թացեալ յայնպէս սպիտակ զալանն , և զայս աւեր ձերունն .
« Սեզ երանի՛ , զի և այսօր անշուշտ տեսար մեք ըզնա ,
Որ զմեզ ելլեն , արդ սիւզ զմարմնոյն շնչէ անմահ մեր արբայ » :

Ասաց Պետրոս , և այլ յայլմէ յառեաց յերկինս զաշա 'ի վեր ,
Երես բանին չարար թմոմաս , 'ի ճուփ սըրտին վարանէր :
« Մի՛թէ անշուշտ , կըրկին մեր Տէրն ըզլոյս կենեաց տեսանն ,
Մի՛թէ ոչ տիպ ինչ ուրուական 'ի հաղան ըզձեզ թմակարդ » :

« Բաւ , մեք , աւեր , զասուածային տեսար նորա զըրին աշաց ,
Մեր իսկ աջոյն եղեաք նորա ակաջ մարմնոյն և վերաց » :
Ես օն և օն տեսի անխաբ՛ , ճանեաց ըզվընն՛ յանդիման ,
Եր երեկոյ , դուրք փակ էին , փակ էր և այս պատուհանն ,
Ասն ինչ ասուէն 'ի սփոփութիւն մեք հահեցաք կերակուր ,
Եւ մինչ յաղումբ բուրբեցաք , սիրտ մեր թաղծեալ և տրխուր ,

Անդէն յանկարծ մեզ 'ի յարկիս դայր յերեսն տերունին,
 Ո՛տկն ունէր, դրօք փակելովք, փայլան իբրև երկնային:
 Անկարծ տեսիլն ըզլեզոգութիւն զանկարծելին մեզ առթեաց,
 Եւ յարկս ողջոյն իբրև զէթեր արփիացաւ լուսազգեաց:
 Ընդարմացաք յատու՜հ Հարազ 'ի քրանշեւացն 'ի տիպար,
 Կա բազմալեր մեզ ձայն կարգաց առնուլ ըզհասն անգլխմար:
 Ես եմ, ձայնէր, ողջոյն ընդ ձեզ, մի լիք ահիւ նըշաւաց:
 Եւ շտափել էտար մեզ զիրանն, 'ի նոյն ըզվերսն ըզհըպեակ:
 Կաև բազմոց էառ լընթերս մեր յանպա՜ծոյն Հացախկց:
 Եւ բարբառէր, որպէս էր մեզ, մինչևև մեռնալ կենակից:
 Յիշեաց այն ինչ 'ի մահ գիմեալ, զի նչ բան վերջին աւանդեաց,
 Ի՛ն նոյն բարբառ փայլեհերուն սրացաւ անուս 'ի յաշաց »:
 Սայս ձերունն, և գասակիցքն ըզնոյն նըազ ճըջըբբանն,
 Այն ինչ նոցա բանքն 'ի բերան . և կղե՛նուպս մուտ անդէ:
 Կախաթոռից օտ օգնական էր յայրենախերն 'ի զքնդէ,
 Որ հիացմամբ մըտեալ յանկարծ աւետաւոր բան ազդէ:
 « Ողջ է տէր մեր, սուգ մեր դարձաւ 'ի ցըմնութիւն ծայրալիք,
 Ընկաւ արդ մահ, աչք իմ տեսին, լուպ ըզձայնն անպատիր:
 Ետես և սա ըզկենդանին, ըզձայնն էառ փարեկի:
 (Եւ զիւր ընկերն աչք ձեռօք զկամոն առնէր ակնարկի):
 Քանզի այն ինչ մեք թախծագին յուղի անկաք երկզքեան,
 Որ սարք լերանց տակաւ տակաւ գնալով զընան բարձրանան .
 Որ Իմմաւուս կայ կառուցեալ, աշտարակօք բարձր 'ի վեր,
 Եկ ոմն 'ի ձորձ մեզ անձա՛սով գըտաւ ուղւոյն մեր ընկէր:
 Գարմանագան նա ճառ արկեալ, զուղին սփոփէր տարագէմ,
 Եւ մեր երբէք աչք կայլեկեալ, և սիրոք թառաշ արձակէն:
 Կա բազմալեր տար թաղծութեան, սըզոյն խնդրէր ըզպատձառ,
 Եւ մերկացաք նըմա ոճով բանին ողջոյն մեր ըզձառ:
 Զխաղք բարուն մեր տէրունարտ օստփու ընդաւուր օրահաս,
 Կա մահացաւ, և շանթ զոգցես Հարաւ յանկարծ 'ի մեր գաս:
 Զխաղք բանիւր յոյս մեծ առթեր, ւարդեամբք հրաշից աննըման,
 Եւ 'ի մահուն ըզմերն Համբոն յոյս 'ի գերեզն և հան:
 Ոչ այլ ժու՛ժեաց, և զիմամարտ օստփու ընդ մեզ դայր 'ի վէգ .
 « Չի դուր, անմտք, ցանգ 'ի խաւար կուրից նըման խարխափէք:
 Ո՛չ բարունոյն ձերում գուշակք մահ ձայնեցին զքձերոգակ,
 Ի՛բր 'ի հաւատ անուտ բանին ոգւով բերիք զքձեկամակ:
 Մին մահ առցէ փոխան բազմաց, ցատուն ըզձօր նըջանլէլ,
 Եւ արփա՛ծով արեւադիձ ուղի հորդէլ անարդէլ:
 Ո՛չ յոյս և ինքն ըզձեզ վարժեալ, և բան ձառէր դասպաղայց,
 Եւ զիւր զանձնէն անպարակիք կանուխ պատմէր սերլէաց:

Յիւլմ ինքնին, զոր և այն ինչ 'ի մէջ երգեաց բաղարին,
 Թեպէտ բանին նա յայտնութեան բոջ արկաներ խաւարին:
 Եւ արդ 'ի լոյս եկն ամենայն, սրացաւ գիշերն և խաւար,
 Արդ միջօրեայ և դուք յուսով ոչ խընդացէք վայրապար:
 Ահա արբայն, որ կարգ 'ի կարգ այդի տընկեաց աննըման,
 Եւ գուշացաւ նա ցանգապարտ, և բացանց և մարդկան:
 Ի զուր լըղեաց անդ ըզճառայսն 'ի ձեռս ազգին մարդախանձ:
 Ի զուր և դերն արբայրդին յայն առաքէր դաշտ արեւանց,
 Զի գուշակացն ըզկնի դատուն գունակ գունակ հարուածոյն,
 Ամենակալն յՈղիմոսէն ետ իջանլ և Որդւոյն:
 Սաղիմացիքն այն դիւարախք և ամեհչիք մուկգին,
 Կաև զՈրդին դառն օրհասիւ 'ի մահ անպարտ վարեցին:
 Մի խնդագեցն . գայ վրէժխընդիր 'ի բոց 'ի հուր մեծ արբայն,
 Խանձէ զմիտն, յանձնէ զայգին այլ մըշակացն 'ի դարման »:
 Ասաց, և բանս օձ յերեան գանբըննկիւս գուշակաց,
 Աճէր ոճով 'ի նոյն զարդիւնս ըզհրաշալիս ձերունեաց:
 « Սըբա, ասէր, ըզմահ Որդւոյն ձայնիւ գուժան բացմադէմ,
 Որով ըզմարդ նա 'ի ստուերաց յերկնս աճէ լուսաճնմ »:
 Որով նա զխաղք մեզ բազերև ըզխորտ յայտնէր նըշանաց,
 Հրաշիցն իւրոց ազգէր զքսուտերն, և լոյս ծագէր մեր աշաց:
 Զխաղք զոգիւնս յանկոյց ըզմեր 'ի նորահրաշ բաղցրութեան,
 Բարէ, զխաղք 'ի խանգ 'ի նոր սիրտք մեր և լանջք վառեցան:
 Որպէս հրաշէկ քաջ ամեքի սղրկինն 'ի բոց և երկաթ,
 Կամ յարձակել արիւ ոյն շողից ստաւմանիք ցօղէն կաթ:
 Սով խօթամիտք մեք յապշութեան 'ի բուն ըզհերն ոչ ձանաթ,
 Մինչև հասեալ մեր յիջմական մըտաք 'ի շէնն անապար:
 Զի տար ողինա պատճառեալ այլուր զընալ Հեռագոյն,
 Մէք մաղթեցաք հիւրամեծարք, 'ի յարկ օթել մեզ 'ի նոյն,
 Ընչոյն ժըտեր և կարճատեալ ժամն արեգին լուսարբ:
 Որ խոնարհեալ մեր ախարհչին զստուտերն 'ի բոջ արկանէր:
 Բանն առ զընթիրն մեր անպա՛ծոյ՞՞ . այն ինչ 'ի ձեռն առ ըզհաց,
 Իրեկ ըզնոյն, մեզ փարատեր, աչք մեր զբոտն լուսազգեաց:
 Ծանեա ըզնա, երկըպագե՛մ 'ի սեր առնոյզ և 'ի աննչ,
 Կա իբրև զօր ձեպ ետ թըբեաւ, անյայտացաւ առ 'ի մէնջ »:
 Սայս կղէ՛ողպտս, և հաւարակ ընծայեցին ըզհաւատ,
 Թոմառ միայն երես չառնէր, օձտուլ եկաց նա 'ի գատ:
 « Ինձ ըզհրաշից բանից, ասէր, ըզհաւաստխն ոչ որ սայ:
 Թե ոչ ինքնին զընե՛մ ըզվերսն, իբրև 'ի լոյս միջօրեայ »:
 Այն ինչ ասէր, յանկարծ և Տէրն 'ի լոյս ծագեաց գերունակ,
 Արձանացաւ, հատ ըզձա՛ճանչն և գուրք մնացին ամբոփակ:

Զոր օրինակ ընդ ապակի յարկին յօրոց պահպանակ,
 կաթեալ ըզոյն և թափանցանց գայ մըտանէ արեակ:
 Ճառագայթէ ըզյարկն ողջոյն, այլ հետք լուսոյն ոչ գըծին,
 Գայ և գընայ, ւանդըծիլն թողոր անդէն զապակին:
 Երկըրպաղեն առհասարակ. յապուշ թմնա հարկանէր,
 Ճայն անմահին հարաւ 'ի բոն, լոյս 'ի վերանց հատանէր:
 Ահիւ անդէն գետնամածեալ զանձն Աստուծոյ տայր յընծայ,
 Եւ փաշաման կըրեալ յողին, ողբաւոր ձայն կարգայ.
 « Տեսի ծանեայ, դու ես անշուշտ, խոստովանիմ՝ ըզբեզ Տէր,
 Որ 'ի մահուդ անմահացար, և զօր շինես կենսաբեր:
 Այցուշ եղեն բանբդ անմարտի, բանք քո անսուտ, ոմ արբայ,
 Գու կենսատու, որ ըզթաղեան 'ի լոյս ամեր քառօրեայ:
 Յիշեմ ես զօրն, անդ մօտ կայի, և դարու թեանդ յիշեմ ձայն,
 Անշուշտ, ոմ Տէր, ոչ առանց քո միտք իմ զարկս խօջացի:
 Թերեալ յապայս ոք դեղեկեալ նախ ջջափեւլ քո զերան
 Իշձ լինից. գուցէ աչք մեր ուրուականօք կարթեցան »:
 Ես զայս մաղթեաց, և 'ի նմանն լոյսն յեղակարծ անյայտեր,
 Բայց և երբէք գայր յերեան, և 'ի հաւատն հաստատէր:
 Իսկ կենսատուն տեկեցար սահման շէլք գերկրաւոր:
 Մինչև տասնեակ քառիցս արեգն առ ըզլուսոյն ըզբուր:
 Բայց յայն աուրս գըրդեալ Պետրոս 'ի բնակաւոր արուեստէն,
 Առեալ զակատն ընդ օրասկիցաց չըբաւ կահէլ ըզպարէն:
 Մինչդեռ թափեալ ձիգն 'ի ծովուն ողջոյն ըզպահ գիշերին,
 Եւ սնափաստակ տամուկ զուսական սին և ունայն քարէլէն.
 Անդուստ յանկարծ զոնն 'ի պատկեր յակն արկանեն նորասըանշ,
 կայր և դէտակն ունէր 'ի խորս 'ի ծովափանցն այլեամանջ:
 Տեսին զԱստուած ակն յանդիման, և ոչ ծանեան գառաջին,
 Սա 'ի ժամուն արփիւահրաշ քոշ էր արկեալ զփտակին:
 « Աղէ յաջ կոյս գարձայք, ո՛րաք, ձայն արձակէր տիրաբար,
 Անդր ըզնաւուն շըրջեալ ըզխելս, ոչ տըքեանջիք մայրապար »:
 Երբս անդէն հնազանդք ձայնին, զաջ կողմն առեալ նըպատակ.
 Հիսակն ըզցանցն 'ի ծով ձըգէն, մինչ դաշտ ձըփայր կապուտակ:
 Յօգնը զընկերս կոչէր Պետրոս, և ակնարկէր զօրսն ամբաւ,
 Լի էր ուսական, և տարմարտ ձըկանց 'ի նմա թինդն հարաւ:
 Ընդա Յոհան ծանեաւ նախին, ձայն ետ դասուն. « Դա է Տէր,
 Ահա և աստ մեզ արքենիւց ծագեաց իրբև լուսաբեր:
 Աչքն են նըմին մասն և գուշակ, դա մեր անշուշտ բարունի,
 Բարէն, զիարթ 'ի յայն բըբայն այն հուր սիրոյն ծաւալն »:
 Այն ինչ լուաւ Պետրոս 'ի ծով վազեաց նաւէն փութապէս,
 ձեպէր յարբայն 'ի մեծ անձուկ հատեալ ըզլոյճն ասպարէս:

ձեղին և այլք, զի տէրունոյն յոյժ վառեցան 'ի փափաք,
 կուռ և անդուլ թիակ շարժեալ կալան անդէն ըզցամար:
 Խարոյկ արկեալ հուր վառեցին, և 'ի սեղանն հաց եղաւ,
 Արկին ձըկանց զորսն 'ի խորոս, և ծուխն ընդ օդ ամպացաւ:
 Իբրև ըզբաղոց հարին 'ի բուն, յարեաւ արբայն վէհափառ,
 Եւ զայս վերջին, 'ի յայն ակումբն աստուածօրէն տայր բարբառ.
 « Խաղաղութեամբ յաւերժայիք յանդորր 'ի կեանս և 'ի սէր,
 Տամ անմտաց հրաժեշտ 'ի ձեռն յողմուցս գայ հրաւեր:
 Լէք գօտեպինդք, և անվէհեր տարայք մըշտաց խիտաւախիտ,
 Եւ դիմադրաւք բըռնաւորաց, մի զբան ծածկէք ճըմարբաւ:
 Ոչ բարձրադահք մեծ արբայից, և ոչ ատեանք ահաւոր,
 Ահ ձեզ արկցեն, որ այս լուսոյն ոչինչ տարփայք ազցաւոր:
 Դուք մի տապիք, զիարդ կամ զինչ խօսել նոցա լու 'ի լու,
 Ես ինքն ընդ ձեզ, բան թելադրեմ և ձեր շարժեմ ըզլուս:
 Երկինք ընդ ձեզ յաւերժացային, և երբ արեգն ըզլուսանեակ
 Ասցէ բուր, Հայրն իմ ըզձեզ լուսով քցցէ երկնառաք:
 Երբա խրախոյս առեալք յողմ, զարբայս քերէք գուր յընծայ,
 Եւ զիմ անունն համբաւատեն՝ փոշ հարկանէք աշխարհաց:
 Ազգ սուրբ յայնժամ գայ յերեան զերթ բարունակ ածեցուն,
 Հրաշածաղիկ և երկնաբերձ որթոյն պըրտով ակաղձուն:
 Չաշխարհ ապա ես 'ի շիրմաց 'ի լոց կարճամ 'ի հուր,
 Եւ հողացեալ ձերք և մանկուոր, լըցցեն զայս ձոր և բըլուր:
 Ի մէջ անցեալ կենաց մարդկան բազմիմ փառօք դատասօր,
 Յերկոտասան և գուր յաթոռ զազգըս դատիք բերաւոր:
 Լիջիք յայնժամ և խուզարկիք երկոտասան ձեր ազգին,
 Եւ տեկեբբ կացցեն յակձիւս 'ի ձեր 'ի շուրն ահագին:
 Ըզբեզ, Պետրէ, կարգեմք ինչան 'ի լուս թեանդ առաջին,
 Իմ ոյս կրօնից դու փակակալ մեծ հովուապետ իմ հօտին,
 Դու բարձրեց, մտք բեր ողջոյն, բայց և զըլծած լէր ինչան,
 Գահ զայս առեալ, զըրգեա զանմեղս, և սանձ խեւից զեր զարժան:
 Զոր ապիրատ գատիս անդարձ, տա մասնէ հար զարժանի,
 Զատեա յերկրի երբև անսուրբ, նոյն և յերկինս եղիցի:
 Իշձ մի լիցի նա դահ ունէլ յերանեթեացն 'ի հանդէս,
 Թէ ոչ ներումն ինքնին առեալ, դու կարգն 'ի սուրբ վերածես:
 Ինչ 'ի վերայ կանացածաց ինչատու թիւն անարգել
 Ենորհեմք ահա, զերկնից գահաճուն բանալ ըզգորս և փակել:
 Եսայ աւանդեալ, թողոյր զերկրի, սրբես հովիւն 'ի մահուն,
 Խաշն և փարախ յանձնեալ սրդալից քաջիկ վարժէ 'ի ժամուն:
 Գայլոց փոշմակք ո՛ր գողանան, կամ ո՛ր նըրտեալ գարնին,
 Իչ մամտանիշ առնէ զարտս, ո՞րք մահարեւ են խաշն:

Նոյն նաւագետն 'ի հրատարել ըղնան յանձնեալ ընկերաց , կայ և առէ դաս անփորձից , թիւ տայ ծոխուն սահմանաց : Ո՛ւր կան խրուտք , ո՛ւր և ծանծաղք , քանի՛ դողք են և ծածուկ , Ո՛ւր աւագուտք , ո՛ւր և նաւացն են ռիւրիմբ համբարուք :

Ապա ըզմայր զայն գեղեցիկ ամբ քողարկեաց լուսաւոր , Երածկին կատարք , և համափիւռ ծածան՝ հարաւ երկնաւոր : Երկինք քրճան , և սաւառնեալ զուարթնոց երամբ յե թերէն , կան ծափահարք , և երփնազարդ թե թօթափն և սյարեն : Հընչեն բարձունք , կէսք յաշտարակս և կէսք 'ի դէտ ընթանան , կէսք ըզստուարքս պըտակեն , կէսք ըզդրանդիս , որք բացան : կան և ծախրեն , կապոյտ դաշտին թեօքն առնեն հովանի , կէսք կընդընդոց բախեն ընդ լարս , կէսք ձայն հընչեն քրճարի : Գալին , տաւիղ , և շեփորայ կիտոցն 'ի ձեռս ըզձայն տայ , Գալարափող , սաղմոսարան , սորինգ , բամբուռ և ճընճոյշ : Այսպէս երկոց 'ի պար անցեալ և շուք հարեալ արքային , Երկոց անդէն և 'ի բարձանց գալ ընդառաջ սաւառնին : Կան գունդագունդ , Աստուածորդւոյն ընդառաջն անդ արագ , Տաղ դաշնակեալ , երաժշտուն զարմանազանն ըղնուագ , Որպէս յորժամ հարպեան զըղեակ չէն էր 'ի տան Ռեմոսի , Իւ գեղապանձն Հըռոսիմ՝ օրէնս տայր ճօխաբար աշխարհի , Բրդեալան աւագ մեծահանդէս յաղժօղն ազգաց անըման , Իրաւնայր և գայր , նաղէր փնտօք կապիտոլեայն յարուան : Սապէս 'ի շուք Աստուածորդին ամբխաղաց ելանէր , Արձանացեալ վասն աշխարհի , ցասուցն ըզձօրն ամբէր - Ուտի զգործին դառն օրհասին իւր մըրցանակ առ տարաւ , Աւ ըզկըրկին հեծան խաչին , ըզսինն ուր նա կապեցաւ , Աստուածազարդ պըրկեալ բազկօքն ըզմահազոյն արք ըզգան , Առ և զմականսն արիւնաներկ , զարջառափել խարազան : Ըզյաղժ գեղարդն , և յեղգանն հարեալ ըզդառն ըզբաժակ , Նոյն և գերիս յաղժ ըզբեւեռան ըզսայրասուր զըժընդակ . Երթօք դաստակք , ոտք տէրեւուոյն , յոյժ կարեմէր ծակեցան , Ի նոյն զոլորս և պըտակին , ըզգարդ փըշեայ գագաթան : Անդ և նըշանքն հոռոմեականք 'ի մեծն հարեալ տիգարուն , Ձահք ամբոփեալք յաման 'ի գօզ , 'ի ձողն առեալ 'ի բարձուն : Իւ զոր եղէն արքայն կալաւ . զերդ գաւազան 'ի ձեռին , Չայս ամենայն տարեալ յերկինս զուարթ ուր ընդ օդ խաղային : Պակեան ներքինն , յակն արկաննն զամբըն զընդին լուսազգեաց , Չարքայն տեսին սլանալ յերկին բազկօքն 'ի վեր 'ի տարած : Չայն 'ի յերկնից հընչեաց յանկարծ . « Ձի՛ գուք ճըփաբ վարանք , Աստուածորդւոյդ արդ յՈղմպոս , նոյն են ընդ Հօրն արբունէր » :

Արին անդէն պար գեղեցիկ և ծափք և կայթք հարկանին , Իւ ըղնուագն առեալ զնոցա , բարձունքն երկնից հընչեցին . « Օ՛ն գուք անհատ շարեալ լեզու , ազգք և աղինք ծափս հարէք , Իւ զԱստուծոյն յերկնիցն 'ի գահ ըզհամարանան երգեցէք : Ողջ կենդանեաց ազգ ցընձայեց , ազգ թեաւոր , և լուղակ , Լերինք և գետք , սարէրք յաւեթք , և ծով անդորր երկրափակ : Ընդա համբուն և տիեզերք Տէր ծանկեցն և Աստուած , Իբր անըկիղըն ընդ ճընդողն նա յընդհանուրս թագ կապեաց : Չխորդ աններմն հաստեաց ողջոյն , և դոյսղոց յանկեց , Չտրկին , գերկիր , զձով ճիրանն , ձեռ գամենայն ըզգոյլից : Չստոյց գերկիր , ըզձով , զեթեր , յերկին զարփեաց վասեաց բոց , Չարդ ետ հոգոյ դալարագեղ , պըրոցոց առիչ , և որթոց : Դու գեկավար , բեզ վեհն արփի և ջուրք լերինք հնազանդեն , Արք , և հոդմունք , մուտք արեւելք , գոն անյեղլիք 'ի կարգէն : Իւ բեզ պատկառ կան ծափափունք երբ դաշտին հընչածին , կըլընս զաշխարհս , և գանադիլ կախես ընդ օդ գունտ գերկրին : Դու ըզտարբերս քոց առեկց յուխտ զեւեղես յաւերթեան , Չի ամենայնքն 'ի միջակին շարժումն սուցին միարան : Ընդ լոյծ ուղին ընդ օդ ամբա , զընտս իրել լոյս հրաձև , Փայտակնաբար բարձեալ ըրելս 'ի թեւս օդոց 'ի թեթեւ : Երբէք բեզ ոչ կառօքն անտես սրանայ անդարձն ամանակ , Յանգ նոյն է բեզ , որ էն , եղևն , և որ լիցի հետեակ : Քեզ հնազանդեալ և արեակն յերկնից եկաց յարուան , Մահիկք լուանին , և պարք արփեաց 'ի ընթացից կասեցան : Յաճախ և գեր թափն անվկանդ բոց լափլիզօղ մոսացաւ , Մանկունքն անկէղք յարեան հանին երգ 'ի հնոցին բեզ ամբա : Իկ , Տէր , կոհակք սյալին այեւա , և ծովն հերձու ահազին , Իւ ժողովուրդք անդըժեկլիք 'ի ջուրս 'ի յաղժ ծախրեցին : Իւ գու սրափար շըրջեալ ըզգետ , կիժակ բըտես 'ի վեմաց , Նոյն և նահանջ ջուրց արկանես , և յորդահատ սարեբաց : Իւ քոց աչաց մեծամարմին երկիր սարսէ յանդիւնան , Իւ բարձրայոն լերանց կատարք , յար և մերձիս , ճըրկեցան : Իկեզ գագաթունք թագապըտակ երկըրպագեն բեզ ու՛մ Տէր , Դու լուր խըլից , լոյս տաս կուրաց , ոյժ տրեարաց , ձայն հասեր : Դու կիւտ կըրկին տաս կորրստեան , մեռեալք կարգաս 'ի շիրմաց , Իկեզ ա՛հ չեարկ յահեղն օրհաս տուն Երբեան արհաւաց : Այսք սարսեցին , անդընդեհ հպետն յաւար դահուն սասանէր , Սրացաւ ահիւ , 'ի խորթորինե մեռուտ յանձաւս և զողէր : Ահիւ տաղասուտ և Եւմենեանք անկան 'ի վեհ գողեցան , Յորժամ դաւարն ըզմեծ հաներ բաղարամայրն յանըման :

Ուր թաղ կապեա արդ մըլտայաղթ) յերանելեացն յերախան ,
 Կարա յաջորդես ընդ անցեւոց , արփույն յաւերժ տաս չըրջան :
 Ողջ լեր Հաստիչ , ողջ լեր փրկիչ , և աշխարհի դու գութ ած ,
 Ահա մահուամբը երկինք բացան , և հաշտեցաւ : Հայրն Աստուած ։

Չայս ինչ նըլազ անդ մետասանքն և այլ որեան երգեցին ,
 Բայց ահարեկը , չե քաջացեալք , 'ի բոլին անդրէն զողէին :
 Որպէս յորժամ սրանայ բազէ խուռն լողանեացն 'ի յերամ ,
 Ունի ըզմին և գիշատէ 'ի սուր մագիլն և ծիրան :

Այլք խուճապեալ յայտոյց յայնկոյս 'ի յաշտարակս արագեն ,
 Եւ սըրտատրուիք , իբրև յողիս կան ապատան և մընչեն :
 Սապէս նորա իբր որբացեալք ամբածածուկը դարեցան ,
 Եւ տէրունայն խոստացելոյ մնայն լուսոյն գալքստեան :

Որ եկն եհաս , տանիցս արեգն էր աշխարհիս լուսաբեր ,
 Յորժամ և Հայրն յարկիւհաշառ 'ի դահն էանց և բազմեր :
 Անդ նա 'ի մէջ երկնարնակաց , տիեզերաց կարդ բաշտէ ,
 Եւ այս մաղթանք հընչեն առ Հայրն յանմահ Որդւոյն 'ի ձայն .

« Հայր , ժամն եհաս , տալ զորավիզն անառաջնորդ իմ գընդին ,
 Ահն ըզնոսս յոյժ տատանէ , զի մահացու եմ մարմին :
 Բարձ գահ նոցա , լանջ յանվեանդ դեմագրաւել գոռ մարտի ,
 Ողջ Հրեատան վասն իմ իսեռայ , բեր հաղթ նոցա դարանի :
 Դու Հայր նոցա , (յանձնատարտան զանջնջն երգել մեր զանուն ,
 Ուր և երբէք ըզտիեզերս ծիր պարտեցի Ովկեանուն ,
 Չաշխարհ նըկուռ նորոյ կրօնից իմոյս ածել 'ի կըշիւ) ,
 Հայր խոստացար , և անասան ոչ գեղեկի քոյ վըճիւ :
 Իս ըզդուս , (եթէ միայն դու 'ի վառացդ ոչ մերժես :
 Իս 'ի բաղուկդ , ըզասանեալսն հարքստեցի մեծապէս :
 Մեծ զօրավիզն յերկնից նոցա ես խոստացայ , եթէ տաս ,
 Չի և թաղից ունչս արասցեն , զիմեալք վասն իմ յօրահաս » .

Ասաց , ըզվերս զստից ձեռացն եցոյց ըզվերս և կողին ,
 Եւ զորեալ կեան 'ի վըջոց , զոր բոլորեաց 'ի խաշն :
 Հայրն հընչտալուր իբր միածինն համբոյր տըւեալ սըրբութեան ,
 Վըճիւ անդարձ բարբառեցաւ 'ի սէր Որդւոյն յաւերժեան :

« Արդէն շնորհեալքն անեղ ծընունդ տըւեալ իսկ են , զոր մաղթեա ,
 Մեր խոստացեան , ըզդր դասակ , 'ի հուր վառեմք որ 'ի մեզ ։
 Յաւեժ նորա 'ի սէրդ ամբա ըզքաղոր արեն ատեոցեն ,
 Իւ սոցոցան և 'ի գիւ անուցն , և ոչ խուռն մի երկիցն :
 Սուր 'ի նոսս ոչ ուժեացէ , ոչ հուր , գազան գիշախանձ ,
 Որ արդ հողմոյն և դու գնաքեալ աշն 'ի նոսս և թախանց :
 Զըւարթամբար խրախոսեացեն 'ի մահ 'ի գոռ դեմագրա ,
 Եւ շուք առցեն , վանեալք ըզմահ քաջարութեամբ ինքնաուս :

Ոչ տալ աստեղըն ձախողակ , որ խորխուղեցան դատան ,
 Ոչ ձըմբուռք ազդեն նոցա , ուստի հեղեղք սառնանան :
 Յառաջ անցեալք քան ըզվանդակ , և 'ի վերջին Բակորիս ,
 Եւ միջեացին մինչ 'ի Բիստան , յաշխարհ Սիրաց յիմանա 51 :
 Նոյն 'ի կադէս 52 և 'ի սահման Բրիտանացոց կորովեաց ,
 Կորոգատուր քարոզութեամբ ըզձազ լըցցեն զաշխարհաց :

Ըզտարաշխարհս հատեալ հարցեն քեզ հոյակապ ըզտաճար :
 Ազգք փոփոխեալք 'ի քոյ անուն ցանգ յանկիցն հընչտաբար :
 Ազգք տարադէմք և անդընդոք գողցեն գատեալք յաշխարհէ ,
 Ի մի 'ի հօս տաւաղեցին 'ի սերարփույր 'ի ձայն :
 Փոփոխ շըրջան ատցեն և գըլք , դարք եկեացն ոսկեղէն ,
 Չայս ամենայն գիտես ընդ իս , քեզ իմ խոստմունքս անշուշտ են :

Քո , Միածին , վըբ ոչ միայն զերկինս նոցա պարզեցն ,
 Զորս 'ի խաւար առեալ նըստոյց ծնողին զըրժանքն առաջին ,
 Այլ և յապալսս զազգ բիւրաւ որ վառաց 'ի փառս ամբարձցէ ,
 Որք ընդվզեալք , յարկիւհամն յերկնից կացին 'ի բացէ :
 Ըզմեզ ամբաւ քաւէ զմարդկան մեծ յաղճ անակ քո մահուան ,
 Նոյն զապագայս ընջնջել ողջոյն քո շատ է մի չիժ արեան :

Նաև արեգն իբր հըլովեալ յամն հինգ հարիւր և հազար ,
 Ըզէրն Յուսաց լքեալ , ըզմահդ ատցեն քերթադք յերգ ձարտար 55 :
 Յերգ չափաբան ըզքո նըլազ 'ի հարցն և արդարք ամենայն ,
 Եւ մանաւանդ յիտաղիւղ ծաղկախրթիթին 'ի սահման :
 Ուր գեղեցիկն և Ազգուս 54 , և գեալ Սէրոս մամալի ,
 Ակնանկիտ և քան ըզսաթ , և իբրև խոճ գալբրի :

Ուր և սըլողորն Նրիգանոս գետոց խոճն գինքն արբայ ,
 Անհուպ շինին ըզտաբար նըկուռ պատէ զբարձուն փուճմնայ :
 Անդ առ ափամբք 'ի բաւաճիլս իբրև կարապք ձիւնափայլ :
 Ի ձեմ մանկուտք և օրիորդք նըլազ ատցն բայլ 'ի բայլ :
 Խըռանեալք 'ի մարդ մի ըզմիտվ գերգ մեր երգել վարժեցին ,
 Նախ զանուն քո պատրաշտեցին մանկոյն մատաղ նորածին 55 :
 Այս քեզ անշուշտ սահման անդարձ , կարգ աննահանջ մի և նոյն ։

Չայս Հայրն տասց , և սիւգ յանոյչ ըննեաց անմահ սէր Որդւոյն :
 Բայց մետասանքն ըզմեծ ոճիրն հետս Յուդային դաւածան
 Յանգ յուչ ածեալ , և խրախոսեն 'ի գործ արդոյ պաշտաման :
 Ի բաշխ հանն ըզտիեզերս մի ըզմիտվ ելեւել :
 Գընալ 'ի սփիւռս 'ի տար աշխարհս , և կարգ կրօնից հաստատեալ :
 Եւ զի 'ի թիւն յաւերժացնին հարք և իշխանք աշխարհի ,
 Հոլանեցան , ըզթիւ լըրման սըլբոցն ետուն երամի :
 Թեպէտ անտոճմ 'ի յաշխարհէ , և 'ի գարմէ չես աւազ ,
 Իեկ երանի Մատաթիաս , քեզ փառաւոր ել զիճակ :

Անձկան մարդեան , « Օչ թէ յարիւոյն սուգն այն շինէր դերարուն ,
Զոր և յաճախ անսուան Սատուած մեզ խոստացաւ յիւրն անուն :
Պարնա կընքեաց , եղև անշուշտ , զայն մի նըւագ վերջացցի » :

Չարեան նոցա պաղատէին , յոյս անպատիր 'ի սըրտի :
Մինչ այս մինչ այն , յանկարծ ահա երկինք գողցես Հոսեցին ,
ի մեծ շուխնդն որտարնդստ տունն Հարկանէր արիւային :
Հայնի և լոյս նոր ծաւալէր Հարեալ 'ի խայտ 'ի ճամուկ ,
Արդուստ յարիւոյն ցոլմունք հրեղէնք հատան 'ի յարկն 'ի ծածուկ :
Հուր բազմեցաւ հեշտ և Համբոյր մէն մի նոցա 'ի գըլխին ,
Յընցուղքն ընդ օդ հրացայտ փայլեալ շուրջ բացարձակ թօթափին :
Որպէս երկաթ բոցավառեալ շանթին թափե զկայծականց ,
Աստի անտի ուսամբք անդուլ 'ի սան Հարեալ 'ի դարբնաց .
Անդ կորովեաց հրաշէկ ըզձոյն 'ի կողմն առեալ կողմանէն ,
Բազուկքն յարցան զինավառեալք սնին և յար շըրջըրջն :
Զի Հայրն յերկնից սիւզ մեծ շնչեաց , յաւերժակից և Որդին ,
Աստ Սատուած , Հուր եկն Ստուուած . սիրտք սառնացեալք ջերանին :
Ստուուածահրաշք 'ի բուն նոցա աշխոյժքն Հարան վառ 'ի վառ ,
Ատուուածագղեաց ներքինք նոցա ընկան Համբուն Հուրն յանձառ :
Զէք դուլ դադար , երիցս ահեղ շանթից հատեալ փայլական ,
Երեցս 'ի սիւզ մըրրկեալք 'ի հուր , 'ի սէր անմահ բոցանան :
Թափ իմն անսանձ հարաւ նոցա , մարմինքն ողբէ խայտացին ,
Ահն 'ի սըրտից անհետացաւ , երգ հրաշալի բարբառին :
Ազգք զանազան , բարէ հրաշից , 'ի մի 'ի նոյն 'ի լեզուէն ,
Յըստակախոս և բնակաւոր ըզհայրենին ձայն լսեան :
Որ շատք յայնժամ 'ի տար մարդից եկին սըրբոցն 'ի հանդէս ,
Տեսնէր զայն օր 'ի լուսնն յանից 'ի նախաթոռն 'ի սօնէն ,
Տօն մեծահարաշ աշխարհատումք , ըղգառն յորժամ ճաշակեն :
Աստ հայրենին լսե զբարբառ ծննեան յաշխարհ լիբիւյ ,
Աստ կեղտը դերեանց , Հառմայեցիք , Պարթեք , և որք 'ի Սկիւթեայ :
ի նոյն և որ ցուրտ աստեղաց ազգ վեճակեալ թրակացի ,
Ափրիկեցիք և կրետացիք , և ազգ Փախեզեան սահմանի :
Հընդիկք , Արաբք , և Գարամանք , որք ընդ աւազն ընթանան ,
Յապուշ հարան ազգք և աղինք , յապուշ և գունդն երկտասան :
Յանդի գողցես լըբեալք զերկիր , հողուվ ձեմեն ընդ երկին ,
Յակճիւսս յեթեր կան և 'ի ձայն վերնաբնակաց ըզմայլին :
Երկեն զգայլոցն . յողիս նոցա լոյս ճաճանչեալ տիրարուն ,
Վանեաց ըզմէզն , յոր երկրաբարշ միտք դանդաշէն զաղփաղիւուն :
Եւ որք յառաջ ահա մահուն յանձառ 'ի մուծ գարեցան ,
Արդ յերեան ազատաբայլքն յանձնապատանք ճոխանան :

Իբր անմարմինք , վանեն զերկաթ , վանեն զգագանս , և ըզհուր ,
Զանազարտ մեռեալն երկնից արբայ 'ի յերգ առին հեշտալուր :
Բա և լինին անձնանախառք , եթէ յառաջ զի երկեան ,
Որ արգ 'ի մահ նահատակեն , ըզսիւզն առեալ ատուածեան :
Սապէս ծրմրեալ և ծակողէն հոգ ծարաւուստ խորիովի ,
Յորժամ յերաշտ ծընդին արօտք , և դաշտ և մարդ դալարի :
Այն ինչ տեղայ ցօշն երկնաւոր , ըզգլուխ կըրկին ախառան ,
Եւ դաշտք փրթթին և մարգարօտք , խայտայ 'ի գեղն անդաստան :
ի տար աշխարհս օրիւսին երգէլ ըզբիրտոտոսին գործ անձառ ,
Իբրև նոցա ընդ տիեզերս , ըստ գուշակացն , ել բարբառ .
Լուսա ըղն 'ի Մէջերկնայն յերկիր տապեալն յամային ,
Եւ որ յաշխարհ 'ի տարադէմ ծրփայ 'ի ծոյն 'ի վերջն :
Հաստեն օրէնս , և աստուածեան կարգ տան ողջոյն աշխարհէ ,
Ընդորն ըզբիծ յաւազանն լուսնան ըզբիծն ըզանխին :
Նորոյ կրօնից նոր հաստատին բեմք յընդհանուրս 'ի կանգուն :
Ազգաց ազգաց , քրիստոսական , և ՔՐԻՍՏՈՍԻ տան զանուն :
Այսպէս յերկրի ոսկեղնիկ ազգ նոր ծնանի աննրման ,
Եւ կարգ Դարուց նոր և չըքնաղ գայ աշխարհէ յերեան :

ԾԱՆՕԹՈՒԻԹԻԻՆՔ

Ծ Ա Ն Օ Թ Ո Ի Թ Ի Ի Ն Ք

4. Պարտա գեա, զոր խտալք փօ կոչեն, և Յոյնք Երեղանոս, ունի ծագումն 'ի վէտո-ղ լեռնէ. ապա առեալ յինքն ջուր զբազում գետոց, կէս մի յԱլպեանց, և կէս մի յԱլեհինեան լեռանց, [Թափի ընդ հինգ բերան 'ի ծովն Ադրիական :

2. Երէնէն անուամբ յորջորջին 'ի բեր[Թողաց] այսբ մտեղինք դը- ժոխոց :

3. Գեդու-լէա, գաւառ յԱփրիկէ. ուր առիւծունք ամե հիբ յոյժ, և ժողովորդք [Թափառագնացք :

4. Ղազարոս է յարուցեալն 'ի մեռելոց :

5. Լայնաբար՝ տաղանդ ունի աստ բեր[Թողն, փոխանակ կշռոյ :

6. Մինչև ձեռնամուխ լեալ բեր[Թողն 'ի տեղագրութիւն գժուա- րին Հրէաստանի, նոր կոչումն ըստ Հոմերոսի՝ ձայնէ ճահողապէս առ Հրէշտակս, որբ մարմնատույ շրջեցան ստէպ ընդ Հրէաստան :

7. Ծովն է մեռեալ 'ի Պաղեստին յերկրին Սողոմոնոց, զորոց և հրաշալի բեր[Թէ : Իսկ Սոփոլան յունարէն, 'ի մեղ լտի՝ կուշար, կարա- ձիւ [Թ. զոր բերէ ծովդ այդ :

8. Զնոյն ունի զաստուածաստու երկրէն Իմաստ. (ԳԼ Ժ.) : Եւ Յովսէպոս 'ի գիրս յշ. Պատերազմին Հրէից : Եւ Ոսկեր. 'ի ճառն ԽԳ. Թեոսաղոսիկ. Ա. գրեալ [Թէ նովին բանիւ. « Կան ծառք, (առէ, 'ի Սո- փեսաղոսիկ. և պտուղ ունին, և պտուղն բարկութեանն Աստուծոյ յիշատա- րոմ), և պտուղ ունին, և պտուղն գեղեցիկ իսկ երեկ 'ի վերայ, և զան- կիչ է : Այն նանենիք... և պտուղն գեղեցիկ իսկ երեկ 'ի վերայ, և զան- տեղեական բազում յուսով լի առնէ. իսկ յորժամ 'ի ձեռն առեալ հա- տանիցէ, և պտուղ ամենեկն ինչ ոչ է, բայց մոխիր և փոշի շատ ցու- ցանէ 'ի ներքս ամբարեալ. այնպիսի է և երկիրն ամենայն : Եթէ քար տեսանիցես, մոխրեալ գտանես... նոյնպէս և անգ զերկիրն է տեսանել- քայց շունին ինչ գերկրի, այլ ամենեկն մոխիր. ծառս և պտուղս, այլ ոչ ինչ զճառոյ, և զպողոյ... Ամենայն անպտուղ, բնառ անձին, բոլոր 'ի պատիժս պատուհասից. կանուխ բարկութեանն պատկերք, հանդեր- ձելոց նշանակք » :

Իմօր, ըստ Արդիւնայ : Իսկ Սեր+, ժողովուրդք Սսիա սահմանակիցք
Սկիւթացւոց և Չինաց :

32. Կղզի 'ի Սպանիա, այն է՝ Cadice.

35. Աջնարկէ քերթողն 'ի ժամանակ իւր և յայս քերթուած իւր
Քրիստոսական :

34. Գետ 'ի Լոմբարտիա : Ստանօր զգիրս զիւրոյ դաւառին Քուէ-
մնայ նկարագրէ քերթողն, որպէս և յառաջ անցեալ յանուանէ յիշէ :

35. Փոխան, ասէ, Հեթանոսական սնտիապատուաստ Երգոցն,
յայս Քրիստոսական քերթուած վարժեսցին մանկունք քրիստոնէից :
Զգեղեցիկ կէտ նպատակի իւրոյ մերկանայ աստէն քերթողն :

Ընդ որում և նուաստախոջ թարգմանիչ նորա (Հասեալ 'ի կատա-
րած անաւագ աշխատասիրութեան իւրոյ), զնոյն իմաստ ազնուական
փափաքէ ունել և մերազնեայ Պուստիկոսաց :

2000

2724

« Ազգային գրադարան

NL0026256

2000

